

Anexa nr. 11

Programe de examen

pentru disciplina

Religie

Culte: Adventist de Ziua a Șaptea, Baptist, Creștin după Evanghelie,
Evanghelic C.A., Greco-Catolic, Musulman, Ortodox,
Ortodox de rit vechi (ruși lipoveni), Ortodox (ucrainean), Penticostal,
Reformat și Cultul Evanghelic-Lutheran,
Romano-Catolic de limbă maghiară, Romano-Catolic de limbă română,
Unitarian

Examenul național de bacalaureat - 2030

Învățământ liceal

– 2026 –

TABEL CENTRALIZATOR AL PROGRAMELOR DE EXAMEN

Nr. crt.	Cod programă de examen (BAC)	Proba	Raportare (TC / TC+CS / CS)	Filiera	Profilul	Domeniul / Specializarea / Calificarea
1.	REL_ADV_P1 (TC)	E – a doua probă	TC	Teoretică	Umanist	Toate domeniile și calificările profilului
2.	REL_ADV_P2 (TC)	F (complementar disciplinelor alese la proba E)	TC	Teoretică	Real	Toate specializările
				Tehnologică	Toate profilurile	Toate domeniile și toate calificările profesionale
				Vocațională	Toate profilurile	Toate specializările
3.	REL_BAP_P1 (TC)	E – a doua probă	TC	Teoretică	Umanist	Științe sociale Filologie
4.	REL_BAP_P2 (TC)	F (complementar disciplinelor alese la proba E)	TC	Teoretică	Real	Toate specializările
				Tehnologică	Toate profilurile	Toate domeniile și toate calificările profesionale
				Vocațională	Toate profilurile	Toate specializările
5.	REL_CDE_P1 (TC)	E – a doua probă	TC	Teoretică	Umanist	Științe sociale, filologie
6.	REL_CDE_P2 (TC)	F (complementar disciplinelor alese la proba E)	TC	Teoretică	Real	Toate domeniile și specializările
				Tehnologică	Toate profilurile	
				Vocațională	Toate profilurile	
7.	REL_EV-CA_P1 (TC)	E – a doua probă	TC	Teoretică	Umanist	Științe sociale Filologie
8.	REL_EV-CA_P2 (TC)	F (complementar disciplinelor alese la proba E)	TC	Teoretică	Real	Toate specializările
				Tehnologică	Toate profilurile	Toate domeniile și toate calificările profesionale
				Vocațională	Toate profilurile	Toate specializările
9.	REL_GR_CAT_P1 (TC)	E – a doua probă	TC	Teoretică	Umanist	Științe sociale Filologie
10.	REL_GR_CAT_P2 (TC)	F	TC	Teoretică	Real	Toate specializările

Nr. crt.	Cod programă de examen (BAC)	Proba	Raportare (TC / TC+CS / CS)	Filiera	Profilul	Domeniul / Specializarea / Calificarea
		(complementar disciplinelor alese la proba E)		Tehnologică	Toate profilurile	Toate domeniile și toate calificările profesionale
				Vocațională	Toate profilurile	Toate specializările
11.	REL_MUS_P1 (TC)	E – a doua probă	TC	Teoretică	Umanist	Științe sociale Filologie
12.	REL_MUS_P2 (TC)	F (complementar disciplinelor alese la proba E)	TC	Teoretică	Real	Toate specializările
				Tehnologică	Toate profilurile	Toate domeniile și toate calificările profesionale
				Vocațională	Toate profilurile	Toate specializările
13.	REL_ORT_P1 (TC)	E – a doua probă	TC	Teoretică	Umanist	Științe sociale Filologie
14.	REL_ORT_P2 (TC)	F (complementar disciplinelor alese la proba E)	TC	Teoretică	Real	Toate specializările
				Tehnologică	Toate profilurile	Toate domeniile și toate calificările profesionale
				Vocațională	Toate profilurile	Toate specializările
15.	REL_ORT_RIT_V_P1 (TC)	E – a doua probă	TC	Teoretică	Umanist	Științe sociale Filologie
16.	REL_ORT_RIT_V_P2 (TC)	F (complementar disciplinelor alese la proba E)	TC	Teoretică	Real	Toate specializările
				Tehnologică	Toate profilurile	Toate domeniile și toate calificările profesionale
				Vocațională	Toate profilurile	Toate specializările
17.	REL_ORT_UCR_P1 (TC)	E – a doua probă	TC	Teoretică	Umanist	Științe sociale Filologie
18.	REL_ORT_UCR_P2 (TC)	F (complementar disciplinelor alese la proba E)	TC	Teoretică	Real	Toate specializările
				Tehnologică	Toate profilurile	Toate domeniile și toate

Nr. crt.	Cod programă de examen (BAC)	Proba	Raportare (TC / TC+CS / CS)	Filiera	Profilul	Domeniul / Specializarea / Calificarea
						calificările profesionale
				Vocațională	Toate profilurile	Toate specializările
19.	REL_PENT_P1 (TC)	E – a doua probă	TC	Teoretică	Umanist	Științe sociale Filologie
				Teoretică	Real	Toate specializările
20.	REL_PENT_P2 (TC)	F (complementar disciplinelor alese la proba E)	TC	Tehnologică	Toate profilurile	Toate domeniile și toate calificările profesionale
				Vocațională	Toate profilurile	Toate specializările
21.	REL_REF_EV_P1(TC)	E – a doua probă	TC	Teoretică	Umanist	Științe sociale Filologie
				Teoretică	Real	Toate specializările
22.	REL_REF_EV_P2(TC)	F (complementar disciplinelor alese la proba E)	TC	Tehnologică	Toate profilurile	Toate domeniile și toate calificările profesionale
				Vocațională	Toate profilurile	Toate specializările
23.	REL_ROM_CAT_LMA_P1 (TC)	E – a doua probă	TC	Teoretică	Umanist	Științe sociale Filologie
				Teoretică	Real	Toate specializările
24.	REL_ROM_CAT_LMA_P2 (TC)	F (complementar disciplinelor alese la proba E)	TC	Tehnologică	Toate profilurile	Toate domeniile și toate calificările profesionale
				Vocațională	Toate profilurile	Toate specializările
25.	REL_ROM_CAT_LRO_P1 (TC)	E – a doua probă	TC	Teoretică	Umanist	Științe sociale Filologie
				Teoretică	Real	Toate specializările
26.	REL_ROM_CAT_LRO_P2 (TC)	F (complementar disciplinelor alese la proba E)	TC	Tehnologică	Toate profilurile	Toate domeniile și toate calificările profesionale
				Vocațională	Toate profilurile	Toate specializările

Nr. crt.	Cod programă de examen (BAC)	Proba	Raportare (TC / TC+CS / CS)	Filiera	Profilul	Domeniul / Specializarea / Calificarea
27.	REL_UNIT_P1 (TC)	E – a doua probă	TC	Teoretică	Umanist	Științe sociale Filologie
28.	REL_UNIT_P2 (TC)	F (complementar disciplinelor alese la proba E)	TC	Teoretică	Real	Toate specializările
				Tehnologică	Toate profilurile	Toate domeniile și toate calificările profesionale
				Vocațională	Toate profilurile	Toate specializările

Anexa nr. 11.1. Programa de examen pentru disciplina Religie – REL_ADV_P1 (TC)

- Proba E – a doua probă (probă scrisă, specifică profilului/specializării)
- Filiera teoretică, profilul umanist, specializare: toate domeniile și calificările profilului

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Adventist de Ziua a Șaptea este realizată în conformitate cu prevederile *Programei școlare pentru disciplina Religie, Cultul Adventist de Ziua a Șaptea, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 6. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Adventist de Ziua a Șaptea - REL_ADV_P1 (TC), fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru a doua probă E, din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina Religie, Cultul Adventist de Ziua a Șaptea, programa REL_ADV_P1 (TC), este de a constata măsura în care candidatul identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina Religie, Cultul Adventist de Ziua a Șaptea, programa REL_ADV_P1 (TC), candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

C.G.1.	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
C.G.2.	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
C.G.3.	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
C.G.4.	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru întregul ciclu liceal (fără cuplare cu conținuturile): ⁶

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1.	Definirea componentelor majore ale identității religioase
IX.CS.1.2.	Descrierea elementelor care definesc comunitatea religioasă
IX.CS.1.3.	Explicarea caracteristicilor care definesc învățătura de credință creștină
X.CS.1.1.	Recunoașterea componentelor identității religioase în diferite contexte de viață
X.CS.1.2.	Evidențierea elementelor care definesc comunitatea religioasă, în diferite contexte de viață
X.CS.1.3.	Ilustrarea semnificațiilor care definesc învățătura de credință în diferite contexte de comunicare (inclusiv în mediul online)
XI.CS.1.1.	Descrierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.2.	Identificarea unor elemente de natură religioasă în creațiile culturale (literatură, artă, pictură, cinematografie)
XI.CS.1.3.	Compararea unor elemente interdisciplinare care contribuie la exprimarea identității religioase
XII.CS.1.1.	Evidențierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
XII.CS.1.2.	Exprimarea identității religioase în diferite interacțiuni socio-culturale, valorificând elemente de patrimoniu local, național și universal
XII.CS.1.3.	Argumentarea rolului modelelor de viață creștină pentru împlinirea personală și integrarea socială

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1.	Identificarea elementelor definitorii ale credințelor și religiilor studiate
IX.CS.2.2.	Prezentarea principalelor religii din perspectivă istorică
IX.CS.2.3.	Analizarea modului în care valorile religioase influențează comportamentul și viața cotidiană a credincioșilor
X.CS.2.1.	Descrierea practicilor și a ritualurilor care aparțin diferitelor religii
X.CS.2.2.	Analizarea elementelor definitorii ale religiilor și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural
X.CS.2.3.	Compararea modurilor de viață promovate de marile religii ale lumii din perspectiva valorilor morale și spirituale
XI.CS.2.1.	Identificarea valorilor universale din religiile lumii și a modalităților specifice de exprimare a acestora
XI.CS.2.2.	Aplicarea principiilor eticii din religiile lumii în abordarea unor probleme actuale și universale
XI.CS.2.3.	Elaborarea unor proiecte sau materiale originale care integrează valorile și practicile religioase din diverse religii ale lumii
XII.CS.2.1.	Respectarea diversității religioase, fundamentată pe cunoașterea și asumarea învățăturii de credință proprii
XII.CS.2.2.	Formularea unor opinii religios-morale cu privire la confesiunile creștine, prin raportare la credința proprie
XII.CS.2.3.	Elaborarea unei perspective personale argumentate asupra diversității religioase, bazate pe analiza critică a formelor de exprimare religioasă

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1.	Susținerea unor decizii din viața personală în corelare cu valorile religioase
IX.CS.3.2.	Argumentarea alegerilor personale prin raportare la învățăturile morale ale religiei
IX.CS.3.3.	Sintetizarea valorilor biblice necesare în alegerea unor comportamente adecvate în familie, școală și comunitate
X.CS.3.1.	Actualizarea învățăturii de credință prin raportarea la deciziile din viața personală și a comunității
X.CS.3.2.	Manifestarea unei atitudini reflexive și responsabile față de sine și față de ceilalți, în lumina valorilor religios-morale
X.CS.3.3.	Evaluarea atitudinilor creștine în contexte diferite de viață
XI.CS.3.1.	Evidențierea necesității virtuților în relațiile interpersonale și comunitare ale tinerilor

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.3.2.	Argumentarea învățăturilor desprinse din viețile persoanelor biblice, ca modele și repere demne de urmat
XI.CS.3.3.	Evaluarea consecințelor deciziilor proprii și colective în raport cu principiile religio-morale
XII.CS.3.1.	Identificarea valorilor religio-morale care pot ghida comportamentele responsabile în familie, școală și comunitate
XII.CS.3.2.	Justificarea unor alegeri în situații problematice din viața personală și a comunității, prin valorificarea învățăturilor de credință ca surse de reziliență
XII.CS.3.3.	Evaluarea deciziilor personale în perspectiva dezvoltării atitudinilor și comportamentelor creștine

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1.	Manifestarea atitudinilor de respect și solidaritate în situații concrete de colaborare cu persoane de credințe diferite
IX.CS.4.2.	Propunerea de activități și proiecte individuale și de grup, prin raportare la învățăturile creștine
IX.CS.4.3.	Sintetizarea rolului valorilor religioase în vederea menținerii solidarității comunitare
X.CS.4.1.	Evidențierea particularităților unei comunități construite pe valorile religioase creștine
X.CS.4.2.	Adoptarea unei atitudini pozitive față de semeni și mediul înconjurător în spiritul valorilor creștine (în contextele de viață, inclusiv în cel digital)
X.CS.4.3.	Elaborarea unor propuneri de soluții și inițiative comunitare care să promoveze comuniunea și cooperarea socială, prin respectarea religioase ale fiecărei persoane
XI.CS.4.1.	Dezvoltarea contextelor de coeziune socială prin perspectiva promovării unor modele creștine
XI.CS.4.2.	Analizarea modului în care diversitatea religioasă contribuie la comuniunea și solidaritatea în societate
XI.CS.4.3.	Evaluarea modurilor în care provocările actuale influențează viața religioasă a persoanei și a comunității (sociale, ecologice, digitale)
XII.CS.4.1.	Proiectarea unor modele creștine de manifestare a comportamentelor și atitudinilor religioase ⁷
XII.CS.4.2.	Generarea de idei și proiecte personale care promovează respectarea valorilor religioase și incluziunea socială
XII.CS.4.3.	Formularea unei viziuni personale argumentate privind rolul dialogului interreligios în menținerea păcii și unității sociale

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate separat de competențele de evaluat, cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Dumnezeu, real și vrednic de cunoscut	1.1. Caracterul lui Dumnezeu 1.1.1. Aspecte biblice privind Trinitatea 1.1.2. Caracteristicile lui Dumnezeu: atotputernicia, dreptatea, sfințenia, mila, etc. 1.1.3. Dragostea lui Dumnezeu – baza caracterului Său 1.2. Dragostea lui Dumnezeu - baza caracterului Său 1.2.1. Dumnezeu care ni Se descoperă 1.2.2. Pași de creștere spirituală

Domenii de conținut	Conținuturi
	1.2.3. Dorința lui Dumnezeu de a fi într-o relație cu noi
2. Dumnezeu pe pământ: de la moarte la viață	2.1. Viața lui Isus pe pământ 2.1.1. Planul de mântuire 2.1.2. Profeții împlinite privind nașterea lui Isus 2.1.3. Nașterea lui Isus 2.1.4. Copilăria lui Isus 2.1.5. Botezul și isпитirile lui Hristos 2.2. Fiul risipitor 2.2.1. Iubirea necondiționată a lui Dumnezeu 2.2.2. Pocăința 2.2.3. Libertate și responsabilitate în contextul mântuirii 2.3. De la moarte la viață 2.3.1. Dragostea lui Dumnezeu 2.3.2. Moartea de bunăvoie a lui Isus pe cruce 2.3.3. Profeții împlinite cu privire la moartea lui Isus 2.3.4. Învierea lui Isus
3. Darurile lui Dumnezeu pentru omenire	3.1. Darul Sabatului 3.1.1. Semnificația Sabatului 3.1.2. Relația noastră cu Dumnezeu 3.1.3. Cele Zece Porunci 3.1.4. Darul Sabatului pentru omenire 3.1.5. Restaurarea Sabatului de către Isus 3.1.6. Exemplul lui Isus privind păstrarea Sabatului) 3.2. Darul harului 3.2.1. Natura gratuită și generoasă a harului lui Dumnezeu 3.2.2. Darul și Dătătorul harului 3.2.3. Iertarea 3.2.4. Apartenența 3.2.5. Plăcerea lui Dumnezeu de a salva 3.3. Darul identității 3.3.1. Valoarea de sine 3.3.2. Acceptarea de sine 3.3.3. Unicitatea fiecărui individ 3.3.4. Trăind ca o capodoperă a lui Dumnezeu
4. Iubire extremă – Osea	4.1. Iubirea și legea 4.1.1. Legea 4.1.2. Legământul 4.1.3. Rolul profeților 4.2. Iubirea și relațiile 4.2.1. Relațiile unilaterale 4.2.2. Căsătoria și relațiile 4.2.3. Rolul cunoașterii 4.3. Iubirea și gelozia 4.3.1. Mânia lui Dumnezeu 4.3.2. Inima lui Dumnezeu 4.3.3. Ascultarea și legalismul 4.4. Iubirea sub asediu 4.4.1. Perspectiva lui Ezechiel asupra inimii lui Dumnezeu în cea mai întunecată perioadă a Israelului 4.4.2. Idolii contemporani
5. După inima Lui – David	5.1. Inimă transformată

Domenii de conținut	Conținuturi
	5.1.1. A trăi după inima lui Dumnezeu 5.1.2. Domnia/Împărăția lui Dumnezeu 5.1.3. Mândrie și smerenie 5.2. Chemarea Împărăției 5.2.1. A fi chemat de Dumnezeu 5.2.2. Consecințele neascultării 5.2.3. A aștepta pe Dumnezeu 5.2.4. Călăuzire 5.3. Lumină în mijlocul întunecimii 5.3.1. Pericolele spiritismului 5.3.2. Consecințele neascultării 5.3.3. Ispită și păcat 5.4. Inimi care răspund 5.4.1. Răspunsul la dragostea lui Dumnezeu pentru noi 5.4.2. A sluji acolo unde Dumnezeu ne cheamă
6. Mesaje din inima Lui – Isus	6.1. O altă direcție 6.1.1. A fi chemat 6.1.2. Ucenicia 6.2. O altfel de viață 6.2.1. Mesajele lui Isus 6.2.2. Predica de pe Munte: 6.2.2.1. A fi binecuvântat 6.2.2.2. Sarea și lumina 6.2.2.3. Legea 6.2.2.4. A-ți iubi vrăjmașii 6.2.2.5. A da 6.2.2.6. Rugăciunea 6.2.2.7. Postul 6.2.2.8. Dreptatea lui Hristos 6.2.2.9. A trăi o viață schimbată pentru Dumnezeu 6.2.2.10. Judecarea altora
7. O inimă de dăruit – Faptele Apostolilor	7.1. Puterea călăuzitoare 7.1.1. Ucenicia 7.1.2. Rolul Duhului Sfânt 7.1.3. Darurile spirituale 7.1.4. Creșterea și provocările bisericii creștine timpurii 7.2. Inima în acțiune 7.2.1. Cum să mărturisești și să împărtășești propria mărturie 7.2.2. Trezire și reformă 7.2.3. Implicarea în misiunea holistică pentru a răspândi Evanghelia
8. Trăind în așteptare – Inima mea	8.1. O viață conectată 8.1.1. A rămâne în Isus și a avea o viață din belșug în El 8.1.2. Dragostea și Legea lui Dumnezeu 8.1.3. Rugăciunea și studiul Bibliei 8.2. O viață transformată 8.2.1. Relațiile: căsătoria, sexul, întâlnirile, pornografia, homosexualitatea 8.2.2. Sănătatea: alcoolul, substanțele, alimentația sănătoasă 8.2.3. Imaginea corporală 8.2.4. Rețelele sociale 8.2.5. Muzica și industria divertismentului 8.2.6. Ispita 8.3. O viață împlinită

Domenii de conținut	Conținuturi
	8.3.1. Voia lui Dumnezeu pentru viața noastră 8.3.2. Împărtășirea credinței noastre 8.3.3. Viața din belșug
9. Biblia: demnă de încredere și durabilă	9.1. Cuvântul profetic 9.1.1. Afirmările, conținutul și consecvența Bibliei 9.1.2. Rolul profeției 9.2. Cuvântul și biruința Sa în istorie 9.2.1. Biblia în istorie și în special Reforma 9.2.2. Persecuția 9.3. Puterea Cuvântului 9.3.1. Rolul Bibliei în viața noastră de astăzi
10. Dumnezeu: Rege suveran – Daniel	10.1. Dumnezeuul Atotputernic 10.1.1. Suveranitatea lui Dumnezeu 10.1.2. Conflictul dintre bine și rău 10.1.3. Biruința lui Isus 10.2. Alegerea suveranului 10.2.1. Ierusalim și Babilon 10.2.2. Reabilitare 10.2.3. A sta de partea lui Dumnezeu 10.3. Biruința din Sanctuar 10.3.1. Judecata 10.3.2. Sanctuarul 10.3.3. Eliberare 10.3.4. Speranță
11. Isus: Creator demn – Apocalipsa	11.1. Gloria Mielului 11.1.1. Demnitatea lui Isus de a primi închinare 11.1.2. Biruința asupra păcatului 11.2. Sfârșitul care aduce viață 11.2.1. Evenimentele sfârșitului lumii 11.2.2. Sabatul 11.2.3. Moartea 11.2.4. A doua venire 11.2.5. Mileniul
12. Duhul Sfânt: călăuză principală – Moștenirea adventistă	12.1. Călăuza profetică 12.1.1. Profeții și prorocii 12.1.2. Rolul Duhului Sfânt 12.1.3. Marele conflict 12.2. Lumina adevărului 12.2.1. Sabatul 12.2.2. Pionierii adventiști 12.2.3. Redeșteptarea 12.2.4. Mesajul celor trei îngeri 12.2.5. Sola Scriptura 12.3. Speranța întoarcerii 12.3.1. Sanctuarul 12.3.2. A doua venire 12.3.3. Viețuirea creștină
13. Religiiile lumii și credința mea	13.1. Credință, adevăr și etică

Domenii de conținut	Conținuturi
	13.1.1. Adevăr 13.1.2. Perspective asupra lumii 13.1.3. Filosofie 13.2. Religii și valorile vieții 13.2.1. Hinduism 13.2.2. Budism 13.2.3. Iudaism 13.2.4. Islamism 13.2.5. Creștinism 13.3. Lumina propriei credințe 13.3.1. Credința adventistă de ziua a șaptea 13.3.2. Împărtășirea propriei credințe
14. Etică și moralitate	14.1. Temelia eticii 14.1.1. Etică și moralitate 14.1.2. Cadrul etic în Vechiul și Noul Testament 14.2. A trăi cu integritate 14.2.1. Personaje biblice și etica lor 14.2.2. Dragoste 14.2.3. Lege 14.2.4. Onestitate 14.2.5. Îmbrăcăminte etică 14.2.6. Alimentație etică 14.2.7. Bioetică 14.2.8. Avort 14.2.9. Eutanasiu 14.2.10. Pedepsa militară și capitală 14.2.11. Etica sexuală 14.3. Lumina conștiinței 14.3.1. Scenarii morale dificile 14.3.2. Lipsa adăpostului 14.3.3. Ancora noastră în viață
15. Relațiile mele	15.1. Legăturile inimii 15.1.1. Identitate personală 15.1.2. Valori 15.1.3. Comunicare 15.1.4. Gestionarea furiei 15.1.5. Rezolvarea conflictelor 15.1.6. Întâlniri 15.1.7. Căsătorie 15.2. Relație și dependență 15.2.1. Planul lui Dumnezeu pentru viața mea 15.2.2. Predare
16. Evanghelia după Ioan	16.1. Învățăături ale lui Isus pentru viața mea 15.1.1. Conversațiile 15.1.2. Acțiunile și mesajele lui Isus din Evanghelia după Ioan

Anexa nr. 11.2. Programa de examen pentru disciplina Religie – REL_ADV_P2 (TC)

- Proba F (probă scrisă, specifică profilului/specializării)
- Filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale (complementar disciplinelor alese la proba E); filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările (complementar disciplinelor alese la proba E)

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Adventist de Ziua a Șaptea este realizată în conformitate cu prevederile *Programei școlare pentru disciplina Religie, Cultul Adventist de Ziua a Șaptea, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 6. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Adventist de Ziua a Șaptea - REL_ADV_P2 (TC), fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru probă F (complementar disciplinelor alese la proba E), din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina Religie, Cultul Adventist de Ziua a Șaptea, programa REL_ADV_P2 (TC), este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina Religie, Cultul Adventist de Ziua a Șaptea, programa REL_ADV_P2 (TC), candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

C.G.1.	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
C.G.2.	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
C.G.3.	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
C.G.4.	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru întregul ciclu liceal (fără cuplare cu conținuturile):

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1.	Definirea componentelor majore ale identității religioase
IX.CS.1.2.	Descrierea elementelor care definesc comunitatea religioasă
IX.CS.1.3.	Explicarea caracteristicilor care definesc învățătura de credință creștină
X.CS.1.1.	Recunoașterea componentelor identității religioase în diferite contexte de viață
X.CS.1.2.	Evidențierea elementelor care definesc comunitatea religioasă, în diferite contexte de viață
X.CS.1.3.	Ilustrarea semnificațiilor care definesc învățătura de credință în diferite contexte de comunicare (inclusiv în mediul online)
XI.CS.1.1.	Descrierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.2.	Identificarea unor elemente de natură religioasă în creațiile culturale (literatură, artă, pictură, cinematografie)
XI.CS.1.3.	Compararea unor elemente interdisciplinare care contribuie la exprimarea identității religioase
XII.CS.1.1.	Evidențierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
XII.CS.1.2.	Exprimarea identității religioase în diferite interacțiuni socio-culturale, valorificând elemente de patrimoniu local, național și universal
XII.CS.1.3.	Argumentarea rolului modelelor de viață creștină pentru împlinirea personală și integrarea socială

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1.	Identificarea elementelor definitorii ale credințelor și religiilor studiate
IX.CS.2.2.	Prezentarea principalelor religii din perspectivă istorică
IX.CS.2.3.	Analizarea modului în care valorile religioase influențează comportamentul și viața cotidiană a credincioșilor
X.CS.2.1.	Descrierea practicilor și a ritualurilor care aparțin diferitelor religii
X.CS.2.2.	Analizarea elementelor definitorii ale religiilor și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural
X.CS.2.3.	Compararea modurilor de viață promovate de marile religii ale lumii din perspectiva valorilor morale și spirituale
XI.CS.2.1.	Identificarea valorilor universale din religiile lumii și a modalităților specifice de exprimare a acestora
XI.CS.2.2.	Aplicarea principiilor eticii din religiile lumii în abordarea unor probleme actuale și universale
XI.CS.2.3.	Elaborarea unor proiecte sau materiale originale care integrează valorile și practicile religioase din diverse religii ale lumii
XII.CS.2.1.	Respectarea diversității religioase, fundamentată pe cunoașterea și asumarea învățăturii de credință proprii
XII.CS.2.2.	Formularea unor opinii religios-morale cu privire la confesiunile creștine, prin raportare la credința proprie
XII.CS.2.3.	Elaborarea unei perspective personale argumentate asupra diversității religioase, bazate pe analiza critică a formelor de exprimare religioasă

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1.	Susținerea unor decizii din viața personală în corelare cu valorile religioase
IX.CS.3.2.	Argumentarea alegerilor personale prin raportare la învățăturile morale ale religiei
IX.CS.3.3.	Sintetizarea valorilor biblice necesare în alegerea unor comportamente adecvate în familie, școală și comunitate
X.CS.3.1.	Actualizarea învățăturii de credință prin raportarea la deciziile din viața personală și a comunității
X.CS.3.2.	Manifestarea unei atitudini reflexive și responsabile față de sine și față de ceilalți, în lumina valorilor religios-morale
X.CS.3.3.	Evaluarea atitudinilor creștine în contexte diferite de viață
XI.CS.3.1.	Evidențierea necesității virtuților în relațiile interpersonale și comunitare ale tinerilor

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.3.2.	Argumentarea învățăturilor desprinse din viețile persoanelor biblice, ca modele și repere demne de urmat
XI.CS.3.3.	Evaluarea consecințelor deciziilor proprii și colective în raport cu principiile religio-morale
XII.CS.3.1.	Identificarea valorilor religio-morale care pot ghida comportamentele responsabile în familie, școală și comunitate
XII.CS.3.2.	Justificarea unor alegeri în situații problematice din viața personală și a comunității, prin valorificarea învățăturilor de credință ca surse de reziliență
XII.CS.3.3.	Evaluarea deciziilor personale în perspectiva dezvoltării atitudinilor și comportamentelor creștine

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1.	Manifestarea atitudinilor de respect și solidaritate în situații concrete de colaborare cu persoane de credințe diferite
IX.CS.4.2.	Propunerea de activități și proiecte individuale și de grup, prin raportare la învățăturile creștine
IX.CS.4.3.	Sintetizarea rolului valorilor religioase în vederea menținerii solidarității comunitare
X.CS.4.1.	Evidențierea particularităților unei comunități construite pe valorile religioase creștine
X.CS.4.2.	Adoptarea unei atitudini pozitive față de semenii și mediul înconjurător în spiritul valorilor creștine (în contextele de viață, inclusiv în cel digital)
X.CS.4.3.	Elaborarea unor propuneri de soluții și inițiative comunitare care să promoveze comuniunea și cooperarea socială, prin respectarea religioase ale fiecărei persoane
XI.CS.4.1.	Dezvoltarea contextelor de coeziune socială prin perspectiva promovării unor modele creștine
XI.CS.4.2.	Analizarea modului în care diversitatea religioasă contribuie la comuniunea și solidaritatea în societate
XI.CS.4.3.	Evaluarea modurilor în care provocările actuale influențează viața religioasă a persoanei și a comunității (sociale, ecologice, digitale)
XII.CS.4.1.	Proiectarea unor modele creștine de manifestare a comportamentelor și atitudinilor religioase ⁷
XII.CS.4.2.	Generarea de idei și proiecte personale care promovează respectarea valorilor religioase și incluziunea socială
XII.CS.4.3.	Formularea unei viziuni personale argumentate privind rolul dialogului interreligios în menținerea păcii și unității sociale

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate separat de competențele de evaluat, cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare: ⁸

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Dumnezeu, real și vrednic de cunoscut	1.3. Caracterul lui Dumnezeu 1.3.1. Aspecte biblice privind Trinitatea 1.3.2. Caracteristicile lui Dumnezeu: atotputernicia, dreptatea, sfințenia, mila, etc. 1.3.3. Dragostea lui Dumnezeu – baza caracterului Său 1.4. Dragostea lui Dumnezeu - baza caracterului Său 1.4.1. Dumnezeu care ni Se descoperă 1.4.2. Pași de creștere spirituală

Domenii de conținut	Conținuturi
	1.4.3. Dorința lui Dumnezeu de a fi într-o relație cu noi
2. Dumnezeu pe pământ: de la moarte la viață	2.4. Viața lui Isus pe pământ 2.1.1. Planul de mântuire 2.1.2. Profeții împlinite privind nașterea lui Isus 2.1.3. Nașterea lui Isus 2.1.4. Copilăria lui Isus 2.1.5. Botezul și isпитirile lui Hristos 2.5. Fiul risipitor 2.2.1. Iubirea necondiționată a lui Dumnezeu 2.2.2. Pocăința 2.2.3. Libertate și responsabilitate în contextul mântuirii 2.6. De la moarte la viață 2.3.1. Dragostea lui Dumnezeu 2.3.2. Moartea de bunăvoie a lui Isus pe cruce 2.3.3. Profeții împlinite cu privire la moartea lui Isus 2.3.4. Învierea lui Isus
3. Darurile lui Dumnezeu pentru omenire	3.1. Darul Sabatului 3.1.1. Semnificația Sabatului 3.1.2. Relația noastră cu Dumnezeu 3.1.3. Cele Zece Porunci 3.1.4. Darul Sabatului pentru omenire 3.1.5. Restaurarea Sabatului de către Isus 3.1.6. Exemplul lui Isus privind păstrarea Sabatului) 3.2. Darul harului 3.2.1. Natura gratuită și generoasă a harului lui Dumnezeu 3.2.2. Darul și Dătătorul harului 3.2.3. Iertarea 3.2.4. Apartenența 3.2.5. Plăcerea lui Dumnezeu de a salva 3.3. Darul identității 3.3.1. Valoarea de sine 3.3.2. Acceptarea de sine 3.3.3. Unicitatea fiecărui individ 3.3.4. Trăind ca o capodoperă a lui Dumnezeu
4. Iubire extremă – Osea	4.4. Iubirea și legea 4.4.1. Legea 4.4.2. Legământul 4.4.3. Rolul profeților 4.5. Iubirea și relațiile 4.5.1. Relațiile unilaterale 4.5.2. Căsătoria și relațiile 4.5.3. Rolul cunoașterii 4.6. Iubirea și gelozia 4.6.1. Mânia lui Dumnezeu 4.6.2. Inima lui Dumnezeu 4.6.3. Ascultarea și legalismul 4.5. Iubirea sub asediu 4.5.1. Perspectiva lui Ezechiel asupra inimii lui Dumnezeu în cea mai întunecată perioadă a Israelului 4.5.2. Idolii contemporani
5. După inima Lui – David	5.5. Inimă transformată

Domenii de conținut	Conținuturi
	5.5.1. A trăi după inima lui Dumnezeu 5.5.2. Domnia/Împărăția lui Dumnezeu 5.5.3. Mândrie și smerenie 5.6. Chemarea Împărăției 5.6.1. A fi chemat de Dumnezeu 5.6.2. Consecințele neascultării 5.6.3. A aștepta pe Dumnezeu 5.6.4. Călăuzire 5.7. Lumină în mijlocul întunecimii 5.7.1. Pericolele spiritismului 5.7.2. Consecințele neascultării 5.7.3. Ispită și păcat 5.8. Inimi care răspund 5.8.1. Răspunsul la dragostea lui Dumnezeu pentru noi 5.8.2. A sluji acolo unde Dumnezeu ne cheamă
6. Mesaje din inima Lui – Isus	6.3. O altă direcție 6.3.1. A fi chemat 6.3.2. Ucenicia 6.4. O altfel de viață 6.4.1. Mesajele lui Isus 6.4.2. Predica de pe Munte: 6.2.2.1. A fi binecuvântat 6.2.2.2. Sarea și lumina 6.2.2.3. Legea 6.2.2.4. A-ți iubi vrăjmașii 6.2.2.5. A da 6.2.2.6. Rugăciunea 6.2.2.7. Postul 6.2.2.8. Dreptatea lui Hristos 6.2.2.9. A trăi o viață schimbată pentru Dumnezeu 6.2.2.10. Judecarea altora
7. O inimă de dăruit – Faptele Apostolilor	7.3. Puterea călăuzitoare 7.3.1. Ucenicia 7.3.2. Rolul Duhului Sfânt 7.3.3. Darurile spirituale 7.3.4. Creșterea și provocările bisericii creștine timpurii 7.4. Inima în acțiune 7.4.1. Cum să mărturisești și să împărtășești propria mărturie 7.4.2. Trezire și reformă 7.4.3. Implicarea în misiunea holistică pentru a răspândi Evanghelia
8. Trăind în așteptare – Inima mea	8.4. O viață conectată 8.4.1. A rămâne în Isus și a avea o viață din belșug în El 8.4.2. Dragostea și Legea lui Dumnezeu 8.4.3. Rugăciunea și studiul Bibliei 8.5. O viață transformată 8.5.1. Relațiile: căsătoria, sexul, întâlnirile, pornografia, homosexualitatea 8.5.2. Sănătatea: alcoolul, substanțele, alimentația sănătoasă 8.5.3. Imaginea corporală 8.5.4. Rețelele sociale 8.5.5. Muzica și industria divertismentului 8.5.6. Ispita 8.6. O viață împlinită

Domenii de conținut	Conținuturi
	8.6.1. Voia lui Dumnezeu pentru viața noastră 8.6.2. Împărtășirea credinței noastre 8.6.3. Viața din belșug
9. Biblia: demnă de încredere și durabilă	9.4. Cuvântul profetic 9.4.1. Afirmările, conținutul și consecvența Bibliei 9.4.2. Rolul profeției 9.5. Cuvântul și biruința Sa în istorie 9.5.1. Biblia în istorie și în special Reforma 9.5.2. Persecuția 9.6. Puterea Cuvântului 9.6.1. Rolul Bibliei în viața noastră de astăzi
10. Dumnezeu: Rege suveran – Daniel	10.4. Dumnezeuul Atotputernic 10.4.1. Suveranitatea lui Dumnezeu 10.4.2. Conflictul dintre bine și rău 10.4.3. Biruința lui Isus 10.5. Alegerea suveranului 10.5.1. Ierusalim și Babilon 10.5.2. Reabilitare 10.5.3. A sta de partea lui Dumnezeu 10.6. Biruința din Sanctuar 10.6.1. Judecata 10.6.2. Sanctuarul 10.6.3. Eliberare 10.6.4. Speranță
11. Isus: Creator demn – Apocalipsa	11.3. Gloria Mielului 11.3.1. Demnitatea lui Isus de a primi închinare 11.3.2. Biruința asupra păcatului 11.4. Sfârșitul care aduce viață 11.4.1. Evenimentele sfârșitului lumii 11.4.2. Sabatul 11.4.3. Moartea 11.4.4. A doua venire 11.4.5. Mileniul
12. Duhul Sfânt: călăuză principală – Moștenirea adventistă	12.4. Călăuza profetică 12.4.1. Profeții și prorocii 12.4.2. Rolul Duhului Sfânt 12.4.3. Marele conflict 12.5. Lumina adevărului 12.5.1. Sabatul 12.5.2. Pionierii adventiști 12.5.3. Redeșteptarea 12.5.4. Mesajul celor trei îngeri 12.5.5. Sola Scriptura 12.6. Speranța întoarcerii 12.6.1. Sanctuarul 12.6.2. A doua venire 12.6.3. Viețuirea creștină
13. Religiile lumii și credința mea	13.4. Credință, adevăr și etică

Domenii de conținut	Conținuturi
	13.4.1. Adevăr 13.4.2. Perspective asupra lumii 13.4.3. Filosofie 13.5. Religii și valorile vieții 13.5.1. Hinduism 13.5.2. Budism 13.5.3. Iudaism 13.5.4. Islamism 13.5.5. Creștinism 13.6. Lumina propriei credințe 13.6.1. Credința adventistă de ziua a șaptea 13.6.2. Împărtășirea propriei credințe
14. Etică și moralitate	14.4. Temelia eticii 14.4.1. Etică și moralitate 14.4.2. Cadrul etic în Vechiul și Noul Testament 14.5. A trăi cu integritate 14.5.1. Personaje biblice și etica lor 14.5.2. Dragoste 14.5.3. Lege 14.5.4. Onestitate 14.5.5. Îmbrăcăminte etică 14.5.6. Alimentație etică 14.5.7. Bioetică 14.5.8. Avort 14.5.9. Eutanasiu 14.5.10. Pedepsa militară și capitală 14.5.11. Etica sexuală 14.6. Lumina conștiinței 14.6.1. Scenarii morale dificile 14.6.2. Lipsa adăpostului 14.6.3. Ancora noastră în viață
15. Relațiile mele	15.3. Legăturile inimii 15.3.1. Identitate personală 15.3.2. Valori 15.3.3. Comunicare 15.3.4. Gestionarea furiei 15.3.5. Rezolvarea conflictelor 15.3.6. Întâlniri 15.3.7. Căsătorie 15.4. Relație și dependență 15.4.1. Planul lui Dumnezeu pentru viața mea 15.4.2. Predare
16. Evanghelia după Ioan	16.2. Învățăături ale lui Isus pentru viața mea 15.2.1. Conversațiile 15.2.2. Acțiunile și mesajele lui Isus din Evanghelia după Ioan

Anexa nr.11.3. Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Baptist – REL_BAP_P1 (TC)

- Proba E – a doua probă (probă scrisă, specifică profilului/specializării)
- Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Baptist este realizată în conformitate cu prevederile *Programei școlare pentru disciplina Religie, Cultul Baptist, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, pentru *filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 7. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Baptist - REL_BAP_P1 (TC), fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru a doua probă E, din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina Religie, Cultul Baptist programa REL_BAP_P1 (TC), este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina Religie, Cultul Baptist, programa REL_BAP_P1 (TC), candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

CG.1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG.2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
CG.3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
CG.4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG.1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1.	Definirea componentelor majore ale identității religioase
IX.CS.1.2.	Descrierea elementelor care definesc diverse comunități sociale
IX.CS.1.3.	Explicarea caracteristicilor care definesc învățătura de credință creștină
X.CS.1.1.	Identificarea trăsăturilor morale și spirituale ale Domnului Isus Hristos ca model desăvârșit de viață
X.CS.1.2.	Descrierea modului în care relația personală cu Hristos și participarea la viața comunității de credință contribuie la formarea identității religioase
X.CS.1.3.	Explicarea modului în care atitudinile, comportamentele și mărturia personală a credinței exprimă apartenența la comunitatea credincioșilor
XI.CS.1.1.	Descrierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
XI.CS.1.2.	Identificarea unor elemente de natură religioasă în creațiile culturale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.3.	Compararea unor elemente interdisciplinare care contribuie la exprimarea identității religioase
XII.CS.1.1.	Descoperirea, dobândirea și afirmarea propriei identități religioase, valorificând cunoștințele biblice, în diferite contexte de viață (socio-culturale)
XII.CS.1.2.	Reflecția critică asupra modului în care exprimarea propriei identități religioase contribuie la promovarea principiilor creștine autentice, despre lume și viață și implicit la dezvoltarea atitudinilor prosociale

CG.2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1.	Analizarea elementelor definitorii ale religiei iudeo-creștine și a rolurilor acesteia în plan istoric, social și cultural
IX.CS.2.2.	Aplicarea unor reguli de comportament moral-religios pentru diferite contexte de viață, din perspectiva propriei religii
IX.CS.2.3.	Argumentarea aplicării normelor moral-religioase în viața personală și a grupurilor de apartenență, în relație cu normele civice
X.CS.2.1.	Examinarea elementelor care diferențiază viziunea creștină baptistă despre lume și viață de alte curente religioase de gândire
X.CS.2.2.	Compararea principiilor morale specifice Creștinismului cu cele promovate de alte religii
X.CS.2.3.	Argumentarea importanței respectului față de libertatea religioasă și a dialogului între oameni de credințe diferite
XI.CS.2.1.	Aplicarea principiilor eticii din religiile lumii în abordarea unor probleme actuale și universale
XI.CS.2.2.	Identificarea valorilor universale din religiile lumii și a modalităților specifice de exprimare a acestora
XI.CS.2.3.	Compararea unor valori universale în Creștinism și în alte concepții despre lume și viață
XII.CS.2.1.	Recunoașterea diversității religioase, a asemănărilor și deosebirilor în ceea ce privește utilizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață
XII.CS.2.2.	Respectarea diversității religioase în condițiile exprimării propriei identități religioase în conformitate cu învățătura de credință proprie

CG.3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1.	Justificarea rolului valorilor religioase în luarea deciziilor privind viața personală
IX.CS.3.2.	Aprecierea elementelor definitorii ale propriei identități religioase
IX.CS.3.3.	Argumentarea unor responsabilități față de sine și față de comunitate, prin raportarea la valorile moral-religioase
X.CS.3.1.	Investigarea situațiilor de viață din perspectivă religioasă, pentru a deduce principii morale și a lua decizii bazate pe credință, reflectând un caracter integru
X.CS.3.2.	Analizarea factorilor care pot influența deciziile morale ale tinerilor în viața de zi cu zi
X.CS.3.3.	Justificarea aplicării învățăturii creștine în luarea deciziilor din viața personală și a comunității
XI.CS.3.1.	Argumentarea învățăturilor desprinse din viețile personajelor biblice, ca modele și repere demne de urmat
XI.CS.3.2.	Evidențierea necesității virtuților în relațiile interpersonale și comunitare ale tinerilor
XI.CS.3.3.	Analizarea modului în care deciziile personale reflectă credința în Dumnezeu

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XII.CS.3.1.	Stabilirea criteriilor pentru luarea de decizii responsabile în situații importante și problematice, în acord cu învățătura Sfințelor Scripturi
XII.CS.3.2.	Reflecția critică asupra modului de luare a deciziilor și asupra modului în care deciziile luate afectează viața personală și comunitară

CG.4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1.	Crearea unor contexte sociale pentru realizarea și menținerea solidarității comunitare
IX.CS.4.2.	Proiectarea unor activități individuale sau de grup prin respectarea valorilor religioase
IX.CS.4.3.	Formularea unor criterii specifice pentru promovarea comuniunii prin organizarea de evenimente religioase, istorice și culturale
X.CS.4.1.	Aplicarea corectă și adecvată a principiilor creștine în diverse situații de viață
X.CS.4.2.	Adoptarea unei atitudini pozitive față de semenii și mediul înconjurător, conforme învățăturii creștine
X.CS.4.3.	Evaluarea consecințelor lipsei de respect și toleranță față de valorile religioase și morale ale celorlalți
XI.CS.4.1.	Dezvoltarea contextelor de coeziune socială prin perspectiva promovării unor modele creștine
XI.CS.4.2.	Evaluarea modurilor în care provocările actuale influențează viața religioasă a persoanei și a comunității
XI.CS.4.3.	Implicarea activă în proiecte de slujire și mărturie creștină
XII.CS.4.1.	Identificarea modurilor de apropiere și de colaborare cu persoane și grupuri care au o altă concepție despre lume și viață
XII.CS.4.2.	Reflecția critică asupra modului în care propriul comportament și propriile atitudini contribuie la consolidarea relațiilor sociale din societate

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
I. Isus Hristos, modelul desăvârșit de trăire	1. Hristos, Căpetenia și desăvârșirea credinței (Hristos – temelia credinței; îndreptățirea prin credință; obstacole în calea credinței; perseverența în credință; trăirea și umblarea prin credință – Evrei 11:1, 12:2-4; 2 Cor. 4:18) 2. Hristos, singurul Mântuitor (lucrarea de convingere cu privire la păcat realizată de Duhul Sfânt; chemarea la mântuire; Hristos – autorul mântuirii; mântuirea ca har salvator; calea spre mântuire – 1 Timotei 1:15; Luca 19:10; Ioan 6:44) 3. Hristos, Cuvântul întrupat (Hristos – Dumnezeu venit la noi; naștere sau întrupare; revelația deplină; Chipul Dumnezeului nevăzut – Ioan 1:14; Isaia 9:6-7; Coloseni 1:15) 4. Hristos, Calea, Adevărul și Viața (singura Cale spre Dumnezeu, Adevărul care ne face liberi; Viața care nu se sfârșește niciodată – Ioan 14:6, 8:36) 5. Hristos, Capul Bisericii (supremația lui Hristos în Biserică; direcția dată de Hristos Bisericii; datoria Bisericii de a trăi în supunere și ascultare de Hristos); 6. Hristos, Ziditorul Bisericii (jertfa lui Hristos – temelia necesară și suficientă pentru zidirea Bisericii; Hristos – pacea noastră; rolul lui Hristos în desăvârșirea credincioșilor etc.);

Domenii de conținut	Conținuturi
	7. Hristos, unicul mijlocitor între Dumnezeu și om (justificarea omului înaintea lui Dumnezeu; reconcilierea omului cu Dumnezeu); 8. Hristos și promisiunea revenirii Sale (iubirea lui Hristos pentru Biserică; pregătirea Bisericii pentru revenirea lui Hristos) 9. Hristos, Omul ispitit dar fără păcat (ispitirea lui Isus în pustie; puterea exemplului lui Hristos în lupta cu ispitele; postul, rugăciunea și Cuvântul ca arme în lupta cu ispitele) 10. Hristos, Învățătorul desăvârșit (Hristos – Învățătorul cu autoritate; Predica de pe Munte – „<i>Constituția creștinismului</i>”; metode folosite de Domnul Isus: pilde, dialog, fapte, exemplul personal; relevanța învățaturii lui Isus Hristos) 11. Hristos în relație cu Neamurile (ne-evreii) (Hristos și femeia cananeancă – Matei 15:21-28; Hristos și sutașul roman – Matei 8:5-13; Hristos și femeia samariteană – Ioan 4:1-26; Marea Trimitere) 12. Hristos și oponenții Săi (liderii religioși ai vremii: fariseii, saducheii, cărturarii; atitudinea lui Hristos: răbdare, blândețe, curaj, fermitate și adevăr; răspunsul lui Isus în fața opoziției: înțelepciune și iubire; de la popularitate la împotrivire și cruce) 13. Hristos, Domn al istoriei (Suveranitatea lui Dumnezeu în raport cu toate împărățiile și toți împărații – Daniel 4:17; planul lui Dumnezeu cu omenirea; recunoașterea domniei lui Hristos la finalul istoriei – Apocalipsa 1:7) 14. Hristos, făuritorul unei noi creații după chipul Său (2 Cor.5:17 - Isus modelul perfect de fericire, înțelepciune, caracter etc; Isus care dă valoare maximă omului; omul, <i>poemul</i> lui Dumnezeu – Efeseni 2:10) 15. Sistemul de valori christice în postmodernism (Biserica, noua societate a lui Dumnezeu; cerul nou și pământul nou – 2 Petru 3:12-13; bucuria și pacea pe care o dă Dumnezeu – Romani 14:17) 16. Hristos, judecătorul tuturor (Isus Mântuitorul și Judecătorul; dreptatea din perspectivă biblică; judecata parțială și cea finală)
II. Identitatea, apartenența și rolul credinciosului în Biserică și societate	Creștinul în relație cu sine și cu cei din jur 1. Creștinul și viața personală (disciplinele spirituale, Roadă Duhului în contrast cu faptele firii, idealuri la care creștinul trebuie să aspire, valori creștine, dorința de creștere spirituală – Galateni 5:19-24) 2. Creștinul și familia (valori tradiționale și provocări actuale; familia în planul lui Dumnezeu; sacralitatea familiei; familia – temelia societății) 3. Creștinul la locul de muncă (munca – virtute, datorie și onoare; creați să ne bucurăm de lucrarea mâinilor noastre; atitudinea creștinului față de muncă; a-L onora pe Dumnezeu prin munca noastră – Efeseni 4:32) 4. Creștinul și implicarea civică (prezența creștinului în societate; rolul activ în viața comunității; implicarea în activități de voluntariat; ajutorarea celor nevoiași; promovarea păcii și armoniei – Romani 13:7) 5. Creștinul în misiune (creștinul în lume, dar ca ambasador al unei alte Împărății; trăirea în lumina veșniciei – 2 Corinteni 5:20; Matei 6:21) Sistemul de valori în Biserica Primară 1. Viața fundamentată în mesajul Scripturii (preocuparea pentru învățătura Apostolilor; confruntarea ereziilor) 2. Relații puternice în interiorul Bisericii (trăirea în părtășie; comuniunea și legătura frățască)

Domenii de conținut	Conținuturi
	3. Prețuirea Lucrării lui Hristos (comemorarea morții și învierii lui Hristos; practicarea frângerii pâinii) 4. Viața în dependență de Dumnezeu (rugăciunea comună și stăruința în rugăciune) Creștinul și lumea în care trăiește 1. Creștinul și modelele de viață promovate de lume (identificarea modelelor promovate de lume: succes, putere, plăcere, faimă, popularitate, autosuficiență; modelul Domnului Isus: smerenie, slujire, ascultare de voia Tatălui; chemarea la sfințenie) 2. Creștinul și tendințele societății (mersul lumii; atitudinea credinciosului față de materialism, relativism, consumism etc.; trăirea valorilor creștine în mijlocul unei lumi ostile; răspunsul biblic la provocările actuale: nedreptate, violență, corupție etc.) 3. Creștinul și dimensiunea invizibilă a realității spirituale (duhul lumii; conștientizarea luptei spirituale – Ioan 14:17; pericolul învățăturilor false; armura duhovnicească – Efeseni 6:10-18; umblarea sub călăuzirea Duhului Sfânt; importanța disciplinelor spirituale) 4. Creștinul și realitatea transcendentă a Împărăției lui Dumnezeu (lumea de dincolo; credința în viața veșnică; realitatea prezenței Împărăției lui Dumnezeu; trăirea în lumina veșniciei; așteptarea activă a revenirii Domnului Isus) Contribuția Creștinismului la dezvoltarea societății 1. Dezvoltarea Culturii (bazele iudeo-creștine ale culturii de azi; literatura și arta creștină; Scriptura și alfabetizarea) 2. Dezvoltarea Științei (bazele biblice ale științei moderne; oameni de știință creștini; încurajarea cercetării) 3. Dezvoltarea Civilizației (repere creștine în structura vieții și societății de azi; Școli, spitale, tehnologie, etc; perioade și evenimente marcate de principiile creștine în istoria civilizației) 4. Rezolvarea problemelor individuale și sociale (Creștinismul ca soluție la principalele probleme ale omenirii; exemple de rezolvări în istoria creștinismului; metode unice și eficiente provenite și puse la dispoziție de învățătura creștină) 5. Creștinul în dialog cu alte culturi și civilizații (relații, beneficii, influențe, învățături)
III. Creștinismul în raport cu alte concepții despre lume și viață	Concepții creștine și necreștine 1. Dumnezeu (căi de cunoaștere a lui Dumnezeu; esența și atributele lui Dumnezeu; lucrările lui Dumnezeu) 2. Omul, scopul și sensul vieții (originea omului; natura și destinul omului; înțelegerea sensului vieții; reflexii filosofice și spirituale) 3. Mântuirea (fundamentul mântuirii omului; pocăința și credința; mântuirea prin har; începutul, continuarea și desăvârșirea mântuirii) 4. Familia (imaginea familiei biblice; familia în contextul Vechiului și Noului Testament; familia tradițională și familia contemporană) 5. Cunoaștere (revelația generală și specială; Isus Hristos – apogeul revelației lui Dumnezeu: „Cine M-a văzut pe Mine, L-a văzut pe Tatăl” – Ioan 14:9) 6. Autoritate și ascultare (diferența dintre autoritate și putere; ascultarea generată de înțelegerea autorității lui Dumnezeu) 7. Dragoste (sensurile termenului din limba greacă: <i>agape</i>, <i>fileo</i>, <i>eros</i>; Isus Hristos – expresia fidelă a dragostei lui Dumnezeu; dragostea adevărată și dragostea falsă)

Domenii de conținut	Conținuturi
	8. Posesiuni și prosperitate (omul și exercitarea mandatelor cultural și preoțesc; omul ca administrator al Creației; perspectiva Bibliei asupra posesiunilor și bogăției) 9. Creație și mediul înconjurător (Doctrina Creației: Dumnezeu – Creator suveran al Universului; Creația ca expresie a înțelepciunii și bunătații Sale – Genesa 1-2, Psalmul 19; chemarea omului la isprăvnicie și responsabilitate față de mediul înconjurător – Genesa 2:15; Căderea și efectele asupra Creației – Romani 8:19-22; responsabilitatea creștinului față de mediul înconjurător: respect, echilibru, recunoștință, protejarea ecosistemului natural) 10. Fericire (fericirea ca stare de binecuvântare spirituală și comuniune cu Dumnezeu – Matei 5:3-12, Ioan 15:11; apropierea de Domnul și păstrarea unei relații vii cu Hristos, ca sursă a adevăratei fericiri) 11. Moralitate, bine și rău (fundamentul moralei creștine: caracterul lui Dumnezeu; Legea morală și poruncile divine – Exod 20, Matei 22:37-40; binele și răul din perspectiva Legii lui Dumnezeu; conștiința omului ca martor moral – Romani 2:15) 12. Rolul și valoarea muncii (munca – parte a planului divin; valoarea spirituală a muncii: slujire, responsabilitate, integritate, hărnicie – Coloseni 3:23, Efeseni 4:28; munca – mijloc de glorificare a lui Dumnezeu și de împlinire a mandatului cultural) 13. Știință și cultură (adevăr și eroare; revelație și speculație; atitudini corecte în raport cu știința și cultura) 14. Educație (secularism și creștinism în educație; importanța educației; caracteristicile și valențele educației creștine) 15. Statul și ordinea socială (perspective asupra rolului statului în societate; factori care produc ordine sau dezordine socială; atitudini corecte față de autoritatea politică) 16. Încercările vieții și sensul ei religios (diverse perspective cu privire la originea suferinței și a morții; modalități de raportare la suferință și moarte; unicitatea perspectivei creștine cu privire la suferință și moarte)
IV. Alegeri și responsabilități ale credinciosului în fața provocărilor contemporane	1. Respectul față de autoritate (atitudinea față de părinți, profesori, conducători; comportamente responsabile – 1 Petru 2:17) 2. Ascultarea și cinstirea părinților (porunca biblică; construirea încrederii în relația părinte-copil – Exod 20:17; Efeseni 6:1-3) 3. Onestitate sau ipocrizie (trăirea în adevăr; corectitudine și curăție morală; renunțare la trăirea unei vieți duplicitare – 1 Ioan 3:18) 4. Vorbirea sănătoasă (comunicarea verbală și non-verbală; cuvinte folositoare și nefolositoare; îmblânzirea limbii; vorbirea cu har) 5. Asumarea responsabilității (drepturi și îndatoriri personale; responsabilități în viața personală și comunitară) 6. Integritate sau compromis (păstrarea integrității personale în fața presiunilor, în diferite contexte de viață, în devenirea personală etc. – Psalmul 1) 7. Autodisciplină sau conformare (importanța autodisciplinii și rolul ei formativ; reziliență față de presiunea anturajului – Romani 12:2; Proverbe 13:20) 8. Luarea deciziilor în viață (alegeri înțelepte; folosirea principiilor biblice în căutarea călăuzirii – Psalmul 119:105; Proverbe 3:5-6) 9. Temerea de Dumnezeu sau frica de oameni (frica de Domnul, ca „început al înțelepciunii”). 10. Comunitatea credincioșilor ca spațiu al excelenței morale (etosul eclezial ca resursă pentru manifestarea excelenței morale)

Domenii de conținut	Conținuturi
	11. Disciplină și perseverență pentru excelență - antidot pentru mediocritate (performanța ca expresie a mărturiei creștine – Deuteronom 28:13) 12. Comportament altruist sau promovarea eului (manifestarea dragostei; aplicarea mesajului din 1 Corinteni 13 în contextul antropocentrismului) 13. Implicare activă sau tendința de izolare sau de singurătate (participare la viața bisericii; viața creștină ca împlinire a nevoilor fundamentale ale omului: nevoia de Dumnezeu, nevoia de semnificație și nevoia de comuniune); 14. Iertarea deplină sau păstrarea resentimentelor (iertarea lui Dumnezeu – model pentru rezolvarea conflictelor interumane – Isaia 43:23); 15. Aspirațiile omului și planul desăvârșit al lui Dumnezeu (nevoia de armonizare a planurilor personale cu planul lui Dumnezeu – Proverbe 16:9, 19:21; rolul încercărilor, suferinței) 16. Cercul social și influența acestuia (comunitatea creștină; grupul de tineri; nevoia de acceptare sau păstrarea identității proprii și a liberului arbitru – Evrei 11:7, 38a) 17. Caracter permanent sau succes efemer (faimă, popularitate sau valori creștine autentice; valoarea caracterului în raport cu reputația; pericolul mândriei și al dorinței de afirmare; cultul personalității; modelul biblic al smereniei și credincioșiei – ex. Daniel, Iosif, Pavel; perspectiva valorilor eterne) 18. Autenticitate sau conformare (confort pasiv sau curajul asumării identității; identitatea creștinului ca ucenic al lui Hristos; manifestarea curajului – ex. Estera, Daniel, Petru și Ioan; frica de oameni sau teama de Dumnezeu) 19. Libertate în Hristos sau libertinaj mascat (umblare în Adevăr și sfințenie; adevărata „libertate în Hristos” – Galateni 5:1-13; libertatea responsabilă: slujire în dragoste; sfințenia ca expresie a adevăratei libertăți; libertinajul moral) 20. Cumpătare și milostenie sau consumerism și risipă (cultivarea milei, compasiunii și a iubirii aproapelui – Luca 10:25-37; păstrarea și administrarea responsabilă a lucrurilor încredințate nouă; practicarea milosteniei și dărnicii) 21. Prietenie și dragoste (fundamente biblice pentru o prietenie curată; relații cu persoane de sex opus; principiul curăției inimii și al integrității personale; rolul lui Dumnezeu în alegerea partenerului; pregătirea pentru căsătorie) 22. Autodisciplină și valori personale în relații (autocontrolul și castitatea versus imoralitatea și instrumentalizarea sexualității; sexualitatea ca dar divin; autocontrolul ca rod al Duhului Sfânt; consecințele spirituale și emoționale ale imoralității; căsătoria – cadrul rânduit de Dumnezeu pentru exprimarea sexualității) 23. Eliberarea din cercul vicios al dependențelor (pornografie, substanțe halucinogene, alte vicii; păcatul ca robie spirituală – Ioan 8:34-36; dependențele moderne și efectele lor asupra sufletului și trupului; eliberarea oferită de Hristos) 24. Tehnologia: prieten sau dușman? (tehnologia ca instrument de cunoaștere, comunicare, împărtășirea Evangheliei sau instrument de divertisment; discernământ spiritual în folosirea tehnologiei; pericolele dependenței digitale; echilibru între mediul virtual și viața reală; responsabilitatea etică în mediul online – mesaj, imagine, comportament)

Domenii de conținut	Conținuturi
	25. Creaționism sau evoluționism (aspecte definitorii ale celor două perspective; argumente în favoarea creaționismului) 26. Suveranism sau globalism (perspectiva biblică cu privire la patrie și lume în general; răspunsul creștin la provocările legate de suveranism și globalism) 27. Cultura Cuvântului sau cultura imaginii (influențe ale imaginii și ale Cuvântului în viața omului și a societății; atitudini și abordări ale acestei problematice) 28. Ecumenism sau separatism (moduri de raportare la alte religii; perspectiva biblică în raport cu diferențele cultural-religioase) 29. Curajul mărturisirii Adevărului sau conformism (metode de a face față diverselor presiuni sociale și spirituale; rolul harului și adevărului în relațiile interpersonale) 30. Atitudini ale omului în viața spirituală și morală (așteptări legitime și nelegitime de la adunările de sărbătoare; importanța ascultării și discernământului în practica slujirii și închinării) 31. Inteligența umană sau inteligența artificială (importanța cercetării tuturor lucrurilor și păstrării a ceea ce este bun; discernământul creștinului călăuzit de Duhul lui Dumnezeu) 32. Inclusivism sau exclusivism (moduri de raportare la diferite categorii de oameni și grupuri; toleranța creștină)

Anexa nr.11.4. Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Baptist – REL_BAP_P2 (TC)

- *Proba F (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale (complementar disciplinelor alese la proba E); filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările (complementar disciplinelor alese la proba E)*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Baptist este realizată în conformitate cu prevederile *Programei școlare pentru disciplina Religie, Cultul Baptist, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 7. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Baptist - REL_BAP_P2 (TC), fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru probă F (complementar disciplinelor alese la proba E), din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina Religie, Cultul Baptist programa REL_BAP_P2 (TC), este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religioase-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina Religie, Cultul Baptist, programa REL_BAP_P2 (TC), candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

CG.1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG.2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
CG.3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religioase-morale
CG.4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG.1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1.	Definirea componentelor majore ale identității religioase
IX.CS.1.2.	Descrierea elementelor care definesc diverse comunități sociale
IX.CS.1.3.	Explicarea caracteristicilor care definesc învățătura de credință creștină
X.CS.1.1.	Identificarea trăsăturilor morale și spirituale ale Domnului Isus Hristos ca model desăvârșit de viață
X.CS.1.2.	Descrierea modului în care relația personală cu Hristos și participarea la viața comunității de credință contribuie la formarea identității religioase
X.CS.1.3.	Explicarea modului în care atitudinile, comportamentele și mărturia personală a credinței exprimă apartenența la comunitatea credincioșilor
XI.CS.1.1.	Descrierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.2.	Identificarea unor elemente de natură religioasă în creațiile culturale
XI.CS.1.3.	Compararea unor elemente interdisciplinare care contribuie la exprimarea identității religioase
XII.CS.1.1.	Descoperirea, dobândirea și afirmarea propriei identități religioase, valorificând cunoștințele biblice, în diferite contexte de viață (socio-culturale)
XII.CS.1.2.	Reflecția critică asupra modului în care exprimarea propriei identități religioase contribuie la promovarea principiilor creștine autentice, despre lume și viață și implicit la dezvoltarea atitudinilor prosociale

CG.2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1.	Analizarea elementelor definitorii ale religiei iudeo-creștine și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural
IX.CS.2.2.	Aplicarea unor reguli de comportament moral-religios pentru diferite contexte de viață, din perspectiva propriei religii
IX.CS.2.3.	Argumentarea aplicării normelor moral-religioase în viața personală și a grupurilor de apartenență, în relație cu normele civice
X.CS.2.1.	Examinarea elementelor care diferențiază viziunea creștină baptistă despre lume și viață de alte curente religioase de gândire
X.CS.2.2.	Compararea principiilor morale specifice Creștinismului cu cele promovate de alte religii
X.CS.2.3.	Argumentarea importanței respectului față de libertatea religioasă și a dialogului între oameni de credințe diferite
XI.CS.2.1.	Aplicarea principiilor eticii din religiile lumii în abordarea unor probleme actuale și universale
XI.CS.2.2.	Identificarea valorilor universale din religiile lumii și a modalităților specifice de exprimare a acestora
XI.CS.2.3.	Compararea unor valori universale în Creștinism și în alte concepții despre lume și viață
XII.CS.2.1.	Recunoașterea diversității religioase, a asemănarilor și deosebirilor în ceea ce privește utilizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață
XII.CS.2.2.	Respectarea diversității religioase în condițiile exprimării propriei identități religioase în conformitate cu învățătura de credință proprie

CG.3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1.	Justificarea rolului valorilor religioase în luarea deciziilor privind viața personală
IX.CS.3.2.	Aprecieră elementelor definitorii ale propriei identități religioase
IX.CS.3.3.	Argumentarea unor responsabilități față de sine și față de comunitate, prin raportarea la valorile moral-religioase
X.CS.3.1.	Investigarea situațiilor de viață din perspectivă religioasă, pentru a deduce principii morale și a lua decizii bazate pe credință, reflectând un caracter integru
X.CS.3.2.	Analizarea factorilor care pot influența deciziile morale ale tinerilor în viața de zi cu zi
X.CS.3.3.	Justificarea aplicării învățăturii creștine în luarea deciziilor din viața personală și a comunității
XI.CS.3.1.	Argumentarea învățăturilor desprinse din viețile personajelor biblice, ca modele și repere demne de urmat
XI.CS.3.2.	Evidențierea necesității virtuților în relațiile interpersonale și comunitare ale tinerilor
XI.CS.3.3.	Analizarea modului în care deciziile personale reflectă credința în Dumnezeu

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XII.CS.3.1.	Stabilirea criteriilor pentru luarea de decizii responsabile în situații importante și problematice, în acord cu învățătura Sfințelor Scripturi
XII.CS.3.2.	Reflecția critică asupra modului de luare a deciziilor și asupra modului în care deciziile luate afectează viața personală și comunitară

CG.4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1.	Crearea unor contexte sociale pentru realizarea și menținerea solidarității comunitare
IX.CS.4.2.	Proiectarea unor activități individuale sau de grup prin respectarea valorilor religioase
IX.CS.4.3.	Formularea unor criterii specifice pentru promovarea comuniunii prin organizarea de evenimente religioase, istorice și culturale
X.CS.4.1.	Aplicarea corectă și adecvată a principiilor creștine în diverse situații de viață
X.CS.4.2.	Adoptarea unei atitudini pozitive față de semenii și mediul înconjurător, conforme învățăturii creștine
X.CS.4.3.	Evaluarea consecințelor lipsei de respect și toleranță față de valorile religioase și morale ale celorlalți
XI.CS.4.1.	Dezvoltarea contextelor de coeziune socială prin perspectiva promovării unor modele creștine
XI.CS.4.2.	Evaluarea modurilor în care provocările actuale influențează viața religioasă a persoanei și a comunității
XI.CS.4.3.	Implicarea activă în proiecte de slujire și mărturie creștină
XII.CS.4.1.	Identificarea modurilor de apropiere și de colaborare cu persoane și grupuri care au o altă concepție despre lume și viață
XII.CS.4.2.	Reflecția critică asupra modului în care propriul comportament și propriile atitudini contribuie la consolidarea relațiilor sociale din societate

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
I. Isus Hristos, modelul desăvârșit de trăire	1. Hristos, Căpetenia și desăvârșirea credinței (Hristos – temelia credinței; îndreptățirea prin credință; obstacole în calea credinței; perseverența în credință; trăirea și umblarea prin credință – Evrei 11:1, 12:2-4; 2 Cor. 4:18) 2. Hristos, singurul Mântuitor (lucrarea de convingere cu privire la păcat realizată de Duhul Sfânt; chemarea la mântuire; Hristos – autorul mântuirii; mântuirea ca har salvator; calea spre mântuire – 1 Timotei 1:15; Luca 19:10; Ioan 6:44) 3. Hristos, Cuvântul întrupat (Hristos – Dumnezeu venit la noi; naștere sau întrupare; revelația deplină; Chipul Dumnezeului nevăzut – Ioan 1:14; Isaia 9:6-7; Coloseni 1:15) 4. Hristos, Calea, Adevărul și Viața (singura Cale spre Dumnezeu, Adevărul care ne face liberi; Viața care nu se sfârșește niciodată – Ioan 14:6, 8:36) 5. Hristos, Capul Bisericii (supremația lui Hristos în Biserică; direcția dată de Hristos Bisericii; datoria Bisericii de a trăi în supunere și ascultare de Hristos); 6. Hristos, Ziditorul Bisericii (jertfa lui Hristos – temelia necesară și suficientă pentru zidirea Bisericii; Hristos – pacea noastră; rolul lui Hristos în desăvârșirea credincioșilor etc.);

Domenii de conținut	Conținuturi
	7. Hristos, unicul mijlocitor între Dumnezeu și om (justificarea omului înaintea lui Dumnezeu; reconcilierea omului cu Dumnezeu); 8. Hristos și promisiunea revenirii Sale (iubirea lui Hristos pentru Biserică; pregătirea Bisericii pentru revenirea lui Hristos) 9. Hristos, Omul ispitit dar fără păcat (ispitirea lui Isus în pustie; puterea exemplului lui Hristos în lupta cu ispitele; postul, rugăciunea și Cuvântul ca arme în lupta cu ispitele) 10. Hristos, Învățătorul desăvârșit (Hristos – Învățătorul cu autoritate; Predica de pe Munte – „<i>Constituția creștinismului</i>”; metode folosite de Domnul Isus: pilde, dialog, fapte, exemplul personal; relevanța învățaturii lui Isus Hristos) 11. Hristos în relație cu Neamurile (ne-evreii) (Hristos și femeia cananeancă – Matei 15:21-28; Hristos și sutașul roman – Matei 8:5-13; Hristos și femeia samaritană – Ioan 4:1-26; Marea Trimitere) 12. Hristos și oponenții Săi (liderii religioși ai vremii: fariseii, saducheii, cărturarii; atitudinea lui Hristos: răbdare, blândețe, curaj, fermitate și adevăr; răspunsul lui Isus în fața opoziției: înțelepciune și iubire; de la popularitate la împotrivire și cruce) 13. Hristos, Domn al istoriei (Suveranitatea lui Dumnezeu în raport cu toate împărățiile și toți împărații – Daniel 4:17; planul lui Dumnezeu cu omenirea; recunoașterea domniei lui Hristos la finalul istoriei – Apocalipsa 1:7) 14. Hristos, făuritorul unei noi creații după chipul Său (2 Cor.5:17 - Isus modelul perfect de fericire, înțelepciune, caracter etc; Isus care dă valoare maximă omului; omul, <i>poemul</i> lui Dumnezeu – Efeseni 2:10) 15. Sistemul de valori christice în postmodernism (Biserica, noua societate a lui Dumnezeu; cerul nou și pământul nou – 2 Petru 3:12-13; bucuria și pacea pe care o dă Dumnezeu – Romani 14:17) 16. Hristos, judecătorul tuturor (Isus Mântuitorul și Judecătorul; dreptatea din perspectivă biblică; judecata parțială și cea finală)
II. Identitatea, apartenența și rolul credinciosului în Biserică și societate	Creștinul în relație cu sine și cu cei din jur 1. Creștinul și viața personală (disciplinele spirituale, Roadă Duhului în contrast cu faptele firii, idealuri la care creștinul trebuie să aspire, valori creștine, dorința de creștere spirituală – Galateni 5:19-24) 2. Creștinul și familia (valori tradiționale și provocări actuale; familia în planul lui Dumnezeu; sacralitatea familiei; familia – temelia societății) 3. Creștinul la locul de muncă (munca – virtute, datorie și onoare; creați să ne bucurăm de lucrarea mâinilor noastre; atitudinea creștinului față de muncă; a-L onora pe Dumnezeu prin munca noastră – Efeseni 4:32) 4. Creștinul și implicarea civică (prezența creștinului în societate; rolul activ în viața comunității; implicarea în activități de voluntariat; ajutorarea celor nevoiași; promovarea păcii și armoniei – Romani 13:7) 5. Creștinul în misiune (creștinul în lume, dar ca ambasador al unei alte Împărății; trăirea în lumina veșniciei – 2 Corinteni 5:20; Matei 6:21) Sistemul de valori în Biserica Primară 1. Viața fundamentată în mesajul Scripturii (preocuparea pentru învățătura Apostolilor; confruntarea ereziilor) 2. Relații puternice în interiorul Bisericii (trăirea în părtășie; comuniunea și legătura frățască)

Domenii de conținut	Conținuturi
	3. Prețuirea Lucrării lui Hristos (comemorarea morții și învierii lui Hristos; practicarea frângerii pâinii) 4. Viața în dependență de Dumnezeu (rugăciunea comună și stăruința în rugăciune) Creștinul și lumea în care trăiește 1. Creștinul și modelele de viață promovate de lume (identificarea modelelor promovate de lume: succes, putere, plăcere, faimă, popularitate, autosuficiență; modelul Domnului Isus: smerenie, slujire, ascultare de voia Tatălui; chemarea la sfințenie) 2. Creștinul și tendințele societății (mersul lumii; atitudinea credinciosului față de materialism, relativism, consumism etc.; trăirea valorilor creștine în mijlocul unei lumi ostile; răspunsul biblic la provocările actuale: nedreptate, violență, corupție etc.) 3. Creștinul și dimensiunea invizibilă a realității spirituale (duhul lumii; conștientizarea luptei spirituale – Ioan 14:17; pericolul învățăturilor false; armura duhovnicească – Efeseni 6:10-18; umblarea sub călăuzirea Duhului Sfânt; importanța disciplinelor spirituale) 4. Creștinul și realitatea transcendentă a Împărăției lui Dumnezeu (lumea de dincolo; credința în viața veșnică; realitatea prezenței Împărăției lui Dumnezeu; trăirea în lumina veșniciei; așteptarea activă a revenirii Domnului Isus) Contribuția Creștinismului la dezvoltarea societății 1. Dezvoltarea Culturii (bazele iudeo-creștine ale culturii de azi; literatura și arta creștină; Scriptura și alfabetizarea) 2. Dezvoltarea Științei (bazele biblice ale științei moderne; oameni de știință creștini; încurajarea cercetării) 3. Dezvoltarea Civilizației (repere creștine în structura vieții și societății de azi; Școli, spitale, tehnologie, etc; perioade și evenimente marcate de principiile creștine în istoria civilizației) 4. Rezolvarea problemelor individuale și sociale (Creștinismul ca soluție la principalele probleme ale omenirii; exemple de rezolvări în istoria creștinismului; metode unice și eficiente provenite și puse la dispoziție de învățătura creștină) 5. Creștinul în dialog cu alte culturi și civilizații (relații, beneficii, influențe, învățături)
III. Creștinismul în raport cu alte concepții despre lume și viață	Concepții creștine și necreștine 1. Dumnezeu (căi de cunoaștere a lui Dumnezeu; esența și atributele lui Dumnezeu; lucrările lui Dumnezeu) 2. Omul, scopul și sensul vieții (originea omului; natura și destinul omului; înțelegerea sensului vieții; reflexii filosofice și spirituale) 3. Mântuirea (fundamentul mântuirii omului; pocăința și credința; mântuirea prin har; începutul, continuarea și desăvârșirea mântuirii) 4. Familia (imaginea familiei biblice; familia în contextul Vechiului și Noului Testament; familia tradițională și familia contemporană) 5. Cunoaștere (revelația generală și specială; Isus Hristos – apogeul revelației lui Dumnezeu: „Cine M-a văzut pe Mine, L-a văzut pe Tatăl” – Ioan 14:9) 6. Autoritate și ascultare (diferența dintre autoritate și putere; ascultarea generată de înțelegerea autorității lui Dumnezeu) 7. Dragoste (sensurile termenului din limba greacă: <i>agape</i>, <i>fileo</i>, <i>eros</i>; Isus Hristos – expresia fidelă a dragostei lui Dumnezeu; dragostea adevărată și dragostea falsă)

Domenii de conținut	Conținuturi
	8. Posesiuni și prosperitate (omul și exercitarea mandatelor cultural și preoțesc; omul ca administrator al Creației; perspectiva Bibliei asupra posesiunilor și bogăției) 9. Creație și mediul înconjurător (Doctrina Creației: Dumnezeu – Creator suveran al Universului; Creația ca expresie a înțelepciunii și bunătații Sale – Genesa 1-2, Psalmul 19; chemarea omului la isprăvnicie și responsabilitate față de mediul înconjurător – Genesa 2:15; Căderea și efectele asupra Creației – Romani 8:19-22; responsabilitatea creștinului față de mediul înconjurător: respect, echilibru, recunoștință, protejarea ecosistemului natural) 10. Fericire (fericirea ca stare de binecuvântare spirituală și comuniune cu Dumnezeu – Matei 5:3-12, Ioan 15:11; apropierea de Domnul și păstrarea unei relații vii cu Hristos, ca sursă a adevăratei fericiri) 11. Moralitate, bine și rău (fundamentul moralei creștine: caracterul lui Dumnezeu; Legea morală și poruncile divine – Exod 20, Matei 22:37-40; binele și răul din perspectiva Legii lui Dumnezeu; conștiința omului ca martor moral – Romani 2:15) 12. Rolul și valoarea muncii (munca – parte a planului divin; valoarea spirituală a muncii: slujire, responsabilitate, integritate, hărnicie – Coloseni 3:23, Efeseni 4:28; munca – mijloc de glorificare a lui Dumnezeu și de împlinire a mandatului cultural) 13. Știință și cultură (adevăr și eroare; revelație și speculație; atitudini corecte în raport cu știința și cultura) 14. Educație (secularism și creștinism în educație; importanța educației; caracteristicile și valențele educației creștine) 15. Statul și ordinea socială (perspective asupra rolului statului în societate; factori care produc ordine sau dezordine socială; atitudini corecte față de autoritatea politică) 16. Încercările vieții și sensul ei religios (diverse perspective cu privire la originea suferinței și a morții; modalități de raportare la suferință și moarte; unicitatea perspectivei creștine cu privire la suferință și moarte)
IV. Alegeri și responsabilități ale credinciosului în fața provocărilor contemporane	1. Respectul față de autoritate (atitudinea față de părinți, profesori, conducători; comportamente responsabile – 1 Petru 2:17) 2. Ascultarea și cinstirea părinților (porunca biblică; construirea încrederii în relația părinte-copil – Exod 20:17; Efeseni 6:1-3) 3. Onestitate sau ipocrizie (trăirea în adevăr; corectitudine și curăție morală; renunțare la trăirea unei vieți duplicitare – 1 Ioan 3:18) 4. Vorbirea sănătoasă (comunicarea verbală și non-verbală; cuvinte folositoare și nefolositoare; îmblânzirea limbii; vorbirea cu har) 5. Asumarea responsabilității (drepturi și îndatoriri personale; responsabilități în viața personală și comunitară) 6. Integritate sau compromis (păstrarea integrității personale în fața presiunilor, în diferite contexte de viață, în devenirea personală etc. – Psalmul 1) 7. Autodisciplină sau conformare (importanța autodisciplinei și rolul ei formativ; reziliență față de presiunea anturajului – Romani 12:2; Proverbe 13:20) 8. Luarea deciziilor în viață (alegeri înțelepte; folosirea principiilor biblice în căutarea călăuzirii – Psalmul 119:105; Proverbe 3:5-6) 9. Temerea de Dumnezeu sau frica de oameni (frica de Domnul, ca „început al înțelepciunii”). 10. Comunitatea credincioșilor ca spațiu al excelenței morale (etosul eclezial ca resursă pentru manifestarea excelenței morale)

Domenii de conținut	Conținuturi
	11. Disciplină și perseverență pentru excelență - antidot pentru mediocritate (performanța ca expresie a mărturiei creștine – Deuteronom 28:13) 12. Comportament altruist sau promovarea eului (manifestarea dragostei; aplicarea mesajului din 1 Corinteni 13 în contextul antropocentrismului) 13. Implicare activă sau tendința de izolare sau de singurătate (participare la viața bisericii; viața creștină ca împlinire a nevoilor fundamentale ale omului: nevoia de Dumnezeu, nevoia de semnificație și nevoia de comuniune); 14. Iertarea deplină sau păstrarea resentimentelor (iertarea lui Dumnezeu – model pentru rezolvarea conflictelor interumane – Isaia 43:23); 15. Aspirațiile omului și planul desăvârșit al lui Dumnezeu (nevoia de armonizare a planurilor personale cu planul lui Dumnezeu – Proverbe 16:9, 19:21; rolul încercărilor, suferinței) 16. Cercul social și influența acestuia (comunitatea creștină; grupul de tineri; nevoia de acceptare sau păstrarea identității proprii și a liberului arbitru – Evrei 11:7, 38a) 17. Caracter permanent sau succes efemer (faimă, popularitate sau valori creștine autentice; valoarea caracterului în raport cu reputația; pericolul mândriei și al dorinței de afirmare; cultul personalității; modelul biblic al smereniei și credincioșiei – ex. Daniel, Iosif, Pavel; perspectiva valorilor eterne) 18. Autenticitate sau conformare (confort pasiv sau curajul asumării identității; identitatea creștinului ca ucenic al lui Hristos; manifestarea curajului – ex. Estera, Daniel, Petru și Ioan; frica de oameni sau teama de Dumnezeu) 19. Libertate în Hristos sau libertinaj mascat (umblare în Adevăr și sfințenie; adevărata „libertate în Hristos” – Galateni 5:1-13; libertatea responsabilă: slujire în dragoste; sfințenia ca expresie a adevăratei libertăți; libertinajul moral) 20. Cumpătare și milostenie sau consumerism și risipă (cultivarea milei, compasiunii și a iubirii aproapelui – Luca 10:25-37; păstrarea și administrarea responsabilă a lucrurilor încredințate nouă; practicarea milosteniei și dărnicii) 21. Prietenie și dragoste (fundamente biblice pentru o prietenie curată; relații cu persoane de sex opus; principiul curăției inimii și al integrității personale; rolul lui Dumnezeu în alegerea partenerului; pregătirea pentru căsătorie) 22. Autodisciplină și valori personale în relații (autocontrolul și castitatea versus imoralitatea și instrumentalizarea sexualității; sexualitatea ca dar divin; autocontrolul ca rod al Duhului Sfânt; consecințele spirituale și emoționale ale imoralității; căsătoria – cadrul rânduit de Dumnezeu pentru exprimarea sexualității) 23. Eliberarea din cercul vicios al dependențelor (pornografie, substanțe halucinogene, alte vicii; păcatul ca robie spirituală – Ioan 8:34-36; dependențele moderne și efectele lor asupra sufletului și trupului; eliberarea oferită de Hristos) 24. Tehnologia: prieten sau dușman? (tehnologia ca instrument de cunoaștere, comunicare, împărtășirea Evangheliei sau instrument de divertisment; discernământ spiritual în folosirea tehnologiei; pericolele dependenței digitale; echilibru între mediul virtual și viața reală; responsabilitatea etică în mediul online – mesaj, imagine, comportament)

Domenii de conținut	Conținuturi
	25. Creaționism sau evoluționism (aspecte definitorii ale celor două perspective; argumente în favoarea creaționismului) 26. Suveranism sau globalism (perspectiva biblică cu privire la patrie și lume în general; răspunsul creștin la provocările legate de suveranism și globalism) 27. Cultura Cuvântului sau cultura imaginii (influențe ale imaginii și ale Cuvântului în viața omului și a societății; atitudini și abordări ale acestei problematice) 28. Ecumenism sau separatism (moduri de raportare la alte religii; perspectiva biblică în raport cu diferențele cultural-religioase) 29. Curajul mărturisirii Adevărului sau conformism (metode de a face față diverselor presiuni sociale și spirituale; rolul harului și adevărului în relațiile interpersonale) 30. Atitudini ale omului în viața spirituală și morală (așteptări legitime și nelegitime de la adunările de sărbătoare; importanța ascultării și discernământului în practica slujirii și închinării) 31. Inteligența umană sau inteligența artificială (importanța cercetării tuturor lucrurilor și păstrării a ceea ce este bun; discernământul creștinului călăuzit de Duhul lui Dumnezeu) 32. Inclusivism sau exclusivism (moduri de raportare la diferite categorii de oameni și grupuri; toleranța creștină)

Anexa nr.11.5. Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Creștin După Evanghelie* – REL_CDE_P1 (TC)

- *Proba E – a doua probă (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale, filologie*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Creștin după Evanghelie* este realizată în conformitate cu prevederile *Programelor școlare pentru disciplina Religie, Cultul Creștin după Evanghelie, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, pentru *filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 8. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Creștin după Evanghelie - REL_CDE_P1 (TC)*, fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru a doua probă E, din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina *Religie, Cultul Creștin după Evanghelie*, programa *REL_CDE_P1 (TC)*, este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religioase-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă. Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie, Cultul Creștin după Evanghelie*, programa *REL_CDE_P1 (TC)*, candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

CG1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
CG3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religioase-morale
CG4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1.	Definirea componentelor majore ale identității religioase
IX.CS.1.2.	Descrierea elementelor care definesc diverse comunități sociale
IX.CS.1.3.	Explicarea caracteristicilor care definesc învățătura de credință creștină
X.CS.1.1.	Identificarea trăsăturilor morale și spirituale ale Domnului Isus Hristos ca model desăvârșit de viață
X.CS.1.2.	Analizarea modului în care relația personală cu Hristos și participarea la viața comunității de credință contribuie la formarea identității religioase
X.CS.1.3.	Exprimarea apartenenței la comunitatea credincioșilor prin atitudini, comportamente și mărturia personală a credinței
XI.CS.1.1.	Descrierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte din viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.2.	Identificarea unor elemente de natură religioasă în creațiile culturale
XI.CS.1.3.	Compararea unor elemente interdisciplinare care contribuie la exprimarea identității religioase
XII.CS.1.1.	Evidențierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte din viață
XII.CS.1.2.	Exprimarea identității religioase în diferite interacțiuni socio-culturale, valorificând elemente de patrimoniu local, național și universal
XII. CS.1.3.	Argumentarea rolului modelelor de viață creștină pentru împlinirea personală și integrarea socială

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1.	Identificarea elementelor definitorii ale religiei iudeo-creștine și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural
IX.CS.2.2.	Selectarea unor reguli de comportament moral-religios pentru diferite contexte de viață, din perspectiva unor criterii date
IX.CS.2.3.	Formularea unor opinii personale privind aplicarea normelor moral-religioase în viața personală și a grupurilor de apartenență, în relație cu normele civice
X.CS.2.1.	Descrierea elementelor care diferențiază viziunea creștină după Evanghelie despre lume și viață de alte religii și curente de gândire
X.CS.2.2.	Compararea principiilor morale și spirituale ale Creștinismului cu cele promovate de alte religii
X.CS.2.3.	Argumentarea importanței respectului față de libertatea religioasă și a dialogului între oameni de credințe diferite
XI.CS.2.1.	Aplicarea principiilor eticii din religiile lumii în abordarea unor probleme actuale și universale
XI.CS.2.2.	Identificarea valorilor universale din religiile lumii și a modalităților specifice de exprimare a acestora
XII.CS.2.1.	Respectarea diversității religioase, fundamentată pe cunoașterea și asumarea învățăturilor de credință proprii
XII.CS.2.2.	Formularea unor opinii religioase morale cu privire la confesiunile creștine, prin raportare la credința proprie

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religioase-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1.	Analizarea rolului valorilor religioase în luarea deciziilor din viața personală
IX.CS.3.2.	Evidențierea elementelor definitorii ale propriei identități religioase
IX.CS.3.3.	Identificarea unor responsabilități față de sine și față de comunitate, prin raportare la valorile moral-religioase
X.CS.3.1.	Identificarea factorilor care pot influența deciziile morale ale tinerilor în viața de zi cu zi
X.CS.3.2.	Aplicarea principiilor Scripturii în luarea deciziilor în plan personal, profesional, comunitar, etic
X.CS.3.3.	Evaluarea modului în care deciziile bazate pe credință pot contribui la formarea unui caracter moral, integru

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.3.1.	Argumentarea învățăturilor desprinse din viețile personajelor biblice și a altor persoane marcante din istoria creștinismului, ca modele și repere demne de urmat
XI.CS.3.2.	Evidențierea necesității virtuților în relațiile interpersonale și comunitare ale tinerilor
XII.CS.3.1.	Evaluarea deciziilor personale în perspectiva dezvoltării atitudinilor și comportamentelor creștine
XII.CS.3.2.	Justificarea unor alegeri în situații problematice din viața personală și a comunității, prin valorificarea învățăturilor de credință ca surse de reziliență

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1.	Argumentarea importanței valorilor religioase pentru realizarea și menținerea solidarității comunitare
IX.CS.4.2.	Participarea la activități și proiecte individuale și de grup prin aplicarea valorilor religioase
IX.CS.4.3.	Integrarea unor concepte specifice în prezentarea de evenimente religioase, istorice și culturale
X.CS.4.1.	Recunoașterea valorilor creștine care favorizează unitatea, respectul și cooperarea între oameni.
X.CS.4.2.	Implicarea în activități de slujire și voluntariat ca expresie a dragostei față de aproapele
X.CS.4.3.	Evaluarea consecințelor lipsei de respect și toleranță față de valorile religioase și morale ale celorlalți
XI.CS.4.1.	Dezvoltarea contextelor de coeziune socială prin perspectiva promovării unor modele creștine
XI.CS.4.2.	Evaluarea modurilor în care provocările actuale influențează viața religioasă a persoanei și a comunității
XII.CS.4.1.	Proiectarea unor modele creștine de manifestare a comportamentelor și atitudinilor religioase
XII.CS.4.2.	Generarea de idei și proiecte personale care promovează respectarea valorilor religioase și incluziunea socială

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
I. Isus Hristos, modelul desăvârșit de trăire	Hristos, căpetenia credinței (Hristos – temelia credinței; îndreptățirea prin credință; obstacole în calea credinței; perseverența în credință; trăirea și umblarea prin credință) Hristos, mântuitorul celor păcătoși (lucrarea de convingere realizată de Duhul Sfânt cu privire la păcat; chemarea la mântuire; Hristos – autorul mântuirii; mântuirea ca har salvator; calea spre mântuire) Hristos, Cuvântul întrupat (Hristos – Dumnezeu venit la noi; naștere sau întrupare; revelația deplină; Chipul Dumnezeului nevăzut) Hristos, Calea, Adevărul și Viața (singura Cale spre Dumnezeu, Adevărul care ne face liberi; Viața care nu se sfârșește niciodată)

Domenii de conținut	Conținuturi
	5. Hristos, Capul Bisericii (supremația lui Hristos în Biserică; direcția dată de Hristos Bisericii; datoria Bisericii de a trăi în supunere și ascultare de Hristos); 6. Hristos, Ziditorul Bisericii (jertfa lui Hristos – temelia necesară și suficientă pentru zidirea Bisericii; Hristos – pacea noastră; rolul lui Hristos în desăvârșirea credincioșilor etc.); 7. Hristos, unicul mijlocitor între Dumnezeu și oameni (justificarea omului înaintea lui Dumnezeu; reconcilierea omului cu Dumnezeu); 8. Hristos și promisiunea revenirii Sale (iubirea lui Hristos pentru Biserică; pregătirea Bisericii pentru revenirea lui Hristos) 9. Dumnezeirea lui Isus Hristos 10. Isus Hristos – lucrarea de mântuire 11. Formarea Bisericii și premisele dezvoltării 12. Rolul ucenicilor în Biserică și în societate ca urmași ai lui Hristos 13. Creștinismul după modelul lăsat de Isus Hristos 14. Cuvântul lui Dumnezeu – izvor al revelației și al călăuzirii spirituale. 15. Persoana și lucrarea Domnului Isus Hristos – model suprem de slujire, ascultare și iubire jertfitoare. 16. Mântuirea prin har, prin credință – semnificație, trăire și mărturisire personală. 17. Rolul Duhului Sfânt în viața creștinului – călăuzire, sfințire și întărire în credință. 18. Rugăciunea și închinarea – expresii ale comuniunii personale cu Dumnezeu. 19. Hristos ca sursă de reziliență, speranță și transformare interioară.
II. Identitatea, apartenența și rolul credinciosului în Biserică și societate	Creștinul în relație cu sine și cu cei din jur 1. Creștinul și viața personală (disciplinele spirituale, Roadă Duhului în contrast cu faptele firii, idealuri la care creștinul trebuie să aspire, valori creștine, dorința de creștere spirituală) 2. Creștinul și familia (valori tradiționale și provocări actuale; familia în planul lui Dumnezeu; sacralitatea familiei; familia – temelia societății) 3. Creștinul la locul de muncă (munca – virtute, datorie și onoare; creați să ne bucurăm de lucrarea mâinilor noastre; atitudinea creștinului față de muncă; a-L onora pe Dumnezeu prin munca noastră) 4. Creștinul și implicarea civică (prezența creștinului în societate; rolul activ în viața comunității; implicarea în activități de voluntariat; ajutorarea celor nevoiași; promovarea păcii și armoniei) 5. Creștinul în misiune (creștinul în lume, dar ca ambasador al unei alte Împărății; trăirea în lumina veșniciei) 6. Sistemul de valori în Biserica Primară • Viața fundamentată în mesajul Scripturii (învățătura Apostolilor) • Relații puternice în interiorul Bisericii (legătura frățească) • Prețuirea Lucrării lui Hristos (frângerea pâinii) • Viața în dependență de Dumnezeu (rugăciune) 7. Cunoașterea atributelor lui Dumnezeu, modalitatea de a avea valori personale solide

Domenii de conținut	Conținuturi
	8. Relațiile din Trinitate ca model de raportare la semenii 9. Dumnezeu, inițiatorul reconcilierii cu omul, un model de reconciliere interumană 10. Asumarea propriei identități ca urmare a cunoașterii lui Dumnezeu 11. Identitatea religioasă – apartenența la Trupul lui Hristos și conștientizarea valorilor comunității de credință. 12. Participarea la viața Bisericii: botezul, Cina Domnului, rugăciunea colectivă și mărturia comunitară. 13. Familia creștină – context de formare spirituală și de transmitere a credinței. 14. Etica relațiilor în familie, școală și societate – iubire, respect, iertare, responsabilitate. 15. Implicarea credinciosului în viața comunității – slujire, voluntariat, solidaritate și misiune. 16. Mărturisirea credinței în contexte socio-culturale diverse – curaj, discernământ, bucurie.
III. Creștinismul în raport cu alte concepții despre lume și viață	1. Concepția despre: • Dumnezeu • om, scopul și sensul vieții • mântuire • familie, în Creștinism și în alte concepții despre lume și viață (cel puțin două dintre următoarele: Islamism, umanism secular, panteism, new-age, ateism, marxism, postmodernism) 2. Concepția despre: • Cunoaștere • Autoritate și ascultare • Dragoste • Posesiuni și prosperitate în Creștinism și în alte concepții despre lume și viață (cel puțin două dintre următoarele: Islamism, umanism secular, panteism, new-age, ateism, marxism, postmodernism) 3. Asemănări și diferențe între creștinism și alte religii monoteiste 4. Înțelegerea creației ca mod de a-l descoperi pe Dumnezeu 5. Interacțiuni cu străinii în revelația scrisă, Biblia 6. Concepția creștină despre lume și viață în disonanță cu alte concepții 7. Diversitatea religioasă în context global – înțelegerea și respectarea diferențelor. 8. Elemente esențiale ale marilor religii: iudaism, islam, hinduism, budism. 9. Forme de exprimare religioasă – rugăciune, cult, simboluri, sărbători. 10. Confesiunile creștine – valori comune și aspecte distinctive. 11. Dialogul interconfesional și interreligios – respect reciproc, cunoaștere și cooperare. 12. Analiza critică a pluralismului religios în raport cu identitatea creștină personală. 13. Rolul credinței proprii în relațiile interculturale și interreligioase.

Domenii de conținut	Conținuturi
IV. Alegeri și responsabilități ale credinciosului în fața provocărilor contemporane	1. Respect sau rebeliune față de autoritate (atitudinea față de părinți, profesori, conducători etc.) 2. Ascultarea și cinstirea părinților (construirea încrederii în relația părinte-copil) 3. Onestitate sau ipocrizie (renunțare la trăirea unei vieți dublitate) 4. Vorbirea sănătoasă (comunicarea verbală și non-verbală) 5. Asumarea responsabilității (drepturi și îndatoriri) 6. Integritate sau compromis (în fața presiunilor, în diferite contexte de viață etc.) 7. Autodisciplină sau conformare (puterea autodisciplinii, reziliență față de presiunea anturajului) 8. Luarea deciziilor în viață (alegeri, în căutarea călăuzirii) 9. Temerea de Dumnezeu sau frica de oameni (începutul înțelepciunii). 10. Disciplină și perseverență pentru excelență - antidot pentru mediocritate 11. Altruismul sau promovarea eului 12. Implicare activă sau tendința de izolare, singurătate (participare la viața bisericii); 13. Iertarea deplină sau păstrarea resentimentelor 14. Aspirațiile omului și planul lui Dumnezeu (rolul încercărilor, suferinței) 15. Anturajul și puterea lui de influență (comunitatea creștină, grupul de tineri) 16. Comunitatea credincioșilor ca spațiu al excelenței morale 17. Virtuțile creștine descoperite și asumate la nivel personal 18. Promovarea normelor moral-religioase în societate 19. Menținerea echilibrului emoțional și spiritual în mijlocul presiunilor sociale sau a discriminării pe teme religioase 20. Slujirea aproapelui 21. Cum îmi manifest dragostea față de Dumnezeu și de aproape 22. Personalități care au modelat lumea prin norme religioase 23. Asumarea rolurilor în familie, în biserică și în societate 24. Aplicarea valorilor religios-morale în decizii personale și sociale. 25. Etica creștină față de viață – protejarea demnității umane, apărarea celor vulnerabili. 26. Probleme actuale: violența, avortul, eutanasia, dependențele, relațiile digitale. 27. Utilizarea responsabilă a resurselor și a tehnologiei – dimensiunea morală a progresului. 28. Comportamente și atitudini creștine în fața suferinței, încercării și incertitudinii. 29. Speranța creștină și perspectiva escatologică – viața veșnică, judecata, promisiunea unui cer nou și pământ nou. 30. Implicarea în proiecte de solidaritate și incluziune socială – credința manifestată prin fapte.

Anexa nr.11.6. Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Creștin După Evangheli* – *REL_CDE_P2 (TC)* ⁴

- *Proba F (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale (complementar disciplinelor alese la proba E); filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările (complementar disciplinelor alese la proba E)*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Creștin după Evangheli* este realizată în conformitate cu prevederile *Programelor școlare pentru disciplina Religie, Cultul Creștin după Evangheli, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 8. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Creștin după Evangheli - REL_CDE_P2 (TC)*, fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru probă F (complementar disciplinelor alese la proba E), din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina *Religie, Cultul Creștin după Evangheli*, programa *REL_CDE_P2 (TC)*, este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie, Cultul Creștin după Evangheli*, programa *REL_CDE_P2 (TC)*, candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

CG1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
CG3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
CG4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1.	Definirea componentelor majore ale identității religioase
IX.CS.1.2.	Descrierea elementelor care definesc diverse comunități sociale
IX.CS.1.3.	Explicarea caracteristicilor care definesc învățătura de credință creștină
X.CS.1.1.	Identificarea trăsăturilor morale și spirituale ale Domnului Isus Hristos ca model desăvârșit de viață
X.CS.1.2.	Analizarea modului în care relația personală cu Hristos și participarea la viața comunității de credință contribuie la formarea identității religioase
X.CS.1.3.	Exprimarea apartenenței la comunitatea credincioșilor prin atitudini, comportamente și mărturia personală a credinței

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.1.	Descrierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte din viață
XI.CS.1.2.	Identificarea unor elemente de natură religioasă în creațiile culturale
XI.CS.1.3.	Compararea unor elemente interdisciplinare care contribuie la exprimarea identității religioase
XII.CS.1.1.	Evidențierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte din viață
XII.CS.1.2.	Exprimarea identității religioase în diferite interacțiuni socio-culturale, valorificând elemente de patrimoniu local, național și universal
XII. CS.1.3.	Argumentarea rolului modelelor de viață creștină pentru împlinirea personală și integrarea socială

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1.	Identificarea elementelor definitorii ale religiei iudeo-creștine și a rolurilor acesteia în plan istoric, social și cultural
IX.CS.2.2.	Selectarea unor reguli de comportament moral-religios pentru diferite contexte de viață, din perspectiva unor criterii date
IX.CS.2.3.	Formularea unor opinii personale privind aplicarea normelor moral-religioase în viața personală și a grupurilor de apartenență, în relație cu normele civice
X.CS.2.1.	Descrierea elementelor care diferențiază viziunea creștină după Evanghelie despre lume și viață de alte religii și curente de gândire
X.CS.2.2.	Compararea principiilor morale și spirituale ale Creștinismului cu cele promovate de alte religii
X.CS.2.3.	Argumentarea importanței respectului față de libertatea religioasă și a dialogului între oameni de credințe diferite
XI.CS.2.1.	Aplicarea principiilor eticii din religiile lumii în abordarea unor probleme actuale și universale
XI.CS.2.2.	Identificarea valorilor universale din religiile lumii și a modalităților specifice de exprimare a acestora
XI.CS.2.3.	Analizarea elementelor specifice și a celor comune referitoare la principiile eticii din religiile monoteiste
XII.CS.2.1.	Respectarea diversității religioase, fundamentată pe cunoașterea și asumarea învățăturilor de credință proprii
XII.CS.2.2.	Formularea unor opinii religioase morale cu privire la confesiunile creștine, prin raportare la credința proprie

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religioase-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1.	Analizarea rolului valorilor religioase în luarea deciziilor din viața personală
IX.CS.3.2.	Evidențierea elementelor definitorii ale propriei identități religioase
IX.CS.3.3.	Identificarea unor responsabilități față de sine și față de comunitate, prin raportare la valorile moral-religioase
X.CS.3.1.	Identificarea factorilor care pot influența deciziile morale ale tinerilor în viața de zi cu zi

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
X.CS.3.2.	Aplicarea principiilor Scripturii în luarea deciziilor în plan personal, profesional, comunitar, etc
X.CS.3.3.	Evaluarea modului în care deciziile bazate pe credință pot contribui la formarea unui caracter moral, integru
XI.CS.3.1.	Argumentarea învățăturilor desprinse din viețile personajelor biblice și a altor persoane marcante din istoria creștinismului, ca modele și repere demne de urmat
XI.CS.3.2.	Evidențierea necesității virtuților în relațiile interpersonale și comunitare ale tinerilor
XI.CS.3.3.	Evaluarea atitudinilor creștine din viața personală, familială și a grupurilor de apartenență
XII.CS.3.1.	Evaluarea deciziilor personale în perspectiva dezvoltării atitudinilor și comportamentelor creștine
XII.CS.3.2.	Justificarea unor alegeri în situații problematice din viața personală și a comunității, prin valorificarea învățăturilor de credință ca surse de reziliență

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1.	Argumentarea importanței valorilor religioase pentru realizarea și menținerea solidarității comunitare
IX.CS.4.2.	Participarea la activități și proiecte individuale și de grup prin aplicarea valorilor religioase
IX.CS.4.3.	Integrarea unor concepte specifice în prezentarea de evenimente religioase, istorice și culturale
X.CS.4.1.	Recunoașterea valorilor creștine care favorizează unitatea, respectul și cooperarea între oameni.
X.CS.4.2.	Implicarea în activități de slujire și voluntariat ca expresie a dragostei față de aproapele
X.CS.4.3.	Evaluarea consecințelor lipsei de respect și toleranță față de valorile religioase și morale ale celorlalți
XI.CS.4.1.	Dezvoltarea contextelor de coeziune socială prin perspectiva promovării unor modele creștine
XI.CS.4.2.	Evaluarea modurilor în care provocările actuale influențează viața religioasă a persoanei și a comunității
XII.CS.4.1.	Proiectarea unor modele creștine de manifestare a comportamentelor și atitudinilor religioase
XII.CS.4.2.	Generarea de idei și proiecte personale care promovează respectarea valorilor religioase și incluziunea socială

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
I. Isus Hristos, modelul desăvârșit de trăire	Hristos, căpetenia credinței (Hristos – temelia credinței; îndreptățirea prin credință; obstacole în calea credinței; perseverența în credință; trăirea și umblarea prin credință) Hristos, mântuitorul celor păcătoși (lucrarea de convingere realizată de Duhul Sfânt cu privire la păcat; chemarea la

Domenii de conținut	Conținuturi
	mântuire; Hristos – autorul mântuirii; mântuirea ca har salvator; calea spre mântuire) 3. Hristos, Cuvântul întrupat (Hristos – Dumnezeu venit la noi; naștere sau întrupare; revelația deplină; Chipul Dumnezeului nevăzut) 4. Hristos, Calea, Adevărul și Viața (singura Cale spre Dumnezeu, Adevărul care ne face liberi; Viața care nu se sfârșește niciodată) 5. Hristos, Capul Bisericii (supremația lui Hristos în Biserică; direcția dată de Hristos Bisericii; datoria Bisericii de a trăi în supunere și ascultare de Hristos); 6. Hristos, Ziditorul Bisericii (jertfa lui Hristos – temelia necesară și suficientă pentru zidirea Bisericii; Hristos – pacea noastră; rolul lui Hristos în desăvârșirea credincioșilor etc.); 7. Hristos, unicul mijlocitor între Dumnezeu și oameni (justificarea omului înaintea lui Dumnezeu; reconcilierea omului cu Dumnezeu); 8. Hristos și promisiunea revenirii Sale (iubirea lui Hristos pentru Biserică; pregătirea Bisericii pentru revenirea lui Hristos) 9. Dumnezeirea lui Isus Hristos 10. Isus Hristos – lucrarea de mântuire 11. Formarea Bisericii și premisele dezvoltării 12. Rolul ucenicilor în Biserică și în societate ca urmași ai lui Hristos 13. Creștinismul după modelul lăsat de Isus Hristos 14. Cuvântul lui Dumnezeu – izvor al revelației și al călăuzirii spirituale. 15. Persoana și lucrarea Domnului Isus Hristos – model suprem de slujire, ascultare și iubire jertfitoare. 16. Mântuirea prin har, prin credință – semnificație, trăire și mărturisire personală. 17. Rolul Duhului Sfânt în viața creștinului – călăuzire, sfințire și întărire în credință. 18. Rugăciunea și închinarea – expresii ale comuniunii personale cu Dumnezeu. 19. Hristos ca sursă de reziliență, speranță și transformare interioară.
II. Identitatea, apartenența și rolul credinciosului în Biserică și societate	Creștinul în relație cu sine și cu cei din jur 1. Creștinul și viața personală (disciplinele spirituale, Roadă Duhului în contrast cu faptele firii, idealuri la care creștinul trebuie să aspire, valori creștine, dorința de creștere spirituală) 2. Creștinul și familia (valori tradiționale și provocări actuale; familia în planul lui Dumnezeu; sacralitatea familiei; familia – temelia societății) 3. Creștinul la locul de muncă (munca – virtute, datorie și onoare; creați să ne bucurăm de lucrarea mâinilor noastre; atitudinea creștinului față de muncă; a-L onora pe Dumnezeu prin munca noastră) 4. Creștinul și implicarea civică (prezența creștinului în societate; rolul activ în viața comunității; implicarea în activități de voluntariat; ajutorarea celor nevoiași; promovarea păcii și armoniei) 5. Creștinul în misiune (creștinul în lume, dar ca ambasador al unei alte Împărății; trăirea în lumina veșniciei) 6. Sistemul de valori în Biserica Primară

Domenii de conținut	Conținuturi
	• Viața fundamentată în mesajul Scripturii (învățătura Apostolilor) • Relații puternice în interiorul Bisericii (legătura frățească) • Prețuirea Lucrării lui Hristos (frângerea pâinii) • Viața în dependență de Dumnezeu (rugăciune) 7. Cunoașterea atributelor lui Dumnezeu, modalitatea de a avea valori personale solide 8. Relațiile din Trinitate ca model de raportare la semenii 9. Dumnezeu, inițiatorul reconcilierii cu omul, un model de reconciliere interumană 10. Asumarea propriei identități ca urmare a cunoașterii lui Dumnezeu 11. Identitatea religioasă – apartenența la Trupul lui Hristos și conștientizarea valorilor comunității de credință. 12. Participarea la viața Bisericii: botezul, Cina Domnului, rugăciunea colectivă și mărturia comunitară. 13. Familia creștină – context de formare spirituală și de transmitere a credinței. 14. Etica relațiilor în familie, școală și societate – iubire, respect, iertare, responsabilitate. 15. Implicarea credinciosului în viața comunității – slujire, voluntariat, solidaritate și misiune. 14. Mărturisirea credinței în contexte socio-culturale diverse – curaj, discernământ, bucurie.
III. Creștinismul în raport cu alte concepții despre lume și viață	1. Concepția despre: • Dumnezeu • om, scopul și sensul vieții • mântuire • familie, în Creștinism și în alte concepții despre lume și viață (cel puțin două dintre următoarele: Islamism, umanism secular, panteism, new-age, ateism, marxism, postmodernism) 2. Concepția despre: • Cunoaștere • Autoritate și ascultare • Dragoste • Posesiuni și prosperitate în Creștinism și în alte concepții despre lume și viață (cel puțin două dintre următoarele: Islamism, umanism secular, panteism, new-age, ateism, marxism, postmodernism) 3. Asemănări și diferențe între creștinism și alte religii monoteiste 4. Înțelegerea creației ca mod de a-l descoperi pe Dumnezeu 5. Interacțiuni cu străinii în revelația scrisă, Biblia 6. Concepția creștină despre lume și viață în disonanță cu alte concepții 7. Diversitatea religioasă în context global – înțelegerea și respectarea diferențelor. 8. Elemente esențiale ale marilor religii: iudaism, islam, hinduism, budism. 9. Forme de exprimare religioasă – rugăciune, cult, simboluri, sărbători. 10. Confesiunile creștine – valori comune și aspecte distinctive.

Domenii de conținut	Conținuturi
	11. Dialogul interconfesional și interreligios – respect reciproc, cunoaștere și cooperare. 12. Analiza critică a pluralismului religios în raport cu identitatea creștină personală. 13. Rolul credinței proprii în relațiile interculturale și interreligioase.
IV. Alegeri și responsabilități ale credinciosului în fața provocărilor contemporane	1. Respect sau rebeliune față de autoritate (atitudinea față de părinți, profesori, conducători etc.) 2. Ascultarea și cinstirea părinților (construirea încrederii în relația părinte-copil) 3. Onestitate sau ipocrizie (renunțare la trăirea unei vieți dublitate) 4. Vorbirea sănătoasă (comunicarea verbală și non-verbală) 5. Asumarea responsabilității (drepturi și îndatoriri) 6. Integritate sau compromis (în fața presiunilor, în diferite contexte de viață etc.) 7. Autodisciplină sau conformare (puterea autodisciplinii, reziliență față de presiunea anturajului) 8. Luarea deciziilor în viață (alegeri, în căutarea călăuzirii) 9. Temerea de Dumnezeu sau frica de oameni (începutul înțelepciunii). 10. Disciplină și perseverență pentru excelență - antidot pentru mediocritate 11. Altruismul sau promovarea eului 12. Implicare activă sau tendința de izolare, singurătate (participare la viața bisericii); 13. Iertarea deplină sau păstrarea resentimentelor 14. Aspirațiile omului și planul lui Dumnezeu (rolul încercărilor, suferinței) 15. Anturajul și puterea lui de influență (comunitatea creștină, grupul de tineri) 16. Comunitatea credincioșilor ca spațiu al excelenței morale 17. Virtuțile creștine descoperite și asumate la nivel personal 18. Promovarea normelor moral-religioase în societate 19. Menținerea echilibrului emoțional și spiritual în mijlocul presiunilor sociale sau a discriminării pe teme religioase 20. Slujirea aproapelui 21. Cum îmi manifest dragostea față de Dumnezeu și de aproape 22. Personalități care au modelat lumea prin norme religioase 23. Asumarea rolurilor în familie, în biserică și în societate 24. Aplicarea valorilor religios-morale în decizii personale și sociale. 25. Etica creștină față de viață – protejarea demnității umane, apărarea celor vulnerabili. 26. Probleme actuale: violența, avortul, eutanasia, dependențele, relațiile digitale. 27. Utilizarea responsabilă a resurselor și a tehnologiei – dimensiunea morală a progresului. 28. Comportamente și atitudini creștine în fața suferinței, încercării și incertitudinii. 29. Speranța creștină și perspectiva escatologică – viața veșnică, judecata, promisiunea unui cer nou și pământ nou. 30. Implicarea în proiecte de solidaritate și incluziune socială – credința manifestată prin fapte.

Anexa nr.11.7. Programa de examen pentru disciplina *Religie - Cultul Evanghelic C. A.* – REL_EVA_P1 (TC)

- *Proba E – a doua probă (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Evanghelic C.A.* este realizată în conformitate cu prevederile *Programei școlare pentru disciplina Religie Cultul Evanghelic C.A., clasele a IX-a–a XII-a, trunchi comun (TC)*, pentru *filiera teoretică, profilul umanist, specializările științe sociale și filologie*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 9. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Evanghelic C.A.– REL_EV-CA_P1 (TC)* fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru a doua probă E din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a–a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina *Religie, Cultul Evanghelic C.A.– REL_EV-CA_P1 (TC)*, este de a constata măsura în care candidatul utilizează adecvat concepte biblice, teologice și etice, interpretează texte și fenomene religioase, analizează și compară perspective confesionale și religioase, argumentează decizii etice și aplică valorile credinței creștine evanghelice în contexte personale, comunitare, culturale și sociale, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul trunchiului comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie, Cultul Evanghelic C.A.– REL_EV-CA_P1 (TC)*, candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor competențe generale (CG), dobândite pe parcursul claselor a IX-a–a XII-a:

CG1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG2	Valorizarea coerentă și bine informată a formelor de exprimare și a modurilor de viață în religiile lumii
CG3	Alegerea referitoare la viața personală și a comunității, în acord cu valorile religios-morale
CG4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru orice modalitate corectă de rezolvare a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate competențele specifice (CS) care pot fi evaluate prin examen, selectate din programa școlară în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1	Definirea trăsăturilor propriei identități religioase
IX.CS.1.2	Explicarea semnificației conceptelor-cheie ale credinței evanghelice în diferite contexte de viață
X.CS.1.1	Recunoașterea trăsăturilor propriei identități religioase în diferite contexte de viață
X.CS.1.2	Ilustrarea semnificației conceptelor-cheie ale credinței evanghelice în situații concrete de zi cu zi
XI.CS.1.1	Descrierea trăsăturilor propriei identități religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.2	Analizarea aplicabilității conceptelor-cheie ale credinței evanghelice în diferite contexte culturale și sociale
XII.CS.1.1	Argumentarea importanței coerenței trăsăturilor proprii identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
XII.CS.1.2	Evaluarea relevanței și impactului conceptelor-cheie ale credinței evanghelice în contextul deciziilor personale

CG2 – Valorizarea coerență și bine informată a formelor de exprimare și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1	Diferențierea modurilor de exprimare ale credinței și spiritualității în comunitățile creștine
IX.CS.2.2	Analizarea conexiunilor istorice și teologice dintre religiile monoteiste
X.CS.2.1	Compararea modurilor de exprimare ale credinței și spiritualității în diferite comunități creștine
X.CS.2.2	Compararea elementelor istorice și teologice fundamentale dintre religiile monoteiste
XI.CS.2.1	Aplicarea principiilor etice ale credinței din religiile lumii în abordarea unor probleme actuale și universale
XI.CS.2.2	Identificarea valorilor universale din religiile lumii și a modalităților specifice de exprimare a acestora
XII.CS.2.1	Evaluarea impactului modurilor de exprimare ale credinței și spiritualității asupra identității și coeziunii comunităților creștine
XII.CS.2.2	Evaluarea impactului conexiunilor istorice și teologice dintre religiile monoteiste asupra dialogului interreligios

CG3 – Alegerea referitoare la viața personală și a comunității, în acord cu valorile religioase-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1	Dezvoltarea unei decizii în privința unei probleme etice relevante pentru propria persoană
IX.CS.3.2	Planificarea unui proiect social sau moral în baza valorilor creștine
X.CS.3.1	Argumentarea unei decizii etice în fața unei dileme relevante pentru propria persoană
X.CS.3.2	Conceperea unui proiect social sau moral în baza valorilor creștine, raportat la nevoile comunității și resursele disponibile
XI.CS.3.1	Analizarea factorilor care influențează luarea unei decizii etice asupra unor probleme complexe din viața cotidiană
XI.CS.3.2	Analizarea impactului unui proiect social sau moral în baza valorilor creștine asupra comunității
XII.CS.3.1	Evaluarea impactului deciziilor etice asupra dezvoltării personale și asupra comunității în contextul valorilor sociale și culturale
XII.CS.3.2	Evaluarea eficienței unui proiect social sau moral în baza valorilor creștine în comunitatea locală

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1	Evaluarea semnificației colaborării ecumenice și interreligioase în comunitatea locală
X.CS.4.1	Analizarea beneficiilor și provocărilor colaborării ecumenice și interreligioase în comunitatea locală

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.4.1	Compararea impactului colaborării ecumenice și interreligioase asupra coeziunii sociale în comunitatea locală
XII.CS.4.1	Argumentarea importanței colaborării ecumenice și interreligioase în promovarea păcii și în unitatea comunității locale

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe domenii de conținut și sunt prezentate separat de competențele de evaluat, cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programa școlară în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
Om	Ce este omul? • În căutarea propriei identități • Oameni și animale: asemănări, diferențe, nevoi • Omul și Dumnezeu • Cine este omul? Cine sunt eu? Propria socializare religioasă Sensul vieții • „Mai sus, mai repede, mai departe” – ce vreau să ating în viața mea? (modele, perspective profesionale – Saul din Tars) • Ce contează cu adevărat în viață • Daruri și responsabilități Demnitatea omului • Omul – chip al lui Dumnezeu • Respectul pentru viață – Cele Zece Porunci • Studii de caz: eutanasiu, avort, violență, distrugerea mediului Antropologie: omul între libertate și păcat • Reprezentări ale omului în viața de zi cu zi • Reprezentări despre om în filosofia clasică și contemporană • Imaginea biblică a omului
Lume și responsabilitate	Iubirea • Ce este iubirea? • Ce spune Biblia despre iubire? • Fete și băieți • Parteneriat și căsătorie • Dependență Formarea judecății etice • Responsabilitate în relațiile dintre oameni • Heinz Eduard Tödt și „pașii elaborării unei judecăți etice” (identificarea problemei, analiza situației, alternative de acțiune, verificarea normelor, evaluarea finală) • Studiu de caz: bullying în școală – elaborarea unei decizii etice după cei cinci pași Etica mass-media • Responsabilitate în spațiul digital – oportunități și limite ale mediilor digitale • „Să nu mărturisești strâmb” (Exod 20,16) – adevăr și știri false • Inteligența artificială și responsabilitatea umană • Cyberbullying, discurs instigator la ură și etica creștină Eshatologie și dreptate • Eshatologia ca motivație etică: tensiunea dintre „deja” și „nu încă” • Dreptatea și critica profetică: Biblia ca reper al responsabilității sociale • Credință și fapte: raportul dintre har, iubirea aproapelui și angajamentul social
Biblia	Proiect: Biblia • Apariția Bibliei • Cărțile și conținuturile Sfintelor Scripturi în religiile monoteiste • Conținutul Bibliei

Domenii de conținut	Conținuturi
	• Texte despre creație • Evangheliile sinoptice Povestirile biblice despre creație și teoriile despre originile lumii – contradicție sau completare? • La început – Big Bang (teorii științifice despre apariția lumii) • Teoria evoluției la Darwin • Relatările biblice ale creației – compatibilități și incompatibilități cu teoriile științifice • Viziunea biblică asupra Creatorului ca Susținător al lumii Imaginile lui Dumnezeu în Vechiul și Noul Testament • Dumnezeu ca Tată și Mamă • Dumnezeu ca Judecător • Dumnezeu ca Salvator • Dumnezeu ca Rege Autoritatea Sfintei Scripturi și interpretarea ei • Adevăr și mărturie: Biblia ca text canonic și semnificația ei (2 Timotei 3,16) • Metode de interpretare (aprofundare): necesitatea metodei istorico-critice • Demitologizare și traducere: relevanța actuală a mesajului biblic (de exemplu, Bultmann)
Dumnezeu	Dumnezeu • Întrebând despre Dumnezeu • Cine este Dumnezeu? • Cum acționează Dumnezeu? Este Dumnezeu drept? Teodiceea • Răul în lume • „Se întâmplă oare o nenorocire în cetate fără voia Domnului?” (Amos 3,6) • De ce permite Dumnezeu suferința? • Sensul suferinței Reprezentarea filosofică a lui Dumnezeu și negarea lui Dumnezeu • Este credința în Dumnezeu rațională? Dovezi despre existența lui Dumnezeu și critică religioasă • Când Dumnezeu „moare” – criza conceptului de Dumnezeu, ateism și răspunsul teologiei (Feuerbach, Nietzsche, Bultmann, Bonhoeffer) • Cum gândim astăzi despre Dumnezeu? – imagini personale despre Dumnezeu în dialog cu perspective filosofice Teologie: teodiceea și imaginile lui Dumnezeu în epoca modernă • Întrebarea despre Dumnezeu și îndoiala: „moartea lui Dumnezeu” (Nietzsche) în dialog cu vorbirea biblică despre Dumnezeu • Teodiceea și problema suferinței: Psalmii de lamentație • Imagini ale lui Dumnezeu în criză: reprezentări în Vechiul și Noul Testament (YHWH, Abba) și limitele lor
Isus Hristos	Calea lui Isus • Ce știm despre Isus? • Botezul lui Isus • Parabole și minuni • Patimile și Paștele Ce vine după moarte? • Moartea și învierea lui Isus • Învierea morților – o speranță dincolo de moarte? • Învierea morților în Biblie și în Crezul apostolic Mesajul lui Isus • Predica de pe munte (Matei 5) – provocare și promisiune • Etica Predicii de pe munte: iubirea vrăjmașilor (Matei 5,43–48) și nonviolența

Domenii de conținut	Conținuturi
	• Actualitatea Predicii de pe munte Cristologie: identitatea și relevanța lui Isus • Istorie și credință: Isus istoric și Hristosul credinței • Cristologia dogmatică: doctrina celor două naturi (Conciliul de la Calcedon) • Învierea ca eveniment central
Biserica și bisericile	Biserica • Întemeierea Bisericii creștine • Biserica din orașul nostru • Alte biserici creștine din zonă • Slujba religioasă • Biserica – o comunitate de credincioși Biserica Evanghelică C. A. din România • Johannes Honterus și Reforma sașilor transilvăneni • Bisericile fortificate – ieri și azi • Domeniile de activitate ale Bisericii Evanghelice: asistență socială, activități cu tinerii, academie, muzeu, protejarea patrimoniului Biserica astăzi • Biserica – spațiu de închinare și loc de adunare • Biserica între întrebarea adevărului și pluralism • Biserica și statul/societatea Eclesiologie, slujire și ecumenism • Esența Bisericii: modele teologice (Trupul lui Hristos, Poporul lui Dumnezeu, sacramentul) • Biserica și statul: raportul celor două împărății (Luther) și responsabilitatea politică a Bisericii • Ecumenism: diferențe dogmatice ca provocare
Religii și confesiuni	Evrei și creștini • Iudaism și creștinism – ce au în comun? • Antisemitismul și ostilitatea față de evrei – din punct de vedere istoric • Antisemitismul și ostilitatea față de evrei – astăzi • Promovarea culturii memoriei Islamul • Elemente de bază ale Islamului: Cei cinci stâlpi, sărbători, locuri sfinte – comparație cu principiile și sărbătorile creștine • Coranul – scriptura sfântă a musulmanilor: asemănări și deosebiri față de Biblia creștină • Creștini și musulmani – dialog interreligios: puncte comune și diferențe Creștinismul și budismul • Principiile de bază ale budismului: Cele Patru Adevăruri Nobile, Calea Octuplă, renașterea, meditația • Creștinism și budism – asemănări și diferențe • A învăța unii de la alții Hinduismul și dialogul interreligios • Diversitatea hinduismului: concepte fundamentale (dharma, karma, samsara, moksha) și rolul politeismului și al trimurti (Brahma, Vishnu, Shiva) • Cristologie în dialog: unicitatea lui Isus Hristos în lumina inclusivității hinduse (de exemplu, Krishna) • Modelele pluralismului religios: exclusivism, inclusivism și pluralism (după John Hick)

Anexa nr.11.8. Programa de examen pentru disciplina Religie - Cultul Evanghelic C. A. – REL_EVA_P2 (TC)

- Proba F (probă scrisă, specifică profilului/specializării)
- Filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale (complementar disciplinelor alese la proba E); filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările (complementar disciplinelor alese la proba E)

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Evanghelic C.A. este realizată în conformitate cu prevederile *Programei școlare pentru disciplina Religie, Cultul Evanghelic C.A., clasele a IX-a–a XII-a, trunchi comun (TC)*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 9. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Evanghelic C.A.– REL_EV-CA_P2 (TC) fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru proba F, (complementar disciplinelor alese la proba E), din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a–a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina Religie, Cultul Evanghelic C.A.– REL_EV-CA_P2 (TC), este de a constata măsura în care candidatul utilizează adecvat concepte biblice, teologice și etice, interpretează texte și fenomene religioase, analizează și compară perspective confesionale și religioase, argumentează decizii etice și aplică valorile credinței creștine evanghelice în contexte personale, comunitare, culturale și sociale, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul trunchiului comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina Religie, Cultul Evanghelic C. A.– REL_EV-CA_P2 (TC), candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor competențe generale (CG), dobândite pe parcursul claselor a IX-a–a XII-a:

CG1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG2	Valorizarea coerentă și bine informată a formelor de exprimare și a modurilor de viață în religiile lumii
CG3	Alegerea referitoare la viața personală și a comunității, în acord cu valorile religios-morale
CG4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru orice modalitate corectă de rezolvare a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate competențele specifice (CS) care pot fi evaluate prin examen, selectate din programa școlară în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1	Definirea trăsăturilor propriei identități religioase
IX.CS.1.2	Explicarea semnificației conceptelor-cheie ale credinței evanghelice în diferite contexte de viață
X.CS.1.1	Recunoașterea trăsăturilor propriei identități religioase în diferite contexte de viață
X.CS.1.2	Ilustrarea semnificației conceptelor-cheie ale credinței evanghelice în situații concrete de zi cu zi
XI.CS.1.1	Descrierea trăsăturilor propriei identități religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.2	Analizarea aplicabilității conceptelor-cheie ale credinței evanghelice în diferite contexte culturale și sociale
XII.CS.1.1	Argumentarea importanței coerenței trăsăturilor propriei identități religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
XII.CS.1.2	Evaluarea relevanței și impactului conceptelor-cheie ale credinței evanghelice în contextul deciziilor personale

CG2 – Valorizarea coerență și bine informată a formelor de exprimare și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1	Diferențierea modurilor de exprimare ale credinței și spiritualității în comunitățile creștine
IX.CS.2.2	Analizarea conexiunilor istorice și teologice dintre religiile monoteiste
X.CS.2.1	Compararea modurilor de exprimare ale credinței și spiritualității în diferite comunități creștine
X.CS.2.2	Compararea elementelor istorice și teologice fundamentale dintre religiile monoteiste
XI.CS.2.1	Aplicarea principiilor etice ale credinței din religiile lumii în abordarea unor probleme actuale și universale
XI.CS.2.2	Identificarea valorilor universale din religiile lumii și a modalităților specifice de exprimare a acestora
XII.CS.2.1	Evaluarea impactului modurilor de exprimare ale credinței și spiritualității asupra identității și coeziunii comunităților creștine
XII.CS.2.2	Evaluarea impactului conexiunilor istorice și teologice dintre religiile monoteiste asupra dialogului interreligios

CG3 – Alegerea referitoare la viața personală și a comunității, în acord cu valorile religios-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1	Dezvoltarea unei decizii în privința unei probleme etice relevante pentru propria persoană
IX.CS.3.2	Planificarea unui proiect social sau moral în baza valorilor creștine
X.CS.3.1	Argumentarea unei decizii etice în fața unei dileme relevante pentru propria persoană
X.CS.3.2	Conceperea unui proiect social sau moral în baza valorilor creștine, raportat la nevoile comunității și resursele disponibile
XI.CS.3.1	Analizarea factorilor care influențează luarea unei decizii etice asupra unor probleme complexe din viața cotidiană
XI.CS.3.2	Analizarea impactului unui proiect social sau moral în baza valorilor creștine asupra comunității
XII.CS.3.1	Evaluarea impactului deciziilor etice asupra dezvoltării personale și asupra comunității în contextul valorilor sociale și culturale
XII.CS.3.2	Evaluarea eficienței unui proiect social sau moral în baza valorilor creștine în comunitatea locală

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1	Evaluarea semnificației colaborării ecumenice și interreligioase în comunitatea locală
X.CS.4.1	Analizarea beneficiilor și provocărilor colaborării ecumenice și interreligioase în comunitatea locală

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.4.1	Compararea impactului colaborării ecumenice și interreligioase asupra coeziunii sociale în comunitatea locală
XII.CS.4.1	Argumentarea importanței colaborării ecumenice și interreligioase în promovarea păcii și în unitatea comunității locale

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe domenii de conținut și sunt prezentate separat de competențele de evaluat, cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programa școlară în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
Om	Ce este omul? • În căutarea propriei identități • Oameni și animale: asemănări, diferențe, nevoi • Omul și Dumnezeu • Cine este omul? Cine sunt eu? Propria socializare religioasă Sensul vieții • „Mai sus, mai repede, mai departe” – ce vreau să ating în viața mea? (modele, perspective profesionale – Saul din Tars) • Ce contează cu adevărat în viață • Daruri și responsabilități Demnitatea omului • Omul – chip al lui Dumnezeu • Respectul pentru viață – Cele Zece Porunci • Studii de caz: eutanasiu, avort, violență, distrugerea mediului Antropologie: omul între libertate și păcat • Reprezentări ale omului în viața de zi cu zi • Reprezentări despre om în filosofia clasică și contemporană • Imaginea biblică a omului
Lume și responsabilitate	Iubirea • Ce este iubirea? • Ce spune Biblia despre iubire? • Fete și băieți • Parteneriat și căsătorie • Dependență Formarea judecății etice • Responsabilitate în relațiile dintre oameni • Heinz Eduard Tödt și „pașii elaborării unei judecăți etice” (identificarea problemei, analiza situației, alternative de acțiune, verificarea normelor, evaluarea finală) • Studiu de caz: bullying în școală – elaborarea unei decizii etice după cei cinci pași Etica mass-media • Responsabilitate în spațiul digital – oportunități și limite ale mediilor digitale • „Să nu mărturisești strâmb” (Exod 20,16) – adevăr și știri false • Inteligența artificială și responsabilitatea umană • Cyberbullying, discurs instigator la ură și etica creștină Eshatologie și dreptate • Eshatologia ca motivație etică: tensiunea dintre „deja” și „nu încă” • Dreptatea și critica profetică: Biblia ca reper al responsabilității sociale • Credință și fapte: raportul dintre har, iubirea aproapelui și angajamentul social
Biblia	Proiect: Biblia • Apariția Bibliei • Cărțile și conținuturile Sfintelor Scripturi în religiile monoteiste • Conținutul Bibliei • Texte despre creație

Domenii de conținut	Conținuturi
	• Evangheliile sinoptice Povestirile biblice despre creație și teoriile despre originile lumii – contradicție sau completare? • La început – Big Bang (teorii științifice despre apariția lumii) • Teoria evoluției la Darwin • Relatările biblice ale creației – compatibilități și incompatibilități cu teoriile științifice • Viziunea biblică asupra Creatorului ca Susținător al lumii Imaginile lui Dumnezeu în Vechiul și Noul Testament • Dumnezeu ca Tată și Mamă • Dumnezeu ca Judecător • Dumnezeu ca Salvator • Dumnezeu ca Rege Autoritatea Sfintei Scripturi și interpretarea ei • Adevăr și mărturie: Biblia ca text canonic și semnificația ei (2 Timotei 3,16) • Metode de interpretare (aprofundare): necesitatea metodei istorico-critice • Demitologizare și traducere: relevanța actuală a mesajului biblic (de exemplu, Bultmann)
Dumnezeu	Dumnezeu • Întrebând despre Dumnezeu • Cine este Dumnezeu? • Cum acționează Dumnezeu? Este Dumnezeu drept? Teodiceea • Răul în lume • „Se întâmplă oare o nenorocire în cetate fără voia Domnului?” (Amos 3,6) • De ce permite Dumnezeu suferința? • Sensul suferinței Reprezentarea filosofică a lui Dumnezeu și negarea lui Dumnezeu • Este credința în Dumnezeu rațională? Dovezi despre existența lui Dumnezeu și critică religioasă • Când Dumnezeu „moare” – criza conceptului de Dumnezeu, ateism și răspunsul teologiei (Feuerbach, Nietzsche, Bultmann, Bonhoeffer) • Cum gândim astăzi despre Dumnezeu? – imagini personale despre Dumnezeu în dialog cu perspective filosofice Teologie: teodiceea și imaginile lui Dumnezeu în epoca modernă • Întrebarea despre Dumnezeu și îndoiala: „moartea lui Dumnezeu” (Nietzsche) în dialog cu vorbirea biblică despre Dumnezeu • Teodiceea și problema suferinței: Psalmii de lamentație • Imagini ale lui Dumnezeu în criză: reprezentări în Vechiul și Noul Testament (YHWH, Abba) și limitele lor
Isus Hristos	Calea lui Isus • Ce știm despre Isus? • Botezul lui Isus • Parabole și minuni • Patimile și Paștele Ce vine după moarte? • Moartea și învierea lui Isus • Învierea morților – o speranță dincolo de moarte? • Învierea morților în Biblie și în Crezul apostolic Mesajul lui Isus • Predica de pe munte (Matei 5) – provocare și promisiune • Etica Predicii de pe munte: iubirea vrăjmașilor (Matei 5,43–48) și nonviolența • Actualitatea Predicii de pe munte

Domenii de conținut	Conținuturi
	Cristologie: identitatea și relevanța lui Isus • Istorie și credință: Isus istoric și Hristosul credinței • Cristologia dogmatică: doctrina celor două naturi (Conciliul de la Calcedon) • Învierea ca eveniment central
Biserica și bisericile	Biserica • Întemeierea Bisericii creștine • Biserica din orașul nostru • Alte biserici creștine din zonă • Slujba religioasă • Biserica – o comunitate de credincioși Biserica Evanghelică C. A. din România • Johannes Honterus și Reforma sașilor transilvăneni • Bisericile fortificate – ieri și azi • Domeniile de activitate ale Bisericii Evanghelice: asistență socială, activități cu tinerii, academie, muzeu, protejarea patrimoniului Biserica astăzi • Biserica – spațiu de închinare și loc de adunare • Biserica între întrebarea adevărului și pluralism • Biserica și statul/societatea Eclesiologie, slujire și ecumenism • Esența Bisericii: modele teologice (Trupul lui Hristos, Poporul lui Dumnezeu, sacramentul) • Biserica și statul: raportul celor două împărății (Luther) și responsabilitatea politică a Bisericii • Ecumenism: diferențe dogmatice ca provocare
Religii și confesiuni	Evrei și creștini • Iudaism și creștinism – ce au în comun? • Antisemitismul și ostilitatea față de evrei – din punct de vedere istoric • Antisemitismul și ostilitatea față de evrei – astăzi • Promovarea culturii memoriei Islamul • Elemente de bază ale Islamului: Cei cinci stâlpi, sărbători, locuri sfinte – comparație cu principiile și sărbătorile creștine • Coranul – scriptura sfântă a musulmanilor: asemănări și deosebiri față de Biblia creștină • Creștini și musulmani – dialog interreligios: puncte comune și diferențe Creștinismul și budismul • Principiile de bază ale budismului: Cele Patru Adevăruri Nobile, Calea Octuplă, renașterea, meditația • Creștinism și budism – asemănări și diferențe • A învăța unii de la alții Hinduismul și dialogul interreligios • Diversitatea hinduismului: concepte fundamentale (dharma, karma, samsara, moksha) și rolul politeismului și al trimurti (Brahma, Vishnu, Shiva) • Cristologie în dialog: unicitatea lui Isus Hristos în lumina inclusivității hinduse (de exemplu, Krishna) • Modelele pluralismului religios: exclusivism, inclusivism și pluralism (după John Hick)

Anexa nr.11.9. Programa de examen pentru disciplina *Religie Cultul Greco-Catolic*– REL_GR_CAT_P1 (TC)

- *Proba E – a doua probă (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie Cultul Greco-Catolic* este realizată în conformitate cu prevederile *Programei școlare pentru disciplina Religie Cultul Greco-Catolic, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, pentru *filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 10. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie Cultul Greco-Catolic - REL_GR_CAT_P1 (TC)*, fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru a doua probă E, din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina *Religie Cultul Greco-Catolic*, programa *REL_GR_CAT_P1 (TC)*, este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie Cultul Greco-Catolic*, programa *REL_GR_CAT_P1 (TC)*, candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

C.G.1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
C.G.2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
C.G.3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
C.G.4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS1.1	Recunoașterea Bibliei ca expresie fundamentală a credinței creștine și ca „scrisoare” a lui Dumnezeu către om
IX.CS1.2	Manifestarea sentimentului de apartenență la comunitatea de credință prin rugăciune, sărbătoare și participare liturgică
IX.CS1.3	Prezentarea contribuției Bisericii Unite cu Roma și a clericilor greco-catolici la formarea identității spirituale și culturale a poporului român
X.CS1.1	Analizarea parabolilor lui Isus ca mijloace de transmitere a mesajului evanghelic
X.CS1.2	Identificarea valorilor morale și spirituale ale învățăturii creștine și aplicarea lor în viața cotidiană
X.CS1.3	Descrierea rolului și semnificației sacramentelor inițierii creștine (Botez, Mir, Euharistie).

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS1.1	Identificarea principalelor aspecte ale credinței apostolilor și modul în care ei au mărturisit Evanghelia în lume
XI.CS1.2	Explicarea sensului și actualității virtuților credinței, speranței și iubirii în lumina textelor pauline și ioaneice
XI.CS1.3	Prezentarea importanței cunoașterii modelelor biblice de rugăciune și a iubirii active în propria viață spirituală
XII.CS1.1	Explicarea modului în care Cuvântul lui Dumnezeu contribuie la formarea identității religioase personale
XII.CS1.2	Recunoașterea rolului Bibliei în viața Bisericii și a credinciosului
XII.CS1.3	Identificarea în situații concrete a principiilor inspirate de învățăturile biblice

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS2.1	Explicarea sensului rugăciunii, a simbolurilor și a tradițiilor liturgice proprii ritului bizantin
IX.CS2.2	Valorificarea semnificației simbolurilor religioase în artă, arhitectură și cultură
IX.CS2.3	Analizarea modului în care credința creștină a influențat cultura europeană și universală (literatură, muzică, arte plastice)
X.CS2.1	Prezentarea figurilor de martiri ai Bisericii Române Unite ca modele de credință și fidelitate
X.CS2.2	Argumentarea importanței mărturisirii credinței ca formă de libertate interioară și demnitate personală
X.CS2.3	Cultivarea respectului și recunoștinței față de cei care au apărut credința și identitatea religioasă a comunității
XI.CS2.1	Analizarea etapelor prin care a trecut comunitatea religioasă locală/națională și a semnificației lor pentru identitatea comunitară
XI.CS2.2	Valorificarea în mod personal a moștenirii spirituale a martirilor și mărturisitorilor credinței.
XI.CS2.3	Manifestarea unei atitudini de respect și atașament față de tradițiile liturgice și spirituale ale propriei Biserici.
XII.CS2.1	Descrierea trăsăturile fundamentale ale spiritualității greco-catolice
XII.CS2.2	Argumentarea importanței tradiției și a credinței transmise în familie
XII.CS2.3	Manifestarea respectului față de patrimoniul spiritual al propriei Biserici.

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religioase-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS3.1	Aplicarea valorilor virtuților teologale și morale în situații concrete de viață
IX.CS3.2	Înțelegerea sensului păcatului, iertării și reconcilierii în viața personală și comunitară
IX.CS3.3	Argumentarea importanței credinței în orientarea deciziilor și atitudinilor zilnice
X.CS3.1	Identificarea diferitelor forme de rugăciune (personală, comunitară, liturgică)
X.CS3.2	Explicarea sensului liturgic al anului bisericesc și al participării la viața sacramentală
X.CS3.3	Analizarea valorilor morale și spirituale care susțin familia creștină
XI.CS3.1	Analizarea importanței coerenței morale în mărturisirea credinței
XI.CS3.2	Argumentarea legăturii dintre gestionarea timpului, responsabilitate și maturizarea spirituală
XI.CS3.3	Aplicarea principiilor morale creștine în alegerile și relațiile din viața cotidiană.
XII.CS3.1	Analizarea provocărilor morale ale lumii contemporane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XII.CS3.2	Explicarea rolul carității și al milei în trăirea credinței
XII.CS3.3	Manifestarea discernământului moral și a responsabilității în concordanță cu valorile religios-morale

CG4 - Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS4.1	Identificarea modurilor prin care Biserica susține formarea unei conștiințe morale la tineri
IX.CS4.2	Analizarea provocărilor lumii moderne (tehnologie, individualism, relativism) din perspectiva valorilor evanghelice
IX.CS4.3	Promovarea dialogului și a respectului față de valorile religioase și culturale ale celorlalți
X.CS4.1	Explicarea rolului sacramentelor slujirii (Preoția și Căsătoria)
X.CS4.2	Descrierea importanței pelerinajelor ca experiențe de credință și comuniune
X.CS4.3	Promovarea dialogului și colaborării între credincioși și oameni de știință pentru binele comun
XI.CS4.1	Interpretarea modul în care valorile religioase sunt reflectate în literatura și filmul contemporan
XI.CS4.2	Analizarea responsabilității civice a creștinului în viața publică.
XI.CS4.3	Manifestarea unei atitudini de respect, echitate și implicare activă în viața socială.
XII.CS4.1	Explicarea modului în care Cuvântul lui Dumnezeu contribuie la formarea identității religioase personale
XII.CS4.2	Identificarea valorii artei sacre ca punte între frumos și transcendent
XII.CS4.3	Manifestarea respectului față de diversitatea religioasă și culturală

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Credință și Scriptură	1.1 Biblia – Cartea Cărilor 1.2 Sfânta Scriptură – Cuvântul lui Dumnezeu adresat omului → <i>Ce înseamnă inspirația divină și cum ne vorbește Dumnezeu prin Biblie.</i> 1.3 Structura și mesajul Bibliei → <i>Vechiul și Noul Testament: continuitate, revelație și împlinire.</i> 1.4 Cum se citește și se interpretează Biblia → <i>Sens literal și sens spiritual; metode de lectură personală și comunitară.</i> 1.5 Crezul 1.6 Isus Cristos – împlinirea Scripturilor → <i>Legătura dintre profețiile Vechiului Testament și Evanghelii.</i> 1.7 Parabola ca metodă de învățatură a lui Isus → <i>Exemple de parabole și mesaje lor pentru viața de azi.</i> 1.8 Fericiirile – programul de viață al creștinului → <i>Actualitatea mesajului din Predica de pe Munte.</i> 1.9 Sacramentele inițierii creștine (Botez, Mir, Euharistie) 1.10 Credința apostolilor și mărturia lor în lume → <i>De la experiența Învierii la vestirea Evangheliei</i> 1.11 Rugăciunea în Scriptură → <i>Modele de rugăciune din Psalmi și din Noul Testament.</i> 1.12 Virtuțile credinței: speranța și iubirea în lumina Scripturii → <i>Analiză a textelor pauline și ioaneice</i>

Domenii de conținut	Conținuturi
	1.13 Scriptura și formarea conștiinței morale → <i>Cum ne ghidează Cuvântul lui Dumnezeu în alegerile cotidiene.</i> 1.14 Modele biblice de credință 1.15 Biblia în viața Bisericii și a credinciosului → <i>Lectura liturgică, cateheză, meditație personală – forme de hrănire spirituală</i>
2. Istorie, identitate și tradiție (cultul greco-catolic)	2.1 Originile și misiunea Bisericii Române Unite cu Roma → <i>Unirea de la 1700: context istoric, motivație spirituală și semnificație eclezială.</i> 2.2 Moștenirea bizantină și comuniunea cu Roma → <i>Dubla respirație a Bisericii: tradiția răsăriteană și unitatea catolică.</i> 2.3 Școala Ardeleană și rolul Bisericii Unite în afirmarea identității naționale → <i>Contribuția clericilor și credincioșilor greco-catolici la luminarea și formarea culturală a poporului român.</i> 2.4 Figuri de lumină ale Bisericii Române Unite → <i>Episcopii martiri: Iuliu Hossu, Alexandru Rusu, Vasile Aftenie, Ioan Bălan, Tit Liviu Chinezu, Ioan Suci, Valeriu Traian Frențiu.</i> 2.5 Mărturisirea credinței în perioada comunistă → <i>Biserica în clandestinitate (1948–1989): curaj, credință și fidelitate.</i> 2.6 Iuliu Hossu – cardinalul unității și al iubirii nebiruite → <i>De la Marea Unire din 1918 la martiriul tăcerii.</i> 2.7 Renașterea Bisericii Române Unite după 1989 → <i>Redeschiderea lăcașurilor, formarea de noi preoți, redescoperirea comunității.</i> 2.8 Tradiția liturgică bizantino-română: frumusețea credinței celebrate → <i>Semnificația gesturilor, cântărilor și simbolurilor din ritul bizantin</i> 2.9 Spiritualitatea greco-catolică – unitate între credință, cultură și viață → <i>Rugăciunea inimii, liturghia, devoțiunile mariane și trăirea zilnică.</i> 2.10 Biserica Română Unită și educația → <i>Rolul școlilor confesionale, al seminarului și al asociațiilor de tineret.</i> 2.11 Valoarea tradiției și transmiterea credinței în familie și comunitate → <i>Exemple de trăire vie a credinței în parohie și în familie.</i> 2.12 Mărturisitori ai speranței: canonizarea Fericiților Episcopi Români Uniți (2 iunie 2019) → <i>Semnificația recunoașterii sfințeniei lor pentru Biserică și societate</i>
3. Morală și spiritualitate	3.1 Conștiința morală – glasul lui Dumnezeu în interiorul nostru → <i>Cum discernem binele și răul în viața de zi cu zi.</i> 3.2 Virtuțile creștine – călăuze ale vieții spirituale → <i>Credința, speranța, iubirea (virtuți teologale) prudența, dreptatea, tăria, cumpătarea (virtuți cardinale).</i> 3.3 Păcatul și iertarea – calea reconcilierii cu Dumnezeu și cu aproapele

Domenii de conținut	Conținuturi
	→ <i>Importanța spovedaniei și a reconcilierii personale și comunitare.</i> 3.4 Rugăciunea ca formă de viață spirituală → <i>Rugăciunea personală și comunitară, meditația, contemplația.</i> 3.5 Liturgia și anul bisericesc 3.6 Familia și valorile morale → <i>Rolul educației creștine în formarea caracterului și a relațiilor sănătoase.</i> 3.7 Iubirea aproapelui – responsabilitate morală și socială → <i>Solidaritatea și implicarea în fapte bune.</i> 3.8 Curajul de a cere ajutor → <i>Recunoașterea propriilor limite și deschiderea către Dumnezeu.</i> 3.9 Sacramentele vindecării (Spovada și Maslul) 3.10 Mărturisirea credinței prin viață morală → <i>Integritatea, cinstea și curajul de a trăi valorile creștine.</i> 3.11 Timpul și responsabilitatea personală → <i>Gestionarea timpului pentru creștere spirituală și implicare în comunitate</i> 3.12 Sfințenia în viața cotidiană → <i>Exemple de sfinți laici și clerici, modele de viață spirituală aplicabilă.</i> 3.13 Provocările morale ale lumii contemporane → <i>Consumism, tehnologie, individualism – cum ne păstrăm integritatea.</i> 3.14 Caritatea și mila – expresii ale spiritualității trăite → <i>Ajutorarea săracilor, vizitarea bolnavilor, implicarea în comunitate.</i>
4. Religie și cultură	4.1 Relația dintre credință și cultură: cum se modelează reciproc → <i>De la cultura inspirată de credință la secularizarea modernă.</i> 4.2 Biblia – izvor de cultură universală. → <i>Influența textelor biblice asupra artei, literaturii și muzicii.</i> 4.3 Simboluri religioase în artă și arhitectură. → <i>Semnificația crucii, a luminii, a culorilor și a spațiului sacru.</i> 4.4 Obiceiuri de Crăciun și Paști 4.5 Isus Cristos în artă: de la icoană la reprezentarea modernă → <i>De ce imaginea lui Cristos rămâne centrală în cultura europeană.</i> 4.6 Muzica sacră și experiența spirituală → <i>De la psaltic și gregorian la gospel – cum exprimă muzica credința.</i> 4.7 Sărbătorile creștine și tradițiile populare → <i>Cum se împletesc credința și cultura în obiceiurile locale.</i> 4.8 Pelerinaje mari din România (Șumuleu Ciuc, Blaj, Nicula) 4.9 Scriitori și poeți inspirați de credință → <i>Exemple: Dante, Eminescu, Rilke, Dostoievski, Arghezi.</i> 4.10 Arta icoanei – teologie în culori → <i>Limbajul simbolic al icoanei și rolul ei formativ în cultura creștină.</i> 4.11 Religia în literatură și filmul contemporan 4.12 Cultura dialogului între religii → <i>Cunoașterea și respectul față de diversitatea cultural-religioasă.</i> 4.13 Patrimoniul religios – moștenire culturală și identitate

Domenii de conținut	Conținuturi
	→ <i>Biserici, mănăstiri, artă sacră ca expresii ale memoriei colective.</i> 4.14 Credința și creativitatea umană → <i>Cum sunt reflectate valorile spirituale în cultura populară de azi.</i>
5. Biserica și societatea	5.1 Rolul Bisericii în formarea conștiinței morale a tinerilor → <i>Cum contribuie credința la discernerea binelui și răului în societatea de azi.</i> 5.2 Biserica în fața provocărilor lumii moderne → <i>Tehnologie, individualism, relativism moral – cum răspunde Biserica.</i> 5.3 Credința și implicarea socială: voluntariatul ca formă de iubire creștină → <i>Exemple concrete de proiecte caritative și de solidaritate.</i> 5.4 Sacramentele slujirii (Preoția și Căsătoria) 5.5 Familia creștină – „Biserica de acasă” și rolul ei în societate → <i>Importanța familiei pentru educația morală și spirituală.</i> 5.6 Demnitatea persoanei umane în viziunea creștină → <i>Valoarea vieții, drepturile fundamentale și respectul pentru celălalt.</i> 5.7 Dialogul dintre credință și știință în societatea contemporană → <i>Compatibilitatea dintre rațiune și credință; contribuția savanților creștini.</i> 5.8 Biserica și pacea socială → <i>Cum promovează creștinismul reconcilierea, iertarea și justiția.</i> 5.9 Creștinul și responsabilitatea civică → <i>Participarea la viața comunității, votul, respectul pentru lege și binele comun.</i> 5.10 Sărăcia și solidaritatea – perspectiva creștină asupra justiției sociale → <i>„Fericiți cei milostivi...” – chemarea la compasiune și echitate.</i> 5.11 Media și comunicarea valorilor creștine → <i>Cum pot fi folosite rețelele sociale pentru a transmite binele și adevărul.</i> 5.12 Ecologia integrală – responsabilitatea creștinului față de creație → <i>„Laudato si” și grija pentru mediul înconjurător ca act de iubire față de Dumnezeu</i>

Anexa nr.11.10. Programa de examen pentru disciplina Religie – Cultul Greco-Catolic – REL_GR_CAT_P1 (TC)

- Proba F (probă scrisă, specifică profilului/specializării)
- Filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale (complementar disciplinelor alese la proba E); filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările (complementar disciplinelor alese la proba E)

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina Religie Cultul Greco-Catolic este realizată în conformitate cu prevederile *Programelor școlare pentru disciplina Religie Cultul Greco-Catolic, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 10. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina Religie Cultul Greco-Catolic - REL_GR_CAT_P2 (TC), fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru probă F (complementar disciplinelor alese la proba E), din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina Religie Cultul Greco-Catolic, programa REL_GR_CAT_P2 (TC), este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina Religie, Cultul Ortodox, programa REL_GR_CAT_P2 (TC), candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

C.G.1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
C.G.2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
C.G.3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
C.G.4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS1.1	Recunoașterea Bibliei ca expresie fundamentală a credinței creștine și ca „scrisoare” a lui Dumnezeu către om
IX.CS1.2	Manifestarea sentimentului de apartenență la comunitatea de credință prin rugăciune, sărbătoare și participare liturgică
IX.CS1.3	Prezentarea contribuției Bisericii Unite cu Roma și a clericilor greco-catolici la formarea identității spirituale și culturale a poporului român
X.CS1.1	Analizarea parabolilor lui Isus ca mijloace de transmitere a mesajului evanghelic
X.CS1.2	Identificarea valorilor morale și spirituale ale învățăturii creștine și aplicarea lor în viața cotidiană
X.CS1.3	Descrierea rolului și semnificației sacramentelor inițierii creștine (Botez, Mir, Euharistie).

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS1.1	Identificarea principalelor aspecte ale credinței apostolilor și modul în care ei au mărturisit Evanghelia în lume
XI.CS1.2	Explicarea sensului și actualității virtuților credinței, speranței și iubirii în lumina textelor pauline și ioaneice
XI.CS1.3	Prezentarea importanței cunoașterii modelelor biblice de rugăciune și a iubirii active în propria viață spirituală
XII.CS1.1	Explicarea modului în care Cuvântul lui Dumnezeu contribuie la formarea identității religioase personale
XII.CS1.2	Recunoașterea rolului Bibliei în viața Bisericii și a credinciosului
XII.CS1.3	Identificarea în situații concrete a principiilor inspirate de învățăturile biblice

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS2.1	Explicarea sensului rugăciunii, a simbolurilor și a tradițiilor liturgice proprii ritului bizantin
IX.CS2.2	Valorificarea semnificației simbolurilor religioase în artă, arhitectură și cultură
IX.CS2.3	Analizarea modului în care credința creștină a influențat cultura europeană și universală (literatură, muzică, arte plastice)
X.CS2.1	Prezentarea figurilor de martiri ai Bisericii Române Unite ca modele de credință și fidelitate
X.CS2.2	Argumentarea importanței mărturisirii credinței ca formă de libertate interioară și demnitate personală
X.CS2.3	Cultivarea respectului și recunoștinței față de cei care au apărut credința și identitatea religioasă a comunității
XI.CS2.1	Analizarea etapelor prin care a trecut comunitatea religioasă locală/națională și a semnificației lor pentru identitatea comunitară
XI.CS2.2	Valorificarea în mod personal a moștenirii spirituale a martirilor și mărturisitorilor credinței.
XI.CS2.3	Manifestarea unei atitudini de respect și atașament față de tradițiile liturgice și spirituale ale propriei Biserici.
XII.CS2.1	Descrierea trăsăturile fundamentale ale spiritualității greco-catolice
XII.CS2.2	Argumentarea importanței tradiției și a credinței transmise în familie
XII.CS2.3	Manifestarea respectului față de patrimoniul spiritual al propriei Biserici.

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religioase-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS3.1	Aplicarea valorilor virtuților teologale și morale în situații concrete de viață
IX.CS3.2	Înțelegerea sensului păcatului, iertării și reconcilierii în viața personală și comunitară
IX.CS3.3	Argumentarea importanței credinței în orientarea deciziilor și atitudinilor zilnice
X.CS3.1	Identificarea diferitelor forme de rugăciune (personală, comunitară, liturgică)
X.CS3.2	Explicarea sensului liturgic al anului bisericesc și al participării la viața sacramentală
X.CS3.3	Analizarea valorilor morale și spirituale care susțin familia creștină
XI.CS3.1	Analizarea importanței coerenței morale în mărturisirea credinței
XI.CS3.2	Argumentarea legăturii dintre gestionarea timpului, responsabilitate și maturizarea spirituală
XI.CS3.3	Aplicarea principiilor morale creștine în alegerile și relațiile din viața cotidiană.
XII.CS3.1	Analizarea provocărilor morale ale lumii contemporane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XII.CS3.2	Explicarea rolul carității și al milei în trăirea credinței
XII.CS3.3	Manifestarea discernământului moral și a responsabilității în concordanță cu valorile religioase-morale

CG4 - Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS4.1	Identificarea modurilor prin care Biserica susține formarea unei conștiințe morale la tineri
IX.CS4.2	Analizarea provocărilor lumii moderne (tehnologie, individualism, relativism) din perspectiva valorilor evanghelice
IX.CS4.3	Promovarea dialogului și a respectului față de valorile religioase și culturale ale celorlalți
X.CS4.1	Explicarea rolului sacramentelor slujirii (Preoția și Căsătoria)
X.CS4.2	Descrierea importanței pelerinajelor ca experiențe de credință și comuniune
X.CS4.3	Promovarea dialogului și colaborării între credincioși și oameni de știință pentru binele comun
XI.CS4.1	Interpretarea modul în care valorile religioase sunt reflectate în literatura și filmul contemporan
XI.CS4.2	Analizarea responsabilității civice a creștinului în viața publică.
XI.CS4.3	Manifestarea unei atitudini de respect, echitate și implicare activă în viața socială.
XII.CS4.1	Explicarea modului în care Cuvântul lui Dumnezeu contribuie la formarea identității religioase personale
XII.CS4.2	Identificarea valorii artei sacre ca punte între frumos și transcendent
XII.CS4.3	Manifestarea respectului față de diversitatea religioasă și culturală

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Credință și Scriptură	1.1 Biblia – Cartea Cărilor 1.6 Sfânta Scriptură – Cuvântul lui Dumnezeu adresat omului → <i>Ce înseamnă inspirația divină și cum ne vorbește Dumnezeu prin Biblie.</i> 1.7 Structura și mesajul Bibliei → <i>Vechiul și Noul Testament: continuitate, revelație și împlinire.</i> 1.8 Cum se citește și se interpretează Biblia → <i>Sens literal și sens spiritual; metode de lectură personală și comunitară.</i> 1.9 Crezul 1.6 Isus Cristos – împlinirea Scripturilor → <i>Legătura dintre profețiile Vechiului Testament și Evanghelii.</i> 1.16 Parabola ca metodă de învățatură a lui Isus → <i>Exemple de parabole și mesaje lor pentru viața de azi.</i> 1.17 Fericirile – programul de viață al creștinului → <i>Actualitatea mesajului din Predica de pe Munte.</i> 1.18 Sacramentele inițierii creștine (Botez, Mir, Euharistie) 1.19 Credința apostolilor și mărturia lor în lume → <i>De la experiența Învierii la vestirea Evangheliei</i> 1.20 Rugăciunea în Scriptură → <i>Modele de rugăciune din Psalmi și din Noul Testament.</i> 1.21 Virtuțile credinței: speranța și iubirea în lumina Scripturii → <i>Analiză a textelor pauline și ioaneice</i>

Domenii de conținut	Conținuturi
	1.22 Scriptura și formarea conștiinței morale → <i>Cum ne ghidează Cuvântul lui Dumnezeu în alegerile cotidiene.</i> 1.23 Modele biblice de credință 1.24 Biblia în viața Bisericii și a credinciosului → <i>Lectura liturgică, cateheză, meditație personală – forme de hrănire spirituală</i>
2. Istorie, identitate și tradiție (cultul greco-catolic)	2.13 Originile și misiunea Bisericii Române Unite cu Roma → <i>Unirea de la 1700: context istoric, motivație spirituală și semnificație eclezială.</i> 2.14 Moștenirea bizantină și comuniunea cu Roma → <i>Dubla respirație a Bisericii: tradiția răsăriteană și unitatea catolică.</i> 2.15 Școala Ardeleană și rolul Bisericii Unite în afirmarea identității naționale → <i>Contribuția clericilor și credincioșilor greco-catolici la luminarea și formarea culturală a poporului român.</i> 2.16 Figuri de lumină ale Bisericii Române Unite → <i>Episcopii martiri: Iuliu Hossu, Alexandru Rusu, Vasile Aftenie, Ioan Bălan, Tit Liviu Chinezu, Ioan Suci, Valeriu Traian Frențiu.</i> 2.17 Mărturisirea credinței în perioada comunistă → <i>Biserica în clandestinitate (1948–1989): curaj, credință și fidelitate.</i> 2.18 Iuliu Hossu – cardinalul unității și al iubirii nebiruite → <i>De la Marea Unire din 1918 la martiriul tăcerii.</i> 2.19 Renașterea Bisericii Române Unite după 1989 → <i>Redeschiderea lăcașurilor, formarea de noi preoți, redescoperirea comunității.</i> 2.20 Tradiția liturgică bizantino-română: frumusețea credinței celebrate → <i>Semnificația gesturilor, cântărilor și simbolurilor din ritul bizantin</i> 2.21 Spiritualitatea greco-catolică – unitate între credință, cultură și viață → <i>Rugăciunea inimii, liturghia, devoțiunile mariane și trăirea zilnică.</i> 2.22 Biserica Română Unită și educația → <i>Rolul școlilor confesionale, al seminarului și al asociațiilor de tineret.</i> 2.23 Valoarea tradiției și transmiterea credinței în familie și comunitate → <i>Exemple de trăire vie a credinței în parohie și în familie.</i> 2.24 Mărturisitori ai speranței: canonizarea Fericiților Episcopi Români Uniți (2 iunie 2019) → <i>Semnificația recunoașterii sfințeniei lor pentru Biserică și societate</i>
3. Morală și spiritualitate	3.15 Conștiința morală – glasul lui Dumnezeu în interiorul nostru → <i>Cum discernem binele și răul în viața de zi cu zi.</i> 3.16 Virtuțile creștine – călăuze ale vieții spirituale → <i>Credința, speranța, iubirea (virtuți teologale) prudența, dreptatea, tăria, cumpătarea (virtuți cardinale).</i> 3.17 Păcatul și iertarea – calea reconcilierii cu Dumnezeu și cu aproapele

Domenii de conținut	Conținuturi
	→ <i>Importanța spovedaniei și a reconcilierii personale și comunitare.</i> 3.18 Rugăciunea ca formă de viață spirituală → <i>Rugăciunea personală și comunitară, meditația, contemplația.</i> 3.19 Liturgia și anul bisericesc 3.20 Familia și valorile morale → <i>Rolul educației creștine în formarea caracterului și a relațiilor sănătoase.</i> 3.21 Iubirea aproapelui – responsabilitate morală și socială → <i>Solidaritatea și implicarea în fapte bune.</i> 3.22 Curajul de a cere ajutor → <i>Recunoașterea propriilor limite și deschiderea către Dumnezeu.</i> 3.23 Sacramentele vindecării (Spovada și Maslul) 3.24 Mărturisirea credinței prin viață morală → <i>Integritatea, cinstea și curajul de a trăi valorile creștine.</i> 3.25 Timpul și responsabilitatea personală → <i>Gestionarea timpului pentru creștere spirituală și implicare în comunitate</i> 3.26 Sfințenia în viața cotidiană → <i>Exemple de sfinți laici și clerici, modele de viață spirituală aplicabilă.</i> 3.27 Provocările morale ale lumii contemporane → <i>Consumism, tehnologie, individualism – cum ne păstrăm integritatea.</i> 3.28 Caritatea și mila – expresii ale spiritualității trăite → <i>Ajutorarea săracilor, vizitarea bolnavilor, implicarea în comunitate.</i>
4. Religie și cultură	4.14 Relația dintre credință și cultură: cum se modelează reciproc → <i>De la cultura inspirată de credință la secularizarea modernă.</i> 4.15 Biblia – izvor de cultură universală. → <i>Influența textelor biblice asupra artei, literaturii și muzicii.</i> 4.16 Simboluri religioase în artă și arhitectură. → <i>Semnificația crucii, a luminii, a culorilor și a spațiului sacru.</i> 4.17 Obiceiuri de Crăciun și Paști 4.18 Isus Cristos în artă: de la icoană la reprezentarea modernă → <i>De ce imaginea lui Cristos rămâne centrală în cultura europeană.</i> 4.19 Muzica sacră și experiența spirituală → <i>De la psaltic și gregorian la gospel – cum exprimă muzica credința.</i> 4.20 Sărbătorile creștine și tradițiile populare → <i>Cum se împletesc credința și cultura în obiceiurile locale.</i> 4.21 Pelerinaje mari din România (Șumuleu Ciuc, Blaj, Nicula) 4.22 Scriitori și poeți inspirați de credință → <i>Exemple: Dante, Eminescu, Rilke, Dostoievski, Arghezi.</i> 4.23 Arta icoanei – teologie în culori → <i>Limbajul simbolic al icoanei și rolul ei formativ în cultura creștină.</i> 4.24 Religia în literatură și filmul contemporan 4.25 Cultura dialogului între religii → <i>Cunoașterea și respectul față de diversitatea cultural-religioasă.</i> 4.26 Patrimoniul religios – moștenire culturală și identitate

Domenii de conținut	Conținuturi
	→ <i>Biserici, mănăstiri, artă sacră ca expresii ale memoriei colective.</i> 4.14 Credința și creativitatea umană → <i>Cum sunt reflectate valorile spirituale în cultura populară de azi.</i>
5. Biserica și societatea	5.2 Rolul Bisericii în formarea conștiinței morale a tinerilor → <i>Cum contribuie credința la discernerea binelui și răului în societatea de azi.</i> 5.2 Biserica în fața provocărilor lumii moderne → <i>Tehnologie, individualism, relativism moral – cum răspunde Biserica.</i> 5.13 Credința și implicarea socială: voluntariatul ca formă de iubire creștină → <i>Exemple concrete de proiecte caritative și de solidaritate.</i> 5.14 Sacramentele slujirii (Preoția și Căsătoria) 5.15 Familia creștină – „Biserica de acasă” și rolul ei în societate → <i>Importanța familiei pentru educația morală și spirituală.</i> 5.16 Demnitatea persoanei umane în viziunea creștină → <i>Valoarea vieții, drepturile fundamentale și respectul pentru celălalt.</i> 5.17 Dialogul dintre credință și știință în societatea contemporană → <i>Compatibilitatea dintre rațiune și credință; contribuția savanților creștini.</i> 5.18 Biserica și pacea socială → <i>Cum promovează creștinismul reconcilierea, iertarea și justiția.</i> 5.19 Creștinul și responsabilitatea civică → <i>Participarea la viața comunității, votul, respectul pentru lege și binele comun.</i> 5.20 Sărăcia și solidaritatea – perspectiva creștină asupra justiției sociale → <i>„Fericiți cei milostivi...” – chemarea la compasiune și echitate.</i> 5.21 Media și comunicarea valorilor creștine → <i>Cum pot fi folosite rețelele sociale pentru a transmite binele și adevărul.</i> 5.22 Ecologia integrală – responsabilitatea creștinului față de creație → <i>„Laudato si” și grija pentru mediul înconjurător ca act de iubire față de Dumnezeu</i>

Anexa nr.11.11. Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Musulman* – REL_MUS_P1 (TC)

- *Proba E – a doua probă (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Musulman* este realizată în conformitate cu prevederile *Programelor școlare pentru disciplina Religie, Cultul Musulman, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, pentru *filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 11. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Musulman - REL_MUS_P1 (TC)*, fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru a doua probă E, din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina *Religie, Cultul Musulman*, programa *REL_MUS_P1 (TC)*, este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie, Cultul Musulman*, programa *REL_MUS_P1 (TC)*, candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

C.G.1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
C.G.2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
C.G.3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
C.G.4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG 1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1	Definirea componentelor majore ale identității religioase.
IX.CS.1.2	Descrierea elementelor care definesc comunitatea religioasă.
IX.CS.1.3	Explicarea caracteristicilor care definesc învățătura de credință islamică.
X.CS.1.1	Recunoașterea componentelor identității religioase în diferite contexte de viață.
X.CS.1.2	Descoperirea elementelor care definesc comunitatea religioasă, în diferite contexte de viață.
X.CS.1.3	Ilustrarea semnificațiilor care definesc învățătura de credință în diferite contexte de comunicare.
XI.CS.1.1	Descrierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață.
XI.CS.1.2	Identificarea unor elemente de natură religioasă în creațiile culturale.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.3	Compararea unor elemente interdisciplinare care contribuie la exprimarea identității religioase
XII.CS.1.1	Evidențierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață.
XII.CS.1.2	Exprimarea identității religioase în diferite interacțiuni socio-culturale, valorificând elemente de patrimoniu local, național și universal.
XII.CS.1.3	Argumentarea rolului modelelor de viață musulmană pentru împlinirea personală și integrarea socială.

CG 2 – Utilizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1	Identificarea elementelor definitorii ale credințelor și religiilor studiate.
IX.CS.2.2	Prezentarea principalelor religii din perspectivă istorică.
X.CS.2.1	Analizarea elementelor definitorii ale religiilor și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural.
X.CS.2.2	Descrierea practicilor și a ritualurilor care aparțin diferitelor religii Interpretarea semnificației valorilor morale și spirituale promovate de diferite tradiții religioase.
XI.CS.2.1	Aplicarea principiilor eticii din religiile lumii în abordarea unor probleme actuale și universale.
XI.CS.2.2	Identificarea valorilor universale din religiile lumii și a modalităților specifice de exprimare a acestora.
XII.CS.2.1	Respectarea diversității religioase, fundamentată pe cunoașterea și asumarea învățăturii de credință proprii.
XII.CS.2.2	Formularea unor opinii religios-morale cu privire la islam, prin raport la credința proprie.

CG 3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1	Susținerea unor decizii din viața personală în corelare cu valorile religioase.
IX.CS.3.2	Sintetizarea valorilor islamice necesare în alegerea unor comportamente adecvate în familie, școală și comunitate.
X.CS.3.1	Actualizarea învățăturii de credință prin raportarea la deciziile din viața personală și a comunității.
X.CS.3.2	Evaluarea atitudinilor islamice în contexte diferite de viață.
XI.CS.3.1	Argumentarea învățăturilor desprinse din viețile profeților ca modele și repere demne de urmat.
XI.CS.3.2	Evidențierea necesității virtuților în relațiile interpersonale și comunitare ale tinerilor.
XII.CS.3.1	Proiectarea unor modele musulmane de manifestare a comportamentelor și atitudinilor religioase.
XII.CS.3.2	Generarea de idei și proiecte care promovează respectarea valorilor religioase și incluziunea socială.

CG 4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1	Sintetizarea rolului valorilor religioase în vederea menținerii solidarității comunitare.
IX.CS.4.2	Schițarea/Identificarea/Propunerea de activități și proiecte individuale și de grup, prin raportare la învățăturile islamice.
X.CS.4.1	Evidențierea particularităților unei comunități construite pe valori religioase islamice.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
X.CS.4.2	Adoptarea unei atitudini pozitive față de semeni și mediul înconjurător în spiritul valorilor islamice
XI.CS.4.1	Dezvoltarea contextelor de coeziune socială prin perspectiva promovării unor modele din religia islamică.
XI.CS.4.2	Evaluarea modurilor în care provocările actuale influențează viața religioasă a persoanei și a comunității.
XII.CS.4.1	Proiectarea unor modele musulmane de manifestare a comportamentelor și atitudinilor religioase.
XII.CS.4.2	Generarea de idei și proiecte personale care promovează respectarea valorilor religioase și incluziunea socială.

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
Credința în Islam	1. Sursele cunoașterii în Islam 2. Importanța credinței în Islam 3. Mesaje din Coran: Versetul 36 din sura Al-Isrā' și versetul 23 din sura Al-Mulk 4. Definiția și originea religiei 5. Natura umană și religia 6. Legătura dintre credință și Islam 7. Caracteristicile principiilor de credință islamică 8. Mesaje din Coran: Versetul 136 din Sura An-Nisā
Practica religioasă și valorile morale în Islam	1. Rugăciunea și punerea în practică a acesteia 2. Scopul și importanța rugăciunii în Islam 3. Obligația rugăciunii în Islam 4. Principiile de bază ale modului de a ne ruga în Islam 5. Relația dintre rugăciune și morală în Islam 6. Mesaje din Coran: Versetul 177 din Sura Al-Baqara 7. Valorile islamului și originea lor 8. Rolul și semnificația valorilor religioase în dezvoltarea personalității tinerilor 9. Valorile fundamentale 10. Mesaje din Coran: Versetele 23–29 din Sura Isrâ
Civilizația islamică și contribuția ei la umanitate	1. Cultura și civilizația islamică și caracteristicile sale 2. Influența culturii civilizației islamice în diverse spații geografice 3. Recunoașterea influențelor civilizației islamice în diferite regiuni ale lumii
Credință și practici religioase de bază	1. Principiile Credinței 2. Principiile de bază ale Islamului 3. Numele și însușirile lui Allah – Citirea literelor cu semne diacritice 4. Credința în viața de apoi și influența acesteia asupra comportamentului nostru – Citirea literelor la început, la mijloc și la sfârșit 5. Cunosc Sfântul Coran – Semnul „üstün” (fatha) 6. Eticheta în moschee – Semnul „üstün” (fatha) 7. Chemarea la rugăciune (ezanul) și ikametul – Semnul „üstün” (fatha) 8. Rugăciunile „Rabbena” și semnificația lor – Semnul „esre” (kasra)

Domenii de conținut	Conținuturi
Practica rugăciunii și formarea deprinderilor de închinare	1. Abluțiunea minoră (abdestul) și abluțiunea generală (baia rituală ghusul) – Semnul „esre” (kasra) 2. Rugăciunea (namazul) și importanța ei – Semnul „ötre” (damma) 3. Tipurile de rugăciune (namaz) – Semnul „ötre” (damma) 4. Desfășurarea rugăciunii (namazului) – Citirea literelor cu semnul „cezim” (sukun) 5. Desfășurarea rugăciunii (namazului) – Exerciții practice 6. Sura Fatiha și semnificația ei – Literele de prelungire (madd)
Practici fundamentale ale Islamului și educație spirituală	1. Postul – Litera de prelungire „Elif” (harf-i med). 2. Pelerinajul – Litera de prelungire „Ya” (harf-i med). 3. Dania – Litera de prelungire „Vav” (harf-i med). 4. Zile și nopți sfinte – Exerciții practice. 5. Sura Felak și semnificația ei – Citirea literelor cu semnul „şedde” (geminare)
Etică islamică și educație morală	1. Etica morală islamică și scopul acesteia 2. Sursele eticii și moralei islamice. 3. Relația dintre morală și educație. 4. Anumite comportamente în etica islamică. 5. Mesaje din Coran: Versetele 11–12 din Sura Hucurât
Gândire islamică și interpretare religioasă	1. Cauzele diferențelor de interpretare religioasă 2. Anumite concepte legate de interpretările religioase 3. Interpretări doctrinare și politice în gândirea islamică 4. Interpretări juridice (de drept islamic) în gândirea islamică 5. Mesaje din Coran: Versetul 59 din Sura Nisa
Credința în viața de apoi și sensul existenței umane	1. Sensul existenței 2. Lumea de Apoi 3. Mesaje din Coran: Versetele 153–157 din Sura Bakara
Exemplul Profetului Muhammad și misiunea sa profetică	1. Personalitatea Profetului Muhammad (Pacea fie asupra lui) 2. Latura profetică a Profetului Muhammad (Pacea fie asupra lui) 3. Credința față de Profetul Muhammad (Pacea fie asupra lui) 4. Mesaje din Coran: Versetele 45–46 din Sura Ahzab
Valorile morale și viața virtuoasă în Islam	1. Calea Islamului: Călăuzirea (Hidayet) 2. A trăi ca și cum L-ai vedea pe Allah: Perfecțiunea credinței (Ihsan) 3. Sinceritatea față de Allah: Ihlas 4. Respectarea poruncilor și interdicțiilor lui Allah: Evlavia 5. Calea dreaptă: Sirat al-Mustakim 6. Perseverența și străduința pe calea lui Allah 7. Comportamentul bun, drept și frumos: Fapta virtuoasă (Salih Amel) 8. Mesaje din Coran: Versetele 107–110 din Sura Kehf
Abordări filosofice și religii ale lumii	1. Abordări filosofice legate de credință 2. Noile abordări religioase 3. Iudaismul 4. Creștinismul 5. Mesaje din Coran: Versetul 59 din Sura En’âm și versetul 27 din Sura Lokmân
Dezvoltarea științei, educației și gândirii în civilizația islamică	1. Relația dintre religie și știință 2. Dezvoltarea științei și a gândirii în civilizația islamică 3. Instituțiile de învățământ proeminente/reprezentative în civilizația islamică

Domenii de conținut	Conținuturi
	4. Contribuțiile inovatoare și originale ale musulmanilor în domeniul științei 5. Mesaje din Coran: Versetele 27-28 din Sura Fâtir
Procesul de convertire a turcilor la Islam și personalitățile influente în acest demers	1. Convertirea turcilor la Islam 2. Personalități care au influențat formarea înțelegerii Islamului în cadrul poporului Turc 3. Mesaje din Coran: Versetul 69 din Sura Nisa Kur'an'dan
Gândirea sufistă și influența ei în cultură	1. Formarea gândirii sufite 2. Dimensiunea morală a gândirii sufite 3. Interpretările sufite influente în cultura Turcă 4. Mesaje din Coran: Versetul 10 din Sura Hucurat
Principii fundamentale în rezolvarea problemelor religioase și aplicarea lor în viața cotidiană	1. Principii și metode fundamentale în rezolvarea problemelor religioase 2. Probleme legate de viața economică 3. Probleme legate de alimente și dependențe 4. Probleme legate de sănătate și medicină 5. Mesaje din Coran: Versetele 151-152 din Sura
Religii ale lumii și învățăturile lor	1. Hinduism 2. Budism 3. Confucianism

Anexa nr.11.11. DERS ÎN SINAV MÜFREDATI *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi - İslam Dini* – REL_MUS_P1 (TC)

- *E sınavı – ikinci sınav (yazılı sınav, alanına/uzmanlık alanına özgü sınav)*
- *Teorik alan, hümanist dalı, Sosyal bilimler ve Filoloji*

GİRİŞ BÖLÜMÜ

Millî Eğitim Bakanlığı'nın (OMEC) 6930/2025 sayılı Kararnamesi'nin 11 numaralı Ek'i ile onaylanan *Din Dersi (İslam Dini)* Sınav Müfredatı; teorik alan, insani bilimler dalı, sosyal bilimler ve filoloji uzmanlıklarındaki 9-12. sınıflar Ortak Müfredat (TC) ders programı hükümlerine uygun olarak hazırlanmıştır. Bu müfredat; sınav kapsamında değerlendirilecek olan genel yeterlilikleri, özel yeterlilikleri, içerik alanlarını ve konu başlıklarını belirlemektedir.

Din Dersi (İslam Dini) - REL_MUS_P1 (TC) sınav müfredatı, 2030 Ulusal Bakalorya Sınavı bünyesindeki ikinci E sınavı için soru kitapçıklarının ve değerlendirme/puanlama ölçeklerinin hazırlanmasına temel oluşturur. Değerlendirme; lise mezun profilini esas alarak, 9-12. sınıflar boyunca öğrencilerin genel yeterliliklerini geliştirmeye katkı sağlayan özel yeterlilikleri ölçmeyi hedefler.

REL_MUS_P1 (TC) müfredatı kapsamında *Din Dersi (İslam Dini)* sınavıyla yapılan değerlendirmenin amacı; adayın, dinî ve ahlaki öğretiler ile değerleri, dinî ifade biçimlerini, dünya dinlerindeki yaşam tarzlarını ve bunların evrensel kültür ile medeniyet üzerindeki etkilerini; Ortak Müfredat (TC) kapsamındaki dersin düzeyine ve sınav türüne uygun karmaşıklıkta durumlarda ne ölçüde tanımlayabildiğini, sunabildiğini, analiz edebildiğini, yorumlayabildiğini ve gerekçelendirebildiğini tespit etmektir.

Aday, *Din Dersi (İslam Dini) REL_MUS_P1 (TC)* sınavına girerek, 9. sınıftan 12. sınıfa kadar geçen süreçte kazandığı ve geliştirdiği aşağıdaki **genel yeterlilikleri** (CG) kanıtlama imkânı bulur:

CG 1	Bireysel ve toplumsal düzeyde dinî kimliğin, yaşamın farklı bağlamlarında ifade edilmesi
CG 2	Dünya dinlerinde yer alan dinî ifade biçimlerinin ve yaşam tarzlarının kullanılması
CG 3	Kişisel ve toplumsal yaşamla ilgili sorumluluk sahibi kararların, dinî-ahlaki değerlere uygun şekilde benimsenmesi
CG 4	Her bireyin dinî değerlerine saygı göstererek toplumda birlik ve dayanışmayı güçlendirmek amacıyla başkalarıyla işbirliği yapılması

Bakalorya milli sınava göre oluşturulan sınav konu ve soruları programadaki beceri ve içerikler değerlendirmektedir., not baremleri doğru çözüme yöntemine bağlanmaktadır.

BECERİLERİ DEĞERLENDİRME

Her genel beceriye **özel beceriler** (CS) bağlanmaktadır, bunlar sınavda geçerli öğretim programalardan seçilir ve toplam olarak lise seviyesine uygun tabloyu belirtmektedir:

CG 1 – Bireysel ve toplumsal düzeyde dinî kimliğin, yaşamın farklı bağlamlarında ifade edilmesi

Cod CS	Özel becerileri değerlendirme
IX.CS.1.1	Dinî kimliğin temel unsurlarının tanımlanması
IX.CS.1.2	Dinî toplumu tanımlayan unsurların açıklanması
IX.CS.1.3	İslami inanç öğretisini tanımlayan özelliklerin açıklanması.
X.CS.1.1	Dinî kimliğin unsurlarının yaşamın farklı bağlamlarında tanınması
X.CS.1.2	Farklı yaşam bağlamlarında dinî toplumu tanımlayan unsurların keşfedilmesi
X.CS.1.3	Farklı iletişim bağlamlarında inanç öğretisini tanımlayan anlamların örneklendirilmesi
XI.CS.1.1	Bireysel ve toplumsal düzeyde dinî kimliğin bileşenlerinin, farklı yaşam bağlamlarında açıklanması
XI.CS.1.2	Kültürel eserlerdeki dinî unsurların belirlenmesi
XI.CS.1.3	Dinî kimliğin ifade edilmesine katkı sağlayan disiplinler arası unsurların karşılaştırılması
XII.CS.1.1	Bireysel ve toplumsal düzeyde, farklı yaşam bağlamlarında dinî kimliğin bileşenlerinin ortaya konulması
XII.CS1..2	Yerel, ulusal ve evrensel miras unsurlarını kullanarak farklı sosyo-kültürel etkileşimlerde dinî kimliğin ifade edilmesi

Cod CS	Özel becerileri değerlendirme
XII.CS.1.3	Kişisel tatmin ve toplumsal entegrasyon için Müslüman yaşam modellerinin rolünün gerekçelendirilmesi

CG 2 – Dünya dinlerinde yer alan dinî ifade biçimlerinin ve yaşam tarzlarının kullanılması

Cod CS	Özel becerileri değerlendirme
IX.CS.2.1	İncelenen inançların ve dinlerin tanımlayıcı unsurlarının belirlenmesi
IX.CS.2.2	Başlıca dinlerin tarihsel bir bakış açısıyla sunulması
X.CS.2.1	Dinlerin belirleyici unsurlarının ve bunların tarihî, sosyal ve kültürel düzeydeki rollerinin analiz edilmesi
X.CS.2.2	Farklı dinlere ait uygulama ve ritüellerin betimlenmesi – Çeşitli dinî geleneklerde öne çıkan manevi ve ahlaki değerlerin anlamının yorumlanması
XI.CS.2.1	Dünya dinlerindeki etik ilkelerin güncel ve evrensel sorunların ele alınmasında uygulanması
XI.CS.2.2	Dünya dinlerindeki evrensel değerlerin ve bunların ifade biçimlerinin belirlenmesi
XII.CS.2.1	Kendi inanç öğretilerini bilme ve benimseme temelinde dinî çeşitliliğe saygı gösterilmesi
XII.CS.2.2	Kendi inançları bağlamında İslam hakkında dinî ve ahlaki görüşler geliştirilmesi

CG 3 – Kişisel ve toplumsal yaşamla ilgili sorumluluk sahibi kararların, dinî-ahlaki değerlere uygun şekilde benimsenmesi

Cod CS	Özel becerileri değerlendirme
IX.CS.3.1	Kişisel yaşama dair kararların dinî değerlere uygun biçimde gerekçelendirilmesi
IX.CS.3.2	Ailede, okulda ve toplumda uygun davranışların seçilmesinde gerekli olan İslami değerlerin özetlenmesi
X.CS.3.1	İnanç öğretisinin kişisel ve toplumsal hayattaki kararlara uyarlanarak güncellenmesi
X.CS.3.2	Farklı yaşam bağlamlarında İslami tutumların değerlendirilmesi
XI.CS.3.1	Peygamberlerin yaşamlarından çıkarılan öğretilerin, örnek alınması ve takip edilmesi gereken modeller olarak gerekçelendirilmesi
XI.CS.3.2	Gençlerin kişilerarası ve topluluk içi ilişkilerinde erdemlerin gerekliliğinin ortaya konulması
XII.CS.3.1	Dinî davranış ve tutumların sergilenmesinde Müslüman model örneklerinin tasarlanması
XII.CS.3.2	Dinî değerlere saygıyı ve toplumsal kapsayıcılığı teşvik eden fikir ve projelerin üretilmesi

CG 4 – Her bireyin dinî değerlerine saygı göstererek toplumda birlik ve dayanışmayı güçlendirmek amacıyla başkalarıyla işbirliği yapılması

Cod CS	Özel becerileri değerlendirme
IX.CS.4.1	Toplumsal dayanışmanın sürdürülmesinde dinî değerlerin rolünün özetlenmesi
IX.CS.4.2	İslami öğretilere dayalı bireysel ve grup etkinlikleri ile projelerin tasarlanması/belirlenmesi/önerilmesi
X.CS.4.1	İslami dinî değerlere dayalı bir topluluğun kendine özgü özelliklerinin ortaya konulması
X.CS.4.2	İslami değerler doğrultusunda çevreye ve insanlara karşı olumlu bir tutum benimsenmesi
XI.CS.4.1	İslami dinî modelleri teşvik perspektifiyle toplumsal uyum bağlamlarının geliştirilmesi
XI.CS.4.2	Güncel zorlukların bireyin ve topluluğun dini yaşamını nasıl etkilediğinin değerlendirilmesi
XII.CS.4.1	Dinî davranış ve tutumların sergilenmesinde Müslüman model örneklerinin tasarlanması
XII.CS.4.2	Dinî değerlere saygıyı ve toplumsal kapsayıcılığı teşvik eden kişisel fikir ve projelerin üretilmesi

İÇERİK ALANLARI VE DERS İÇERİKLERİ

Ders içerikleri içerik alanlara göre meydana getirilmektedir ve toplam olarak geçerli öğretim programalara uygun lise seviyesini yansıtır .

İçerik alanları	Ders içerikleri
İslam'da İman	1. İslam'da Bilgi Kaynakları 2. İslam İnancında İmanın Mahiyeti 3. Kur'an'dan Mesajlar: İsrâ 36. Ayet ve Mülk 23. Ayet 4. Dinin Tanımı ve Kaynağı 5. İnsanın Doğası ve Din 6. İman ve İslam İlişkisi 7. İslam İnanç Esaslarının Özellikleri 8. Kur'an'dan Mesajlar: Nisâ Suresi 136. Ayet
İslam'da İbadet ve Değerler	1. İslam'da İbadet ve Kapsamı 2. İslam'da İbadetin Amacı ve Önemi 3. İslam'da İbadet Yükümlülüğü 4. İslam'da İbadetlerin Temel İlkeleri 5. İslam'da İbadet Ahlak İlişkisi 6. Kur'an'dan Mesajlar: Bakara Suresi 177. Ayet 7. Değerler ve Değerlerin Kaynağı 8. Gençlerin Kişilik Gelişiminde Değerlerin Yeri ve Önemi 9. Temel Değerler 10. Kur'an'dan Mesajlar: İsrâ Suresi 23-29. Ayetler
İslam Medeniyeti ve İnsanlığa Katkısı	1. İslam Medeniyeti ve Özellikleri 2. İslam Medeniyetinin Farklı Coğrafyalardaki İzleri 3. İslam medeniyetinin, dünyanın farklı bölgelerindeki etkilerini farkı
Temel İnanç ve İbadet Bilgisi	1. İmanın şartları - Harflerin bağımsız isimleri 2. İslam'ın şartları - Harflerin bağımsız isimleri 3. Allah'ın isim ve sıfatları - Harflerin hareketlerle okunuşu 4. Ahiret inancının davranışlarımıza etkisi - Harflerin başta, ortada ve sonda okunuşu 5. Kutsal Kitabımız Kur'an-ı Kerim'i Tanıyorum – Üstün 6. Cami adabı – Üstün 7. Ezan ve kamet – Üstün 8. Rabbena duaları ve anlamı – Esre
Namaz İbadeti ve Uygulamalı İbadet Eğitimi	1. Abdest ve gusül abdesti – Esre 2. Namaz İbadeti ve Önemi – Ötre 3. Namaz Çeşitleri – Ötre 4. Namazın Kılınışı - Harflerin cezmli okunuşu 5. Namazın Kılınışı – Alıştırma 6. Fatiha suresi ve anlamı - Uzatma harfleri
İslam'ın Temel İbadetleri ve Manevî Eğitim	1. Oruç ibadeti - Harf-i Med (Elif) 2. Hac ibadeti - Harf-i Med (Ya) 3. Zekat - Harf-i Med (Vav) 4. Mübak gün ve gecelerimiz – Alıştırma 5. Felak suresi ve Anlamı - Harflerin şeddeli okunuşu
İslam Ahlakı ve Ahlak Eğitimi	1. İslam Ahlakının Konusu ve Gayesi 2. İslam Ahlakının Kaynakları 3. Ahlak ve Terbiye İlişkisi 4. İslam Ahlakında Bazı Davranışlar 5. Kur'an'dan Mesajlar: Hucurât Suresi 11-12. Ayetler
İslam Düşüncesi ve Dinî Yorum	1. Dinî Yorum Farklılıklarının Sebepleri

Înțelesul domeniilor	Conținutul cursurilor
	2. Dinî Yorumlarla İlgili Bazı Kavramlar 3. İslam Düşüncesinde İtikadi ve Siyasi Yorumlar 4. İslam Düşüncesinde Fıkhi Yorumlar 5. Kur'an'dan Mesajlar: Nisâ Suresi 59. Ayet
Ahiret inancı ve insan varoluşunun anlamı	1. Varoluşun ve Hayatın Anlamı 2. Ahiret Âlemi 3. Kur'an'dan Mesajlar: Bakara Suresi 153-157. Ayetler
Hız. Muhammed'in örnekliği ve peygamberlik misyonu	1. Hız. Muhammed'in Şahsiyeti 2. Hız. Muhammed'in Peygamberlik Yönü 3. Hız. Muhammed'e Bağlılık ve İtaat 4. Kur'an'dan Mesajlar: Ahzâb Suresi 45-46. Ayetler
İslam'da ahlaki değerler ve erdemli yaşam	1. İslam'ın Aydınlik Yolu: Hidayet 2. Allah'ı Görüyormuşçasına Yaşamak: İhsan 3. Allah İçin Samimiyet: İhlas 4. Allah'ın Emir ve Yasaklarına Riayet: Takva 5. Dosdoğru Yol: Sırat-ı Müstakim 6. Allah Yolunda Mücahede 7. İyi, Doğru ve Güzel Davranış: Salih Amel 8. Kur'an'dan Mesajlar: Kehf Suresi 107-110. Ayetler
Felsefi yaklaşımlar ve dünya dinleri	1. İnançla İlgili Felsefi Yaklaşımlar 2. Yeni Dinî Hareketler 3. Yahudilik 4. Hristiyanlık 5. Kur'an'dan Mesajlar: En'âm Suresi 59. Ayet ve Lokmân Suresi 27. Ayet
İslam medeniyetinde bilim, eğitim ve düşüncenin gelişimi	1. Din-Bilim İlişkisi 2. İslam Medeniyetinde Bilim ve Düşüncenin Gelişimi 3. İslam Medeniyetinde Öne Çıkan Eğitim Kurumları 4. Müslümanların Bilim Alanında Yaptığı Öncü ve Özgün Çalışmalar 5. Kur'an'dan Mesajlar: Fâtır Suresi 27-28. Ayetler
Türklerin İslamiyet'i kabul süreci ve bu süreçte etkili olan liderler ve alimler	1. Türklerin Müslüman Olmaları 2. Milletimizin İslam Anlayışının Oluşmasında Etkili Olan Bazı Şahsiyetler 3. Mesajlar: Nisâ Suresi 69. Ayet
Tasavvuf düşüncesi ve kültürdeki etkileri	1. Tasavvufi Düşüncenin Oluşumu 2. Tasavvufi Düşüncenin Ahlaki Boyutu 3. Kültürümüzde Etkin Olan Tasavvufi Yorumlar 4. Kur'an'dan Mesajlar: Hucurât Suresi 10. Ayet
Dinî meselelerin çözümünde temel ilkeler ve günlük hayattaki uygulamaları	1. Dinî Meselelerin Çözümünde Temel İlke ve Yöntemler 2. İktisadi Hayatla İlgili Meseleler 3. Gıda Maddeleri ve Bağımlılıkla İlgili Meseleler 4. Sağlık ve Tıpla İlgili Meseleler 5. Kur'an'dan Mesajlar: En'âm suresi 151-152. Ayetler
Dünyadaki başlıca dinler ve öğretileri	1. Hinduizm 2. Budizm 3. Konfüçyanizm

Anexa nr.11.12. Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Musulman* – REL_MUS_P2 (TC)

- *Proba F (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale (complementar disciplinelor alese la proba E); filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările (complementar disciplinelor alese la proba E)*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Musulman* este realizată în conformitate cu prevederile *Programei școlare pentru disciplina Religie, Cultul Musulman, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 11. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Musulman - REL_MUS_P2 (TC)* fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru probă F (complementar disciplinelor alese la proba E), din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina *Religie, Cultul Musulman*, programa *REL_MUS_P2 (TC)*, este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie, Cultul Musulman*, programa *REL_MUS_P2 (TC)*, candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

C.G.1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
C.G.2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
C.G.3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
C.G.4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG 1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1	Definirea componentelor majore ale identității religioase.
IX.CS.1.2	Descrierea elementelor care definesc comunitatea religioasă.
IX.CS.1.3	Explicarea caracteristicilor care definesc învățătura de credință islamică.
X.CS.1.1	Recunoașterea componentelor identității religioase în diferite contexte de viață.
X.CS.1.2	Descoperirea elementelor care definesc comunitatea religioasă, în diferite contexte de viață.
X.CS.1.3	Ilustrarea semnificațiilor care definesc învățătura de credință în diferite contexte de comunicare.
XI.CS.1.1	Descrierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață.
XI.CS.1.2	Identificarea unor elemente de natură religioasă în creațiile culturale.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.3	Compararea unor elemente interdisciplinare care contribuie la exprimarea identității religioase
XII.CS.1.1	Evidențierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață.
XII.CS.1.2	Exprimarea identității religioase în diferite interacțiuni socio-culturale, valorificând elemente de patrimoniu local, național și universal.
XII.CS.1.3	Argumentarea rolului modelelor de viață musulmană pentru împlinirea personală și integrarea socială.

CG 2 – Utilizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1	Identificarea elementelor definitorii ale credințelor și religiilor studiate.
IX.CS.2.2	Prezentarea principalelor religii din perspectivă istorică.
X.CS.2.1	Analizarea elementelor definitorii ale religiilor și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural.
X.CS.2.2	Descrierea practicilor și a ritualurilor care aparțin diferitelor religii Interpretarea semnificației valorilor morale și spirituale promovate de diferite tradiții religioase.
XI.CS.2.1	Aplicarea principiilor eticii din religiile lumii în abordarea unor probleme actuale și universale.
XI.CS.2.2	Identificarea valorilor universale din religiile lumii și a modalităților specifice de exprimare a acestora.
XII.CS.2.1	Respectarea diversității religioase, fundamentată pe cunoașterea și asumarea învățăturii de credință proprii.
XII.CS.2.2	Formularea unor opinii religioase-morale cu privire la islam, prin raport la credința proprie.

CG 3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religioase-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1	Susținerea unor decizii din viața personală în corelare cu valorile religioase.
IX.CS.3.2	Sintetizarea valorilor islamice necesare în alegerea unor comportamente adecvate în familie, școală și comunitate.
X.CS.3.1	Actualizarea învățăturii de credință prin raportarea la deciziile din viața personală și a comunității.
X.CS.3.2	Evaluarea atitudinilor islamice în contexte diferite de viață.
XI.CS.3.1	Argumentarea învățăturilor desprinse din viețile profeților ca modele și repere demne de urmat.
XI.CS.3.2	Evidențierea necesității virtuților în relațiile interpersonale și comunitare ale tinerilor.
XII.CS.3.1	Proiectarea unor modele musulmane de manifestare a comportamentelor și atitudinilor religioase.
XII.CS.3.2	Generarea de idei și proiecte care promovează respectarea valorilor religioase și incluziunea socială.

CG 4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1	Sintetizarea rolului valorilor religioase în vederea menținerii solidarității comunitare.
IX.CS.4.2	Schițarea/Identificarea/Propunerea de activități și proiecte individuale și de grup, prin raportare la învățăturile islamice.
X.CS.4.1	Evidențierea particularităților unei comunități construite pe valori religioase islamice.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
X.CS.4.2	Adoptarea unei atitudini pozitive față de semenii și mediul înconjurător în spiritul valorilor islamice
XI.CS.4.1	Dezvoltarea contextelor de coeziune socială prin perspectiva promovării unor modele din religia islamică.
XI.CS.4.2	Evaluarea modurilor în care provocările actuale influențează viața religioasă a persoanei și a comunității.
XII.CS.4.1	Proiectarea unor modele musulmane de manifestare a comportamentelor și atitudinilor religioase.
XII.CS.4.2	Generarea de idei și proiecte personale care promovează respectarea valorilor religioase și incluziunea socială.

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
Credința în Islam	1. Sursele cunoașterii în Islam 2. Importanța credinței în Islam 3. Mesaje din Coran: Versetul 36 din sura Al-Isrâ' și versetul 23 din sura Al-Mulk 4. Definiția și originea religiei 5. Natura umană și religia 6. Legătura dintre credință și Islam 7. Caracteristicile principiilor de credință islamică 8. Mesaje din Coran: Versetul 136 din Sura An-Nisâ
Practica religioasă și valorile morale în Islam	1. Rugăciunea și punerea în practică a acesteia 2. Scopul și importanța rugăciunii în Islam 3. Obligația rugăciunii în Islam 4. Principiile de bază ale modului de a ne ruga în Islam 5. Relația dintre rugăciune și morală în Islam 6. Mesaje din Coran: Versetul 177 din Sura Al-Baqara 7. Valorile islamului și originea lor 8. Rolul și semnificația valorilor religioase în dezvoltarea personalității tinerilor 9. Valorile fundamentale 10. Mesaje din Coran: Versetele 23–29 din Sura Isrâ
Civilizația islamică și contribuția ei la umanitate	1. Cultura și civilizația islamică și caracteristicile sale 2. Influența culturii civilizației islamice în diverse spații geografice 3. Recunoașterea influențelor civilizației islamice în diferite regiuni ale lumii
Credință și practici religioase de bază	1. Principiile Credinței 2. Principiile de bază ale Islamului 3. Numele și însușirile lui Allah – Citirea literelor cu semne diacritice 4. Credința în viața de apoi și influența acesteia asupra comportamentului nostru – Citirea literelor la început, la mijloc și la sfârșit 5. Cunosc Sfântul Coran – Semnul „üstün” (fatha) 6. Eticheta în moschee – Semnul „üstün” (fatha) 7. Chemarea la rugăciune (ezanul) și ikametul – Semnul „üstün” (fatha) 8. Rugăciunile „Rabbena” și semnificația lor – Semnul „esre” (kasra)

Domenii de conținut	Conținuturi
Practica rugăciunii și formarea deprinderilor de închinare	1. Abluțiunea minoră (abdestul) și abluțiunea generală (baia rituală ghusul) – Semnul „esre” (kasra) 2. Rugăciunea (namazul) și importanța ei – Semnul „ötre” (damma) 3. Tipurile de rugăciune (namaz) – Semnul „ötre” (damma) 4. Desfășurarea rugăciunii (namazului) – Citirea literelor cu semnul „cezim” (sukun) 5. Desfășurarea rugăciunii (namazului) – Exerciții practice 6. Sura Fatiha și semnificația ei – Literele de prelungire (madd)
Practici fundamentale ale Islamului și educație spirituală	1. Postul – Litera de prelungire „Elif” (harf-i med). 2. Pelerinajul – Litera de prelungire „Ya” (harf-i med). 3. Dania – Litera de prelungire „Vav” (harf-i med). 4. Zile și nopți sfinte – Exerciții practice. 5. Sura Felak și semnificația ei – Citirea literelor cu semnul „şedde” (geminare)
Etică islamică și educație morală	1. Etica morală islamică și scopul acesteia 2. Sursele eticii și moralei islamice. 3. Relația dintre morală și educație. 4. Anumite comportamente în etica islamică. 5. Mesaje din Coran: Versetele 11–12 din Sura Hucurât
Gândire islamică și interpretare religioasă	1. Cauzele diferențelor de interpretare religioasă 2. Anumite concepte legate de interpretările religioase 3. Interpretări doctrinare și politice în gândirea islamică 4. Interpretări juridice (de drept islamic) în gândirea islamică 5. Mesaje din Coran: Versetul 59 din Sura Nisa
Credința în viața de apoi și sensul existenței umane	1. Sensul existenței 2. Lumea de Apoi 3. Mesaje din Coran: Versetele 153–157 din Sura Bakara
Exemplul Profetului Muhammad și misiunea sa profetică	1. Personalitatea Profetului Muhammad (Pacea fie asupra lui) 2. Latura profetică a Profetului Muhammad (Pacea fie asupra lui) 3. Credința față de Profetul Muhammad (Pacea fie asupra lui) 4. Mesaje din Coran: Versetele 45–46 din Sura Ahzab
Valorile morale și viața virtuoasă în Islam	1. Calea Islamului: Călăuzirea (Hidayet) 2. A trăi ca și cum L-ai vedea pe Allah: Perfecțiunea credinței (Ihsan) 3. Sinceritatea față de Allah: Ihlas 4. Respectarea poruncilor și interdicțiilor lui Allah: Evlavia 5. Calea dreaptă: Sirat al-Mustakim 6. Perseverența și străduința pe calea lui Allah 7. Comportamentul bun, drept și frumos: Fapta virtuoasă (Salih Amel) 8. Mesaje din Coran: Versetele 107–110 din Sura Kehf
Abordări filosofice și religii ale lumii	1. Abordări filosofice legate de credință 2. Noile abordări religioase 3. Iudaismul 4. Creștinismul 5. Mesaje din Coran: Versetul 59 din Sura En’âm și versetul 27 din Sura Lokmân
Dezvoltarea științei, educației și gândirii în civilizația islamică	1. Relația dintre religie și știință 2. Dezvoltarea științei și a gândirii în civilizația islamică 3. Instituțiile de învățământ proeminente/reprezentative în civilizația islamică

Domenii de conținut	Conținuturi
	4. Contribuțiile inovatoare și originale ale musulmanilor în domeniul științei 5. Mesaje din Coran: Versetele 27-28 din Sura Fâtir
Procesul de convertire a turcilor la Islam și personalitățile influente în acest demers	1. Convertirea turcilor la Islam 2. Personalități care au influențat formarea înțelegerii Islamului în cadrul poporului Turc 3. Mesaje din Coran: Versetul 69 din Sura Nisa Kur'an'dan
Gândirea sufistă și influența ei în cultură	1. Formarea gândirii sufite 2. Dimensiunea morală a gândirii sufite 3. Interpretările sufite influente în cultura Turcă 4. Mesaje din Coran: Versetul 10 din Sura Hucurat
Principii fundamentale în rezolvarea problemelor religioase și aplicarea lor în viața cotidiană	1. Principii și metode fundamentale în rezolvarea problemelor religioase 2. Probleme legate de viața economică 3. Probleme legate de alimente și dependențe 4. Probleme legate de sănătate și medicină 5. Mesaje din Coran: Versetele 151-152 din Sura
Religii ale lumii și învățăturile lor	1. Hinduism 2. Budism 3. Confucianism

Anexa nr.11.12. DERS ÎN SINAV MÜFREDATI
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi - İslam Dini – REL_MUS_P2 (TC)

- *F Sınavı (Yazılı Sınav, Alana/Uzmanlığa Özel)*
- *Teorik Alan: Fen Bilimleri Dalı - tüm alanlar/branşlar; Teknoloji Alanı: Tüm dallar ve tüm mesleki yeterlilikler (E sınavında seçilen dersleri tamamlayıcı nitelikte); Mesleki Alan: Güzel Sanatlar, Pedagoji, Spor ve İlahiyat (Teoloji) dalları – tüm uzmanlıklar (E sınavında seçilen dersleri tamamlayıcı nitelikte).*

GİRİŞ BÖLÜMÜ

Millî Eğitim Bakanlığı'nın (OMEC) 6930/2025 sayılı Kararnamesi'nin 11 numaralı Ek'i ile onaylanan *Din Dersi (İslam Dini)* Sınav Müfredatı; uzmanlıklarındaki 9-12. sınıflar Ortak Müfredat (TC) ders programı hükümlerine uygun olarak hazırlanmıştır. Bu müfredat; sınav kapsamında değerlendirilecek olan genel yeterlilikleri, özel yeterlilikleri, içerik alanlarını ve konu başlıklarını belirlemektedir.

Din Dersi (İslam Dini) - REL_MUS_P2 (TC) sınav müfredatı, 2030 Ulusal Bakalorya Sınavı bünyesindeki F sınavı için (E sınavında seçilen dersleri tamamlayıcı nitelikte) soru kitapçıklarının ve değerlendirme/puanlama ölçeklerinin hazırlanmasına temel oluşturur. Değerlendirme; lise mezun profilini esas alarak, 9-12. sınıflar boyunca öğrencilerin genel yeterliliklerini geliştirmeye katkı sağlayan özel yeterlilikleri ölçmeyi hedefler.

REL_MUS_P2 (TC) müfredatı kapsamında *Din Dersi (İslam Dini)* sınavıyla yapılan değerlendirmenin amacı; adayın, dinî ve ahlaki öğretiler ile değerleri, dinî ifade biçimlerini, dünya dinlerindeki yaşam tarzlarını ve bunların evrensel kültür ile medeniyet üzerindeki etkilerini; Ortak Müfredat (TC) kapsamındaki dersin düzeyine ve sınav türüne uygun karmaşıklıkta durumlarda ne ölçüde tanımlayabildiğini, sunabildiğini, analiz edebildiğini, yorumlayabildiğini ve gerekçelendirebildiğini tespit etmektir.

Aday, *Din Dersi (İslam Dini) REL_MUS_P2 (TC)* sınavına girerek, 9. sınıftan 12. sınıfa kadar geçen süreçte kazandığı ve geliştirdiği aşağıdaki **genel yeterlilikleri** (CG) kanıtlama imkânı bulur:

CG 1	Bireysel ve toplumsal düzeyde dinî kimliğin, yaşamın farklı bağlamlarında ifade edilmesi
CG 2	Dünya dinlerinde yer alan dinî ifade biçimlerinin ve yaşam tarzlarının kullanılması
CG 3	Kişisel ve toplumsal yaşamla ilgili sorumluluk sahibi kararların, dinî-ahlaki değerlere uygun şekilde benimsenmesi
CG 4	Her bireyin dinî değerlerine saygı göstererek toplumda birlik ve dayanışmayı güçlendirmek amacıyla başkalarıyla işbirliği yapılması

Bakalorya milli sınava göre oluşturulan sınav konu ve soruları programadaki beceri ve içerikler değerlendirmektedir., not baremleri doğru çözme yöntemine bağlanmaktadır.

BECERİLERİ DEĞERLENDİRME

Her genel beceriye **özel beceriler (CS)** bağlanmaktadır, bunlar sınavda geçerli öğretim programalardan seçilir ve toplam olarak lise seviyesine uygun tabloyu belirtmektedir:

CG 1 – Bireysel ve toplumsal düzeyde dinî kimliğin, yaşamın farklı bağlamlarında ifade edilmesi

Cod CS	Özel becerileri değerlendirme
IX.CS.1.1	Dinî kimliğin temel unsurlarının tanımlanması
IX.CS.1.2	Dinî toplumu tanımlayan unsurların açıklanması
IX.CS.1.3	İslami inanç öğretisini tanımlayan özelliklerin açıklanması.
X.CS.1.1	Dinî kimliğin unsurlarının yaşamın farklı bağlamlarında tanınması
X.CS.1.2	Farklı yaşam bağlamlarında dinî toplumu tanımlayan unsurların keşfedilmesi
X.CS.1.3	Farklı iletişim bağlamlarında inanç öğretisini tanımlayan anlamların örneklendirilmesi
XI.CS.1.1	Bireysel ve toplumsal düzeyde dinî kimliğin bileşenlerinin, farklı yaşam bağlamlarında açıklanması
XI.CS.1.2	Kültürel eserlerdeki dinî unsurların belirlenmesi
XI.CS.1.3	Dinî kimliğin ifade edilmesine katkı sağlayan disiplinler arası unsurların karşılaştırılması
XII.CS.1.1	Bireysel ve toplumsal düzeyde, farklı yaşam bağlamlarında dinî kimliğin bileşenlerinin ortaya konulması

Cod CS	Özel becerileri değerlendirme
XII.CS1.2	Yerel, ulusal ve evrensel miras unsurlarını kullanarak farklı sosyo-kültürel etkileşimlerde dinî kimliğin ifade edilmesi
XII.CS.1.3	Kişisel tatmin ve toplumsal entegrasyon için Müslüman yaşam modellerinin rolünün gerekçelendirilmesi

CG 2 – Dünya dinlerinde yer alan dinî ifade biçimlerinin ve yaşam tarzlarının kullanılması

Cod CS	Özel becerileri değerlendirme
IX.CS.2.1	İncelenen inançların ve dinlerin tanımlayıcı unsurlarının belirlenmesi
IX.CS.2.2	Başlıca dinlerin tarihsel bir bakış açısıyla sunulması
X.CS.2.1	Dinlerin belirleyici unsurlarının ve bunların tarihî, sosyal ve kültürel düzeydeki rollerinin analiz edilmesi
X.CS.2.2	Farklı dinlere ait uygulama ve ritüellerin betimlenmesi – Çeşitli dinî geleneklerde öne çıkan manevi ve ahlaki değerlerin anlamının yorumlanması
XI.CS.2.1	Dünya dinlerindeki etik ilkelerin güncel ve evrensel sorunların ele alınmasında uygulanması
XI.CS.2.2	Dünya dinlerindeki evrensel değerlerin ve bunların ifade biçimlerinin belirlenmesi
XII.CS.2.1	Kendi inanç öğretilerini bilme ve benimseme temelinde dinî çeşitliliğe saygı gösterilmesi
XII.CS.2.2	Kendi inançları bağlamında İslam hakkında dinî ve ahlaki görüşler geliştirilmesi

CG 3 – Kişisel ve toplumsal yaşamla ilgili sorumluluk sahibi kararların, dinî-ahlaki değerlere uygun şekilde benimsenmesi

Cod CS	Özel becerileri değerlendirme
IX.CS.3.1	Kişisel yaşama dair kararların dinî değerlere uygun biçimde gerekçelendirilmesi
IX.CS.3.2	Ailede, okulda ve toplumda uygun davranışların seçilmesinde gerekli olan İslami değerlerin özetlenmesi
X.CS.3.1	İnanç öğretisinin kişisel ve toplumsal hayattaki kararlara uyarlanarak güncellenmesi
X.CS.3.2	Farklı yaşam bağlamlarında İslami tutumların değerlendirilmesi
XI.CS.3.1	Peygamberlerin yaşamlarından çıkarılan öğretilerin, örnek alınması ve takip edilmesi gereken modeller olarak gerekçelendirilmesi
XI.CS.3.2	Gençlerin kişilerarası ve topluluk içi ilişkilerinde erdemlerin gerekliliğinin ortaya konulması
XII.CS.3.1	Dinî davranış ve tutumların sergilenmesinde Müslüman model örneklerinin tasarlanması
XII.CS.3.2	Dinî değerlere saygıyı ve toplumsal kapsayıcılığı teşvik eden fikir ve projelerin üretilmesi

CG 4 – Her bireyin dinî değerlerine saygı göstererek toplumda birlik ve dayanışmayı güçlendirmek amacıyla başkalarıyla işbirliği yapılması

Cod CS	Özel becerileri değerlendirme
IX.CS.4.1	Toplumsal dayanışmanın sürdürülmesinde dinî değerlerin rolünün özetlenmesi
IX.CS.4.2	İslami öğretilere dayalı bireysel ve grup etkinlikleri ile projelerin tasarlanması/belirlenmesi/önerilmesi
X.CS.4.1	İslami dinî değerlere dayalı bir topluluğun kendine özgü özelliklerinin ortaya konulması
X.CS.4.2	İslami değerler doğrultusunda çevreye ve insanlara karşı olumlu bir tutum benimsenmesi
XI.CS.4.1	İslami dinî modelleri teşvik perspektifiyle toplumsal uyum bağlamlarının geliştirilmesi
XI.CS.4.2	Güncel zorlukların bireyin ve topluluğun dini yaşamını nasıl etkilediğinin değerlendirilmesi

Cod CS	Özel becerileri değerlendirme
XII.CS.4.1	Dinî davranış ve tutumların sergilenmesinde Müslüman model örneklerinin tasarlanması
XII.CS.4.2	Dinî değerlere saygıyı ve toplumsal kapsayıcılığı teşvik eden kişisel fikir ve projelerin üretilmesi

İÇERİK ALANLARI VE DERS İÇERİKLERİ

Ders içerikleri içerik alanlara göre meydana getirilmektedir ve toplam olarak geçerli öğretim programalara uygun lise seviyesini yansıtır .

İçerik alanları	Ders içerikleri
İslam'da İman	1. İslam'da Bilgi Kaynakları 2. İslam İnancında İmanın Mahiyeti 3. Kur'an'dan Mesajlar: İsrâ 36. Ayet ve Mülk 23. Ayet 4. Dinin Tanımı ve Kaynağı 5. İnsanın Doğası ve Din 6. İman ve İslam İlişkisi 7. İslam İnanç Esaslarının Özellikleri 8. Kur'an'dan Mesajlar: Nisâ Suresi 136. Ayet
İslam'da İbadet ve Değerler	1. İslam'da İbadet ve Kapsamı 2. İslam'da İbadetin Amacı ve Önemi 3. İslam'da İbadet Yükümlülüğü 4. İslam'da İbadetlerin Temel İlkeleri 5. İslam'da İbadet Ahlak İlişkisi 6. Kur'an'dan Mesajlar: Bakara Suresi 177. Ayet 7. Değerler ve Değerlerin Kaynağı 8. Gençlerin Kişilik Gelişiminde Değerlerin Yeri ve Önemi 9. Temel Değerler 10. Kur'an'dan Mesajlar: İsrâ Suresi 23-29. Ayetler
İslam Medeniyeti ve İnsanlığa Katkısı	1. İslam Medeniyeti ve Özellikleri 2. İslam Medeniyetinin Farklı Coğrafyalardaki İzleri 3. İslam medeniyetinin, dünyanın farklı bölgelerindeki etkilerini farkı
Temel İnanç ve İbadet Bilgisi	1. İmanın şartları - Harflerin bağımsız isimleri 2. İslam'ın şartları - Harflerin bağımsız isimleri 3. Allah'ın isim ve sıfatları - Harflerin hareketlerle okunuşu 4. Ahiret inancının davranışlarımıza etkisi - Harflerin başta, ortada ve sonda okunuşu 5. Kutsal Kitabımız Kur'an-ı Kerim'i Tanıyorum – Üstün 6. Cami adabı – Üstün 7. Ezan ve kamet – Üstün 8. Rabbena duaları ve anlamı – Esre
Namaz İbadeti ve Uygulamalı İbadet Eğitimi	1. Abdest ve gusül abdesti – Esre 2. Namaz İbadeti ve Önemi – Ötre 3. Namaz Çeşitleri – Ötre 4. Namazın Kılınışı - Harflerin cezmlı okunuşu 5. Namazın Kılınışı – Alıştırma 6. Fatıha suresi ve anlamı - Uzatma harfleri
İslam'ın Temel İbadetleri ve Manevî Eğitim	1. Oruç ibadeti - Harf-i Med (Elif) 2. Hac ibadeti - Harf-i Med (Ya) 3. Zekat - Harf-i Med (Vav) 4. Mübak gün ve gecelerimiz – Alıştırma 5. Felak suresi ve Anlamı - Harflerin şeddeli okunuşu
İslam Ahlakı ve Ahlak Eğitimi	1. İslam Ahlakının Konusu ve Gayesi 2. İslam Ahlakının Kaynakları

İçerik alanları	Ders içerikleri
	3. Ahlak ve Terbiye İlişkisi 4. İslam Ahlakında Bazı Davranışlar 5. Kur'an'dan Mesajlar: Hucurât Suresi 11-12. Ayetler
İslam Düşüncesi ve Dinî Yorum	1. Dinî Yorum Farklılıklarının Sebepleri 2. Dinî Yorumlarla İlgili Bazı Kavramlar 3. İslam Düşüncesinde İtikadi ve Siyasi Yorumlar 4. İslam Düşüncesinde Fıkhi Yorumlar 5. Kur'an'dan Mesajlar: Nisâ Suresi 59. Ayet
Ahiret inancı ve insan varoluşunun anlamı	1. Varoluşun ve Hayatın Anlamı 2. Ahiret Âlemi 3. Kur'an'dan Mesajlar: Bakara Suresi 153-157. Ayetler
Hiz. Muhammed'in örnekliği ve peygamberlik misyonu	1. Hiz. Muhammed'in Şahsiyeti 2. Hiz. Muhammed'in Peygamberlik Yönü 3. Hiz. Muhammed'e Bağlılık ve İtaat 4. Kur'an'dan Mesajlar: Ahzâb Suresi 45-46. Ayetler
İslam'da ahlaki değerler ve erdemli yaşam	1. İslam'ın Aydınlık Yolu: Hidayet 2. Allah'ı Görüyormuşçasına Yaşamak: İhsan 3. Allah İçin Samimiyet: İhlas 4. Allah'ın Emir ve Yasaklarına Riayet: Takva 5. Dosdoğru Yol: Sırat-ı Müstakim 6. Allah Yolunda Mücadele 7. İyi, Doğru ve Güzel Davranış: Salih Amel 8. Kur'an'dan Mesajlar: Kehf Suresi 107-110. Ayetler
Felsefi yaklaşımlar ve dünya dinleri	1. İnançla İlgili Felsefi Yaklaşımlar 2. Yeni Dinî Hareketler 3. Yahudilik 4. Hristiyanlık 5. Kur'an'dan Mesajlar: En'âm Suresi 59. Ayet ve Lokmân Suresi 27. Ayet
İslam medeniyetinde bilim, eğitim ve düşüncenin gelişimi	1. Din-Bilim İlişkisi 2. İslam Medeniyetinde Bilim ve Düşüncenin Gelişimi 3. İslam Medeniyetinde Öne Çıkan Eğitim Kurumları 4. Müslümanların Bilim Alanında Yaptığı Öncü ve Özgün Çalışmalar 5. Kur'an'dan Mesajlar: Fâtır Suresi 27-28. Ayetler
Türklerin İslamiyet'i kabul süreci ve bu süreçte etkili olan liderler ve alimler	1. Türklerin Müslüman Olmaları 2. Milletimizin İslam Anlayışının Oluşmasında Etkili Olan Bazı Şahsiyetler 3. Mesajlar: Nisâ Suresi 69. Ayet
Tasavvuf düşüncesi ve kültürdeki etkileri	1. Tasavvufi Düşüncenin Oluşumu 2. Tasavvufi Düşüncenin Ahlaki Boyutu 3. Kültürümüzde Etkin Olan Tasavvufi Yorumlar 4. Kur'an'dan Mesajlar: Hucurât Suresi 10. Ayet
Dinî meselelerin çözümünde temel ilkeler ve günlük hayattaki uygulamaları	1. Dinî Meselelerin Çözümünde Temel İlke ve Yöntemler 2. İktisadi Hayatla İlgili Meseleler 3. Gıda Maddeleri ve Bağımlılıkla İlgili Meseleler 4. Sağlık ve Tıpla İlgili Meseleler 5. Kur'an'dan Mesajlar: En'âm suresi 151-152. Ayetler
Dünyadaki başlıca dinler ve öğretileri	1. Hinduizm 2. Budizm 3. Konfüçyanizm

Anexa nr.11.13. Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Ortodox - REL_ORT_P1 (TC)

- Proba E – a doua probă (probă scrisă, specifică profilului/specializării)
- Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Ortodox este realizată în conformitate cu prevederile *Programei școlare pentru disciplina Religie, Cultul Ortodox, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, pentru *filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 12. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Ortodox - REL_ORT_P1 (TC), fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru a doua probă E, din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina Religie, Cultul Ortodox, programa REL_ORT_P1 (TC), este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina Religie, Cultul Ortodox, programa REL_ORT_P1 (TC), candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

C.G.1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
C.G.2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
C.G.3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
C.G.4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1.	Definirea componentelor majore ale identității religioase
IX.CS.1.2.	Explicarea caracteristicilor care definesc învățătura de credință creștină
IX.CS.1.3.	Descrierea mesajului teologic, cultural și literar al unor texte biblice, evidențiind valoarea lor universală
X.CS.1.1.	Identificarea unor elemente de morală creștină în diferite texte religioase
X.CS.1.2.	Prezentarea unor aspecte din iconomia mântuirii
X.CS.1.3.	Compararea unor elemente interdisciplinare care definesc aspecte ale identității religioase
XI.CS.1.1.	Recunoașterea principalelor învățături de credință creștină privind viața spirituală
XI.CS.1.2.	Exprimarea perspectivei creștine asupra vieții, ca dar al lui Dumnezeu
XI.CS.1.3.	Precizarea modurilor de implicare a tinerilor în viața comunității

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XII.CS.1.1.	Identificarea principalelor învățături de credință creștină, folosind resurse variate în format fizic sau digital
XII.CS.1.2.	Explicarea semnificației Fericirilor ca model de devenire și desăvârșire creștină
XII. CS.1.3.	Ilustrarea nevoii de progres spiritual în formarea identității religioase personale și comunitare

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1.	Identificarea elementelor definitorii ale credințelor și religiilor din antichitate
IX.CS.2.2.	Prezentarea principalelor religii din perspectivă istorică
IX.CS.2.3.	Analizarea rolului experienței religioase a umanității în dezvoltarea culturii și a civilizației
X.CS.2.1.	Identificarea elementelor definitorii ale religiilor orientale
X.CS.2.2.	Prezentarea valorilor universale din religiile orientale și a modalităților specifice de exprimare a acestora
X.CS.2.3.	Analizarea unor principii etice din religiile orientale în abordarea unor probleme universale
XI.CS.2.1.	Ilustrarea elementelor definitorii ale religiilor monoteiste
XI.CS.2.2.	Aplicarea învățăturilor morale literare și culturale din scrierile sacre în contexte de viață și cultură universală
XI.CS.2.3.	Analizarea elementelor specifice și a celor comune referitoare la principiile eticii din religiile monoteiste
XII.CS.2.1.	Prezentarea elementelor definitorii ale comunităților religioase din țara noastră
XII.CS.2.2.	Ilustrarea modurilor prin care se manifestă respectul și cooperarea între membrii diferitelor comunități religioase
XII.CS.2.3.	Analizarea valorilor comune și a diferențelor dintre principalele confesiuni creștine, în raport cu credința proprie și cu principiile morale creștine

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1.	Aplicarea principiilor biblice care definesc viața personală și comunitară
IX.CS.3.2.	Susținerea unor decizii personale în corelare cu valorile religioase
IX.CS.3.3.	Sintetizarea valorilor biblice necesare în alegerea unor comportamente adecvate în familie, școală și comunitate
X.CS.3.1.	Aplicarea principiilor învățăturii de credință referitoare la lucrarea Duhului Sfânt în Biserică și comunitate
X.CS.3.2.	Evidențierea particularităților unei comunități construite pe valorile religioase creștine
X.CS.3.3.	Argumentarea conlucrării dintre harul divin și voința omului pentru înnoirea vieții și a creației
XI.CS.3.1.	Aplicarea reperelor morale care susțin relațiile de prietenie, ca model al comuniunii creștine
XI.CS.3.2.	Analizarea valorilor creștine care stau la baza familiei și a actualității acestora
XI.CS.3.3.	Evaluarea atitudinilor creștine din viața personală, familială și a grupurilor de apartenență
XII.CS.3.1.	Descrierea importanței trăirii timpului liturgic pentru viața personală și comunitară

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XII.CS.3.2.	Analizarea modului în care personalități ale culturii române au contribuit la promovarea credinței, valorilor și demnității naționale
XII.CS.3.3.	Argumentarea importanței implicării individuale și de grup în activități și proiecte care promovează respectul față de sacru și dialogul între credință și cultură

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comunității în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1.	Analizarea rolului valorilor religioase în vederea menținerii solidarității comunitare
IX.CS.4.2.	Argumentarea nevoii de modelare și dezvoltare personală, prin asumarea responsabilităților creștine
IX.CS.4.3.	Proiectarea de activități care promovează responsabilitatea creștină și dezvoltă reziliența în fața provocărilor lumii contemporane
X.CS.4.1.	Prezentarea unor aspecte și atitudini creștine din viața sfinților
X.CS.4.2.	Evidențierea rolului valorilor creștine în relație cu semenii și cu mediul înconjurător
X.CS.4.3.	Proiectarea unor acțiuni creative care promovează comportamente etice și atitudini pozitive față de semenii și mediu, în conformitate cu valorile creștine
XI.CS.4.1.	Analizarea elementelor de bioetică creștină care promovează sacralitatea vieții
XI.CS.4.2.	Argumentarea rolului rugăciunii în viața personală și a comunității
XI.CS.4.3.	Elaborarea unui demers bazat pe virtuțile creștine, care contribuie la descoperirea sinelui și la dezvoltarea spirituală
XII.CS.4.1.	Analizarea formelor de artă sacră și a semnificațiilor acestora, ca modalități de comuniune a omului cu Dumnezeu
XII.CS.4.2.	Evidențierea elementelor de complementaritate dintre știință și religie și a rolului acestora în cunoașterea lumii și a lui Dumnezeu
XII.CS.4.3.	Generarea de idei și proiecte personale și de grup care promovează respectarea valorilor religioase, incluziunea socială și solidaritatea în mediul digital

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
I. Hristos – Calea, Adevărul și Viața	1. Sfânta Scriptură - izvor al Revelației și element de cultură universală (inspirația, structura, mesajul/perspectiva teologică, culturală, literară) 2. Creația ca dar al lui Dumnezeu (referatul biblic al creației: Facerea cap. 1-2; providența divină) 3. De la chip la asemănarea cu Dumnezeu (chipul – structura persoanei; asemănarea – scop al îndumnezeirii prin har) 4. Hristos - Lumina lumii și Restauratorul omului (venirea Domnului în lume, Vestea cea Bună) 5. Mântuitorul Hristos în Sfintele Evanghelii și viața Bisericii (evenimentele importante din viața Mântuitorului, sărbătorile împărătești) 6. Hristos - Învățătorul desăvârșit (învățarea directă și învățarea indirectă prin pilde: pilda fiului risipitor; pilda Samariteanului milostiv; pildele împărăției - pilda Semănătorului și pilda neghinei) 7. Maica Domnului în viața Bisericii și a creștinului (rolul Maicii Domnului în istoria mântuirii; modalități de preacinstire; referințe biblice, patristice și culturale)

Domenii de conținut	Conținuturi
	8. Sfinții - modele de demnitate și alegere responsabilă (sfinți din istoria Bisericii universale) 9. Darul vieții (sens, scop și finalitate) 10. Perspectiva veșniciei în lumina Evangheliei (învățătura creștină despre mântuire și viața veșnică) 11. Sfânta Liturghie în viața creștinului și a lumii (semnificație, structură și simbolism; importanța participării la Sfânta Liturghie) 12. Sfânta Liturghie – izvorul filantropiei creștine (empatie, generozitate, altruism, compasiune, binefacere, voluntariat) 13. Sfânta Treime (învățătura despre Sfânta Treime - izvorul vieții și al iubirii veșnice) 14. Pătimirile și Învierea Mântuitorului Iisus Hristos (Cina cea de Taină, Rugăciunea din Grădina Ghetsimani, Procesul Mântuitorului, Răstignirea, Moartea și Învierea Domnului) 15. Fericitările - devenire și desăvârșire (paradigmă de credință și trepte spre împlinirea umană) 16. Efort și împlinire în viața creștină (viața în Hristos și dezvoltarea spirituală; conlucrarea omului cu harul dumnezeiesc, perseverență, răbdare, putere și biruință asupra încercărilor în efortul spre mântuire)
II. Comunitatea religioasă – identitate, responsabilitate și bucuria mărturisirii	1. Decalogul - temei al normativității personale și comunitare (invitație la respect, responsabilitate și integritate) 2. Evanghelia - izvor de pace, reconciliere și conviețuire (Predica de pe Munte - îndemn spre viață curată, smerită și iubitoare) 3. Lucrarea Duhului Sfânt în Biserică și în creație (darurile Sfântului Duh; conlucrarea dintre harul divin și voința omului prin Sfintele Taine; înnoirea creației prin Duhul Sfânt) 4. Biserica - de la comunitatea apostolică la comuniunea euharistică (întemeierea Bisericii; mesajul apostolic și actualitatea acestuia; unitate și solidaritate în viața creștină; creștinii uniți în și cu Hristos; pilda viței și a mlădițelor) 5. Comuniunea în Hristos, practică a credinței (modele de prietenii biblice, patristice și contemporane; asociații creștine/ grupuri parohiale) 6. Tinerii și valorile perene ale familiei (iubire, fidelitate, respect, sprijin reciproc, bucuria comuniunii) 7. Timpul liturgic - vreme a îndreptării și sfințirii vieții (rugăciunea și Sfintele Taine – întâlnirea personală cu Mântuitorul Iisus Hristos; sacralitatea timpului) 8. Personalități mărturisitoare ale culturii și spiritualității românești (se vor selecta trei personalități din sugestiile metodologice)
III. Creștinismul și provocările lumii contemporane	1. Responsabilitățile creștinului (față de Dumnezeu, față de sine, față de aproapele și față de creație) 2. Valori creștine și caracter (omul lăuntric - conștiință, comportament; ilustrări la nivelul unor pilde) 3. Duhovnicul - prieten și îndrumător în viața adolescentului (rolul duhovnicului în modelarea, conturarea și afirmarea personalității; exemple de mari duhovnici) 4. Tinerii - promotori ai valorilor creștine urmând exemplul sfinților (iubire, curaj, demnitate, răbdare, cumpătate, modestie, iertare, înțelepciune, milă, milostenie, sacrificiu) 5. Iubirea, fundament al vieții creștine (Imnul dragostei - I Corinteni cap.13)

Domenii de conținut	Conținuturi
	6. Pacea sufletească și practicile rezilienței (atitudinea creștinului în fața dificultăților: rugăciunea, iertarea și recunoștința; pilda fiului risipitor) 7. Frumusețea și sacralitatea vieții (elemente de bioetică creștină, armonia dintre Dumnezeu, om și natură) 8. Rugăciunea - izvor de pace, bucurie și comuniune (dialogul omului cu Dumnezeu; modele și foloase ale rugăciunii) 9. Descoperirea valorii sufletului în lumina credinței (credința, nădejdea și dragostea - repere pentru prezent și veșnicie) 10. Valențe spirituale și estetice ale artei sacre (elemente de arhitectură, muzică și pictură eclesială; lăcașuri de cult reprezentative: Catedrala Națională/Catedrale și biserici semnificative – Mănăstirea „Sfinții Trei Ierarhi” din Iași, Mănăstirea Curtea de Argeș, Catedrala „Sfântul Dumitru” din Craiova, Catedrala „Sfinții Trei Ierarhi” din Timișoara, Catedrala „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj Napoca etc.) 11. Omul - ființa care crede și cercetează (complementaritate între știință și religie, ipostaze pseudo-religioase și false ale manifestării credinței, formalismul, fanatismul și sincretismul religios) 12. Discernământ și responsabilitate creștină în era digitală (literația media – provocări educative, morale și spirituale)
IV. Religiiile lumii: valori și aspecte specifice	1. Religii în Antichitate – repere istorice, origini și izvoare (mesopotamieni, egipteni, greci, romani, geto-daci) 2. Relația omului cu divinitatea în religiile Antichității (ordinea lumii și sacralitatea naturii; locurile de cult, sacerdoțiul, sărbătorile) 3. Dimensiunea culturală și filosofică a religiilor antice (de la mit la morală; principii și norme de viață comunitară) 4. Religii orientale - repere istorice, origini, izvoare și învățătură (hinduism, budism, confucianism) 5. Expresii cultural-identitare în religiile orientale (valori fundamentale: armonia, compasiunea, echilibrul; arhitectura sacră; simboluri; sărbători și pelerinaje) 6. Dialogul interreligios și conviețuirea pașnică (contribuția religiilor orientale la coeziunea socială, îmbogățirea culturală și promovarea păcii între oameni; posibilități și limite) 7. Religii monoteiste - repere istorice, învățătură, arhitectură sacră, sărbători și pelerinaje (iudaism, creștinism, islam) 8. Etica relațiilor și valorile morale în religiile monoteiste (familia, prietenia, solidaritatea și respectul față de ceilalți și față de creație; pacea, dreptatea, responsabilitatea, iertarea și toleranța) 9. Scrierile sacre - surse de inspirație pentru cultura universală (valoarea morală și literară; valențe artistice, educative și culturale în religiile monoteiste) 10. Comunitățile religioase din țara noastră - particularități și expresii cultural-artistice (diversitatea religioasă în România; armonia interetnică și interculturală) 11. Elemente de patrimoniu cultural-religios din România, cuprinse în lista UNESCO (cetățile dacice din Munții Orăștiei, bisericile de lemn din Maramureș, bisericile cu pictură murală din Bucovina, Mănăstirea Hurezi, bisericile fortificate din Transilvania, doina și colinda etc.)

Anexa nr.11.14. Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Ortodox - REL_ORT_P2 (TC)

- Proba F (probă scrisă, specifică profilului/specializării)
- Filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale (complementar disciplinelor alese la proba E); filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările (complementar disciplinelor alese la proba E)

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Ortodox este realizată în conformitate cu prevederile *Programei școlare pentru disciplina Religie, Cultul Ortodox, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 12. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Ortodox - REL_ORT_P2 (TC), fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru probă F (complementar disciplinelor alese la proba E), din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina Religie, Cultul Ortodox, programa REL_ORT_P2 (TC), este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina Religie, Cultul Ortodox, programa REL_ORT_P2 (TC), candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

C.G.1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
C.G.2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
C.G.3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
C.G.4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1.	Definirea componentelor majore ale identității religioase
IX.CS.1.2.	Explicarea caracteristicilor care definesc învățătura de credință creștină
IX.CS.1.3.	Descrierea mesajului teologic, cultural și literar al unor texte biblice, evidențiind valoarea lor universală
X.CS.1.1.	Identificarea unor elemente de morală creștină în diferite texte religioase
X.CS.1.2.	Prezentarea unor aspecte din iconomia mântuirii
X.CS.1.3.	Compararea unor elemente interdisciplinare care definesc aspecte ale identității religioase
XI.CS.1.1.	Recunoașterea principalelor învățături de credință creștină privind viața spirituală
XI.CS.1.2.	Exprimarea perspectivei creștine asupra vieții, ca dar al lui Dumnezeu

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.3.	Precizarea modurilor de implicare a tinerilor în viața comunității
XII.CS.1.1.	Identificarea principalelor învățături de credință creștină, folosind resurse variate în format fizic sau digital
XII.CS.1.2.	Explicarea semnificației Fericirilor ca model de devenire și desăvârșire creștină
XII. CS.1.3.	Ilustrarea nevoii de progres spiritual în formarea identității religioase personale și comunitare

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1.	Identificarea elementelor definitorii ale credințelor și religiilor din antichitate
IX.CS.2.2.	Prezentarea principalelor religii din perspectivă istorică
IX.CS.2.3.	Analizarea rolului experienței religioase a umanității în dezvoltarea culturii și a civilizației
X.CS.2.1.	Identificarea elementelor definitorii ale religiilor orientale
X.CS.2.2.	Prezentarea valorilor universale din religiile orientale și a modalităților specifice de exprimare a acestora
X.CS.2.3.	Analizarea unor principii etice din religiile orientale în abordarea unor probleme universale
XI.CS.2.1.	Ilustrarea elementelor definitorii ale religiilor monoteiste
XI.CS.2.2.	Aplicarea învățăturilor morale literare și culturale din scrierile sacre în contexte de viață și cultură universală
XI.CS.2.3.	Analizarea elementelor specifice și a celor comune referitoare la principiile eticii din religiile monoteiste
XII.CS.2.1.	Prezentarea elementelor definitorii ale comunităților religioase din țara noastră
XII.CS.2.2.	Ilustrarea modurilor prin care se manifestă respectul și cooperarea între membrii diferitelor comunități religioase
XII.CS.2.3.	Analizarea valorilor comune și a diferențelor dintre principalele confesiuni creștine, în raport cu credința proprie și cu principiile morale creștine

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religioase-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1.	Aplicarea principiilor biblice care definesc viața personală și comunitară
IX.CS.3.2.	Susținerea unor decizii personale în corelare cu valorile religioase
IX.CS.3.3.	Sintetizarea valorilor biblice necesare în alegerea unor comportamente adecvate în familie, școală și comunitate
X.CS.3.1.	Aplicarea principiilor învățăturii de credință referitoare la lucrarea Duhului Sfânt în Biserică și comunitate
X.CS.3.2.	Evidențierea particularităților unei comunități construite pe valorile religioase creștine
X.CS.3.3.	Argumentarea conlucrării dintre harul divin și voința omului pentru înnoirea vieții și a creației
XI.CS.3.1.	Aplicarea reperelor morale care susțin relațiile de prietenie, ca model al comuniunii creștine
XI.CS.3.2.	Analizarea valorilor creștine care stau la baza familiei și a actualității acestora
XI.CS.3.3.	Evaluarea atitudinilor creștine din viața personală, familială și a grupurilor de apartenență

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XII.CS.3.1.	Descrierea importanței trăirii timpului liturgic pentru viața personală și comunitară
XII.CS.3.2.	Analizarea modului în care personalități ale culturii române au contribuit la promovarea credinței, valorilor și demnității naționale
XII.CS.3.3.	Argumentarea importanței implicării individuale și de grup în activități și proiecte care promovează respectul față de sacru și dialogul între credință și cultură

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1.	Analizarea rolului valorilor religioase în vederea menținerii solidarității comunitare
IX.CS.4.2.	Argumentarea nevoii de modelare și dezvoltare personală, prin asumarea responsabilităților creștine
IX.CS.4.3.	Proiectarea de activități care promovează responsabilitatea creștină și dezvoltă reziliența în fața provocărilor lumii contemporane
X.CS.4.1.	Prezentarea unor aspecte și atitudini creștine din viețile sfinților
X.CS.4.2.	Evidențierea rolului valorilor creștine în relație cu semenii și cu mediul înconjurător
X.CS.4.3.	Proiectarea unor acțiuni creative care promovează comportamente etice și atitudini pozitive față de semenii și mediu, în conformitate cu valorile creștine
XI.CS.4.1.	Analizarea elementelor de bioetică creștină care promovează sacralitatea vieții
XI.CS.4.2.	Argumentarea rolului rugăciunii în viața personală și a comunității
XI.CS.4.3.	Elaborarea unui demers bazat pe virtuțile creștine, care contribuie la descoperirea sinelui și la dezvoltarea spirituală
XII.CS.4.1.	Analizarea formelor de artă sacră și a semnificațiilor acestora, ca modalități de comuniune a omului cu Dumnezeu
XII.CS.4.2.	Evidențierea elementelor de complementaritate dintre știință și religie și a rolului acestora în cunoașterea lumii și a lui Dumnezeu
XII.CS.4.3.	Generarea de idei și proiecte personale și de grup care promovează respectarea valorilor religioase, incluziunea socială și solidaritatea în mediul digital

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate separat de competențele de evaluat, cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
I. Hristos – Calea, Adevărul și Viața	1. Sfânta Scriptură – izvor al Revelației și element de cultură universală (inspirația, structura, mesajul/perspectiva teologică, culturală, literară) 2. Creația ca dar al lui Dumnezeu (referatul biblic al creației: Facerea cap. 1-2; providența divină) 3. De la chip la asemănarea cu Dumnezeu (chipul – structura persoanei; asemănarea – scop al îndumnezeirii prin har) 4. Hristos – Lumina lumii și Restauratorul omului (venirea Domnului în lume, Vestea cea Bună) 5. Mântuitorul Hristos în Sfintele Evanghelii și viața Bisericii (evenimentele importante din viața Mântuitorului, sărbătorile împărătești) 6. Hristos – Învățătorul desăvârșit (învățarea directă și învățarea indirectă prin pilde: pilda fiului risipitor; pilda Samariteanului milostiv; pildele împărăției – pilda Semănătorului și pilda neghinei) 7. Maica Domnului în viața Bisericii și a creștinului (rolul Maicii Domnului în istoria mântuirii; modalități de preacinstire; referințe biblice, patristice și culturale)

Domenii de conținut	Conținuturi
	8. Sfinții - modele de demnitate și alegere responsabilă (sfinți din istoria Bisericii universale) 9. Darul vieții (sens, scop și finalitate) 10. Perspectiva veșniciei în lumina Evangheliei (învățătura creștină despre mântuire și viața veșnică) 11. Sfânta Liturghie în viața creștinului și a lumii (semnificație, structură și simbolism; importanța participării la Sfânta Liturghie) 12. Sfânta Liturghie – izvorul filantropiei creștine (empatie, generozitate, altruism, compasiune, binefacere, voluntariat) 13. Sfânta Treime (învățătura despre Sfânta Treime - izvorul vieții și al iubirii veșnice) 14. Pătimirile și Învierea Mântuitorului Iisus Hristos (Cina cea de Taină, Rugăciunea din Grădina Ghetsimani, Procesul Mântuitorului, Răstignirea, Moartea și Învierea Domnului) 15. Fericitările - devenire și desăvârșire (paradigmă de credință și trepte spre împlinirea umană) 16. Efort și împlinire în viața creștină (viața în Hristos și dezvoltarea spirituală; conlucrarea omului cu harul dumnezeiesc, perseverență, răbdare, putere și biruință asupra încercărilor în efortul spre mântuire)
II. Comunitatea religioasă – identitate, responsabilitate și bucuria mărturisirii	1. Decalogul - temei al normativității personale și comunitare (invitație la respect, responsabilitate și integritate) 2. Evanghelia - izvor de pace, reconciliere și conviețuire (Predica de pe Munte - îndemn spre viață curată, smerită și iubitoare) 3. Lucrarea Duhului Sfânt în Biserică și în creație (darurile Sfântului Duh; conlucrarea dintre harul divin și voința omului prin Sfintele Taine; înnoirea creației prin Duhul Sfânt) 4. Biserica - de la comunitatea apostolică la comuniunea euharistică (întemeierea Bisericii; mesajul apostolic și actualitatea acestuia; unitate și solidaritate în viața creștină; creștinii uniți în și cu Hristos; pilda viței și a mlădițelor) 5. Comuniunea în Hristos, practică a credinței (modele de prietenii biblice, patristice și contemporane; asociații creștine/ grupuri parohiale) 6. Tinerii și valorile perene ale familiei (iubire, fidelitate, respect, sprijin reciproc, bucuria comuniunii) 7. Timpul liturgic - vreme a îndreptării și sfințirii vieții (rugăciunea și Sfintele Taine – întâlnirea personală cu Mântuitorul Iisus Hristos; sacralitatea timpului) 8. Personalități mărturisitoare ale culturii și spiritualității românești (se vor selecta trei personalități din sugestiile metodologice)
III. Creștinismul și provocările lumii contemporane	1. Responsabilitățile creștinului (față de Dumnezeu, față de sine, față de aproapele și față de creație) 2. Valori creștine și caracter (omul lăuntric - conștiință, comportament; ilustrări la nivelul unor pilde) 3. Duhovnicul - prieten și îndrumător în viața adolescentului (rolul duhovnicului în modelarea, conturarea și afirmarea personalității; exemple de mari duhovnici) 7. Tinerii - promotori ai valorilor creștine urmând exemplul sfinților (iubire, curaj, demnitate, răbdare, cumpătate, modestie, iertare, înțelepciune, milă, milostenie, sacrificiu) 8. Iubirea, fundament al vieții creștine (Imnul dragostei - I Corinteni cap.13)

Domenii de conținut	Conținuturi
	9. Pacea sufletească și practicile rezilienței (atitudinea creștinului în fața dificultăților: rugăciunea, iertarea și recunoștința; pilda fiului risipitor) 10. Frumusețea și sacralitatea vieții (elemente de bioetică creștină, armonia dintre Dumnezeu, om și natură) 11. Rugăciunea - izvor de pace, bucurie și comuniune (dialogul omului cu Dumnezeu; modele și foloase ale rugăciunii) 12. Descoperirea valorii sufletului în lumina credinței (credința, nădejdea și dragostea - repere pentru prezent și veșnicie) 13. Valențe spirituale și estetice ale artei sacre (elemente de arhitectură, muzică și pictură eclesială; lăcașuri de cult reprezentative: Catedrala Națională/Catedrale și biserici semnificative – Mănăstirea „Sfinții Trei Ierarhi” din Iași, Mănăstirea Curtea de Argeș, Catedrala „Sfântul Dumitru” din Craiova, Catedrala „Sfinții Trei Ierarhi” din Timișoara, Catedrala „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj Napoca etc.) 14. Omul - ființa care crede și cercetează (complementaritate între știință și religie, ipostaze pseudo-religioase și false ale manifestării credinței, formalismul, fanatismul și sincretismul religios) 15. Discernământ și responsabilitate creștină în era digitală (literația media – provocări educative, morale și spirituale)
IV. Religiiile lumii: valori și aspecte specifice	1. Religii în Antichitate – repere istorice, origini și izvoare (mesopotamieni, egipteni, greci, romani, geto-daci) 2. Relația omului cu divinitatea în religiile Antichității (ordinea lumii și sacralitatea naturii; locurile de cult, sacerdoțiul, sărbătorile) 3. Dimensiunea culturală și filosofică a religiilor antice (de la mit la morală; principii și norme de viață comunitară) 4. Religii orientale - repere istorice, origini, izvoare și învățătură (hinduism, budism, confucianism) 5. Expresii cultural-identitare în religiile orientale (valori fundamentale: armonia, compasiunea, echilibrul; arhitectura sacră; simboluri; sărbători și pelerinaje) 6. Dialogul interreligios și conviețuirea pașnică (contribuția religiilor orientale la coeziunea socială, îmbogățirea culturală și promovarea păcii între oameni; posibilități și limite) 7. Religii monoteiste - repere istorice, învățătură, arhitectură sacră, sărbători și pelerinaje (iudaism, creștinism, islam) 8. Etica relațiilor și valorile morale în religiile monoteiste (familia, prietenia, solidaritatea și respectul față de ceilalți și față de creație; pacea, dreptatea, responsabilitatea, iertarea și toleranța) 9. Scrierile sacre - surse de inspirație pentru cultura universală (valoarea morală și literară; valențe artistice, educative și culturale în religiile monoteiste) 10. Comunitățile religioase din țara noastră - particularități și expresii cultural-artistice (diversitatea religioasă în România; armonia interetnică și interculturală) 11. Elemente de patrimoniu cultural-religios din România, cuprinse în lista UNESCO (cetățile dacice din Munții Orăștiei, bisericile de lemn din Maramureș, bisericile cu pictură murală din Bucovina, Mănăstirea Hurezi, bisericile fortificate din Transilvania, doina și colinda etc.)

Anexa nr.11.15. Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Ortodox de Rit Vechi (ruși lipoveni)* - REL_ORT_RIT_V_P1 (TC)

- *Proba E – a doua probă (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Ortodox de Rit Vechi (ruși lipoveni)* este realizată în conformitate cu prevederile *Programelor școlare pentru disciplina Religie, Cultul Ortodox de Rit Vechi (ruși lipoveni) clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, pentru *filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 13. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Ortodox de Rit Vechi (ruși lipoveni)* - REL_ORT_RIT_V_P1 (TC), fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru a doua probă E, din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina *Religie, Cultul Ortodox de Rit Vechi (ruși lipoveni)*, programa REL_ORT_RIT_V_P1 (TC), este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie, Cultul Ortodox de Rit Vechi (ruși lipoveni)*, programa REL_ORT_RIT_V_P1 (TC), candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

C.G.1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
C.G.2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
C.G.3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
C.G.4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1.	Definirea componentelor majore ale identității religioase
IX.CS.1.2.	Descrierea elementelor care definesc comunitatea religioasă
X.CS.1.1.	Identificarea elementelor care definesc comunitatea religioasă
X.CS.1.2.	Utilizarea adecvată a semnificațiilor care definesc învățătura de credință (fundamentele religiei creștine), în diferite contexte de comunicare
XI.CS.1.1.	Identificarea elementelor de natură religioasă în produsele culturale – literatură, artă, pictură, cinematografie
XI.CS.1.2.	Identificarea elementelor cu caracter interdisciplinar, care contribuie la construcția și afirmarea identității religioase

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XII.CS.1.1.	Afirmarea identității religioase în diferite interacțiuni socio-culturale, valorificând elemente de patrimoniu local, național și universal
XII.CS.1.2.	Reflecția critică în raport cu importanța conștientizării identității naționale, în context european

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1.	Identificarea elementelor definitorii ale credințelor și religiilor studiate
X.CS.2.1.	Sintetizarea elementelor definitorii ale religiilor orientale și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural
X.CS.2.2.	Descrierea practicilor și a ritualurilor care aparțin diferitelor religii
XI.CS.2.1.	Sintetizarea elementelor definitorii ale religiilor orientale și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural
XI.CS.2.2.	Analizarea modului în care religiile monoteiste prezintă și transformă lumea, din perspectiva diversității, a identității personale și a celei de grup
XII.CS.2.1.	Respectarea diversității religioase, fundamentată pe cunoașterea și asumarea învățăturii de credință proprii

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religio-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1.	Analizarea rolului valorilor religioase în luarea deciziilor din viața personală
X.CS. 3.1.	Valorificarea învățăturii de credință în luarea deciziilor din viața personală și a comunității
X.CS.3.2.	Evaluarea atitudinilor creștine în contexte diferite de viață
XI.CS.3.1.	Identificarea modelelor și reperelor demne de urmat în luarea deciziilor
XII.CS.3.1.	Argumentarea unor alegeri în situații problematice din viața personală și a comunității, prin valorificarea învățăturilor de credință ca surse de reziliență

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1.	Sintetizarea rolului valorilor religioase în vederea menținerii solidarității comunitare
IX.CS.4.2.	Participarea la activități și proiecte individuale și de grup, prin aplicarea valorilor religioase
X.CS.4.1.	Evidențierea particularităților unei comunități construite pe valorile religioase creștine
X.CS.4.2.	Interacțiunea pozitivă cu alții într-o diversitate de contexte, prin acceptarea diversității religioase și prin manifestarea deschiderii pentru rezolvarea conflictelor
XI.CS.4.1.	Implicarea în diferite contexte de relaționare care promovează modele creștine de coeziune socială
XI.CS.4.2.	Identificarea consecințelor diferitelor provocări ale lumii contemporane asupra vieții religioase în plan personal și al comunității
XII.CS.4.1.	<i>Reflecția critică asupra propriilor comportamente, atitudini și valori religioase, manifestate în diferite contexte ale vieții</i>
XII.CS.4.2.	<i>Participarea, în calitate de cetățean responsabil, la activități care promovează respectarea valorilor religioase</i>

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
Lumea - Creația lui Dumnezeu	Dumnezeu – Creatorul cerului și al pământului Crearea omului după chipul și asemănarea lui Dumnezeu Păcatul strămoșesc și căderea omului
Hristos – Dumnezeu adevărat și Om adevărat	Întruparea lui Hristos. Praznicele împărătești Liturgia – inima Bisericii
Isus Hristos – Mântuitorul lumii	Împărăția lui Dumnezeu - cuvânt și realitate vie Jertfa Mântuitorului - răscumpărarea noastră Dumnezeu în istorie și în cultură
Pașii lumii în căutarea divinului	Religiile antice: Mitologia egipteană, Mitologia greacă, Mitologia romană Religiile mesopotamiene (sumeriană, babiloniană, asiriană), Mitologia nordică, Mitologia celtică, Mitologia slavă) Vestigii spiritualității antice Pașii lumii în căutarea divinului - Religii dharmice (Orientul Îndepărtat): Hinduism Budism Jainism -Religii avraamice (Orientul Mijlociu): Iudaism Creștinism Islam Vestigii spiritualității orientale Arta creștină - teologia icoanei, cântarea liturgică, arhitectura sacră Vestigii creștine europene Ortodoxia în dialog cu lumea globală Adevăr și iluzie
Izvoarele credinței creștin	Sfânta Scriptură - cuvântul lui Dumnezeu revelat oamenilor Crezul - mărturisirea de credință a Bisericii Sfânta Tradiție – Viețuirea Bisericii prin veacuri Sinoadele ecumenice
Biserica – Trupul lui Hristos	Sfintele Taine – izvoare de sfințire și mântuire Praznicele Maicii Domnului Sfânta Cruce – semnul dreptei credințe Cinstirea sfinților - izvoare de lumină și modele de viață Sfintele Taine – izvoare de sfințire și mântuire (Sfânta Taină a Hirotoniei, Sfânta Taină a Cununiei, Sfânta Taină a Maslului) Simbolismul Bisericii – limbajul credinței Biserica - loc al întâlnirii cu Dumnezeu și cu oamenii Preasfânta Treime Cuvântul lui Dumnezeu - sămânța roditoare Cei 12 Sfinți Apostoli Canoanele Maicii Domnului – poezie, teologie și vindecare
Viața spirituală a creștinului	Liturgia - inima bisericii Etica responsabilității - respectul față de viață, natură, adevăr Rugăciunea inimii – respirația sufletului Chipuri vii ale credinței - modele de sfințenie

Domenii de conținut	Conținuturi
Familia și comunitatea creștină	Familia creștină – spațiu sacru al lucrării harului Preasfintei Treimi Comunitatea creștină și iubirea milostivă Sfinții mărturisitori ai dreptei credințe Virtuțile creștine – arta de a trăi frumos în Dumnezeu și prin oameni Monahism și lăcașuri sfinte ale ortodoxiei de rit vechi Sfinții mărturisitori de la Solovăț Valori creștine în viața tinerilor Monahism și lăcașuri sfinte ale ortodoxiei de rit vechi Sfinții mărturisitori ai dreptei credințe Familia - icoana iubirii lui Dumnezeu Monahism și lăcașuri sfinte ale ortodoxiei de rit vechi Credința până la jertfa de sine - martirii necunoscuți ai Rascolului
Omul între cer și pământ	Crucea - Semn al mântuirii noastre Libertate, lege și conștiință Știința și religia - căi ale cunoașterii
Omul în lumina credinței	Omul - vârful creației divine Misiunea personală - a fi lumină în lume Omul contemporan între tehnologie și transcendență
Conștiința - glasul lui Dumnezeu în om	Harul - lucrarea tainică a lui Dumnezeu Lumina conștiinței și lupta dintre „glasuri” Maica Domnului - Maica neamului omenesc

Anexa nr.11.16. Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Ortodox de Rit Vechi (ruși lipoveni)* REL_ORT_RIT_V_P2 (TC)

- *Proba F (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale (complementar disciplinelor alese la proba E); filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările (complementar disciplinelor alese la proba E)*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Ortodox de Rit Vechi (ruși lipoveni)* este realizată în conformitate cu prevederile *Programei școlare pentru disciplina Religie, Cultul Ortodox de Rit Vechi (ruși lipoveni), clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 13. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Ortodox de Rit Vechi (ruși lipoveni) - REL_ORT_RIT_V_P2 (TC)*, fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru probă F (complementar disciplinelor alese la proba E), din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina *Religie, Cultul Ortodox de Rit Vechi (ruși lipoveni) - REL_ORT_RIT_V_P2 (TC)*, este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie, Cultul Ortodox de Rit Vechi (ruși lipoveni) - REL_ORT_RIT_V_P2 (TC)*, candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

C.G.1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
C.G.2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
C.G.3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
C.G.4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1.	Definirea componentelor majore ale identității religioase
IX.CS.1.2.	Descrierea elementelor care definesc comunitatea religioasă
X.CS.1.1.	Identificarea elementelor care definesc comunitatea religioasă
X.CS.1.2.	Utilizarea adecvată a semnificațiilor care definesc învățătura de credință (fundamentele religiei creștine), în diferite contexte de comunicare
XI.CS.1.1.	Identificarea elementelor de natură religioasă în produsele culturale – literatură, artă, pictură, cinematografie

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.2.	Identificarea elementelor cu caracter interdisciplinar, care contribuie la construcția și afirmarea identității religioase
XII.CS.1.1.	Afirmarea identității religioase în diferite interacțiuni socio-culturale, valorificând elemente de patrimoniu local, național și universal
XII.CS.1.2.	Reflecția critică în raport cu importanța conștientizării identității naționale, în context european

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1.	Identificarea elementelor definitorii ale credințelor și religiilor studiate
X.CS.2.1.	Sintetizarea elementelor definitorii ale religiilor orientale și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural
X.CS.2.2.	Descrierea practicilor și a ritualurilor care aparțin diferitelor religii
XI.CS.2.1.	Sintetizarea elementelor definitorii ale religiilor orientale și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural
XI.CS.2.2.	Analizarea modului în care religiile monoteiste prezintă și transformă lumea, din perspectiva diversității, a identității personale și a celei de grup
XII.CS.2.1.	Respectarea diversității religioase, fundamentată pe cunoașterea și asumarea învățăturii de credință proprii

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religioase-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1.	Analizarea rolului valorilor religioase în luarea deciziilor din viața personală
X.CS. 3.1.	Valorificarea învățăturii de credință în luarea deciziilor din viața personală și a comunității
X.CS.3.2.	Evaluarea atitudinilor creștine în contexte diferite de viață
XI.CS.3.1.	Identificarea modelelor și reperelor demne de urmat în luarea deciziilor
XII.CS.3.1.	Argumentarea unor alegeri în situații problematice din viața personală și a comunității, prin valorificarea învățăturilor de credință ca surse de reziliență

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1.	Sintetizarea rolului valorilor religioase în vederea menținerii solidarității comunitare
IX.CS.4.2.	Participarea la activități și proiecte individuale și de grup, prin aplicarea valorilor religioase
X.CS.4.1.	Evidențierea particularităților unei comunități construite pe valorile religioase creștine
X.CS.4.2.	Interacțiunea pozitivă cu alții într-o diversitate de contexte, prin acceptarea diversității religioase și prin manifestarea deschiderii pentru rezolvarea conflictelor
XI.CS.4.1.	Implicarea în diferite contexte de relaționare care promovează modele creștine de coeziune socială
XI.CS.4.2.	Identificarea consecințelor diferitelor provocări ale lumii contemporane asupra vieții religioase în plan personal și al comunității
XII.CS.4.1.	<i>Reflecția critică asupra propriilor comportamente, atitudini și valori religioase, manifestate în diferite contexte ale vieții</i>

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XII.CS.4.2.	<i>Participarea, în calitate de cetățean responsabil, la activități care promovează respectarea valorilor religioase</i>

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
Lumea - Creația lui Dumnezeu	Dumnezeu – Creatorul cerului și al pământului Crearea omului după chipul și asemănarea lui Dumnezeu Păcatul strămoșesc și căderea omului
Hristos – Dumnezeu adevărat și Om adevărat	Întruparea lui Hristos. Praznicele împărătești Liturgia – inima Bisericii
Isus Hristos – Mântuitorul lumii	Împărăția lui Dumnezeu - cuvânt și realitate vie Jertfa Mântuitorului - răscumpărarea noastră Dumnezeu în istorie și în cultură
Pașii lumii în căutarea divinului	Religiile antice: Mitologia egipteană, Mitologia greacă, Mitologia romană Religiile mesopotamiene (sumeriană, babiloniană, asiriană), Mitologia nordică, Mitologia celtică, Mitologia slavă) Vestigiile spiritualității antice Pașii lumii în căutarea divinului - Religii dharmice (Orientul Îndepărtat): Hinduism Budism Jainism -Religii avraamice (Orientul Mijlociu): Iudaism Creștinism Islam Vestigiile spiritualității orientale Arta creștină - teologia icoanei, cântarea liturgică, arhitectura sacră Vestigii creștine europene Ortodoxia în dialog cu lumea globală Adevăr și iluzie
Izvoarele credinței creștin	Sfânta Scriptură - cuvântul lui Dumnezeu revelat oamenilor Crezul - mărturisirea de credință a Bisericii Sfânta Tradiție – Viețuirea Bisericii prin veacuri Sinoadele ecumenice
Biserica – Trupul lui Hristos	Sfintele Taine – izvoare de sfințire și mântuire Praznicele Maicii Domnului Sfânta Cruce – semnul dreptei credințe Cinstirea sfinților - izvoare de lumină și modele de viață Sfintele Taine – izvoare de sfințire și mântuire (Sfânta Taină a Hirotoniei, Sfânta Taină a Cununiei, Sfânta Taină a Maslului) Simbolismul Bisericii – limbajul credinței Biserica - loc al întâlnirii cu Dumnezeu și cu oamenii Preasfânta Treime Cuvântul lui Dumnezeu - sămânța roditoare Cei 12 Sfinți Apostoli Canoanele Maicii Domnului – poezie, teologie și vindecare
Viața spirituală a creștinului	Liturgia - inima bisericii Etica responsabilității - respectul față de viață, natură, adevăr

Domenii de conținut	Conținuturi
	Rugăciunea inimii – respirația sufletului Chipuri vii ale credinței - modele de sfințenie
Familia și comunitatea creștină	Familia creștină – spațiu sacru al lucrării harului Preasfintei Treimi Comunitatea creștină și iubirea milostivă Sfinții mărturisitori ai drepte credințe Virtuțile creștine – arta de a trăi frumos în Dumnezeu și prin oameni Monahism și lăcașuri sfinte ale ortodoxiei de rit vechi Sfinții mărturisitori de la Solovăț Valori creștine în viața tinerilor Monahism și lăcașuri sfinte ale ortodoxiei de rit vechi Sfinții mărturisitori ai drepte credințe Familia - icoana iubirii lui Dumnezeu Monahism și lăcașuri sfinte ale ortodoxiei de rit vechi Credința până la jertfa de sine - martirii necunoscuți ai Rascolului
Omul între cer și pământ	Crucea - Semn al mântuirii noastre Libertate, lege și conștiință Știința și religia - căi ale cunoașterii
Omul în lumina credinței	Omul - vârful creației divine Misiunea personală - a fi lumină în lume Omul contemporan între tehnologie și transcendență
Conștiința - glasul lui Dumnezeu în om	Harul - lucrarea tainică a lui Dumnezeu Lumina conștiinței și lupta dintre „glasuri” Maica Domnului - Maica neamului omenesc

Anexa nr.11.17. Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Ortodox Ucrainean-REL_ORT_UCR_P1* (TC)

- *Proba E – a doua probă (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Ortodox Ucrainean* este realizată în conformitate cu prevederile *Programei școlare pentru disciplina Religie, Cultul Ortodox Ucrainean, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, pentru *filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 14. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Ortodox Ucrainean - REL_ORT_UCR_P1 (TC)*, fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru a doua probă E, din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina *Religie, Cultul Ortodox Ucrainean*, programa *REL_ORT_UCR_P1 (TC)*, este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie, Cultul Ortodox Ucrainean*, programa *REL_ORT_UCR_P1 (TC)*, candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

C.G.1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
C.G.2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
C.G.3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
C.G.4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1.	Definirea componentelor majore ale identității religioase
IX.CS.1.2.	Explicarea caracteristicilor care definesc învățătura de credință creștină
IX.CS.1.3.	Descrierea mesajului teologic, cultural și literar al unor texte biblice, evidențiind valoarea lor universală
X.CS.1.1.	Identificarea unor elemente de morală creștină în diferite texte religioase
X.CS.1.2.	Prezentarea unor aspecte din iconomia mântuirii
X.CS.1.3.	Compararea unor elemente interdisciplinare care definesc aspecte ale identității religioase
XI.CS.1.1.	Recunoașterea principalelor învățături de credință creștină privind viața spirituală

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.2.	Exprimarea perspectivei creștine asupra vieții, ca dar al lui Dumnezeu
XI.CS.1.3.	Precizarea modurilor de implicare a tinerilor în viața comunității
XII.CS.1.1.	Identificarea principalelor învățături de credință creștină, folosind resurse variate în format fizic sau digital
XII.CS.1.2.	Explicarea semnificației Fericirilor ca model de devenire și desăvârșire creștină
XII. CS.1.3.	Ilustrarea nevoii de progres spiritual în formarea identității religioase personale și comunitare

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1.	Identificarea elementelor definitorii ale credințelor și religiilor din antichitate
IX.CS.2.2.	Prezentarea principalelor religii din perspectivă istorică
IX.CS.2.3.	Analizarea rolului experienței religioase a umanității în dezvoltarea culturii și a civilizației
X.CS.2.1.	Identificarea elementelor definitorii ale religiilor orientale
X.CS.2.2.	Prezentarea valorilor universale din religiile orientale și a modalităților specifice de exprimare a acestora
X.CS.2.3.	Analizarea unor principii etice din religiile orientale în abordarea unor probleme universale
XI.CS.2.1.	Ilustrarea elementelor definitorii ale religiilor monoteiste
XI.CS.2.2.	Aplicarea învățăturilor morale literare și culturale din scrierile sacre în contexte de viață și cultură universală
XI.CS.2.3.	Analizarea elementelor specifice și a celor comune referitoare la principiile eticii din religiile monoteiste
XII.CS.2.1.	Prezentarea elementelor definitorii ale comunităților religioase din țara noastră
XII.CS.2.2.	Ilustrarea modurilor prin care se manifestă respectul și cooperarea între membrii diferitelor comunități religioase
XII.CS.2.3.	Analizarea valorilor comune și a diferențelor dintre principalele confesiuni creștine, în raport cu credința proprie și cu principiile morale creștine

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religio-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1.	Aplicarea principiilor biblice care definesc viața personală și comunitară
IX.CS.3.2.	Susținerea unor decizii personale în corelare cu valorile religioase
IX.CS.3.3.	Sintetizarea valorilor biblice necesare în alegerea unor comportamente adecvate în familie, școală și comunitate
X.CS.3.1.	Aplicarea principiilor învățăturii de credință referitoare la lucrarea Duhului Sfânt în Biserică și comunitate
X.CS.3.2.	Evidențierea particularităților unei comunități construite pe valorile religioase creștine
X.CS.3.3.	Argumentarea conlucrării dintre harul divin și voința omului pentru înnoirea vieții și a creației
XI.CS.3.1.	Aplicarea reperelor morale care susțin relațiile de prietenie, ca model al comuniunii creștine
XI.CS.3.2.	Analizarea valorilor creștine care stau la baza familiei și a actualității acestora

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.3.3.	Evaluarea atitudinilor creștine din viața personală, familială și a grupurilor de apartenență
XII.CS.3.1.	Descrierea importanței trăirii timpului liturgic pentru viața personală și comunitară
XII.CS.3.2.	Analizarea modului în care personalități ale culturii române au contribuit la promovarea credinței, valorilor și demnității naționale
XII.CS.3.3.	Argumentarea importanței implicării individuale și de grup în activități și proiecte care promovează respectul față de sacru și dialogul între credință și cultură

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1.	Analizarea rolului valorilor religioase în vederea menținerii solidarității comunitare
IX.CS.4.2.	Argumentarea nevoii de modelare și dezvoltare personală, prin asumarea responsabilităților creștine
IX.CS.4.3.	Proiectarea de activități care promovează responsabilitatea creștină și dezvoltă reziliența în fața provocărilor lumii contemporane
X.CS.4.1.	Prezentarea unor aspecte și atitudini creștine din viațile sfinților
X.CS.4.2.	Evidențierea rolului valorilor creștine în relație cu semenii și cu mediul înconjurător
X.CS.4.3.	Proiectarea unor acțiuni creative care promovează comportamente etice și atitudini pozitive față de semenii și mediu, în conformitate cu valorile creștine
XI.CS.4.1.	Analizarea elementelor de bioetică creștină care promovează sacralitatea vieții
XI.CS.4.2.	Argumentarea rolului rugăciunii în viața personală și a comunității
XI.CS.4.3.	Elaborarea unui demers bazat pe virtuțile creștine, care contribuie la descoperirea sinelui și la dezvoltarea spirituală
XII.CS.4.1.	Analizarea formelor de artă sacră și a semnificațiilor acestora, ca modalități de comuniune a omului cu Dumnezeu
XII.CS.4.2.	Evidențierea elementelor de complementaritate dintre știință și religie și a rolului acestora în cunoașterea lumii și a lui Dumnezeu
XII.CS.4.3.	Generarea de idei și proiecte personale și de grup care promovează respectarea valorilor religioase, incluziunea socială și solidaritatea în mediul digital

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
I. Hristos – Calea, Adevărul și Viața	1. Sfânta Scriptură - izvor al Revelației și element de cultură universală (inspirația, structura, mesajul/perspectiva teologică, culturală, literară) 2. Creația ca dar al lui Dumnezeu (referatul biblic al creației: Facerea cap. 1-2; providența divină) 3. De la chip la asemănarea cu Dumnezeu (chipul – structura persoanei; asemănarea – scop al îndumnezeirii prin har) 4. Hristos - Lumina lumii și Restauratorul omului (venirea Domnului în lume, Vestea cea Bună) 5. Mântuitorul Hristos în Sfintele Evanghelii și viața Bisericii (evenimentele importante din viața Mântuitorului, sărbătorile împărătești) 6. Hristos - Învățătorul desăvârșit (învățarea directă și învățarea indirectă prin pilde: pilda fiului risipitor; pilda Samariteanului milostiv; pildele împărăției - pilda Semănătorului și pilda neghinei) 7. Maica Domnului în viața Bisericii și a creștinului (rolul Maicii Domnului în istoria mântuirii; modalități de preacinstire; referințe biblice, patristice și culturale)

Domenii de conținut	Conținuturi
	8. Sfinții - modele de demnitate și alegere responsabilă (sfinți din istoria Bisericii universale) 9. Darul vieții (sens, scop și finalitate) 10. Perspectiva veșniciei în lumina Evangheliei (învățătura creștină despre mântuire și viața veșnică) 11. Sfânta Liturghie în viața creștinului și a lumii (semnificație, structură și simbolism; importanța participării la Sfânta Liturghie) 12. Sfânta Liturghie – izvorul filantropiei creștine (empatie, generozitate, altruism, compasiune, binefacere, voluntariat) 13. Sfânta Treime (învățătura despre Sfânta Treime - izvorul vieții și al iubirii veșnice) 14. Pătimirile și Învierea Mântuitorului Iisus Hristos (Cina cea de Taină, Rugăciunea din Grădina Ghetsimani, Procesul Mântuitorului, Răstignirea, Moartea și Învierea Domnului) 15. Fericirile - devenire și desăvârșire (paradigmă de credință și trepte spre împlinirea umană) 16. Efort și împlinire în viața creștină (viața în Hristos și dezvoltarea spirituală; conlucrarea omului cu harul dumnezeiesc, perseverență, răbdare, putere și biruință asupra încercărilor în efortul spre mântuire)
II. Comunitatea religioasă – identitate, responsabilitate și bucuria mărturisirii	1. Decalogul - temei al normativității personale și comunitare (invitație la respect, responsabilitate și integritate) 2. Evanghelia - izvor de pace, reconciliere și conviețuire (Predica de pe Munte - îndemn spre viață curată, smerită și iubitoare) 3. Lucrarea Duhului Sfânt în Biserică și în creație (darurile Sfântului Duh; conlucrarea dintre harul divin și voința omului prin Sfintele Taine; înnoirea creației prin Duhul Sfânt) 4. Biserica - de la comunitatea apostolică la comuniunea euharistică (întemeierea Bisericii; mesajul apostolic și actualitatea acestuia; unitate și solidaritate în viața creștină; creștinii uniți în și cu Hristos; pilda viței și a mlădițelor) 5. Comuniunea în Hristos, practică a credinței (modele de prietenii biblice, patristice și contemporane; asociații creștine/ grupuri parohiale) 6. Tinerii și valorile perene ale familiei (iubire, fidelitate, respect, sprijin reciproc, bucuria comuniunii) 7. Timpul liturgic - vreme a îndreptării și sfințirii vieții (rugăciunea și Sfintele Taine – întâlnirea personală cu Mântuitorul Iisus Hristos; sacralitatea timpului) 8. Personalități mărturisitoare ale culturii și spiritualității românești (se vor selecta trei personalități din sugestiile metodologice)
III. Creștinismul și provocările lumii contemporane	1. Responsabilitățile creștinului (față de Dumnezeu, față de sine, față de aproapele și față de creație) 2. Valori creștine și caracter (omul lăuntric - conștiință, comportament; ilustrări la nivelul unorilde) 3. Duhovnicul - prieten și îndrumător în viața adolescentului (rolul duhovnicului în modelarea, conturarea și afirmarea personalității; exemple de mari duhovnici) 4. Tinerii - promotori ai valorilor creștine urmând exemplul sfinților (iubire, curaj, demnitate, răbdare, cumpătate, modestie, iertare, înțelepciune, milă, milostenie, sacrificiu) 5. Iubirea, fundament al vieții creștine (Imnul dragostei - I Corinteni cap.13) 6. Pacea sufletească și practicile rezilienței (atitudinea creștinului în fața dificultăților: rugăciunea, iertarea și recunoștința; pilda fiului risipitor) 7. Frumusețea și sacralitatea vieții (elemente de bioetică creștină, armonia dintre Dumnezeu, om și natură) 8. Rugăciunea - izvor de pace, bucurie și comuniune (dialogul omului cu Dumnezeu; modele și foloase ale rugăciunii)

Domenii de conținut	Conținuturi
	9. Descoperirea valorii sufletului în lumina credinței (credința, nădejdea și dragostea - repere pentru prezent și veșnicie) 10. Valențe spirituale și estetice ale artei sacre (elemente de arhitectură, muzică și pictură eclesială; lăcașuri de cult reprezentative: Catedrala Națională/Catedrale și biserici semnificative – Mănăstirea „Sfinții Trei Ierarhi” din Iași, Mănăstirea Curtea de Argeș, Catedrala „Sfântul Dumitru” din Craiova, Catedrala „Sfinții Trei Ierarhi” din Timișoara, Catedrala „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj Napoca etc.) 11. Omul - ființa care crede și cercetează (complementaritate între știință și religie, ipostaze pseudo-religioase și false ale manifestării credinței, formalismul, fanatismul și sincretismul religios) 12. Discernământ și responsabilitate creștină în era digitală (literația media – provocări educative, morale și spirituale)
IV. Religiile lumii: valori și aspecte specifice	1. Religii în Antichitate – repere istorice, origini și izvoare (mesopotamieni, egipteni, greci, romani, geto-daci) 2. Relația omului cu divinitatea în religiile Antichității (ordinea lumii și sacralitatea naturii; locurile de cult, sacerdoțiul, sărbătorile) 3. Dimensiunea culturală și filosofică a religiilor antice (de la mit la morală; principii și norme de viață comunitară) 4. Religii orientale - repere istorice, origini, izvoare și învățătură (hinduism, budism, confucianism) 5. Expresii cultural-identitare în religiile orientale (valori fundamentale: armonia, compasiunea, echilibrul; arhitectura sacră; simboluri; sărbători și pelerinaje) 6. Dialogul interreligios și conviețuirea pașnică (contribuția religiilor orientale la coeziunea socială, îmbogățirea culturală și promovarea păcii între oameni; posibilități și limite) 7. Religii monoteiste - repere istorice, învățătură, arhitectură sacră, sărbători și pelerinaje (iudaism, creștinism, islam) 8. Etica relațiilor și valorile morale în religiile monoteiste (familia, prietenia, solidaritatea și respectul față de ceilalți și față de creație; pacea, dreptatea, responsabilitatea, iertarea și toleranța) 9. Scrierile sacre - surse de inspirație pentru cultura universală (valoarea morală și literară; valențe artistice, educative și culturale în religiile monoteiste) 10. Comunitățile religioase din țara noastră - particularități și expresii cultural-artistice (diversitatea religioasă în România; armonia interetnică și interculturală) 11. Elemente de patrimoniu cultural-religios din România, cuprinse în lista UNESCO (cetățile dacice din Munții Orăștiei, bisericile de lemn din Maramureș, bisericile cu pictură murală din Bucovina, Mănăstirea Hurezi, bisericile fortificate din Transilvania, doina și colinda ucraineană etc.)

Анеха nr.11.17. Програма іспиту з навчального предмета «Релігія» (православне віросповідання) — REL_ORT_UCR_P1 (TC)

- Екзаменаційний компонент Е — другий іспит (письмовий іспит, що відповідає профілю/спеціалізації)
- Теоретичний напрям, гуманітарний профіль, спеціалізація в галузі соціальних наук та філологічна спеціалізація

ПЕРЕДМОВА

Екзаменаційна програма з навчального предмета «Релігія» (Українська православна конфесія) розроблена відповідно до положень шкільної навчальної програми з предмета «Релігія» (Українська православна конфесія) для 9–12 класів (базовий навчальний план / TC) теоретичного напрямку (гуманітарний профіль, спеціалізація: суспільні науки та філологія), затвердженої наказом ОМЕС № 6930/2025 (додаток № 14). У цій програмі визначено загальні та спеціальні компетентності, що підлягають оцінюванню, а також змістові лінії та конкретні теми, охоплені екзаменом.

Програма іспиту з навчального предмета «Релігія» (Українська православна конфесія) — REL_ORT_UCR_P1 (TC) — слугує основою для розробки екзаменаційних питань, а також критеріїв оцінювання та шкали виставлення балів для другого компонента «Е» національного іспиту на здобуття атестата (бакалаврату) 2030 року. Оцінювання зосереджено на тих конкретних компетентностях, що сприяють формуванню та розвитку загальних компетентностей протягом усього циклу навчання в старшій школі (9–12 класи) відповідно до профілю випускника.

Метою іспиту з навчального предмета «Релігія» (Українська православна конфесія) — що базується на навчальній програмі REL_ORT_UCR_P1 (Спільна базова частина) — є оцінювання того, наскільки кандидат здатний розпізнавати, викладати, аналізувати, інтерпретувати та обґрунтовувати релігійно-моральні вчення й цінності, форми релігійного вираження та способи життя, притаманні світовим релігіям, а також їхній вплив на загальнолюдську цивілізацію та культуру, з урахуванням рівня складності, відповідного місцю цього предмета в навчальному сегменті спільної базової частини (TC) та специфіці самого іспиту.

Складаючи іспит із предмета «Релігія» (Українська православна конфесія) — навчальна програма REL_ORT_UCR_P1 (TC), — кандидат повинен продемонструвати сформованість або розвиток таких загальних компетентностей (ЗК), набутих протягом 9–12-х класів:

C.G.1	Вираження релігійної ідентичності — як на індивідуальному, так і на спільнотному рівнях — у різноманітних життєвих контекстах.
C.G.2	Аналіз форм релігійного вираження та способів життя у світових релігіях
C.G.3	Прийняття відповідальних рішень щодо особистого та громадського життя відповідно до релігійних і моральних цінностей.
C.G.4	Співпраця з іншими задля зміцнення єдності в суспільстві шляхом поваги до релігійних цінностей кожної людини.

Варіанти екзаменаційних завдань, розроблені для національного іспиту на атестат зрілості, оцінюють компетентності та зміст, визначені в цій програмі, тоді як критерії оцінювання та схеми нарахування балів передбачають їх присудження за будь-який правильний спосіб виконання вимог.

КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОЦІНЮВАННЮ

З кожною загальною компетентністю пов'язані специфічні компетентності (СК), які можна оцінити за допомогою іспиту; вони відбираються з чинних навчальних програм і представлені в сукупності для циклу старшої школи:

3.К. 1 - Вираження релігійної ідентичності на індивідуальному та громадському рівнях у різних життєвих контекстах

Cod CS	Конкретні компетенції, що оцінюються
IX.CS.1.1.	Визначення основних складових релігійної ідентичності
IX.CS.1.2.	Пояснення характеристик, що визначають християнське віровчення
IX.CS.1.3.	Опис богословського, культурного та літературного змісту певних біблійних текстів із наголосом на їхній універсальній цінності.
X.CS.1.1.	Виявлення елементів християнської моралі в різноманітних релігійних текстах

Cod CS	Конкретні компетенції, що оцінюються
X.CS.1.2.	Представлення аспектів економіки спасіння
X.CS.1.3.	Порівняння міждисциплінарних елементів, що визначають аспекти релігійної ідентичності
XI.CS.1.1.	Усвідомлення основних положень християнського віровчення щодо духовного життя.
XI.CS.1.2.	Розкриття християнського погляду на життя як на дар Божий.
XI.CS.1.3.	Визначення способів залучення молоді до життя громади
XII.CS.1.1.	Визначення основних вчень християнської віри з використанням різноманітних ресурсів у фізичному чи цифровому форматі.
XII.CS.1.2.	Пояснення значення Заповідей блаженства як взірця християнського становлення та досконалості.
XII. CS.1.3.	Ілюстрація потреби в духовному поступі у формуванні особистої та спільнотної релігійної ідентичності.

IX.CS.2.3. *Аналіз ролі релігійного досвіду людства у розвитку культури та цивілізації*

Cod CS	Конкретні компетенції, що оцінюються
IX.CS.2.1.	<i>Визначення ключових елементів давніх вірувань і релігій</i>
IX.CS.2.2.	<i>Представлення основних релігій в історичній перспективі</i>
IX.CS.2.3.	<i>Аналіз ролі релігійного досвіду людства у розвитку культури та цивілізації</i>
X.CS.2.1.	<i>Визначення ключових елементів східних релігій</i>
X.CS.2.2.	<i>Представлення універсальних цінностей, притаманних східним релігіям, та способів їх вираження</i>
X.CS.2.3.	<i>Аналіз етичних принципів східних релігій у контексті вирішення загальнолюдських проблем</i>
XI.CS.2.1.	<i>Ілюстрація визначальних рис монотеїстичних релігій</i>
XI.CS.2.2.	<i>Застосування моральних, літературних і культурних настанов зі священних текстів у повсякденному житті та загальнолюдській культурі</i>
XI.CS.2.3.	<i>Аналіз спільних та відмінних рис етичних принципів у монотеїстичних релігіях</i>
XII.CS.2.1.	<i>Представлення характерних рис релігійних спільнот нашої країни</i>
XII.CS.2.2.	<i>Ілюстрація проявів поваги та співпраці між представниками різних релігійних спільнот</i>
XII.CS.2.3.	<i>Аналіз спільних цінностей і відмінностей між основними християнськими конфесіями у співвідношенні з власною вірою та християнськими моральними принципами</i>

CG3 - Прийняття відповідальних рішень щодо особистого та громадського життя відповідно до релігійних і моральних цінностей.

Cod CS	Конкретні компетенції, що оцінюються
IX.CS.3.1.	<i>Застосування біблійних принципів, що визначають особисте та громадське життя</i>
IX.CS.3.2.	<i>Підтримка особистих рішень відповідно до релігійних цінностей</i>
IX.CS.3.3.	<i>Узагальнення біблійних цінностей, необхідних для вибору належної поведінки в сім'ї, школі та громаді.</i>

<i>Cod CS</i>	<i>Конкретні компетенції, що оцінюються</i>
<i>X.CS.3.1.</i>	<i>Застосування принципів вчення про дію Святого Духа в Церкві та спільноті.</i>
<i>X.CS.3.2.</i>	<i>Висвітлення характерних рис спільноти, що ґрунтується на християнських релігійних цінностях.</i>
<i>X.CS.3.3.</i>	<i>Аргумент на користь співдії божественної благодаті та людської волі в оновленні життя й творіння.</i>
<i>XI.CS.3.1.</i>	<i>Застосування моральних принципів, що лежать в основі дружби, як моделі християнського спілкування.</i>
<i>XI.CS.3.2.</i>	<i>Аналіз християнських цінностей, що лежать в основі сім'ї, та їхньої актуальності в наш час.</i>
<i>XI.CS.3.3.</i>	<i>Оцінювання християнського ставлення в особистому та сімейному житті, а також у групах, до яких належить людина.</i>
<i>XII.CS.3.1.</i>	<i>Опис значення проживання літургійного часу для особистого та спільнотного життя.</i>
<i>XII.CS.3.2.</i>	<i>Аналіз внеску діячів румунської культури у поширення віри, цінностей та національної гідності.</i>
<i>XII.CS.3.3.</i>	<i>Обґрунтування важливості участі окремих осіб і груп у заходах та проєктах, що сприяють повазі до священного й діалогу між вірою та культурою.</i>

CG4 Співпраця з іншими задля зміцнення єдності в суспільстві через повагу до релігійних цінностей кожної людини.

<i>Cod CS</i>	<i>Конкретні компетенції, що оцінюються</i>
<i>IX.CS.4.1.</i>	<i>Аналіз ролі релігійних цінностей у підтриманні солідарності в громаді</i>
<i>IX.CS.4.2.</i>	<i>Обґрунтування потреби у формуванні та розвитку особистості через прийняття християнських обов'язків.</i>
<i>IX.CS.4.3.</i>	<i>Розробка заходів, що сприяють утвердженню християнської відповідальності та формуванню стійкості перед викликами сучасного світу.</i>
<i>X.CS.4.1.</i>	<i>Представлення християнських аспектів і ставлень на прикладі життя святих</i>
<i>X.CS.4.2.</i>	<i>Підкреслення ролі християнських цінностей у стосунках з іншими людьми та навколишнім середовищем.</i>
<i>X.CS.4.3.</i>	<i>Розробка творчих ініціатив, що сприяють етичній поведінці та позитивному ставленню до інших і довілі відповідно до християнських цінностей.</i>
<i>XI.CS.4.1.</i>	<i>Аналіз елементів християнської біоетики, що утверджують святість життя</i>
<i>XI.CS.4.2.</i>	<i>Обговорення ролі молитви в особистому та спільнотному житті</i>
<i>XI.CS.4.3.</i>	<i>Розробка підходу, що ґрунтується на християнських чеснотах і сприяє самопізнанню та духовному розвитку.</i>
<i>XII.CS.4.1.</i>	<i>Аналіз форм сакрального мистецтва та їхнього значення як способів спілкування людини з Богом.</i>
<i>XII.CS.4.2.</i>	<i>Висвітлення взаємодоповнювальних елементів науки й релігії та їхньої ролі в пізнанні світу й Бога.</i>
<i>XII.CS.4.3.</i>	<i>Розробка індивідуальних і групових ідей та проєктів, що сприяють повазі до релігійних цінностей, соціальній інклюзії та солідарності в цифровому середовищі.</i>

ЗМІСТОВІ СФЕРИ ТА ЗМІСТ

Зміст, що підлягає оцінюванню, структуровано за змістовими сферами та представлено окремо від компетентностей, які оцінюються (сумарно для циклу старшої школи), відповідно до чинних навчальних програм:

Предметні галузі	ЗМІСТ
I. Христос — Шлях, Істина і Життя	1. Святе Письмо — джерело Одкровення та елемент загальнолюдської культури (натхнення, структура, послання: богословський, культурний та літературний аспекти) 2. Творіння як Божий дар (біблійна розповідь про створення світу: Буття, розд. 1–2; Божественне провидіння) 3. Від образу до подоби Божої (образ — структура особистості; подоба — мета обожнення через благодать) 4. Христос — Світло світу і Відновитель людства (прихід Господа у світ, Добра Звістка) 5. Христос-Спаситель у святих Євангеліях та житті Церкви (ключові події життя Спасителя, головні Господні свята) 6. Христос — Досконалий Учитель (пряме навчання та навчання через притчі: притча про блудного сина; притча про милосердного самарянина; притчі про Царство — притча про сіяча та притча про кукіль) 7. Матір Божа в житті Церкви та християнина (роль Матері Божої в історії спасіння; способи вшанування; біблійні, святоотцівські та культурні згадки) 8. Святі — взірці гідності та відповідального вибору (святі з історії Вселенської Церкви) 9. Дар життя (значення, призначення та кінцева мета) 10. Перспектива вічності у світлі Євангелія (християнське вчення про спасіння та вічне життя) 11. Божественна Літургія в житті християнина і світу (значення, структура та символіка; важливість участі в Божественній Літургії) 12. Божественна Літургія — джерело християнської любові до ближнього [цінностей/чеснот] (емпатія, щедрість, альтруїзм, співчуття, доброзичливість, волонтерство) 13. Пресвята Трійця (вчення про Пресвятую Трійцю — джерело життя та вічної любові) 14. Страсті та Воскресіння Спасителя Ісуса Христа (Таємна Вечеря, молитва в Гетсиманському саду, суд над Спасителем, розп'яття, смерть і Воскресіння Господа) 15. Заповіді блаженства — становлення та досконалість парадигма віри та кроки до повноти людського буття) 16. Зусилля та здійснення покликання в християнському житті (життя у Христі та духовне зростання; співпраця людини з Божою благодаттю, витривалість, терпіння, сила та перемога над випробуваннями на шляху до спасіння)
II. Релігійна спільнота — ідентичність, відповідальність і радість свідчення	1. Декалог — основа особистих і спільнотних норм (заклик до поваги, відповідальності та доброчесності) 2. Євангеліє — джерело миру, примирення та співіснування (Нагірна проповідь — залик до чистого, смиренного й сповненого любові життя) 3. Дія Святого Духа в Церкві та у творінні (дари Святого Духа; співпраця між Божою благодаттю та людською волею через святі таїнства; оновлення творіння Святим Духом)

Предметні галузі	ЗМІСТ
	4. Церква — від апостольської спільноти до євхаристійного сопричастя (заснування Церкви; апостольське послання та його актуальність сьогодні; єдність і солідарність у християнському житті; християни, об'єднані у Христі та з Христом; притча про виноградну лозу й гілки) 5. Сопричастя у Христі як вияв віри (біблійні, патристичні та сучасні зразки дружби; християнські об'єднання / парафіяльні групи) 6. Молодь і неминущі цінності сім'ї (любов, вірність, повага, взаємопідтримка, радість спілкування) 7. Літургійний час — період виправлення та освячення життя (молитва і святі таїнства — особиста зустріч із Спасителем Ісусом Христом; святість часу) 8. Постаті-свідки в румунській культурі й духовності (три постаті для вибору згідно з методичними рекомендаціями)
III. Християнство та виклики сучасного світу	1. Обов'язки християнина (перед Богом, собою, ближнім і творінням) 2. Християнські цінності та характер (внутрішній світ — совість, поведінка; приклади з притч) 3. Духовний наставник — друг і провідник у житті підлітка (роль духовного наставника у формуванні, визначенні та утвердженні особистості; приклади великих духовних наставників) 7. Молодь — носії християнських цінностей за прикладом святих (любов, мужність, гідність, терпіння, поміркованість, скромність, прощення, мудрість, милосердя, благодійність, жертовність) 8. Любов — основа християнського життя (Гімн любові — 1-ше послання до Коринтян, розділ 13) 9. Внутрішній мир і практики стійкості (християнське ставлення до труднощів: молитва, прощення та вдячність; притча про блудного сина) 10. Краса і святість життя (елементи християнської біоетики; гармонія між Богом, людиною та природою) 11. Молитва — джерело миру, радості та єднання (діалог людини з Богом; зразки та плоди молитви) 12. Відкриття цінності душі у світлі віри (віра, надія та любов — орієнтири для сьогодення й вічності) 13. Духовний та естетичний виміри сакрального мистецтва (елементи церковної архітектури, музики та живопису; визначні місця поклоніння: Національний кафедральний собор / значущі собори та церкви — монастир Трьох Святителів у Яссах, монастир Куртя-де-Арджеш, собор святого Димитрія в Крайові, собор Трьох Святителів у Тімішоарі, собор Успіння Пресвятої Богородиці в Клуж-Напоці тощо) 14. Людина — істота, що вірує та шукає істину (взаємодоповнюваність науки й релігії; псевдорелігійні та хибні прояви віри; формалізм, фанатизм і релігійний синкретизм) 15. Християнське розсудливість і відповідальність у цифрову епоху (медіаграмотність — освітні, моральні та духовні виклики)

Предметні галузі	ЗМІСТ
IV. Світові релігії: цінності та специфічні аспекти	1. Релігії античності — історичні віхи, походження та джерела (месопотамці, єгиптяни, греки, римляни, гето-даки) 2. Взаємозв'язок людини з божественним у релігіях античності (світобудова та сакральність природи; місця поклоніння, жрецтво, свята) 3. Культурний і філософський вимір античних релігій (від міфу до моралі; принципи та норми життя спільноти) 4. Східні релігії — історичні віхи, походження, джерела та вчення (індуїзм, буддизм, конфуціанство) 5. Прояви культури та ідентичності у східних релігіях (фундаментальні цінності: гармонія, співчуття, рівновага; сакральна архітектура; символи; свята та паломництва) 6. Міжрелігійний діалог і мирне співіснування (внесок східних релігій у соціальну згуртованість, культурне збагачення та утвердження миру між людьми; можливості й межі) 7. Монотеїстичні релігії — історичні віхи, вчення, сакральна архітектура, свята та паломництва (юдаїзм, християнство, іслам) 8. Етика взаємин і моральні цінності в монотеїстичних релігіях (сім'я, дружба, солідарність і повага до інших та до творіння; мир, справедливість, відповідальність, прощення й толерантність) 9. Священні писання — джерела натхнення для загальнолюдської культури (моральна та літературна цінність; художнє, освітнє й культурне значення в монотеїстичних релігіях) 10. Релігійні спільноти в нашій країні — особливості та культурно-мистецькі прояви (релігійне розмаїття в Румунії; міжетнічна та міжкультурна гармонія) 11. Елементи культурно-релігійної спадщини Румунії, внесені до списку ЮНЕСКО (дакійські фортеці в горах Орештіє, дерев'яні церкви Марамурешу, розписані церкви Молдови, монастир Хурезь, укріплені церкви Трансильванії, *дойна* та "Українська різдвяна колядка").

Anexa nr.11.18. Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Ortodox Ucrainean - REL_ORT_UCR_P2* (TC)

- *Proba F (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale (complementar disciplinelor alese la proba E); filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările (complementar disciplinelor alese la proba E)*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Ortodox Ucrainean* este realizată în conformitate cu prevederile *Programei școlare pentru disciplina Religie, Cultul Ortodox Ucrainean, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, aprobată prin *OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 14*. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Ortodox Ucrainean - REL_ORT_UCR_P2 (TC)*, fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru probă F (complementar disciplinelor alese la proba E), din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina *Religie, Cultul Ortodox Ucrainean*, programa *REL_ORT_UCR_P2 (TC)*, este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie, Cultul Ortodox Ucrainean*, programa *REL_ORT_UCR_P2 (TC)*, candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

C.G.1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
C.G.2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
C.G.3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
C.G.4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1.	Definirea componentelor majore ale identității religioase
IX.CS.1.2.	Explicarea caracteristicilor care definesc învățătura de credință creștină
IX.CS.1.3.	Descrierea mesajului teologic, cultural și literar al unor texte biblice, evidențiind valoarea lor universală
X.CS.1.1.	Identificarea unor elemente de morală creștină în diferite texte religioase
X.CS.1.2.	Prezentarea unor aspecte din iconomia mântuirii
X.CS.1.3.	Compararea unor elemente interdisciplinare care definesc aspecte ale identității religioase
XI.CS.1.1.	Recunoașterea principalelor învățături de credință creștină privind viața spirituală

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.2.	Exprimarea perspectivei creștine asupra vieții, ca dar al lui Dumnezeu
XI.CS.1.3.	Precizarea modurilor de implicare a tinerilor în viața comunității
XII.CS.1.1.	Identificarea principalelor învățături de credință creștină, folosind resurse variate în format fizic sau digital
XII.CS.1.2.	Explicarea semnificației Fericirilor ca model de devenire și desăvârșire creștină
XII. CS.1.3.	Ilustrarea nevoii de progres spiritual în formarea identității religioase personale și comunitare

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1.	Identificarea elementelor definitorii ale credințelor și religiilor din antichitate
IX.CS.2.2.	Prezentarea principalelor religii din perspectivă istorică
IX.CS.2.3.	Analizarea rolului experienței religioase a umanității în dezvoltarea culturii și a civilizației
X.CS.2.1.	Identificarea elementelor definitorii ale religiilor orientale
X.CS.2.2.	Prezentarea valorilor universale din religiile orientale și a modalităților specifice de exprimare a acestora
X.CS.2.3.	Analizarea unor principii etice din religiile orientale în abordarea unor probleme universale
XI.CS.2.1.	Ilustrarea elementelor definitorii ale religiilor monoteiste
XI.CS.2.2.	Aplicarea învățăturilor morale literare și culturale din scrierile sacre în contexte de viață și cultură universală
XI.CS.2.3.	Analizarea elementelor specifice și a celor comune referitoare la principiile eticii din religiile monoteiste
XII.CS.2.1.	Prezentarea elementelor definitorii ale comunităților religioase din țara noastră
XII.CS.2.2.	Ilustrarea modurilor prin care se manifestă respectul și cooperarea între membrii diferitelor comunități religioase
XII.CS.2.3.	Analizarea valorilor comune și a diferențelor dintre principalele confesiuni creștine, în raport cu credința proprie și cu principiile morale creștine

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1.	Aplicarea principiilor biblice care definesc viața personală și comunitară
IX.CS.3.2.	Susținerea unor decizii personale în corelare cu valorile religioase
IX.CS.3.3.	Sintetizarea valorilor biblice necesare în alegerea unor comportamente adecvate în familie, școală și comunitate
X.CS.3.1.	Aplicarea principiilor învățăturii de credință referitoare la lucrarea Duhului Sfânt în Biserică și comunitate
X.CS.3.2.	Evidențierea particularităților unei comunități construite pe valorile religioase creștine
X.CS.3.3.	Argumentarea conlucrării dintre harul divin și voința omului pentru înnoirea vieții și a creației
XI.CS.3.1.	Aplicarea reperelor morale care susțin relațiile de prietenie, ca model al comuniunii creștine
XI.CS.3.2.	Analizarea valorilor creștine care stau la baza familiei și a actualității acestora

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.3.3.	Evaluarea atitudinilor creștine din viața personală, familială și a grupurilor de apartenență
XII.CS.3.1.	Descrierea importanței trăirii timpului liturgic pentru viața personală și comunitară
XII.CS.3.2.	Analizarea modului în care personalități ale culturii române au contribuit la promovarea credinței, valorilor și demnității naționale
XII.CS.3.3.	Argumentarea importanței implicării individuale și de grup în activități și proiecte care promovează respectul față de sacru și dialogul între credință și cultură

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1.	Analizarea rolului valorilor religioase în vederea menținerii solidarității comunitare
IX.CS.4.2.	Argumentarea nevoii de modelare și dezvoltare personală, prin asumarea responsabilităților creștine
IX.CS.4.3.	Proiectarea de activități care promovează responsabilitatea creștină și dezvoltă reziliența în fața provocărilor lumii contemporane
X.CS.4.1.	Prezentarea unor aspecte și atitudini creștine din viețile sfinților
X.CS.4.2.	Evidențierea rolului valorilor creștine în relație cu semenii și cu mediul înconjurător
X.CS.4.3.	Proiectarea unor acțiuni creative care promovează comportamente etice și atitudini pozitive față de semenii și mediu, în conformitate cu valorile creștine
XI.CS.4.1.	Analizarea elementelor de bioetică creștină care promovează sacralitatea vieții
XI.CS.4.2.	Argumentarea rolului rugăciunii în viața personală și a comunității
XI.CS.4.3.	Elaborarea unui demers bazat pe virtuțile creștine, care contribuie la descoperirea sinelui și la dezvoltarea spirituală
XII.CS.4.1.	Analizarea formelor de artă sacră și a semnificațiilor acestora, ca modalități de comuniune a omului cu Dumnezeu
XII.CS.4.2.	Evidențierea elementelor de complementaritate dintre știință și religie și a rolului acestora în cunoașterea lumii și a lui Dumnezeu
XII.CS.4.3.	Generarea de idei și proiecte personale și de grup care promovează respectarea valorilor religioase, incluziunea socială și solidaritatea în mediul digital

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate separat de competențele de evaluat, cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
I. Hristos – Calea, Adevărul și Viața	1. Sfânta Scriptură - izvor al Revelației și element de cultură universală (inspirația, structura, mesajul/perspectiva teologică, culturală, literară) 2. Creația ca dar al lui Dumnezeu (referatul biblic al creației: Facerea cap. 1-2; providența divină) 3. De la chip la asemănarea cu Dumnezeu (chipul – structura persoanei; asemănarea – scop al îndumnezeirii prin har) 4. Hristos - Lumina lumii și Restauratorul omului (venirea Domnului în lume, Vestea cea Bună) 5. Mântuitorul Hristos în Sfintele Evanghelii și viața Bisericii (evenimentele importante din viața Mântuitorului, sărbătorile împărătești) 6. Hristos - Învățătorul desăvârșit (învățarea directă și învățarea indirectă prin pilde: pilda fiului risipitor; pilda Samarineanului milostiv; pildele împărăției - pilda Semănătorului și pilda neghinei)

Domenii de conținut	Conținuturi
	7. Maica Domnului în viața Bisericii și a creștinului (rolul Maicii Domnului în istoria mântuirii; modalități de preacinstire; referințe biblice, patristice și culturale) 8. Sfinții - modele de demnitate și alegere responsabilă (sfinți din istoria Bisericii universale) 9. Darul vieții (sens, scop și finalitate) 10. Perspectiva veșniciei în lumina Evangheliei (învățătura creștină despre mântuire și viața veșnică) 11. Sfânta Liturghie în viața creștinului și a lumii (semnificație, structură și simbolism; importanța participării la Sfânta Liturghie) 12. Sfânta Liturghie – izvorul filantropiei creștine (empatie, generozitate, altruism, compasiune, binefacere, voluntariat) 13. Sfânta Treime (învățătura despre Sfânta Treime - izvorul vieții și al iubirii veșnice) 14. Pătimirile și Învierea Mântuitorului Iisus Hristos (Cina cea de Taină, Rugăciunea din Grădina Ghetsimani, Procesul Mântuitorului, Răstignirea, Moartea și Învierea Domnului) 15. Fericirile - devenire și desăvârșire (paradigmă de credință și trepte spre împlinirea umană) 16. Efort și împlinire în viața creștină (viața în Hristos și dezvoltarea spirituală; conlucrarea omului cu harul dumnezeiesc, perseverență, răbdare, putere și biruință asupra încercărilor în efortul spre mântuire)
II. Comunitatea religioasă – identitate, responsabilitate și bucuria mărturisirii	1. Decalogul - temei al normativității personale și comunitare (invitație la respect, responsabilitate și integritate) 2. Evanghelia - izvor de pace, reconciliere și conviețuire (Predica de pe Munte - îndemn spre viață curată, smerită și iubitoare) 3. Lucrarea Duhului Sfânt în Biserică și în creație (darurile Sfântului Duh; conlucrarea dintre harul divin și voința omului prin Sfintele Taine; înnoirea creației prin Duhul Sfânt) 4. Biserica - de la comunitatea apostolică la comuniunea euharistică (întemeierea Bisericii; mesajul apostolic și actualitatea acestuia; unitate și solidaritate în viața creștină; creștinii uniți în și cu Hristos; pilda viței și a mlădițelor) 5. Comuniunea în Hristos, practică a credinței (modele de prietenii biblice, patristice și contemporane; asociații creștine/ grupuri parohiale) 6. Tinerii și valorile perene ale familiei (iubire, fidelitate, respect, sprijin reciproc, bucuria comuniunii) 7. Timpul liturgic - vreme a îndreptării și sfințirii vieții (rugăciunea și Sfintele Taine – întâlnirea personală cu Mântuitorul Iisus Hristos; sacralitatea timpului) 8. Personalități mărturisitoare ale culturii și spiritualității românești (se vor selecta trei personalități din sugestiile metodologice)
III. Creștinismul și provocările lumii contemporane	1. Responsabilitățile creștinului (față de Dumnezeu, față de sine, față de aproapele și față de creație) 2. Valori creștine și caracter (omul lăuntric - conștiință, comportament; ilustrări la nivelul unor pilde) 3. Duhovnicul - prieten și îndrumător în viața adolescentului (rolul duhovnicului în modelarea, conturarea și afirmarea personalității; exemple de mari duhovnici) 7. Tinerii - promotori ai valorilor creștine urmând exemplul sfinților (iubire, curaj, demnitate, răbdare, cumpătate, modestie, iertare, înțelepciune, milă, milostenie, sacrificiu) 8. Iubirea, fundament al vieții creștine (Imnul dragostei - I Corinteni cap.13)

Domenii de conținut	Conținuturi
	9. Pacea sufletească și practicile rezilienței (atitudinea creștinului în fața dificultăților: rugăciunea, iertarea și recunoștința; pilda fiului risipitor) 10. Frumusețea și sacralitatea vieții (elemente de bioetică creștină, armonia dintre Dumnezeu, om și natură) 11. Rugăciunea - izvor de pace, bucurie și comuniune (dialogul omului cu Dumnezeu; modele și foloase ale rugăciunii) 12. Descoperirea valorii sufletului în lumina credinței (credința, nădejdea și dragostea - repere pentru prezent și veșnicie) 13. Valențe spirituale și estetice ale artei sacre (elemente de arhitectură, muzică și pictură eclesială; lăcașuri de cult reprezentative: Catedrala Națională/Catedrale și biserici semnificative – Mănăstirea „Sfinții Trei Ierarhi” din Iași, Mănăstirea Curtea de Argeș, Catedrala „Sfântul Dumitru” din Craiova, Catedrala „Sfinții Trei Ierarhi” din Timișoara, Catedrala „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj Napoca etc.) 14. Omul - ființa care crede și cercetează (complementaritate între știință și religie, ipostaze pseudo-religioase și false ale manifestării credinței, formalismul, fanatismul și sincretismul religios) 15. Discernământ și responsabilitate creștină în era digitală (literația media – provocări educative, morale și spirituale)
IV. Religiile lumii: valori și aspecte specifice	1. Religii în Antichitate – repere istorice, origini și izvoare (mesopotamieni, egipteni, greci, romani, geto-daci) 2. Relația omului cu divinitatea în religiile Antichității (ordinea lumii și sacralitatea naturii; locurile de cult, sacerdoțiul, sărbătorile) 3. Dimensiunea culturală și filosofică a religiilor antice (de la mit la morală; principii și norme de viață comunitară) 4. Religii orientale - repere istorice, origini, izvoare și învățătură (hinduism, budism, confucianism) 5. Expresii cultural-identitare în religiile orientale (valori fundamentale: armonia, compasiunea, echilibrul; arhitectura sacră; simboluri; sărbători și pelerinaje) 6. Dialogul interreligios și conviețuirea pașnică (contribuția religiilor orientale la coeziunea socială, îmbogățirea culturală și promovarea păcii între oameni; posibilități și limite) 7. Religii monoteiste - repere istorice, învățătură, arhitectură sacră, sărbători și pelerinaje (iudaism, creștinism, islam) 8. Etica relațiilor și valorile morale în religiile monoteiste (familia, prietenia, solidaritatea și respectul față de ceilalți și față de creație; pacea, dreptatea, responsabilitatea, iertarea și toleranța) 9. Scrierile sacre - surse de inspirație pentru cultura universală (valoarea morală și literară; valențe artistice, educative și culturale în religiile monoteiste) 10. Comunitățile religioase din țara noastră - particularități și expresii cultural-artistice (diversitatea religioasă în România; armonia interetnică și interculturală) 11. Elemente de patrimoniu cultural-religios din România, cuprinse în lista UNESCO (cetățile dacice din Munții Orăștiei, bisericile de lemn din Maramureș, bisericile cu pictură murală din Bucovina, Mănăstirea Hurezi, bisericile fortificate din Transilvania, doina și colinda ucraineană etc.)

Апеха nr.11.18. Екзаменаційна програма з навчального предмета «Релігія» (Українська православна конфесія) — REL_ORT_UCR_P2 (TC)

- *Тест F (письмовий тест, що стосується профілю/спеціалізації)*
- *Теоретичний напрям, науковий профіль, усі спеціалізації; технологічний напрям, усі профілі, усі професійні кваліфікації (як доповнення до предметів, обраних для іспиту E); професійний напрям, мистецький, педагогічний, спортивний та теологічний профілі, усі спеціалізації (як доповнення до предметів, обраних для іспиту E)*

ПЕРЕДМОВА

Екзаменаційну програму з навчального предмета «Релігія» (Українська православна конфесія) розроблено відповідно до положень шкільної навчальної програми з предмета «Релігія» (Українська православна конфесія) для 9–12 класів (базовий рівень), затвердженої наказом ОМЕС № 6930/2025 (додаток № 14). У цій програмі визначено загальні та спеціальні компетентності, що підлягають оцінюванню, а також змістові лінії та конкретні теми, охоплені екзаменом.

Програма іспиту з навчального предмета «Релігія — Українська православна конфесія» (REL_ORT_UCR_P2 (TC)) слугує основою для розробки тестових завдань, а також критеріїв оцінювання та шкали виставлення балів для іспиту F (що доповнює предмети, обрані для іспиту E) у межах національного іспиту на здобуття атестата (бакалаврату) 2030 року. Оцінювання спрямоване на перевірку конкретних компетентностей, що сприяють формуванню та розвитку загальних компетентностей протягом усього циклу навчання в старшій школі (9–12 класи) відповідно до профілю випускника.

Метою іспиту з навчального предмета «Релігія» (Українська православна конфесія) — що базується на навчальній програмі REL_ORT_UCR_P2 (спільна базова частина) — є оцінювання того, наскільки кандидат здатний розпізнавати, викладати, аналізувати, інтерпретувати та обґрунтовувати релігійно-моральні вчення й цінності, форми релігійного вираження та способи життя, притаманні світовим релігіям, а також їхній вплив на загальнолюдську цивілізацію та культуру, з урахуванням рівня складності, відповідного місцю цього предмета в навчальному плані спільної базової частини (TC) та специфіці самого іспиту.

Складаючи іспит із предмета «Релігія» (Українська православна конфесія) — навчальна програма REL_ORT_UCR_P2 (TC), — кандидат повинен продемонструвати сформованість або розвиток таких загальних компетентностей (ЗК), набутих протягом 9–12-х класів:

C.G.1	Вираження релігійної ідентичності — як на індивідуальному, так і на спільнотному рівнях — у різноманітних життєвих контекстах.
C.G.2	Аналіз форм релігійного вираження та способів життя у світових релігіях
C.G.3	Прийняття відповідальних рішень щодо особистого та громадського життя відповідно до релігійних і моральних цінностей.
C.G.4	Співпраця з іншими задля зміцнення єдності в суспільстві шляхом поваги до релігійних цінностей кожної людини.

Варіанти екзаменаційних завдань, розроблені для національного іспиту на атестат зрілості, оцінюють компетентності та зміст, визначені в цій програмі, тоді як критерії оцінювання та схеми нарахування балів передбачають їх присудження за будь-який правильний спосіб виконання вимог.

КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОЦІНЮВАННЮ

З кожною загальною компетентністю пов'язані специфічні компетентності (СК), які можна оцінити за допомогою іспиту; вони відбираються з чинних навчальних програм і представлені в сукупності для циклу старшої школи:

З.К. 1 - Вираження релігійної ідентичності на індивідуальному та громадському рівнях у різних життєвих контекстах

Cod CS	Конкретні компетенції, що оцінюються
IX.CS.1.1.	Визначення основних складових релігійної ідентичності
IX.CS.1.2.	Пояснення характеристик, що визначають християнське віровчення
IX.CS.1.3.	Опис богословського, культурного та літературного змісту певних біблійних текстів із наголосом на їхній універсальній цінності.

Cod CS	Конкретні компетенції, що оцінюються
X.CS.1.1.	Виявлення елементів християнської моралі в різноманітних релігійних текстах
X.CS.1.2.	Представлення аспектів економіки спасіння
X.CS.1.3.	Порівняння міждисциплінарних елементів, що визначають аспекти релігійної ідентичності
XI.CS.1.1.	Усвідомлення основних положень християнського віровчення щодо духовного життя.
XI.CS.1.2.	Розкриття християнського погляду на життя як на дар Божий.
XI.CS.1.3.	Визначення способів залучення молоді до життя громади
XII.CS.1.1.	Визначення основних вчень християнської віри з використанням різноманітних ресурсів у фізичному чи цифровому форматі.
XII.CS.1.2.	Пояснення значення Заповідей блаженства як взірця християнського становлення та досконалості.
XII. CS.1.3.	Ілюстрація потреби в духовному поступі у формуванні особистої та спільнотної релігійної ідентичності.

IX.CS.2.3. Аналіз ролі релігійного досвіду людства у розвитку культури та цивілізації

Cod CS	Конкретні компетенції, що оцінюються
IX.CS.2.1.	Визначення ключових елементів давніх вірувань і релігій
IX.CS.2.2.	Представлення основних релігій в історичній перспективі
IX.CS.2.3.	Аналіз ролі релігійного досвіду людства у розвитку культури та цивілізації
X.CS.2.1.	Визначення ключових елементів східних релігій
X.CS.2.2.	Представлення універсальних цінностей, притаманних східним релігіям, та способів їх вираження
X.CS.2.3.	Аналіз етичних принципів східних релігій у контексті вирішення загальнолюдських проблем
XI.CS.2.1.	Ілюстрація визначальних рис монотеїстичних релігій
XI.CS.2.2.	Застосування моральних, літературних і культурних настанов зі священних текстів у повсякденному житті та загальнолюдській культурі
XI.CS.2.3.	Аналіз спільних та відмінних рис етичних принципів у монотеїстичних релігіях
XII.CS.2.1.	Представлення характерних рис релігійних спільнот нашої країни
XII.CS.2.2.	Ілюстрація проявів поваги та співпраці між представниками різних релігійних спільнот
XII.CS.2.3.	Аналіз спільних цінностей і відмінностей між основними християнськими конфесіями у співвідношенні з власною вірою та християнськими моральними принципами

CG3 - Прийняття відповідальних рішень щодо особистого та громадського життя відповідно до релігійних і моральних цінностей.

Cod CS	Конкретні компетенції, що оцінюються
IX.CS.3.1.	Застосування біблійних принципів, що визначають особисте та громадське життя
IX.CS.3.2.	Підтримка особистих рішень відповідно до релігійних цінностей

<i>Cod CS</i>	<i>Конкретні компетенції, що оцінюються</i>
<i>IX.CS.3.3.</i>	<i>Узагальнення біблійних цінностей, необхідних для вибору належної поведінки в сім'ї, школі та громаді.</i>
<i>X.CS.3.1.</i>	<i>Застосування принципів вчення про дію Святого Духа в Церкві та спільноті.</i>
<i>X.CS.3.2.</i>	<i>Висвітлення характерних рис спільноти, що ґрунтується на християнських релігійних цінностях.</i>
<i>X.CS.3.3.</i>	<i>Аргумент на користь співдії божественної благодаті та людської волі в оновленні життя й творіння.</i>
<i>XI.CS.3.1.</i>	<i>Застосування моральних принципів, що лежать в основі дружби, як моделі християнського спілкування.</i>
<i>XI.CS.3.2.</i>	<i>Аналіз християнських цінностей, що лежать в основі сім'ї, та їхньої актуальності в наш час.</i>
<i>XI.CS.3.3.</i>	<i>Оцінювання християнського ставлення в особистому та сімейному житті, а також у групах, до яких належить людина.</i>
<i>XII.CS.3.1.</i>	<i>Опис значення проживання літургійного часу для особистого та спільнотного життя.</i>
<i>XII.CS.3.2.</i>	<i>Аналіз внеску діячів румунської культури у поширення віри, цінностей та національної гідності.</i>
<i>XII.CS.3.3.</i>	<i>Обґрунтування важливості участі окремих осіб і груп у заходах та проєктах, що сприяють повазі до священного й діалогу між вірою та культурою.</i>

CG4 Співпраця з іншими задля зміцнення єдності в суспільстві через повагу до релігійних цінностей кожної людини.

<i>Cod CS</i>	<i>Конкретні компетенції, що оцінюються</i>
<i>IX.CS.4.1.</i>	<i>Аналіз ролі релігійних цінностей у підтриманні солідарності в громаді</i>
<i>IX.CS.4.2.</i>	<i>Обґрунтування потреби у формуванні та розвитку особистості через прийняття християнських обов'язків.</i>
<i>IX.CS.4.3.</i>	<i>Розробка заходів, що сприяють утвердженню християнської відповідальності та формуванню стійкості перед викликами сучасного світу.</i>
<i>X.CS.4.1.</i>	<i>Представлення християнських аспектів і ставлень на прикладі життя святих</i>
<i>X.CS.4.2.</i>	<i>Підкреслення ролі християнських цінностей у стосунках з іншими людьми та навколишнім середовищем.</i>
<i>X.CS.4.3.</i>	<i>Розробка творчих ініціатив, що сприяють етичній поведінці та позитивному ставленню до інших і докілья відповідно до християнських цінностей.</i>
<i>XI.CS.4.1.</i>	<i>Аналіз елементів християнської біоетики, що утверджують святість життя</i>
<i>XI.CS.4.2.</i>	<i>Обговорення ролі молитви в особистому та спільнотному житті</i>
<i>XI.CS.4.3.</i>	<i>Розробка підходу, що ґрунтується на християнських чеснотах і сприяє самопізнанню та духовному розвитку.</i>
<i>XII.CS.4.1.</i>	<i>Аналіз форм сакрального мистецтва та їхнього значення як способів спілкування людини з Богом.</i>
<i>XII.CS.4.2.</i>	<i>Висвітлення взаємодоповнювальних елементів науки й релігії та їхньої ролі в пізнанні світу й Бога.</i>
<i>XII.CS.4.3.</i>	<i>Розробка індивідуальних і групових ідей та проєктів, що сприяють повазі до релігійних цінностей, соціальній інклюзії та солідарності в цифровому середовищі.</i>

ЗМІСТОВІ СФЕРИ ТА ЗМІСТ

Зміст, що підлягає оцінюванню, структуровано за змістовими сферами та представлено окремо від компетентностей, які оцінюються (сумарно для циклу старшої школи), відповідно до чинних навчальних програм:

Предметні галузі	ЗМІСТ
I. Христос — Шлях, Істина і Життя	1. Святе Письмо — джерело Одкровення та елемент загальнолюдської культури (натхнення, структура, послання: богословський, культурний та літературний аспекти) 2. Творіння як Божий дар (біблійна розповідь про створення світу: Буття, розд. 1–2; Божественне провидіння) 3. Від образу до подоби Божої (образ — структура особистості; подоба — мета обожнення через благодать) 4. Христос — Світло світу і Відновитель людства (прихід Господа у світ, Добра Звістка) 5. Христос-Спаситель у святих Євангеліях та житті Церкви (ключові події життя Спасителя, головні Господні свята) 6. Христос — Досконалий Учитель (пряме навчання та навчання через притчі: притча про блудного сина; притча про милосердного самарянина; притчі про Царство — притча про сіяча та притча про кукіль) 7. Матір Божа в житті Церкви та християнина (роль Матері Божої в історії спасіння; способи вшанування; біблійні, святоотцівські та культурні згадки) 8. Святі — взірці гідності та відповідального вибору (святі з історії Вселенської Церкви) 9. Дар життя (значення, призначення та кінцева мета) 10. Перспектива вічності у світлі Євангелія (християнське вчення про спасіння та вічне життя) 11. Божественна Літургія в житті християнина і світу (значення, структура та символіка; важливість участі в Божественній Літургії) 12. Божественна Літургія — джерело християнської любові до ближнього [цінностей/чеснот] (емпатія, щедрість, альтруїзм, співчуття, доброзичливість, волонтерство) 13. Пресвята Трійця (вчення про Пресвятую Трійцю — джерело життя та вічної любові) 14. Страсті та Воскресіння Спасителя Ісуса Христа (Таємна Вечеря, молитва в Гетсиманському саду, суд над Спасителем, розп'яття, смерть і Воскресіння Господа) 15. Заповіді блаженства — становлення та досконалість парадигма віри та кроки до повноти людського буття) 16. Зусилля та здійснення покликання в християнському житті (життя у Христі та духовне зростання; співпраця людини з Божою благодаттю, витривалість, терпіння, сила та перемога над випробуваннями на шляху до спасіння)
II. Релігійна спільнота — ідентичність, відповідальність і радість свідчення	1. Декалог — основа особистих і спільнотних норм (заклик до поваги, відповідальності та доброчесності) 2. Євангеліє — джерело миру, примирення та співіснування (Нагірна проповідь — залик до чистого, смиренного й сповненого любові життя) 3. Дія Святого Духа в Церкві та у творінні (дари Святого Духа; співпраця між Божою благодаттю та людською волею через святі таїнства; оновлення творіння Святим Духом)

Предметні галузі	ЗМІСТ
	4. Церква — від апостольської спільноти до євхаристійного сопричастя (заснування Церкви; апостольське послання та його актуальність сьогодні; єдність і солідарність у християнському житті; християни, об'єднані у Христі та з Христом; притча про виноградну лозу й гілки) 5. Сопричастя у Христі як вияв віри (біблійні, патристичні та сучасні зразки дружби; християнські об'єднання / парафіяльні групи) 6. Молодь і неминущі цінності сім'ї (любов, вірність, повага, взаємопідтримка, радість спілкування) 7. Літургійний час — період виправлення та освячення життя (молитва і святі таїнства — особиста зустріч із Спасителем Ісусом Христом; святість часу) 8. Постаті-свідки в румунській культурі й духовності (три постаті для вибору згідно з методичними рекомендаціями)
III. Християнство та виклики сучасного світу	1. Обов'язки християнина (перед Богом, собою, ближнім і творінням) 2. Християнські цінності та характер (внутрішній світ — совість, поведінка; приклади з притч) 3. Духовний наставник — друг і провідник у житті підлітка (роль духовного наставника у формуванні, визначенні та утвердженні особистості; приклади великих духовних наставників) 7. Молодь — носії християнських цінностей за прикладом святих (любов, мужність, гідність, терпіння, поміркованість, скромність, прощення, мудрість, милосердя, благодійність, жертовність) 8. Любов — основа християнського життя (Гімн любові — 1-ше послання до Коринтян, розділ 13) 9. Внутрішній мир і практики стійкості (християнське ставлення до труднощів: молитва, прощення та вдячність; притча про блудного сина) 10. Краса і святість життя (елементи християнської біоетики; гармонія між Богом, людиною та природою) 11. Молитва — джерело миру, радості та єднання (діалог людини з Богом; зразки та плоди молитви) 12. Відкриття цінності душі у світлі віри (віра, надія та любов — орієнтири для сьогодення й вічності) 13. Духовний та естетичний виміри сакрального мистецтва (елементи церковної архітектури, музики та живопису; визначні місця поклоніння: Національний кафедральний собор / значущі собори та церкви — монастир Трьох Святителів у Яссах, монастир Куртя-де-Арджеш, собор святого Димитрія в Крайові, собор Трьох Святителів у Тімішоарі, собор Успіння Пресвятої Богородиці в Клуж-Напоці тощо) 14. Людина — істота, що вірує та шукає істину (взаємодоповнюваність науки й релігії; псевдорелігійні та хибні прояви віри; формалізм, фанатизм і релігійний синкретизм) 15. Християнське розсудливість і відповідальність у цифрову епоху (медіаграмотність — освітні, моральні та духовні виклики)

Предметні галузі	ЗМІСТ
IV. Світові релігії: цінності та специфічні аспекти	1. Релігії античності — історичні віхи, походження та джерела (месопотамці, єгиптяни, греки, римляни, гето-даки) 2. Взаємозв'язок людини з божественним у релігіях античності (світобудова та сакральність природи; місця поклоніння, жрецтво, свята) 3. Культурний і філософський вимір античних релігій (від міфу до моралі; принципи та норми життя спільноти) 4. Східні релігії — історичні віхи, походження, джерела та вчення (індуїзм, буддизм, конфуціанство) 5. Прояви культури та ідентичності у східних релігіях (фундаментальні цінності: гармонія, співчуття, рівновага; сакральна архітектура; символи; свята та паломництва) 6. Міжрелігійний діалог і мирне співіснування (внесок східних релігій у соціальну згуртованість, культурне збагачення та утвердження миру між людьми; можливості й межі) 7. Монотеїстичні релігії — історичні віхи, вчення, сакральна архітектура, свята та паломництва (юдаїзм, християнство, іслам) 8. Етика взаємин і моральні цінності в монотеїстичних релігіях (сім'я, дружба, солідарність і повага до інших та до творіння; мир, справедливість, відповідальність, прощення й толерантність) 9. Священні писання — джерела натхнення для загальнолюдської культури (моральна та літературна цінність; художнє, освітнє й культурне значення в монотеїстичних релігіях) 10. Релігійні спільноти в нашій країні — особливості та культурно-мистецькі прояви (релігійне розмаїття в Румунії; міжетнічна та міжкультурна гармонія) 11. Елементи культурно-релігійної спадщини Румунії, внесені до списку ЮНЕСКО (дакійські фортеці в горах Орештіє, дерев'яні церкви Марамурешу, розписані церкви Молдови, монастир Хурезь, укріплені церкви Трансильванії, *дойна* та **Українська різдвяна колядка**).

Anexa nr.11.19. Programa de examen pentru disciplina Religie – Cultul Penticostal – REL_PENT_P1 (TC)

- *Proba E – a doua probă (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie – Cultul Penticostal* este realizată în conformitate cu prevederile Programei școlare pentru disciplina *Religie – Cultul Penticostal*, clasele a IX-a – a XII-a, trunchi comun (TC), pentru *filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*, aprobată prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6.930/2025, Anexa nr. 15. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie – Cultul Penticostal – REL_PENT_P1* (TC) fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru a doua probă E din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a – a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen la disciplina *Religie – Cultul Penticostal*, *programa REL_PENT_P1* (TC), este de a constata măsura în care candidatul exprimă identitatea religioasă, analizează formele de exprimare religioasă și modurile de viață în religiile lumii, adoptă decizii responsabile privind viața personală și comunitară și colaborează cu ceilalți prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentului curricular trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie – Cultul Penticostal*, *programa REL_PENT_P1* (TC), candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor competențe generale (CG), dobândite pe parcursul claselor a IX-a – a XII-a:

CG1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
CG3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
CG4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1	Definirea componentelor majore ale identității religioase
IX.CS.1.2	Descrierea elementelor care definesc comunitatea religioasă
IX.CS.1.3	Explicarea caracteristicilor care definesc învățătura de credință creștină
X.CS.1.1	Recunoașterea componentelor identității religioase în diferite contexte de viață
X.CS.1.2	Evidențierea elementelor care definesc comunitatea religioasă, în diferite contexte de viață
X.CS.1.3	Ilustrarea semnificațiilor care definesc învățătura de credință în diferite contexte de comunicare
XI.CS.1.1	Descrierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.2	Identificarea unor elemente de natură religioasă în creațiile culturale
XI.CS.1.3	Compararea unor elemente interdisciplinare care contribuie la exprimarea identității religioase
XII.CS.1.1	Evidențierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
XII.CS.1.2	Exprimarea identității religioase în diferite interacțiuni socio-culturale, valorificând elemente de patrimoniu local, național și universal
XII.CS.1.3	Argumentarea rolului modelelor de viață creștină pentru împlinirea personală și integrarea socială

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1	Identificarea elementelor definitorii ale credințelor și religiilor studiate
IX.CS.2.2	Prezentarea principalelor religii din perspectivă istorică
IX.CS.2.3	Explicarea elementelor religioase utilizând resurse digitale
X.CS.2.1	Analizarea elementelor definitorii ale religiilor și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural
X.CS.2.2	Descrierea practicilor și a ritualurilor care aparțin diferitelor religii
X.CS.2.3	Aplicarea resurselor digitale pentru explorarea și prezentarea expresiilor religioase ale lumii
XI.CS.2.1	Aplicarea principiilor eticii din religiile lumii în abordarea unor probleme actuale și universale
XI.CS.2.2	Identificarea valorilor universale din religiile lumii și a modalităților specifice de exprimare a acestora
XI.CS.2.3	Analizarea comparativă a valorilor religioase folosind instrumente digitale
XII.CS.2.1	Respectarea diversității religioase, fundamentată pe cunoașterea și asumarea învățăturii de credință proprie
XII.CS.2.2	Formularea unor opinii religios-morale cu privire la confesiunile creștine, prin raportare la credința proprie
XII.CS.2.3	Evaluarea critică și realizarea de produse digitale privind valorile și expresiile religioase

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1	Susținerea unor decizii din viața personală în corelare cu valorile religioase
IX.CS.3.2	Sintetizarea valorilor biblice necesare în alegerea unor comportamente adecvate în familie, școală și comunitate
IX.CS.3.3	Aplicarea discernământului moral în utilizarea tehnologiei
X.CS.3.1	Actualizarea învățăturii de credință prin raportarea la deciziile din viața personală și a comunității
X.CS.3.2	Evaluarea atitudinilor creștine în contexte diferite de viață
X.CS.3.3	Analizarea și fundamentarea deciziilor etice în contexte digitale
XI.CS.3.1	Argumentarea învățăturilor desprinse din viețile persoanelor biblice, ca modele și repere demne de urmat
XI.CS.3.2	Evidențierea necesității virtuților în relațiile interpersonale și comunitare ale tinerilor

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.3.3	Evaluarea responsabilă a utilizării tehnologiei în viața personală și comunitară
XII.CS.3.1	Evaluarea deciziilor personale în perspectiva dezvoltării atitudinilor și comportamentelor creștine
XII.CS.3.2	Integrarea discernământului moral în elaborarea deciziilor mature privind tehnologia
XII.CS.3.3	Exersarea discernământului moral și spiritual în utilizarea tehnologiei și a inteligenței artificiale, pentru adoptarea unor decizii responsabile în viața personală și comunitară

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1	Sintetizarea rolului valorilor religioase în vederea menținerii solidarității comunitare
IX.CS.4.2	Propunerea de activități și proiecte individuale și de grup, prin raportare la învățăturile creștine
IX.CS.4.3	Înțelegerea rolului expresiilor religioase în promovarea comuniunii
X.CS.4.1	Evidențierea particularităților unei comunități construite pe valorile religioase creștine
X.CS.4.2	Adoptarea unei atitudini pozitive față de semenii și mediul înconjurător în spiritul valorilor creștine
X.CS.4.3	Aplicarea expresiilor religioase (cântare, sărbători) pentru consolidarea comuniunii
XI.CS.4.1	Dezvoltarea contextelor de coeziune socială prin perspectiva promovării unor modele creștine
XI.CS.4.2	Evaluarea modurilor în care provocările actuale influențează viața religioasă a persoanei și a comunității
XI.CS.4.3	Analizarea și valorificarea expresiilor muzicale și sărbătorești ca forme de comuniune creștină
XII.CS.4.1	Proiectarea unor modele creștine de manifestare a comportamentelor și atitudinilor religioase
XII.CS.4.2	Generarea de idei și proiecte personale care promovează respectarea valorilor religioase și incluziunea socială
XII.CS.4.3	Integrarea expresiilor muzicale și sărbătorești în proiecte de comuniune și mărturie creștină

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
I. Hristos – Calea, Adevărul și Viața	Clasa a IX-a 1.1. Viața Domnului Isus Hristos (preexistența; profețiile mesianice; misiunea Sa) 1.2. Identitatea Domnului Isus (numele; natura divino-umană; lucrările / funcțiile Sale) 1.3. Ucenicii Domnului Isus (sensul uceniciei; cei doisprezece ucenici; exemple de viață și lucrare: Petru, Ioan, Iacov ș.a.) 1.4. Chemarea la ucenicie (răspunsul la chemare; lepădarea de sine; urmarea lui Hristos) 1.5. Marea Trimitere (mandatul uceniciei; lucrarea și costul slujirii; răsplata ucenicului)

Domenii de conținut	Conținuturi
	Clasa a X-a 1.1. Lucrarea mântuitoare a Domnului Isus Hristos (păcatul și consecințele lui; mântuirea prin credința în jertfa lui Hristos; efectele mântuirii: iertarea păcatelor, îndreptățirea, substituirea, reconcilierea) 1.2. Minunile Domnului Isus (definire și clasificare; semnificația teologică; actualitatea minunilor prin lucrarea Duhului Sfânt) 1.3. Relațiile interpersonale ale Mântuitorului (atitudinea față de familie, prieteni și adversari; relația cu vameșii și păcătoșii; modelul oferit credincioșilor în relațiile umane; cercul ucenicilor și al apropiaților) 1.4. Relația personală cu Isus (prietenia cu Hristos – temelia vieții spirituale; nașterea din nou; practicarea disciplinelor spirituale; trăirea valorilor creștine prin ascultare și slujire; binecuvântările relației autentice cu Domnul) Clasa a XI-a 1.1. Isus: simboluri și prefigurări în Vechiul Testament (Isaac, Mielul Pascal, șarpele de aramă, Marele Preot – anticipări ale lui Hristos.) 1.2. Isus – apa și pâinea („Apa vie” - dialogul cu femeia samariteancă; „Pâinea vieții” - înmulțirea pâinilor) 1.3. Păstorul cel bun – Ușa oilor (Psalmul 23; Isus ca Păstor și Ușa a oilor; creștinul – urmaș al Păstorului) 1.4. Isus – vița (Vița și mlădițele: rodirea, curățirea și tăierea mlădițelor) 1.5. Isus – Lumina lumii (Isus, Lumina lumii; creștinul – lumină în lume) Clasa a XII-a 1.1. Predica de pe Munte (Fericirile; valori creștine fundamentale; principii morale) 1.2. Pildele Domnului Isus (Definiție și scop; interpretare; pildele Împărăției; învățături ale responsabilității creștine) 1.3. Asemănarea cu Hristos (Chipul lui Hristos; Virtuți în relația cu Dumnezeu: supunere, ascultare, smerenie; virtuți în relația cu oamenii: milă, iertare, compasiune; viața creștinului în Hristos) 1.4. Isus - învierea și viața (Logosul întrupat; învierea lui Lazăr; viața spirituală din belșug prin Hristos) 1.5. Dragostea – suma valorilor creștine (Definire; împlinirea Legii; cea mai mare poruncă; dimensiuni practice)
II. Comunitatea religioasă – identitate, coresponsabilitate și bucuria mărturisirii	Clasa a IX-a 4.1. Istoria Bisericii Penticostale mondiale (originile mișcării penticostale; trezirea de la Azusa Street (1900); dezvoltarea mișcării la nivel global; dinamica contemporană a penticostalismului) 4.2. Doctrina Bisericii Penticostale (Biblia, Cuvântul lui Dumnezeu; Dumnezeu Triunic; mântuirea prin credința în Isus Hristos; rolul și lucrarea Duhului Sfânt) 4.3. Participarea la viața comunității eclesiale (apartenența și implicarea în Biserică; identitatea de mădular în Trupul lui Hristos; actele de cult; relațiile frățesti; sprijinirea materială a Bisericii) 4.4. Muzica în Biserică (dimensiunea teologică a cântării; lauda ca expresie a credinței; funcțiile și rolul muzicii în viața comunitară) 4.5. Sărbători creștine – celebrarea evenimentelor din viața și lucrarea Domnului Isus Hristos (nașterea, botezul, moartea, învierea, înălțarea la cer); sărbătoarea Cincizecimii Clasa a X-a 4.1. Istoria Bisericii Penticostale din România (Începuturi; dezvoltare și manifestarea darurilor Duhului Sfânt; persecuțiile comuniste)

Domenii de conținut	Conținuturi
	4.2 Organizarea Bisericii Penticostale, slujbele din biserică (Structura organizațională; conducerea bisericii; slujbele biblice; departamente de lucru) 4.3. Actele de cult (Definirea actelor de cult; principalele acte de cult) 4.4 Creștinul și societatea (Rolul creștinului; rugăciune pentru localitate și națiune; implicare civică; refuzul participării la manifestări lumești) 4.5. Cântarea de laudă (Lauda ca imperativ biblic; scopul cântării; repertoriu pentru toate generațiile; compoziții românești) 4.6. Sărbători creștine – celebrarea evenimentelor din viața și lucrarea Domnului Isus Hristos (nașterea, botezul, moartea, învierea, înălțarea la cer); sărbătoarea Cincizecimii Clasa a XI-a 4.1. Scopurile Bisericii (Glorificarea lui Dumnezeu; părtășia frățească; evanghelizarea; ucenicizarea; slujirea) 4.2. Responsabilitatea creștinului în părtășia Bisericii (Responsabilitate vs pasivitate; rugăciunea individuală; implicare activă în viața bisericii) 4.3. Rosta Duhului Sfânt (În relația cu Dumnezeu; în relația cu ceilalți; în relație cu sine) 4.4. Lucrări de bază ale Duhului Sfânt (Pocăința; Nașterea din Nou; Botezul cu Duhul Sfânt; Sfințirea) 4.5. Sărbători creștine – celebrarea evenimentelor din viața și lucrarea Domnului Isus Hristos (nașterea, botezul, moartea, învierea, înălțarea la cer); sărbătoarea Cincizecimii Clasa a XII-a 4.1. Practicile Bisericii Penticostale (Post, rugăciune, dărnicie, vizitarea bolnavilor; alte practici de viață spirituală) 4.2. Cântările duhovnicești (Scopul muzicii în biserică; caracteristici și interpretare duhovnicească) 4.3. Darurile Duhului Sfânt (Definire, clasificare și manifestare a darurilor duhovnicești) 4.4. Activitățile sociale ale creștinului (Implicare socială și misionară; ajutorarea orfanilor, vârstnicilor, spitalelor; promovarea Evangheliei; educație și centre sociale.) 4.5. Bucuria mărturisirii (Definire și modalități de mărturisire; efecte spirituale; misionarism) 4.6. Sărbători creștine – celebrarea evenimentelor din viața și lucrarea Domnului Isus Hristos (nașterea, botezul, moartea, învierea, înălțarea la cer); sărbătoarea Cincizecimii
III. Creștinismul și provocările lumii contemporane	Clasa a IX-a 3.1. Minciuna (definiție și origine; forme de denaturare a adevărului; consecințe morale și spirituale; eliberarea prin adevăr) 3.2. Alcoolul, fumatul și drogurile (cauze și riscuri ale dependenței; efecte individuale și comunitare; fundament biblic pentru abținere) 3.3. Mânia (perspectiva biblică; cultivarea autocontrolului și a blândeții; atitudini corecte în relațiile interumane) 3.4. Furtul: principii biblice și integritate (principiul biblic „Să nu furi”; încălcarea dreptului de proprietate; integritatea ca standard divin) 3.5. Ipocrizia (definire și manifestări; efecte negative asupra vieții personale și comunitare; soluții biblice pentru autenticitate) 3.6. Răzvrătirea (respectul față de părinți; principii biblice ale relației părinte-copil; responsabilități și modalități de îmbunătățire a relațiilor familiale)

Domenii de conținut	Conținuturi
	3.7. Invidia (trăsături și cauze; consecințe asupra individului și comunității; abordarea biblică a spiritului de rivalitate) Clasa a X-a 3.1. Nevoia de modele și mentorare (Modelul lui Hristos ca reper suprem; exemple biblice și istorice de credință; trăsături ale unui model creștin autentic în contextul contemporan) 3.2. Anturajul (Influența anturajului; riscuri în mediul online și offline; prietenii autentice versus anturaje nocive). 3.3. Integritatea (Definire și manifestare; puritatea morală și spirituală; valori fundamentale ale integrității). 3.4. Aspectul fizic (Raportul dintre închinare și vestimentație; principii biblice ale decenței și modestiei; trupul ca Templu al Duhului Sfânt) 3.5. Complexe și identitate (Complexele de inferioritate/superioritate; imaginea de sine; identitatea în Hristos) 3.6. Relații interpersonale (Iubirea aproapelui; iertarea și rezolvarea conflictelor; eliminarea rivalităților și a bullying-ului) 3.7. Limbajul și responsabilitatea comunicării (puterea cuvintelor și impactul lor; cultivarea unui limbaj curat și binevoitor; evitarea vorbirii negative, a bârfei și a influențelor nocive din mass-media) Clasa a XI-a 3.1. Caracterul creștin (Definire; trăsături esențiale; formarea caracterului; recompense spirituale și morale) 3.2. Libertatea (Libertate și libertinaj; legea și harul; libertatea în Hristos; exemple biblice) 3.3. Muzica contemporană (Caracteristici; influența asupra tinerilor; efecte pozitive și negative) 3.4. Perspectiva biblică asupra suferinței (Exemple biblice: Iov, suferințele lui Hristos; rol și beneficii spirituale ale suferinței) 3.5. Creștinul și mediul de viață (Adaptarea și mărturia în context profesional, cultural și virtual) 3.6. Responsabilitatea deciziilor (voia lui Dumnezeu; călăuzirea Duhului Sfânt; consecințe și beneficii) 3.7. Alegerea carierei (Definirea și importanța carierei; principii biblice în orientarea profesională; dezvoltarea în carieră) Clasa a XII-a 3.1. Familia creștină (Definirea familiei; formarea unei familii de caracter; principii biblice fundamentale; scopurile și rolul familiei creștine) 3.2. Etica muncii (Ziua de odihnă; datoria muncii; standardul biblic „ca pentru Domnul”; valori etice ale muncii responsabile) 3.3. Concepția creștină asupra vieții (Viața - cea mai înaltă valoare morală, Protejarea vieții, pericole actuale asupra vieții) 3.4. Puritate și responsabilitate trupească în perspectiva biblică (Castitatea; riscuri și tentații contemporane; perspectiva biblică asupra integrității trupești și morale) 3.5. Inteligența artificială (Dezvoltarea tehnologică și robotică; relația om-mașină; creativitate constructivă vs distructivă; limite morale și spirituale) 3.6. Probleme emoționale contemporane (anorexie, bulimie, depresie)
IV. Religiiile lumii: valori și aspecte specifice	Clasa a IX-a 2.1. Mesopotamia și Egiptul antic (relația om-divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase)

Domenii de conținut	Conținuturi
	2.2. Grecia și Roma antică (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) 2.3. Henoteismul dacic (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) Clasa a X-a 2.1. Iudaismul (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) 2.2. Creștinismul (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) 2.3. Islamul (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) Clasa a XI-a 2.1. Hinduismul (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) 2.2. Budismul (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) 2.3. Confucianismul și alte religii (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) Clasa a XII-a 2.1. Elemente comune în ortodoxie, catolicism, protestantism și neoprotestantism (Omul și relația cu divinitatea; concepția despre lume și viață; comuniunea credincioșilor; aspecte culturale și artistice) 2.2. Elemente specifice în ortodoxie și catolicism (Dimensiunea sacramentală și liturgică; omul în raport cu harul; tradiție, ierarhie și autoritate; patrimoniu cultural și artistic) 2.3. Elemente specifice în protestantism și neoprotestantism (Accent pe Scriptură și credința personală; relația personală cu Dumnezeu; comunitatea ca spațiu al implicării; simplitate în închinare; contribuții educaționale)

Anexa nr. 11.20. Programa de examen pentru disciplina Religie – Cultul Penticostal – REL_PENT_P2 (TC)

- *Proba F (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate domeniile și toate calificările profesionale (complementar disciplinelor alese la proba E); filiera vocațională, profilurile artistic, militar, pedagogic și sportiv, toate specializările (complementar disciplinelor alese la proba E)*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie – Cultul Penticostal* este realizată în conformitate cu prevederile Programei școlare pentru disciplina *Religie – Cultul Penticostal, clasele a IX-a – a XII-a, trunchi comun (TC)*, aprobată prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 6.930/2025, Anexa nr. 15. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie – Cultul Penticostal – REL_PENT_P2 (TC)* fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru proba F (complementar disciplinelor alese la proba E) din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a – a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen la disciplina *Religie – Cultul Penticostal, programa REL_PENT_P2 (TC)*, este de a constata măsura în care candidatul exprimă identitatea religioasă, analizează formele de exprimare religioasă și modurile de viață în religiile lumii, adoptă decizii responsabile privind viața personală și comunitară și colaborează cu ceilalți prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentului curricular trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie – Cultul Penticostal, programa REL_PENT_P2 (TC)*, candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor competențe generale (CG), dobândite pe parcursul claselor a IX-a – a XII-a:

CG1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
CG3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
CG4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** care pot fi evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru ciclul liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1	Definirea componentelor majore ale identității religioase
IX.CS.1.2	Descrierea elementelor care definesc comunitatea religioasă
IX.CS.1.3	Explicarea caracteristicilor care definesc învățătura de credință creștină
X.CS.1.1	Recunoașterea componentelor identității religioase în diferite contexte de viață
X.CS.1.2	Evidențierea elementelor care definesc comunitatea religioasă, în diferite contexte de viață
X.CS.1.3	Ilustrarea semnificațiilor care definesc învățătura de credință în diferite contexte de comunicare

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.1	Descrierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
XI.CS.1.2	Identificarea unor elemente de natură religioasă în creațiile culturale
XI.CS.1.3	Compararea unor elemente interdisciplinare care contribuie la exprimarea identității religioase
XII.CS.1.1	Evidențierea componentelor identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
XII.CS.1.2	Exprimarea identității religioase în diferite interacțiuni socio-culturale, valorificând elemente de patrimoniu local, național și universal
XII.CS.1.3	Argumentarea rolului modelelor de viață creștină pentru împlinirea personală și integrarea socială

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1	Identificarea elementelor definitorii ale credințelor și religiilor studiate
IX.CS.2.2	Prezentarea principalelor religii din perspectivă istorică
IX.CS.2.3	Explicarea elementelor religioase utilizând resurse digitale
X.CS.2.1	Analizarea elementelor definitorii ale religiilor și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural
X.CS.2.2	Descrierea practicilor și a ritualurilor care aparțin diferitelor religii
X.CS.2.3	Aplicarea resurselor digitale pentru explorarea și prezentarea expresiilor religioase ale lumii
XI.CS.2.1	Aplicarea principiilor eticii din religiile lumii în abordarea unor probleme actuale și universale
XI.CS.2.2	Identificarea valorilor universale din religiile lumii și a modalităților specifice de exprimare a acestora
XI.CS.2.3	Analizarea comparativă a valorilor religioase folosind instrumente digitale
XII.CS.2.1	Respectarea diversității religioase, fundamentată pe cunoașterea și asumarea învățăturii de credință proprii
XII.CS.2.2	Formularea unor opinii religios-morale cu privire la confesiunile creștine, prin raportare la credința proprie
XII.CS.2.3	Evaluarea critică și realizarea de produse digitale privind valorile și expresiile religioase

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1	Susținerea unor decizii din viața personală în corelare cu valorile religioase
IX.CS.3.2	Sintetizarea valorilor biblice necesare în alegerea unor comportamente adecvate în familie, școală și comunitate
IX.CS.3.3	Aplicarea discernământului moral în utilizarea tehnologiei
X.CS.3.1	Actualizarea învățăturii de credință prin raportarea la deciziile din viața personală și a comunității
X.CS.3.2	Evaluarea atitudinilor creștine în contexte diferite de viață
X.CS.3.3	Analizarea și fundamentarea deciziilor etice în contexte digitale
XI.CS.3.1	Argumentarea învățăturilor desprinse din viețile persoanelor biblice, ca modele și repere demne de urmat

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.3.2	Evidențierea necesității virtuților în relațiile interpersonale și comunitare ale tinerilor
XI.CS.3.3	Evaluarea responsabilă a utilizării tehnologiei în viața personală și comunitară
XII.CS.3.1	Evaluarea deciziilor personale în perspectiva dezvoltării atitudinilor și comportamentelor creștine
XII.CS.3.2	Integrarea discernământului moral în elaborarea deciziilor mature privind tehnologia
XII.CS.3.3	Exersarea discernământului moral și spiritual în utilizarea tehnologiei și a inteligenței artificiale, pentru adoptarea unor decizii responsabile în viața personală și comunitară

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1	Sintetizarea rolului valorilor religioase în vederea menținerii solidarității comunitare
IX.CS.4.2	Propunerea de activități și proiecte individuale și de grup, prin raportare la învățăturile creștine
IX.CS.4.3	Înțelegerea rolului expresiilor religioase în promovarea comuniunii
X.CS.4.1	Evidențierea particularităților unei comunități construite pe valorile religioase creștine
X.CS.4.2	Adoptarea unei atitudini pozitive față de semenii și mediul înconjurător în spiritul valorilor creștine
X.CS.4.3	Aplicarea expresiilor religioase (cântare, sărbători) pentru consolidarea comuniunii
XI.CS.4.1	Dezvoltarea contextelor de coeziune socială prin perspectiva promovării unor modele creștine
XI.CS.4.2	Evaluarea modurilor în care provocările actuale influențează viața religioasă a persoanei și a comunității
XI.CS.4.3	Analizarea și valorificarea expresiilor muzicale și sărbătorești ca forme de comuniune creștină
XII.CS.4.1	Proiectarea unor modele creștine de manifestare a comportamentelor și atitudinilor religioase
XII.CS.4.2	Generarea de idei și proiecte personale care promovează respectarea valorilor religioase și incluziunea socială
XII.CS.4.3	Integrarea expresiilor muzicale și sărbătorești în proiecte de comuniune și mărturie creștină

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate separat de competențele de evaluat, cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
I. Hristos – Calea, Adevărul și Viața	Clasa a IX-a 1.1. Viața Domnului Isus Hristos (preexistența; profețiile mesianice; misiunea Sa) 1.2. Identitatea Domnului Isus (numele; natura divino-umană; lucrările / funcțiile Sale) 1.3. Ucenicii Domnului Isus (sensul uceniciei; cei doisprezece ucenici; exemple de viață și lucrare: Petru, Ioan, Iacov ș.a.) 1.4. Chemarea la ucenicie (răspunsul la chemare; lepădarea de sine; urmarea lui Hristos)

Domenii de conținut	Conținuturi
	1.5. Marea Trimitere (mandatul uceniciei; lucrarea și costul slujirii; răsplata ucenicului) Clasa a X-a 1.1. Lucrarea mântuitoare a Domnului Isus Hristos (păcatul și consecințele lui; mântuirea prin credința în jertfa lui Hristos; efectele mântuirii: iertarea păcatelor, îndreptățirea, substituirea, reconcilierea) 1.2. Minunile Domnului Isus (definire și clasificare; semnificația teologică; actualitatea minunilor prin lucrarea Duhului Sfânt) 1.3. Relațiile interpersonale ale Mântuitorului (atitudinea față de familie, prieteni și adversari; relația cu vameșii și păcătoșii; modelul oferit credincioșilor în relațiile umane; cercul ucenicilor și al apropiaților) 1.4. Relația personală cu Isus (prietenia cu Hristos – temelia vieții spirituale; nașterea din nou; practicarea disciplinelor spirituale; trăirea valorilor creștine prin ascultare și slujire; binecuvântările relației autentice cu Domnul) Clasa a XI-a 1.1. Isus: simboluri și prefigurări în Vechiul Testament (Isaac, Mielul Pascal, șarpele de aramă, Marele Preot – anticipări ale lui Hristos.) 1.2. Isus – apa și pâinea („Apa vie” - dialogul cu femeia samariteancă; „Pâinea vieții” - înmulțirea pâinilor) 1.3. Păstorul cel bun – Ușa oilor (Psalmul 23; Isus ca Păstor și Ușă a oilor; creștinul – urmaș al Păstorului) 1.4. Isus – vița (Vița și mlădițele: rodirea, curățirea și tăierea mlădițelor) 1.5. Isus – Lumina lumii (Isus, Lumina lumii; creștinul – luminează în lume) Clasa a XII-a 1.1. Predica de pe Munte (Fericirile; valori creștine fundamentale; principii morale) 1.2. Pildele Domnului Isus (Definiție și scop; interpretare; pildele Împărăției; învățături ale responsabilității creștine) 1.3. Asemănarea cu Hristos (Chipul lui Hristos; Virtuți în relația cu Dumnezeu: supunere, ascultare, smerenie; virtuți în relația cu oamenii: milă, iertare, compasiune; viața creștinului în Hristos) 1.4. Isus - învierea și viața (Logosul întrupat; învierea lui Lazăr; viață spirituală din belșug prin Hristos) 1.5. Dragostea – suma valorilor creștine (Definire; împlinirea Legii; cea mai mare poruncă; dimensiuni practice)
II. Comunitatea religioasă – identitate, coresponsabilitate și bucuria mărturisirii	Clasa a IX-a 4.1. Istoria Bisericii Penticostale mondiale (originile mișcării penticostale; trezirea de la Azusa Street (1900); dezvoltarea mișcării la nivel global; dinamica contemporană a penticostalismului) 4.2. Doctrina Bisericii Penticostale (Biblia, Cuvântul lui Dumnezeu; Dumnezeu Triunic; mântuirea prin credința în Isus Hristos; rolul și lucrarea Duhului Sfânt) 4.3. Participarea la viața comunității eclesiale (apartenența și implicarea în Biserică; identitatea de mădular în Trupul lui Hristos; actele de cult; relațiile frățești; sprijinirea materială a Bisericii) 4.4. Muzica în Biserică (dimensiunea teologică a cântării; lauda ca expresie a credinței; funcțiile și rolul muzicii în viața comunitară) 4.5. Sărbători creștine – celebrarea evenimentelor din viața și lucrarea Domnului Isus Hristos (nașterea, botezul, moartea, învierea, înălțarea la cer); sărbătoarea Cincizecimii Clasa a X-a 4.1. Istoria Bisericii Penticostale din România (Începuturi; dezvoltare și manifestarea darurilor Duhului Sfânt; persecuțiile comuniste) 4.2. Organizarea Bisericii Penticostale, slujbele din biserică (Structura organizațională; conducerea bisericii; slujbele biblice; departamente de lucru)

Domenii de conținut	Conținuturi
	4.3. Actele de cult (Definirea actelor de cult; principalele acte de cult) 4.4. Creștinul și societatea (Rolul creștinului; rugăciune pentru localitate și națiune; implicare civică; refuzul participării la manifestări lumești) 4.5. Cântarea de laudă (Lauda ca imperativ biblic; scopul cântării; repertoriu pentru toate generațiile; compoziții românești) 4.6. Sărbători creștine – celebrarea evenimentelor din viața și lucrarea Domnului Isus Hristos (nașterea, botezul, moartea, învierea, înălțarea la cer); sărbătoarea Cincizecimii Clasa a XI-a 4.1. Scopurile Bisericii (Glorificarea lui Dumnezeu; părtășia frățească; evanghelizarea; ucenicizarea; slujirea) 4.2. Responsabilitatea creștinului în părtășia Bisericii (Responsabilitate vs pasivitate; rugăciunea individuală; implicare activă în viața bisericii) 4.3. Roadă Duhului Sfânt (În relația cu Dumnezeu; în relația cu ceilalți; în relație cu sine) 4.4. Lucrări de bază ale Duhului Sfânt (Pocăința; Nașterea din Nou; Botezul cu Duhul Sfânt; Sfințirea) 4.5. Sărbători creștine – celebrarea evenimentelor din viața și lucrarea Domnului Isus Hristos (nașterea, botezul, moartea, învierea, înălțarea la cer); sărbătoarea Cincizecimii Clasa a XII-a 4.1. Practicile Bisericii Penticostale (Post, rugăciune, dărnicie, vizitarea bolnavilor; alte practici de viață spirituală) 4.2. Cântările duhovnicești (Scopul muzicii în biserică; caracteristici și interpretare duhovnicească) 4.3. Darurile Duhului Sfânt (Definire, clasificare și manifestare a darurilor duhovnicești) 4.4. Activitățile sociale ale creștinului (Implicare socială și misionară; ajutorarea orfanilor, vârstnicilor, spitalelor; promovarea Evangheliei; educație și centre sociale.) 4.5. Bucuria mărturisirii (Definire și modalități de mărturisire; efecte spirituale; misionarism) 4.6. Sărbători creștine – celebrarea evenimentelor din viața și lucrarea Domnului Isus Hristos (nașterea, botezul, moartea, învierea, înălțarea la cer); sărbătoarea Cincizecimii
III. Creștinismul și provocările lumii contemporane	Clasa a IX-a 3.1. Minciuna (definiție și origine; forme de denaturare a adevărului; consecințe morale și spirituale; eliberarea prin adevăr) 3.2. Alcoolul, fumatul și drogurile (cauze și riscuri ale dependenței; efecte individuale și comunitare; fundament biblic pentru abținerea) 3.3. Mânia (perspectiva biblică; cultivarea autocontrolului și a blândeții; atitudini corecte în relațiile interumane) 3.4. Furtul: principii biblice și integritate (principiul biblic „Să nu furi”; încălcarea dreptului de proprietate; integritatea ca standard divin) 3.5. Ipocrizia (definire și manifestări; efecte negative asupra vieții personale și comunitare; soluții biblice pentru autenticitate) 3.6. Răzvrătirea (respectul față de părinți; principii biblice ale relației părinte-copil; responsabilități și modalități de îmbunătățire a relațiilor familiale) 3.7. Invidia (trăsături și cauze; consecințe asupra individului și comunității; abordarea biblică a spiritului de rivalitate) Clasa a X-a 3.1. Nevoia de modele și mentorare (Modelul lui Hristos ca reper suprem; exemple biblice și istorice de credință; trăsături ale unui model creștin autentic în contextul contemporan)

Domenii de conținut	Conținuturi
	3.2. Anturajul (Influența anturajului; riscuri în mediul online și offline; prietenii autentice versus anturaje nocive). 3.3. Integritatea (Definire și manifestare; puritatea morală și spirituală; valori fundamentale ale integrității). 3.4. Aspectul fizic (Raportul dintre închinare și vestimentație; principii biblice ale decenței și modestiei; trupul ca Templu al Duhului Sfânt) 3.5. Complexe și identitate (Complexele de inferioritate/superioritate; imaginea de sine; identitatea în Hristos) 3.6. Relații interpersonale (Iubirea aproapelui; iertarea și rezolvarea conflictelor; eliminarea rivalităților și a bullying-ului) 3.7. Limbajul și responsabilitatea comunicării (puterea cuvintelor și impactul lor; cultivarea unui limbaj curat și binevoitor; evitarea vorbirii negative, a bârfei și a influențelor nocive din mass-media) Clasa a XI-a 3.1. Caracterul creștin (Definire; trăsături esențiale; formarea caracterului; recompense spirituale și morale) 3.2. Libertatea (Libertate și libertinaj; legea și harul; libertatea în Hristos; exemple biblice) 3.3. Muzica contemporană (Caracteristici; influența asupra tinerilor; efecte pozitive și negative) 3.4. Perspectiva biblică asupra suferinței (Exemple biblice: Iov, suferințele lui Hristos; rol și beneficii spirituale ale suferinței) 3.5. Creștinul și mediul de viață (Adaptarea și mărturia în context profesional, cultural și virtual) 3.6. Responsabilitatea deciziilor (voia lui Dumnezeu; călăuzirea Duhului Sfânt; consecințe și beneficii) 3.7. Alegerea carierei (Definirea și importanța carierei; principii biblice în orientarea profesională; dezvoltarea în carieră) Clasa a XII-a 3.1. Familia creștină (Definirea familiei; formarea unei familii de caracter; principii biblice fundamentale; scopurile și rolul familiei creștine) 3.2. Etica muncii (Ziua de odihnă; datoria muncii; standardul biblic „ca pentru Domnul”; valori etice ale muncii responsabile) 3.3. Concepția creștină asupra vieții (Viața - cea mai înaltă valoare morală, Protejarea vieții, pericole actuale asupra vieții) 3.4. Puritate și responsabilitate trupească în perspectiva biblică (Castitatea; riscuri și tentații contemporane; perspectiva biblică asupra integrității trupești și morale) 3.5. Inteligența artificială (Dezvoltarea tehnologică și robotică; relația om–mașină; creativitate constructivă vs distructivă; limite morale și spirituale) 3.6. Probleme emoționale contemporane (anorexie, bulimie, depresie)
IV. Religiile lumii: valori și aspecte specifice	Clasa a IX-a 2.1. Mesopotamia și Egiptul antic (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) 2.2. Grecia și Roma antică (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) 2.3. Henoteismul dacic (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) Clasa a X-a 2.1. Iudaismul (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) 2.2. Creștinismul (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) 2.3. Islamul (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase)

Domenii de conținut	Conținuturi
	Clasa a XI-a 2.1. Hinduismul (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) 2.2. Budismul (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) 2.3. Confucianismul și alte religii (relația om–divinitate; concepția despre lume și viață; dimensiunea comunitară; aspecte culturale și religioase) Clasa a XII-a 2.1. Elemente comune în ortodoxie, catolicism, protestantism și neoprotestantism (Omul și relația cu divinitatea; concepția despre lume și viață; comuniunea credincioșilor; aspecte culturale și artistice) 2.2. Elemente specifice în ortodoxie și catolicism (Dimensiunea sacramentală și liturgică; omul în raport cu harul; tradiție, ierarhie și autoritate; patrimoniu cultural și artistic) 2.3. Elemente specifice în protestantism și neoprotestantism (Accent pe Scriptură și credința personală; relația personală cu Dumnezeu; comunitatea ca spațiu al implicării; simplitate în închinare; contribuții educaționale)

Anexa nr.11.21. Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Reformat și Cultul Evanghelic-Lutheran* – REL_REF_EV_P1 (TC)

- Proba E – a doua probă (probă scrisă, specifică profilului/specializării)
- Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Reformat și Cultul Evanghelic-Lutheran* este realizată în conformitate cu prevederile *Programei școlare pentru disciplina Religie, Cultul Reformat și Cultul Evanghelic-Lutheran, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 16. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Reformat și Cultul Evanghelic-Lutheran - REL_REF_EV_P1 (TC)*, fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru a doua probă E, din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina *Religie, Cultul Reformat și Cultul Evanghelic-Lutheran*, programa *REL_REF_EV_P1 (TC)*, este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă, analizează contextele etice, precum și interpretează rolul practicii religioase și al valorilor creștine în viața cotidiană*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie, Cultul Reformat și Cultul Evanghelic-Lutheran*, programa *REL_REF_EV_P1 (TC)*, candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

CG1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
CG3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
CG4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru întregul ciclu liceal (fără cuplare cu conținuturile):

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS1.1	Definirea elementelor care construiesc propria identitate religioasă
IX.CS1.2	Explicarea semnificațiilor specifice care definesc învățătura de credință (fundamentele religiei creștine)
X.CS1.1	Identificarea elementelor care definesc comunitatea religioasă
X.CS1.2	Ilustrarea adecvată a semnificațiilor care definesc învățătura de credință (fundamentele religiei creștine), în diferite contexte de comunicare
XI.CS1.1	Exemplificarea unor elemente de natură religioasă, la nivelul produselor culturale – literatură, artă, pictură, cinematografie
XI.CS1.2	Evidențierea unor elemente cu caracter interdisciplinar, care contribuie la construcția și afirmarea identității religioase
XII.CS1.1	Prezentarea situației Bisericii ca trup al lui Hristos prin exemple din diferite epoci istorice în oglinda identității religioase personale
XII.CS1.2	Interpretarea critică a rolului identității religioase în contextul evenimentelor istorice

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS2.1	Analizarea formelor de exprimare bazate pe respectul diversității religioase, cunoașterea și asumarea învățăturii de credință proprii
X.CS2.1	Clasificarea doctrinelor religiilor antice și a confesiunilor de credință a evangheliei
XI.CS2.1	Demonstrarea modului în care religiile transformă viziunea despre lume, om și comuniune
XII.CS2.1	Compararea elementelor definitorii ale religiilor antice și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religioase-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS3.1	Analizarea rolului valorilor religioase în luarea deciziilor din viața personală
X.CS3.1	Prioritizarea învățăturilor de credință în luarea deciziilor din viața personală și a comunității
XI.CS3.1	Recomandarea unor modele și repere demne de urmat în luarea deciziilor
XII.CS3.1	Argumentarea unor alegeri în situații problematice din viața personală și a comunității, prin valorificarea învățăturilor de credință ca surse de reziliență

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS4.1	Integrarea valorilor religioase pentru realizarea și menținerea solidarității comunitare
IX.CS4.2	Proiectarea unor activități și proiecte individuale și de grup, prin aplicarea valorilor religioase
X.CS4.1	Formularea particularităților unei comunități construite pe valorile religioase creștine
X.CS4.2	Dezvoltarea unor interacțiuni pozitive cu alții într-o diversitate de contexte, prin acceptarea diversității religioase și prin manifestarea deschiderii pentru rezolvarea conflictelor
XI.CS4.1	Simularea unor contexte de relaționare care promovează modele creștine de coeziune socială
XI.CS4.2	Propunerea soluțiilor noi pentru provocările lumii contemporane, care au un impact asupra vieții religioase individuale și comunitare
XII.CS4.1	Sintetizarea propriilor convingeri, atitudini și valori religioase, manifestate în diferite contexte ale vieții
XII.CS4.2	Elaborarea, în calitate de cetățean responsabil a unor activități care promovează respectarea valorilor religioase

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate separat de competențele de evaluat, cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
Poporul ales se bucură și Îl slăvește pe Dumnezeu Creatorul	Biblia mea și eu De la începutul lumii până la reînnoirea finală Viața greșită - căderea în păcat și consecințele ei
Poporul legământului vestește promisiunea lui Dumnezeu.	Încheierea și reînnoirea legământului la patriarhi Dumnezeu eliberator în viața poporului din Vechiul Testament Poporul lui Dumnezeu în căutarea unei patrii
Dumnezeu formează o comunitate – o împărăție din poporul lui Israel	Împărăția în învățătura lui Dumnezeu Viața regilor în Vechiul Testament Împărăția reînnoită după robia babiloniană

Domenii de conținut	Conținuturi
Cei aleși se bucură în legea și în învățătura lui Dumnezeu	Manifestarea iubirii lui Dumnezeu în darea Legii Puterea rugăciunii în viața regilor și a profeților Înțelepciunea – ordonatoarea lumii: călăuzirea Duhului Sfânt în Vechiul Testament Credincioșie și statornicie față de Dumnezeu în viața profeților Valorile religioase în lumea de azi
Sfinții lui Dumnezeu sărbătoresc așteptându-l pe Cristos.	Cultul, formele închinării și sărbătorile în perioada Vechiului Testament Profețiile mesianice în Vechiul Testament
Cuvântul S-a făcut trup și noi am devenit copii ai lui Dumnezeu	Nașterea Evangheliei – promisiunea lui Dumnezeu se împlinește în Isus Isus se prezintă – botezul și ispita Puterea chemării – ucenicii pe urmele lui Isus
Apostolii și misiunea	Hristos a înviat – Domnul cel viu se întâlnește cu ucenicii Săi Comunitatea formată de Duhul Sfânt – prima comunitate creștină Misiunea dincolo de granițe – slujirea lui Petru și Pavel Misiunea comunității de ucenici astăzi: Biserica continuă să-l slujească pe Cristos
„Fiți împlinitori ai Cuvântului, nu numai ascultători ”	Responsabilitatea credinței și a vorbirii – în Epistola lui Iacov Perseverență și comunitate – calea credincioșiei în Epistola către Evrei Speranță și înnoire – promisiunea împlinirii finale A deveni făptuitori ai Cuvântului – o viață care izvorește din credință
Isus este Învățătorul ieri, azi și în veci	Fundamentul învățăturii – cel care își zidește casa pe stâncă: siguranța vieții întemeiate pe Isus Tainele Împărăției lui Dumnezeu și parabolele iubirii Puterea și mila lui Isus în minuni Victoria lui Isus asupra morții și viața Sa în noi: previziunea învierii
Să sărbătorim privind la Hristos	Sărbătorile mântuirii și rolul lor în viața comunității – De la Duminica Floriilor până la Rusalii
Cuvântul S-a făcut trup și noi am devenit copii ai lui Dumnezeu	Nașterea Evangheliei – promisiunea lui Dumnezeu se împlinește în Isus Isus se prezintă – botezul și ispita Puterea chemării – ucenicii pe urmele lui Isus
Apostolii și misiunea	Hristos a înviat – Domnul cel viu se întâlnește cu ucenicii Săi Comunitatea formată de Duhul Sfânt – prima comunitate creștină Misiunea dincolo de granițe – slujirea lui Petru și Pavel Misiunea comunității de ucenici astăzi: Biserica continuă să-l slujească pe Cristos
„Fiți împlinitori ai Cuvântului, nu numai ascultători ”	Responsabilitatea credinței și a vorbirii – în Epistola lui Iacov Perseverență și comunitate – calea credincioșiei în Epistola către Evrei Speranță și înnoire – promisiunea împlinirii finale A deveni făptuitori ai Cuvântului – o viață care izvorește din credință
Isus este Învățătorul ieri, azi și în veci	Fundamentul învățăturii – cel care își zidește casa pe stâncă: siguranța vieții întemeiate pe Isus Tainele Împărăției lui Dumnezeu și parabolele iubirii Puterea și mila lui Isus în minuni Victoria lui Isus asupra morții și viața Sa în noi: previziunea învierii
Sărbătorirea în comunitatea lui Hristos	Etica timpului liber: Viață responsabilă și petrecerea timpului într-un mod asemănător lui Hristos Odihna în Hristos: Păzirea corectă a zilei de odihnă
Viața în mâinile lui Cristos	Bazele eticii creștine: Responsabilitatea și libertatea individului în lumea contemporană Stâlpul eticii Vechiului Testament: A doua tablă de piatră a Decalogului Respectarea vieții: Probleme legate de avort, sinucidere și eutanasi

Domenii de conținut	Conținuturi
	Implicațiile morale ale descoperirilor științifice
Cu Cristos în provocările tinereții	„...de șapte ori cade și se ridică...”: Gestionarea eșecului în lumina Scripturii Privire spre viitor: Dilemele relației de cuplu, alegerii carierei și vârstei adulte „Al Domnului este pământul...”: Ocrotirea creației și responsabilitatea etică a omului față de lumea creată Etica clicurilor: Provocările morale ale lumii virtuale
Cu suflet tânăr pe calea credinței lui Cristos	Cine sunt ? – Pe căile identității, credinței și valorilor morale Glasul lui Hristos: Conștiința, ca busolă interioară în deciziile de zi cu zi
Călăuza lui Cristos și semnele drumului vieții	Învățătura lui Cristos gravată în inimă: Marea poruncă și etica revoluționară "Iubește-ți dușmanul!" Sinceritate și ipocrizie: Autenticitatea omului în vorbe și fapte Mânie și iertare: Dileme morale în relațiile umane „Voi sunteți sarea pământului...”: Exemplu, slujire și implicare comunitară în societate
Sărbătorind comuniunea lui Cristos	Etica timpului liber: Stil de viață responsabil și petrecere a timpului liber plăcută lui Cristos Odihna întru Cristos: Respectarea corectă a zilei de odihnă
O lume în așteptarea Mântuitorului și formele căutării	Baza bisericii este Cuvântul - Evanghelia în lumea păgână
Cei care îl urmează pe Cristos, răspânditori devotați ai Evangheliei.	Creștinismul de la Imperiul Roman la Evul Mediu Adoptarea creștinismului și fondarea statului Istoria Bisericii maghiare medievale
Viața bazată pe valorile creștine presupune reînnoirea.	Reformația germană și elvețiană: Luther Márton și Kálvin János Reformatorii maghiari: Dévay Bíró Mátyás, Szegedi Kis István Traduceri ale Bibliei în maghiară și mărturisiri de credință: Károli Gáspár, Szenczi Molnár Albert Principi-păzitori Istoria și bazele budismului: Kőrösi Csoma Sándor
A rămâne în prezența lui Cristos	Reformații în Bazinul Carpatic, în plină modernizare Secolul XX, o epocă a încercărilor și a vieților exemplare
Modalitățile de celebrare a comuniunii cu Cristos.	Modalitățile de celebrare a comuniunii cu Cristos Lumea hinduismului, budismului și a religiilor din Extremul Orient

Anexa nr.11.21. számú melléklet a Vallás, Református és Evangélikus-Lutheránus felekezetek – REL REF EV P1 (TC) tantárgy Vizsgaprogramjához

- *E vizsga – a második vizsga (írásbeli vizsga, a profilnak/szakiránynak megfelelően)*
- *Elméleti képzési ág, humán profil, társadalmitudományok és filológia szakirányok*

BEVEZETŐ

A Vallás tantárgy (Református és Evangélikus-Lutheránus felekezetek) vizsgaprogramja a református egyház és evangélikus-lutheránus egyház vallás tantárgy IX–XII. osztályos, törzsanyagi (TC) iskolai tantervének rendelkezéseivel összhangban készült, az elméleti ág, a humán profil, valamint a társadalomtudományok és a filológia szakirány számára, amelyet a 6930/2025-ös számú OMEC-rendelet 16. számú melléklete hagyott jóvá. Ez a program pontosítja azokat az általános és specifikus kompetenciákat, amelyeket értékelni fognak, valamint a tartományokat és tartalmakat, amelyek az e vizsgára jellemző értékelés célpontját képezik.

A Vallás tantárgy (Református és Evangélikus-Lutheránus felekezetek) – REL_REF_EV_P1(TC) vizsgaprogramja alapozza meg a 2030-as országos érettségi vizsga második, E próbájának tételeit, valamint az értékelési és pontozási útmutatókat. Az értékelés azokra a sajátos kompetenciákra fókuszál, amelyek hozzájárulnak az általános kompetenciák kialakulásához/fejlesztéséhez a gimnáziumi ciklus (IX–XII. osztály) során, igazodva a végzős diák képzési profiljához.

A vizsgaprobával történő értékelés célja a Vallás tantárgy (Református és Evangélikus-Lutheránus felekezetek), REL_REF_EV_P1(TC) programja keretében annak megállapítása, hogy a jelölt milyen mértékben azonosítja, mutatja be, elemzi, értelmezi és argumentálja a vallásos-erkölcsi tanításokat és értékeket, a vallási kifejezőmódokat, elemzi az etikai kontextusokat, valamint értelmezi a vallási gyakorlat és a keresztény értékek szerepét a mindennapi életben, a törzsanyag (TC) kurrikuláris szegmenseiben és a vizsgatípusban való tantárgyi elhelyezkedésnek megfelelő összetettségű helyzetekben.

A Vallás tantárgy (Református és Evangélikus-Lutheránus felekezetek) REL_REF_EV_P1(TC) vizsgapróbájának letételével a jelölt bizonyosságot tesz a IX–XII. osztály folyamán elsajátított következő általános kompetenciák (ÁK) kialakulásáról/fejlődéséről:

1ÁK	A vallási identitás kifejezése egyéni és közösségi szinten, különböző élethelyzetekben
2ÁK	A vallási kifejezésformák és életmódok elemzése a világvallásokban
3ÁK	A személyes és közösségi életre vonatkozó felelős döntések meghozatala a vallási-erkölcsi értékekkel összhangban
4ÁK	Együttműködés másokkal a közösség előmozdítása érdekében a társadalomban, minden személy vallási értékeinek tiszteletben tartásával

Mindegyik általános kompetenciához hozzárendeltek (vagy: társulnak) a vizsgán értékelt **sajátos / specifikus kompetenciák** (SK), amelyeket a hatályos tantervekből választottak ki, és a teljes líceumi ciklusra vonatkozóan, halmozottan (összevontan) mutatnak be (a tartalmakkal való párosítás nélkül):

1ÁK – A vallási identitás kifejezése egyéni és közösségi szinten, különböző élethelyzetekben

SK kódja	Értékelendő specifikus kompetenciák
IX.1.1.SK	Saját vallási identitását alkotó elemek meghatározása
IX.1.2.SK	A keresztyén vallás alapjait meghatározó sajátos jelentések magyarázata
X.1.1.SK	A vallási közösséget meghatározó elemek azonosítása
X.1.2.SK	A hitbeli tanítást (a keresztyén vallás alapjait) meghatározó jelentések megfelelő szemléltetése a különböző kommunikációs helyzetekben
XI.1.1.SK	Vallásos motívumok és témák példázása, amelyek megjelennek a különböző kulturális alkotásokban – irodalom, művészet és festészet, filmművészet
XI.1.2.SK	Olyan tudományterületek által kutatott tényezők kiemelése, amelyek hozzájárulnak a vallási identitás kialakításához és megerősödéséhez
XII.1.1.SK	A Krisztus-testként élő egyház helyzetének példákon keresztül történő bemutatása a különböző történelmi korszakokban saját vallási identitásának tükrében
XII.1.2.SK	A nemzeti identitástudat fontosságának kritikai értelmezése történelmi kontextusban

2ÁK – A vallási kifejezésformák és életmódok elemzése a világvallásokban

SK kódja	Értékelendő specifikus kompetenciák
IX.2.1.SK	A vallási sokféleség tiszteletén alapuló kifejezési formák elemzése, a saját hit tanításainak megismerése és elfogadása
X.2.1.SK	Az ókori vallások és az evangéliumok (kereszténység) alapvető hitelveinek osztályozása
XI.2.1.SK	A vallások emberi gondolkodást, világképet befolyásoló és formáló hatásának bemutatása
XII.2.1.SK	Az ősi vallások meghatározó elemeinek összehasonlítása, valamint ezek történelmi, társadalmi és kulturális szerepe

3ÁK – A személyes és közösségi életre vonatkozó felelős döntések meghozatala a vallási-erkölcsi értékekkel összhangban

SK kódja	Értékelendő specifikus kompetenciák
IX.3.1.SK	A vallási értékek hatásainak elemzése a mindennapi élethelyzetekben hozott emberi döntésekben
X.3.1.SK	A hit tanítások prioritizálása / előnybe helyezése a személyes és közösségi életben történő döntéshozatalban
XI.3.1.SK	Döntéshozatalban követendő modellek és mértékadó példák ajánlása
XII.3.1.SK	A személyes és közösségi élet problémás helyzeteiben meghozott döntések melletti érvelés, felhasználva a hit tanításait, mint a reziliencia forrását

4ÁK – Együttműködés másokkal a közösség előmozdítása érdekében a társadalomban, minden személy vallási értékeinek tiszteletben tartásával

SK kódja	Értékelendő specifikus kompetenciák
IX.4.1.SK	A vallási értékek integrálása a közösségi szolidaritás elérésében és fenntartásában
IX.4.2.SK	Egyéni és csoportos tevékenységek és projektek tervezése vallási értékek / értékrend alkalmazásával
X.4.1.SK	Egy keresztyén vallási értékeken alapuló közösség sajátosságainak megfogalmazása
X.4.2.SK	Pozitív együttműködés kialakítása különféle élethelyzetekben, a vallási sokszínűség elfogadásával és a konfliktusok megoldására való nyitottsággal
XI.4.1.SK	A társadalmi kohézió / összetartás keresztyén mintáit előmozdító kapcsolati kontextusok modellezése
XI.4.2.SK	Új megoldási lehetőségek ajánlása a modern világ kihívásaira, amelyek hatással vannak az egyéni és közösségi vallásos életre
XII.4.1.SK	Saját meggyőződésének attitűdjeinek és vallási értékeinek ötvözése, az élet különböző kontextusaiban / helyzeteiben / körülményeiben megnyilvánulva
XII.4.2.SK	Felelős állampolgárként olyan tevékenységek kidolgozása, amelyek a vallási értékek tiszteletben tartását hirdetik

TARTALMI TERÜLETEK ÉS TARTALMAK

Az értékelt tartalmak **tartalmi területek** szerint vannak rendszerezve, és az értékelendő kompetenciáktól elkülönítve, a liceumi ciklusra vonatkozóan halmozottan (összevontan) szerepelnek, a hatályos tantervekkel összhangban:

Tartalmi területek	Tartalmak
A választott nép ujjong és dicsőíti a Teremtő Istent	A Bibliám és én A világ kezdetétől a végső megújulásig Az elrontott élet és annak következményei
A szövetség népe hirdeti Isten ígéretét	Szövetségkötés és annak megerősítése az ősatyáknál A Szabadító Isten az ószövetségi nép életében Isten népe hazát keres
Izrael népéből Isten közösséget – királyságot formál	A királyság Isten tanításában Királyok élete az ószövetségben Megújult királyság a babiloni fogság után

Tartalmi területek	Tartalmak
Isten elhívottai törvényében és tanításában gyönyörködnek	Isten szeretetének megmutatkozása a Tízparancsolatban Az imádság ereje a királyok és próféták életében A Bölcsesség a világ rendtartója – a Szentlélek vezetése az Ószövetségben Hűség és kitartás Isten mellett a próféták életében Vallási értékek a mai világban
Isten szentjei Krisztusra várva ünnepelnek	Az istentisztelet és ünnepek az Ószövetség korában Messiási prófécia az Ószövetségben
Az Ige testté lett, mi pedig Isten gyermekeivé	Az örömhír születése – Isten ígérete beteljesedik Jézusban Jézus bemutatkozik – keresztség és kísértés A meghívás ereje – tanítványok Jézus nyomában
Apostolok és a misszió	Krisztus feltámadott – az élő Úr találkozik övéivel A Lélek által formált közösség – az első gyülekezet A misszió határokon túl – Péter és Pál szolgálata A tanítványi közösség küldetése ma: az egyház folytatja Krisztus szolgálatát
„Legyetek az Ige cselekvői, és ne csak hallgatói”	A hit és a beszéd felelőssége Jakab levelében Kitartás és közösség – a hűség útja a Zsidókhoz írt levélben Isten ígéreteinek beteljesedése Az Ige cselekvőivé válni – hitből fakadó élet
Jézus a Tanító tegnap, ma és mindörökké	Az, aki sziklára építi a házat: a Jézus tanítására alapozott élet biztonsága Az Isten országának titkai és a szeretet példázatai Jézus hatalma és irgalmassága, bemutatva a csodákon át Jézus győzelme a halálon és élete bennünk: a feltámadás előképei
Krisztusra figyelve ünnepelni	A megváltás ünnepei és a közösség életében betöltött szerepük – Virágvasárnaptól Pünkösdig
Élet Krisztus kezében	A keresztyén etika alapjai: az egyén felelőssége és szabadsága a kortárs világban Az Ószövetségi etika alappillére: a Tízparancsolat második kőtáblája Az élet tisztelete: az abortusz, az öngyilkosság és az eutanázia kérdései Tudományos felfedezések erkölcsi vonatkozásai
Krisztussal az ifjúkori kihívásokban	„...hétszer elesik az igaz, mégis fölkel...”: kudarckezelés a Szentírás fényében Pillantás a jövőbe: a párkapcsolat, a pályaválasztás és a felnőttkor dilemmái „Az Úré a föld...”: teremtvédelem és az ember etikai felelőssége a teremtett világért Kattintások etikája: a virtuális világ erkölcsi kihívásai
Ifjú szívvel a Krisztus-hit útján	Ki vagyok? Az identitás, a hit és a morális értékek útjain Krisztus hangja: a lelkiismeret, mint belső iránytű a mindennapok döntéseiben
Krisztus útjelző táblái az élethez	Jézus szívbe vésett tanítása: a nagy parancsolat és a “Szeresd ellenséged!” forradalmi etikája Őszinteség és képmutatás: az ember hitelessége szavakban és tettekben Harag és megbocsátás: morális dilemmák az emberi kapcsolatokban „Ti vagytok a föld sója...”: példamutatás, szolgálat és közösségvállalás a társadalomban
Ünnepelni Krisztus közösségében	A szabadidő etikája: felelős életvitel és Krisztusnak tetsző időtöltés Megpihenni Krisztusban: a pihenés napjának helyes megtartása
A Krisztusra váró világ és a keresés formái	Az egyház alapja az Ige – evangélium a pogány világban

Tartalmi területek	Tartalmak
A Krisztus követői, az evangélium önzetlen hirdetői	A kereszténység a Római Birodalomtól a középkorig A kereszténység felvétele és az államalapítás A középkori magyar egyház története
A Krisztusra figyelés állandó kihívása a megújulás	A német és a svájci reformáció: Luther Márton és Kálvin János Magyar reformátorok: Dévay Bíró Mátyás, Szegedi Kis István Bibliafordítások magyar nyelven és hitvallások: Károli Gáspár, Szenczi Molnár Albert Órálló fejedelmek: Nagy fejedelmek Erdélyben A buddhizmus története és alapjai: Körösi Csoma Sándor
Krisztus közösségében, Krisztus jelenlétében	Reformátusok a Kárpát-medencében, a teljes modernizáció idején A XX. század, a megpróbáltatások és a példás életek korszaka
A Krisztussal való közösség megünneplésének formái	A Krisztussal való közösség megünneplésének módjai A hinduizmus, a buddhizmus és a Távol-Kelet vallásainak világa

Anexa nr.11.22. Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Reformat și Cultul Evanghelic-Lutheran* – REL_REF_EV_P2 (TC)

- *Proba F (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale (complementar disciplinelor alese la proba E); filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările (complementar disciplinelor alese la proba E)*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Reformat și Cultul Evanghelic-Lutheran* este realizată în conformitate cu prevederile *Programei școlare pentru disciplina Religie, Cultul Reformat și Cultul Evanghelic-Lutheran, clasele a IX-a - a XII-a, trunchi comun (TC)*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 16. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Reformat și Cultul Evanghelic-Lutheran - REL_REF_EV_P2 (TC)*, fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru a doua probă F (complementar disciplinelor alese la proba E), din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen, la disciplina *Religie, Cultul Reformat și Cultul Evanghelic-Lutheran*, programa *REL_REF_EV_P2 (TC)*, este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă, analizează contextele etice, precum și interpretează rolul practicii religioase și al valorilor creștine în viața cotidiană*, în situații de complexitate corespunzătoare raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare trunchi comun (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie, Cultul Reformat și Cultul Evanghelic-Lutheran*, programa *REL_REF_EV_P2 (TC)*, candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor **competențe generale (CG)**, dobândite pe parcursul claselor a IX-a - a XII-a:

CG1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
CG3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
CG4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru întregul ciclu liceal (fără cuplare cu conținuturile):

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS1.1	Definirea elementelor care construiesc propria identitate religioasă
IX.CS1.2	Explicarea semnificațiilor specifice care definesc învățătura de credință (fundamentele religiei creștine)
X.CS1.1	Identificarea elementelor care definesc comunitatea religioasă
X.CS1.2	Ilustrarea adecvată a semnificațiilor care definesc învățătura de credință (fundamentele religiei creștine), în diferite contexte de comunicare
XI.CS1.1	Exemplificarea unor elemente de natură religioasă, la nivelul produselor culturale – literatură, artă, pictură, cinematografie
XI.CS1.2	Evidențierea unor elemente cu caracter interdisciplinar, care contribuie la construcția și afirmarea identității religioase
XII.CS1.1	Prezentarea situației Bisericii ca trup al lui Hristos prin exemple din diferite epoci istorice în oglinda identității religioase personale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XII.CS1.2	Interpretarea critică a rolului identității religioase în contextul evenimentelor istorice

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS2.1	Analizarea formelor de exprimare bazate pe respectul diversității religioase, cunoașterea și asumarea învățaturii de credință proprii
X.CS2.1	Clasificarea doctrinelor religiilor antice și a confesiunilor de credință a evangheliei
XI.CS2.1	Demonstrarea modului în care religiile transformă viziunea despre lume, om și comuniune
XII.CS2.1	Compararea elementelor definitorii ale religiilor antice și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS3.1	Analizarea rolului valorilor religioase în luarea deciziilor din viața personală
X.CS3.1	Prioritizarea învățăturilor de credință în luarea deciziilor din viața personală și a comunității
XI.CS3.1	Recomandarea unor modele și repere demne de urmat în luarea deciziilor
XII.CS3.1	Argumentarea unor alegeri în situații problematice din viața personală și a comunității, prin valorificarea învățăturilor de credință ca surse de reziliență

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS4.1	Integrarea valorilor religioase pentru realizarea și menținerea solidarității comunitare
IX.CS4.2	Proiectarea unor activități și proiecte individuale și de grup, prin aplicarea valorilor religioase
X.CS4.1	Formularea particularităților unei comunități construite pe valorile religioase creștine
X.CS4.2	Dezvoltarea unor interacțiuni pozitive cu alții într-o diversitate de contexte, prin acceptarea diversității religioase și prin manifestarea deschiderii pentru rezolvarea conflictelor
XI.CS4.1	Simularea unor contexte de relaționare care promovează modele creștine de coeziune socială
XI.CS4.2	Propunerea soluțiilor noi pentru provocările lumii contemporane, care au un impact asupra vieții religioase individuale și comunitare
XII.CS4.1	Sintetizarea propriilor convingeri, atitudini și valori religioase, manifestate în diferite contexte ale vieții
XII.CS4.2	Elaborarea, în calitate de cetățean responsabil a unor activități care promovează respectarea valorilor religioase

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate separat de competențele de evaluat, cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
Poporul ales se bucură și Îl slăvește pe Dumnezeu Creatorul	Biblia mea și eu De la începutul lumii până la reînnoirea finală Viața greșită - căderea în păcat și consecințele ei
Poporul legământului vestește promisiunea lui Dumnezeu.	Încheierea și reînnoirea legământului la patriarhi Dumnezeul eliberator în viața poporului din Vechiul Testament Poporul lui Dumnezeu în căutarea unei patrii

Domenii de conținut	Conținuturi
Dumnezeu formează o comunitate – o împărăție din poporul lui Israel	Împărăția în învățătura lui Dumnezeu Viața regilor în Vechiul Testament Împărăția reînnoită după robia babiloniană
Cei aleși se bucură în legea și în învățătura lui Dumnezeu	Manifestarea iubirii lui Dumnezeu în darea Legii Puterea rugăciunii în viața regilor și a profeților Înțelepciunea – ordonatoarea lumii: călăuzirea Duhului Sfânt în Vechiul Testament Credincioșie și statornicie față de Dumnezeu în viața profeților Valorile religioase în lumea de azi
Sfinții lui Dumnezeu sărbătoresc așteptându-l pe Cristos.	Cultul, formele închinării și sărbătorile în perioada Vechiului Testament Profețiile mesianice în Vechiul Testament
Cuvântul S-a făcut trup și noi am devenit copii ai lui Dumnezeu	Nașterea Evangheliei – promisiunea lui Dumnezeu se împlinește în Isus Isus se prezintă – botezul și ispita Puterea chemării – ucenicii pe urmele lui Isus
Apostolii și misiunea	Hristos a înviat – Domnul cel viu se întâlnește cu ucenicii Săi Comunitatea formată de Duhul Sfânt – prima comunitate creștină Misiunea dincolo de granițe – slujirea lui Petru și Pavel Misiunea comunității de ucenici astăzi: Biserica continuă să-l slujească pe Cristos
„Fiți împlinitori ai Cuvântului, nu numai ascultători ”	Responsabilitatea credinței și a vorbirii – în Epistola lui Iacov Perseverență și comunitate – calea credincioșiei în Epistola către Evrei Speranță și înnoire – promisiunea împlinirii finale A deveni făptuitori ai Cuvântului – o viață care izvorește din credință
Isus este Învățătorul ieri, azi și în veci	Fundamentul învățăturii – cel care își zidește casa pe stâncă: siguranța vieții întemeiate pe Isus Tainele Împărăției lui Dumnezeu și parabolele iubirii Puterea și mila lui Isus în minuni Victoria lui Isus asupra morții și viața Sa în noi: previziunea învierii
Să sărbătorim privind la Hristos	Sărbătorile mântuirii și rolul lor în viața comunității – De la Duminica Floriilor până la Rusalii
Cuvântul S-a făcut trup și noi am devenit copii ai lui Dumnezeu	Nașterea Evangheliei – promisiunea lui Dumnezeu se împlinește în Isus Isus se prezintă – botezul și ispita Puterea chemării – ucenicii pe urmele lui Isus
Apostolii și misiunea	Hristos a înviat – Domnul cel viu se întâlnește cu ucenicii Săi Comunitatea formată de Duhul Sfânt – prima comunitate creștină Misiunea dincolo de granițe – slujirea lui Petru și Pavel Misiunea comunității de ucenici astăzi: Biserica continuă să-l slujească pe Cristos
„Fiți împlinitori ai Cuvântului, nu numai ascultători ”	Responsabilitatea credinței și a vorbirii – în Epistola lui Iacov Perseverență și comunitate – calea credincioșiei în Epistola către Evrei Speranță și înnoire – promisiunea împlinirii finale A deveni făptuitori ai Cuvântului – o viață care izvorește din credință
Isus este Învățătorul ieri, azi și în veci	Fundamentul învățăturii – cel care își zidește casa pe stâncă: siguranța vieții întemeiate pe Isus Tainele Împărăției lui Dumnezeu și parabolele iubirii Puterea și mila lui Isus în minuni Victoria lui Isus asupra morții și viața Sa în noi: previziunea învierii
Sărbătorirea în comunitatea lui Hristos	Etica timpului liber: Viață responsabilă și petrecerea timpului într-un mod asemănător lui Hristos Odihna în Hristos: Păzirea corectă a zilei de odihnă

Domenii de conținut	Conținuturi
Viața în mâinile lui Cristos	Bazele eticii creștine: Responsabilitatea și libertatea individului în lumea contemporană Stâlpul eticii Vechiului Testament: A doua tablă de piatră a Decalogului Respectarea vieții: Probleme legate de avort, sinucidere și eutanasiu Implicațiile morale ale descoperirilor științifice
Cu Cristos în provocările tinereții	„...de șapte ori cade și se ridică...”: Gestionarea eșecului în lumina Scripturii Privire spre viitor: Dilemele relației de cuplu, alegerii carierei și vârstei adulte „Al Domnului este pământul...”: Ocrotirea creației și responsabilitatea etică a omului față de lumea creată Etica clicurilor: Provocările morale ale lumii virtuale
Cu suflet tânăr pe calea credinței lui Cristos	Cine sunt ? – Pe căile identității, credinței și valorilor morale Glasul lui Hristos: Conștiința, ca busolă interioară în deciziile de zi cu zi
Călăuza lui Cristos și semnele drumului vieții	Învățătura lui Cristos gravată în inimă: Marea poruncă și etica revoluționară "Iubește-ți dușmanul!" Sinceritate și ipocrizie: Autenticitatea omului în vorbe și fapte Mânie și iertare: Dileme morale în relațiile umane „Voi sunteți sarea pământului...”: Exemplu, slujire și implicare comunitară în societate
Sărbătorind comuniunea lui Cristos	Etica timpului liber: Stil de viață responsabil și petrecere a timpului liber plăcută lui Cristos Odihna întru Cristos: Respectarea corectă a zilei de odihnă
O lume în așteptarea Mântuitorului și formele căutării	Baza bisericii este Cuvântul - Evanghelia în lumea păgână
Cei care îl urmează pe Cristos, răspânditori devotați ai Evangheliei.	Creștinismul de la Imperiul Roman la Evul Mediu Adoptarea creștinismului și fondarea statului Istoria Bisericii maghiare medievale
Viața bazată pe valorile creștine presupune reînnoirea.	Reformația germană și elvețiană: Luther Márton și Kálvin János Reformatorii maghiari: Dévay Bíró Mátyás, Szegedi Kis István Traduceri ale Bibliei în maghiară și mărturisiri de credință: Károli Gáspár, Szenczi Molnár Albert Principii-păzitori Istoria și bazele budismului: Kőrösi Csoma Sándor
A rămâne în prezența lui Cristos	Reformații în Bazinul Carpatic, în plină modernizare Secolul XX, o epocă a încercărilor și a vieților exemplare
Modalitățile de celebrare a comuniunii cu Cristos.	Modalitățile de celebrare a comuniunii cu Cristos Lumea hinduismului, budismului și a religiilor din Extremul Orient

Anexa nr.11.22. számú melléklet a Vallás, Református és Evangélikus-Lutheránus felekezetek – REL REF EV P2 (TC) tantárgy Vizsgaprogramjához

- *F próba – írásbeli vizsga, a profilnak/szakiránynak megfelelően*
- *Elméleti ág, reál profil, minden szakirány; technológiai ág, minden profil, minden szakképesítés (az E vizsgán választott tantárgyak kiegészítéseként); szakmai ág / vokacionális ág, művészeti, pedagógiai, sport- és teológiai profil, minden szakirány (az E vizsgán választott tantárgyak kiegészítéseként)*

BEVEZETŐ

A Vallás tantárgy (Református és Evangélikus-Lutheránus felekezetek) vizsgaprogramja a református egyház és evangélikus-lutheránus egyház vallás tantárgy IX–XII. osztályos, törzsanyagi (TC) amelyet a 6930/2025-ös számú OMEC-rendelet 16. számú melléklete hagyott jóvá. Ez a program pontosítja azokat az általános és specifikus kompetenciákat, amelyeket értékelni fognak, valamint a tartományokat és tartalmakat, amelyek az e vizsgára jellemző értékelés célpontját képezik.

A Vallás tantárgy (Református és Evangélikus-Lutheránus felekezetek) – REL_REF_EV_P2(TC) vizsgaprogramja alapozza meg a 2030-as országos érettségi vizsga második, E próbájának tételeit, valamint az értékelési és pontozási útmutatókat. Az értékelés azokra a sajátos kompetenciákra fókuszál, amelyek hozzájárulnak az általános kompetenciák kialakulásához/fejlesztéséhez a gimnáziumi ciklus (IX–XII. osztály) során, igazodva a végzős diák képzési profiljához.

A vizsgaprobával történő értékelés célja a Vallás tantárgy (Református és Evangélikus-Lutheránus felekezetek), REL_REF_EV_P2(TC) programja keretében annak megállapítása, hogy a jelölt milyen mértékben azonosítja, mutatja be, elemzi, értelmezi és argumentálja a vallásos-erkölcsi tanításokat és értékeket, a vallási kifejezőmódokat, elemzi az etikai kontextusokat, valamint értelmezi a vallási gyakorlat és a keresztény értékek szerepét a mindennapi életben, a törzsanyag (TC) kurrikuláris szegmenseiben és a vizsgatípusban való tantárgyi elhelyezkedésnek megfelelő összetettségű helyzetekben.

A Vallás tantárgy (Református és Evangélikus-Lutheránus felekezetek) REL_REF_EV_P2(TC) vizsgapróbájának letételével a jelölt bizonyosságot tesz a IX–XII. osztály folyamán elsajátított következő általános kompetenciák (ÁK) kialakulásáról/fejlődéséről:

1ÁK	A vallási identitás kifejezése egyéni és közösségi szinten, különböző élethelyzetekben
2ÁK	A vallási kifejezésformák és életmódok elemzése a világvallásokban
3ÁK	A személyes és közösségi életre vonatkozó felelős döntések meghozatala a vallási-erkölcsi értékekkel összhangban
4ÁK	Együttműködés másokkal a közösség előmozdítása érdekében a társadalomban, minden személy vallási értékeinek tiszteletben tartásával

Mindegyik általános kompetenciához hozzárendeltek (vagy: társulnak) a vizsgán értékelt **sajátos / specifikus kompetenciák** (SK), amelyeket a hatályos tantervekből választottak ki, és a teljes líceumi ciklusra vonatkozóan, halmozottan (összevontan) mutatnak be (a tartalmakkal való párosítás nélkül):

1ÁK – A vallási identitás kifejezése egyéni és közösségi szinten, különböző élethelyzetekben

SK kódja	Értékelendő specifikus kompetenciák
IX.1.1.SK	Saját vallási identitását alkotó elemek meghatározása
IX.1.2.SK	A keresztyén vallás alapjait meghatározó sajátos jelentések magyarázata
X.1.1.SK	A vallási közösséget meghatározó elemek azonosítása
X.1.2.SK	A hitbeli tanítást (a keresztyén vallás alapjait) meghatározó jelentések megfelelő szemléltetése a különböző kommunikációs helyzetekben
XI.1.1.SK	Vallásos motívumok és témák példázása, amelyek megjelennek a különböző kulturális alkotásokban – irodalom, művészet és festészet, filmművészet
XI.1.2.SK	Olyan tudományterületek által kutatott tényezők kiemelése, amelyek hozzájárulnak a vallási identitás kialakításához és megerősödéséhez
XII.1.1.SK	A Krisztus-testként élő egyház helyzetének példákon keresztül történő bemutatása a különböző történelmi korszakokban saját vallási identitásának tükrében
XII.1.2.SK	A nemzeti identitástudat fontosságának kritikai értelmezése történelmi kontextusban

2ÁK – A vallási kifejezésformák és életmódok elemzése a világvallásokban

SK kódja	Értékelendő specifikus kompetenciák
IX.2.1.SK	A vallási sokféleség tiszteletén alapuló kifejezési formák elemzése, a saját hit tanításainak megismerése és elfogadása
X.2.1.SK	Az ókori vallások és az evangéliumok (kereszténység) alapvető hitelveinek osztályozása
XI.2.1.SK	A vallások emberi gondolkodást, világképet befolyásoló és formáló hatásának bemutatása
XII.2.1.SK	Az ősi vallások meghatározó elemeinek összehasonlítása, valamint ezek történelmi, társadalmi és kulturális szerepe

3ÁK – A személyes és közösségi életre vonatkozó felelős döntések meghozatala a vallási-erkölcsi értékekkel összhangban

SK kódja	Értékelendő specifikus kompetenciák
IX.3.1.SK	A vallási értékek hatásainak elemzése a mindennapi élethelyzetekben hozott emberi döntésekben
X.3.1.SK	A hit tanítások prioritizálása / előnybe helyezése a személyes és közösségi életben történő döntéshozatalban
XI.3.1.SK	Döntéshozatalban követendő modellek és mértékadó példák ajánlása
XII.3.1.SK	A személyes és közösségi élet problémás helyzeteiben meghozott döntések melletti érvelés, felhasználva a hit tanításait, mint a reziliencia forrását

4ÁK – Együttműködés másokkal a közösség előmozdítása érdekében a társadalomban, minden személy vallási értékeinek tiszteletben tartásával

SK kódja	Értékelendő specifikus kompetenciák
IX.4.1.SK	A vallási értékek integrálása a közösségi szolidaritás elérésében és fenntartásában
IX.4.2.SK	Egyéni és csoportos tevékenységek és projektek tervezése vallási értékek / értékrend alkalmazásával
X.4.1.SK	Egy keresztyén vallási értékeken alapuló közösség sajátosságainak megfogalmazása
X.4.2.SK	Pozitív együttműködés kialakítása különféle élethelyzetekben, a vallási sokszínűség elfogadásával és a konfliktusok megoldására való nyitottsággal
XI.4.1.SK	A társadalmi kohézió / összetartás keresztyén mintáit előmozdító kapcsolati kontextusok modellezése
XI.4.2.SK	Új megoldási lehetőségek ajánlása a modern világ kihívásaira, amelyek hatással vannak az egyéni és közösségi vallásos életre
XII.4.1.SK	Saját meggyőződésének attitűdjeinek és vallási értékeinek ötvözése, az élet különböző kontextusaiban / helyzeteiben / körülményeiben megnyilvánulva
XII.4.2.SK	Felelős állampolgárként olyan tevékenységek kidolgozása, amelyek a vallási értékek tiszteletben tartását hirdetik

TARTALMI TERÜLETEK ÉS TARTALMAK

Az értékelt tartalmak **tartalmi területek** szerint vannak rendszerezve, és az értékelendő kompetenciáktól elkülönítve, a líceumi ciklusra vonatkozóan halmozottan (összevontan) szerepelnek, a hatályos tantervekkel összhangban:

Tartalmi területek	Tartalmak
A választott nép ujjong és dicsőíti a Teremtő Istent	A Bibliám és én A világ kezdetétől a végső megújulásig Az elrontott élet és annak következményei
A szövetség népe hirdeti Isten ígéretét	Szövetségkötés és annak megerősítése az ősatyáknál A Szabadító Isten az ószövetségi nép életében Isten népe hazát keres
Izrael népéből Isten közösséget – királyságot formál	A királyság Isten tanításában Királyok élete az ószövetségben Megújult királyság a babiloni fogság után

Tartalmi területek	Tartalmak
Isten elhívottai törvényében és tanításában gyönyörködnek	Isten szeretetének megmutatkozása a Tízparancsolatban Az imádság ereje a királyok és próféták életében A Bölcsesség a világ rendtartója – a Szentlélek vezetése az Ószövetségben Hűség és kitartás Isten mellett a próféták életében Vallási értékek a mai világban
Isten szentjei Krisztusra várva ünnepelnek	Az istentisztelet és ünnepek az Ószövetség korában Messiási prófécia az Ószövetségben
Az Ige testté lett, mi pedig Isten gyermekeivé	Az örömhír születése – Isten ígérete beteljesedik Jézusban Jézus bemutatkozik – keresztség és kísértés A meghívás ereje – tanítványok Jézus nyomában
Apostolok és a misszió	Krisztus feltámadott – az élő Úr találkozik övéivel A Lélek által formált közösség – az első gyülekezet A misszió határokon túl – Péter és Pál szolgálata A tanítványi közösség küldetése ma: az egyház folytatja Krisztus szolgálatát
„Legyetek az Ige cselekvői, és ne csak hallgatói”	A hit és a beszéd felelőssége Jakab levelében Kitartás és közösség – a hűség útja a Zsidókhoz írt levélben Isten ígéreteinek beteljesedése Az Ige cselekvőivé válni – hitből fakadó élet
Jézus a Tanító tegnap, ma és mindörökké	Az, aki sziklára építi a házat: a Jézus tanítására alapozott élet biztonsága Az Isten országának titkai és a szeretet példázatai Jézus hatalma és irgalmassága, bemutatva a csodákon át Jézus győzelme a halálon és élete bennünk: a feltámadás előképei
Krisztusra figyelve ünnepelni	A megváltás ünnepei és a közösség életében betöltött szerepük – Virágvasárnaptól Pünkösdig
Élet Krisztus kezében	A keresztyén etika alapjai: az egyén felelőssége és szabadsága a kortárs világban Az Ószövetségi etika alappillére: a Tízparancsolat második kőtáblája Az élet tisztelete: az abortusz, az öngyilkosság és az eutanázia kérdései Tudományos felfedezések erkölcsi vonatkozásai
Krisztussal az ifjúkori kihívásokban	„...hétszer elesik az igaz, mégis fölkel...”: kudarckezelés a Szentírás fényében Pillantás a jövőbe: a párkapcsolat, a pályaválasztás és a felnőttkor dilemmái „Az Úré a föld...”: teremtvédelem és az ember etikai felelőssége a teremtett világért Kattintások etikája: a virtuális világ erkölcsi kihívásai
Ifjú szívvel a Krisztus-hit útján	Ki vagyok? Az identitás, a hit és a morális értékek útjain Krisztus hangja: a lelkiismeret, mint belső iránytű a mindennapok döntéseiben
Krisztus útjelző táblái az élethez	Jézus szívbe vésett tanítása: a nagy parancsolat és a “Szeresd ellenséged!” forradalmi etikája Őszinteség és képmutatás: az ember hitelessége szavakban és tettekben Harag és megbocsátás: morális dilemmák az emberi kapcsolatokban „Ti vagytok a föld sója...”: példamutatás, szolgálat és közösségvállalás a társadalomban
Ünnepelni Krisztus közösségében	A szabadidő etikája: felelős életvitel és Krisztusnak tetsző időtöltés Megpihenni Krisztusban: a pihenés napjának helyes megtartása
A Krisztusra váró világ és a keresés formái	Az egyház alapja az Ige – evangélium a pogány világban

Tartalmi területek	Tartalmak
A Krisztus követői, az evangélium önzetlen hirdetői	A kereszténység a Római Birodalomtól a középkorig A kereszténység felvétele és az államalapítás A középkori magyar egyház története
A Krisztusra figyelés állandó kihívása a megújulás	A német és a svájci reformáció: Luther Márton és Kálvin János Magyar reformátorok: Dévay Bíró Mátyás, Szegedi Kis István Bibliafordítások magyar nyelven és hitvallások: Károli Gáspár, Szenczi Molnár Albert Órálló fejedelmek: Nagy fejedelmek Erdélyben A buddhizmus története és alapjai: Körösi Csoma Sándor
Krisztus közösségében, Krisztus jelenlétében	Reformátusok a Kárpát-medencében, a teljes modernizáció idején A XX. század, a megpróbáltatások és a példás életek korszaka
A Krisztussal való közösség megünneplésének formái	A Krisztussal való közösség megünneplésének módjai A hinduizmus, a buddhizmus és a Távol-Kelet vallásainak világa

Anexa nr.11.23. Programa de examen pentru disciplina *Religie Cultul Romano-Catolic de Limba Maghiară – REL_ROM_CAT_LMA_P1* (TC)

- *Proba E – a doua probă scrisă (probă scrisă, specifică profilului/specializării*
- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie Cultul Romano-Catolic de Limba Maghiară – REL_ROM_CAT_LMA_P1* (TC), este realizată în conformitate cu prevederile Programei școlare pentru disciplina *Religie, Cultul Romano-Catolic de Limba Maghiară, clasele a IX-a – a XII-a, trunchi comun* (TC), pentru *filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, *Anexa nr. 17*. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie Cultul Romano-Catolic de Limba Maghiară – REL_ROM_CAT_LMA_P1* (TC), fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru a doua probă E, din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen la disciplina *Religie Cultul Romano-Catolic de Limba Maghiară – REL_ROM_CAT_LMA_P1* (TC), este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie Cultul Romano-Catolic de Limba Maghiară – REL_ROM_CAT_LMA_P1* (TC), candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor competențe generale (CG), dobândite pe parcursul învățământului liceal (clasele a IX-a – a XII-a):

CG1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
CG3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
CG4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru întregul ciclu liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS 1.1	Identifică structura și inspirația Sfintei Scripturi și explică rolul patriarhilor și al regilor lui Israel în planul mântuirii.
IX.CS 1.2	Describe elementele fundamentale ale religiilor Egiptului, Mesopotamiei, Indiei, Chinei, Greciei și Romei și analizează influența lor asupra iudaismului și creștinismului.
IX.CS 1.3	Explică modul în care Dumnezeu se revelează în creație și în Cuvânt, analizează imaginile despre Dumnezeu și semnificația sacramentelor.
IX.CS 1.4	Corelează Decalogul, conștiința, păcatul și virtuțile cu viața morală și exemplul unor sfinți (Sf. Thomas Morus, Padre Pio, Maica Tereza de Calcutta).
X.CS 1.1	Analizarea textelor biblice despre proroci, patriarhi și viața lui Isus pentru a identifica modul în care Dumnezeu se revelează în istorie și se face prezent în viața comunității.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
X.CS 1.2	Aplicarea învățăturilor evanghelice și ale Bisericii primare (faptele lui Isus, răspândirea Bisericii, martiriul) pentru înțelegerea identității personale și comunitare de creștin.
X.CS 1.3	Evaluarea semnificației doctrinare a Treimii, a sacramentelor inițierii (Botez, Mir) și a lucrării Duhului Sfânt ca fundament al apartenenței religioase.
X.CS 1.4	Crearea de proiecte și mărturii (eseuri, portofolii, prezentări) care exprimă dimensiunile iubirii de Dumnezeu și de semenii, precum și rolul virtuților teologale în viața comunitară și socială.
XI.CS 1.1	Analizează parabolele, minunile și evenimentele pascale pentru a exprima modul în care identitatea creștină se fundamentează în persoana lui Isus Cristos.
XI.CS 1.2	Aplică exemplele de viață ale sfinților și martirilor medievali (Sf. Ștefan, Sf. Ladislau, Sf. Margareta) pentru a înțelege formarea identității comunității creștine.
XI.CS 1.3	Evaluează rolul sacramentelor (Euharistie, Pocăință, Maslu) în consolidarea identității religioase personale și comunitare.
XI.CS 1.4	Creează mărturii scrise sau vizuale despre modul în care iubirea, prietenia și viața consacrată modelează identitatea religioasă.
XII.CS 1.1	Analizează, pe baza Faptelor Apostolilor și a scrisorilor pauline, modul în care primii creștini și Sfântul Pavel și-au exprimat identitatea religioasă.
XII.CS 1.2	Aplică învățăturile sfinților / martirilor despre credință și iubire pentru consolidarea propriei identități spirituale și comunitare.
XII.CS 1.3	Evaluează relevanța scrisorilor catolice și a Apocalipsei pentru formarea unei viziuni creștine asupra lumii.
XII.CS 1.4	Creează mărturii (eseuri, portofolii, prezentări) care exprimă modul în care revelația divină fundamentează identitatea religioasă personală.

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS 2.1	Analizează modul în care experiențele biblice ale patriarhilor, profeților și regilor lui Israel se raportează la formele de viață religioasă din epocile lor și la expresiile de credință actuale.
IX.CS 2.2	Identifică și compară valorile fundamentale și formele de viață religioasă din Egiptul Antic, Orientul Mijlociu, India, China, Grecia și Roma, explicând influența lor asupra iudaismului și creștinismului.
IX.CS 2.3	Evaluează imaginile despre Dumnezeu și semnificația sacramentelor în raport cu alte moduri de exprimare religioasă, pentru a înțelege diversitatea și specificitatea creștinismului.
IX.CS 2.4	Argumentează rolul poruncilor, al virtuților și al exemplului sfinților în dialogul dintre diferite tradiții religioase și în promovarea respectului reciproc.
X.CS 2.1	Compară modul în care prorocii, evangheliștii și figurile biblice (Ilie, Isaia, Ioan Botezătorul, Isus) au exprimat credința lor cu formele actuale de viață religioasă și de transmitere a mesajului evanghelic.
X.CS 2.2	Analizează experiențele Bisericii primare (faptele lui Isus, răspândirea creștinismului, persecuțiile, conciliile) și le valorizează prin raportare la alte forme de viață religioasă din aceeași epocă și din prezent.
X.CS 2.3	Interpretează învățăturile despre Treime, Cristos, Duhul Sfânt și sacramente ca repere în luarea unor decizii responsabile privind raportul dintre credință, știință și viața cotidiană.
X.CS 2.4	Aplică principiile morale creștine (porunca iubirii, rugăciunea, virtuțile, iertarea) în luarea unor decizii concrete pentru binele familiei, comunității și al societății.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS 2.1	Revelația divină – Compară formele de exprimare a credinței din Evanghelii și aparițiile pascale cu moduri contemporane de trăire a credinței.
XI.CS 2.2	Analizează contribuția Islamului, cruciadelor și mișcărilor medievale la diversitatea expresiilor religioase și la dialogul interreligios.
XI.CS 2.3	Interpretează învățăturile despre providență, Biserică și Duhul Sfânt în raport cu forme moderne de căutare spirituală.
XI.CS 2.4	Argumentează importanța rugăciunii, ocrotirii vieții și valorilor bioetice pentru a înțelege relevanța actuală a practicilor creștine.
XII.CS 2.1	Compară cauzele și consecințele Reformei protestante cu formele actuale de pluralism religios.
XII.CS 2.2	Analizează contribuția Conciliului din Trient și a sfinților reformatori (Sf. Ignațiu de Loyola) la reînnoirea vieții bisericești.
XII.CS 2.3	Interpretează impactul modernității (Iluminism, Revoluția Franceză, Vatican II) asupra formelor de viață religioasă contemporane.
XII.CS 2.4	Argumentează rolul martirilor și al episcopilor din secolul XX (Márton Áron, Bogdánffy Szilárd, Scheffler János) ca exemple de fidelitate și mărturie pentru viața creștină de azi.

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS 3.1	Interpretează deciziile și atitudinile patriarhilor și regilor lui Israel (Avraam, Moise, David, Solomon) ca modele de discernământ moral și aplică lecțiile lor în situații concrete de viață personală și comunitară.
IX.CS 3.2	Analizează principiile morale și valorile etice prezente în religiile antice și orientale, comparându-le cu învățătura creștină, pentru a lua decizii informate în situații de diversitate culturală și religioasă.
IX.CS 3.3	Argumentează decizii personale și comunitare prin raportare la credința creștină, la imaginile constructive despre Dumnezeu și la sacramente, confruntându-le cu provocările etice contemporane.
IX.CS 3.4	Aplică principiile morale (cele Zece Porunci, responsabilitatea, virtuțile) și exemplul sfinților în luarea deciziilor legate de viața personală, familială și socială, în acord cu valorile religios-morale.
X.CS 3.1	Evaluează deciziile și atitudinile profeților, evangheliștilor și ale lui Isus, identificând criterii de discernământ moral aplicabile în viața personală și comunitară.
X.CS 3.2	Analizează opțiunile comunităților creștine din primele secole (persecuții, concilii, viața monahală, schisma) ca modele de luare a deciziilor în fața provocărilor sociale și religioase.
X.CS 3.3	Interpretează învățăturile despre Treime, Cristos, Duhul Sfânt și sacramente ca repere în luarea unor decizii responsabile privind raportul dintre credință, știință și viața cotidiană.
X.CS 3.4	Aplică principiile morale creștine (porunca iubirii, rugăciunea, virtuțile, iertarea) în luarea unor decizii concrete pentru binele familiei, comunității și al societății.
XI.CS 3.1	Evaluează deciziile morale ale lui Isus și ale apostolilor ca repere pentru discernământul personal și comunitar.
XI.CS 3.2	Analizează deciziile istoriei medievale (controversa pentru investitură, cruciadele, Inchiziția) pentru a înțelege implicațiile lor morale.
XI.CS 3.3	Aplică învățăturile sacramentale (Euharistie, Reconciliere, Maslu) în decizii legate de sănătate, iertare și viața comunității.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS 3.4	Creează scenarii morale inspirate din viața sfinților (Maximilian Kolbe, Batthyány, Toma de Aquino) pentru a lua decizii responsabile.
XII.CS 3.1	Evaluează atitudinile Sfântului Pavel și ale Bisericii primare ca modele de discernământ moral în fața provocărilor sociale.
XII.CS 3.2	Analizează deciziile luate în contextul Reformei și al Conciliului din Trient pentru a înțelege discernerea morală în situații istorice complexe.
XII.CS 3.3	Aplică principiile doctrinei sociale a Bisericii (Leon al XIII-lea, Vatican II) în luarea unor decizii responsabile privind viața comunitară.
XII.CS 3.4	Creează scenarii sau studii de caz prin care fundamentează decizii morale referitoare la familie, sexualitate, bioetică și viața socială.

CG4 – Conlucrarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS 4.1	Colaborează cu ceilalți în interpretarea și actualizarea mesajelor biblice despre revelația lui Dumnezeu (Avraam, Moise, David, Solomon), pentru a construi o identitate religioasă comună, deschisă spre dialog.
IX.CS 4.2	Cooperează în activități de cunoaștere și valorizare a religiilor și culturilor antice și orientale, recunoscând elementele comune și diferențele care favorizează respectul reciproc și conviețuirea pașnică.
IX.CS 4.3	Participă la activități comunitare care promovează credința, rugăciunea și sacramentele ca mijloace de comuniune între persoane și ca deschidere spre dialog interreligios și intercultural.
IX.CS 4.4	Implică-se în proiecte comunitare inspirate din valorile morale și spirituale creștine (porunci, virtuți, mărturia sfinților), pentru a contribui la solidaritate, responsabilitate și respect între oameni.
X.CS 4.1	Analizează, împreună cu colegii, rolul profeților, evangheliștilor și al lui Isus în transmiterea revelației divine, pentru a construi o înțelegere comună a identității creștine.
X.CS 4.2	Compară, în activități de grup, modul în care comunitățile creștine timpurii și cele actuale au colaborat pentru a depăși provocări sociale și religioase, identificând modele de comuniune.
X.CS 4.3	Evaluează, prin dezbateri și reflecții comune, importanța sacramentelor inițierii și a lucrării Duhului Sfânt ca fundament al unității și comuniunii între credincioși.
X.CS 4.4	Creează, în echipe, proiecte de solidaritate (campanii, postere, prezentări) care promovează rugăciunea, iertarea și virtuțile ca expresii ale comuniunii în familie și societate.
XI.CS 4.1	Analizează, în grup, modul în care parabolele și minunile lui Isus invită la colaborare și comuniune în comunitate.
XI.CS 4.2	Compară, prin activități de echipă, diferitele modele medievale de viață monahală și impactul lor asupra comunităților.
XI.CS 4.3	Evaluează împreună cu colegii importanța sacramentelor și a Duhului Sfânt pentru unitatea comunității creștine.
XI.CS 4.4	Creează proiecte colective de solidaritate (campanii pro-viață, voluntariat, dezbateri etice) inspirate din viața sfinților și martirilor
XII.CS 4.1	Analizează împreună cu colegii rolul comunității primare și al Sfântului Pavel în construirea unității Bisericii.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XII.CS 4.2	Compară, prin activități de echipă, modul în care conciliile și evenimentele istorice au contribuit la comuniunea sau dezbinarea dintre Biserici.
XII.CS 4.3	Evaluează importanța sacramentelor (căsătorie, preoție) și a rolului Mariei în promovarea comuniunii între credincioși.
XII.CS 4.4	Creează, în grup, proiecte educative și de solidaritate (campanii pro-viață, voluntariat, dialog interreligios) care să promoveze comuniunea în familie, biserică și societate.

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate separat de competențele de evaluat, cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare: ⁸

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Revelația divină în slujba mântuirii omului <i>„Dumnezeul este cu noi” (Mt 1, 23)</i>	Dumnezeu a grăit Chipul lui Dumnezeu A fi între cei aleși și a se încredința lui Dumnezeu Poporul din Sion Dumnezeul vorbește prin proroci Profeții despre Mesia Evanghelia Copilăria lui Isus Începutul activității publice a lui Isus Împărăția cerurilor este asemenea Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv Dacă nu veți vedea semne și minuni, nu veți crede Patimile, moartea și învierea lui Isus Aparițiile lui Isus după înviere Îmi veți fi Mie martori ... până la marginea pământului Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârșit, credința am păzit <i>„Iar dacă Hristos n-a înviat, ...”</i> <i>„Iar mai mare dintre acestea este dragostea...”</i> Dumnezeu este iubire <i>„El va șterge orice lacrimă din ochii lor...”</i>
2. Valorile diferitelor religii și căi spirituale	Religia Egiptului Antic Religiile orientului mijlociu Orientul Îndepărtat: India și China Religia din Grecia Antică Roma Antică Originile și răspândirea bisericii Biserica ca o comunitate pusă la încercare: persecuțiile creștine și eliberarea creștinismului. Conciliile ecumenice din secolele IV-IX. Nașterea vieții monahale Marea Schismă Originile și răspândirea bisericii Biserica ca o comunitate pusă la încercare: persecuțiile creștine și eliberarea creștinismului. Conciliile ecumenice din secolele IV-IX. Nașterea vieții monahale Marea Schismă Poporul maghiar și creștinismul Stat și biserică în Evul Mediu Islamul Interferențe cu Islamul: cruciadele Biserică și mișcări sociale și religioase din Evul Mediu Viața monahală în Evul Mediu occidental:

Domenii de conținut	Conținuturi
	Reforma protesantă: Conciliul din Trient și reînnoirea Bisericii catolice Biserică și modernitate Nașterea bisericii contemporane Arhiepiscopia de Alba Iulia în secolul al XX-lea Situația episcopilor de Oradea, Timișoara și Satu Mare în secolul al XX-lea
3. Răspunsuri creștine la provocările lumii contemporane	Revelația lui Dumnezeu Răspunsul omului Imagini despre Dumnezeu Semne sfinte În comunitate cu Dumnezeu Dumnezeu - Sfânta Treime - Tatăl Atotputernic Fiul Mântuitor Duhul Sfânt Sfințitorul „...botezându-i în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh...”(Mt 28,19) „Primește pecetea Duhului Sfânt!” „Ce este omul că-ți amintești de el?”(Ps 8,4) Biserica, mamă și învățătoare „Izvorul apelor vii”- Duhul Sfânt, sfințitorul și mângâietorul nostru Pâinea vieții Reconciliere și vindecare „Ceea ce Dumnezeu a unit...” (Mt 19,6) "Tu ești Preot în veac, după rânduiala lui Melhisedec" (Ps 110,4) „Femeie, iată-l pe fiul tău” (In 19,26) Formele corecte și incorecte ale cultului divin După viața pământească
4. Mărturie creștină în familie, biserică și societate	Dimensiunile iubirii de Dumnezeu și ale omului Relația mea cu Dumnezeu Faptele noastre și trăsăturile lor cu privire la comunitate Atentat asupra iubirii creștine Cooperarea cu harul lui Dumnezeu Dimensiunile iubirii de Dumnezeu și de semenii Formele deosebite ale cultului Sfășiați-vă inimile, nu hainele Atentat asupra iubirii creștine Colaborarea cu harul lui Dumnezeu Viață consacrată Atac împotriva vieții umane Ocrotirea vieții omenești Vicii, dependențe Valori spirituale și bunuri materiale Biserica Sfântului Duh Atac împotriva vieții umane Eu + tu + el/ea = familia Vicii, dependențe Timpul ca și cadou

Anexa nr.11.24. Programa de examen pentru disciplina *Religie Cultul Romano-Catolic de Limba Maghiară* – REL_ROM_CAT_LMA_P2 (TC)

- *Proba F (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale (complementar disciplinelor alese la proba E); filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările (complementar disciplinelor alese la proba E)*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie Cultul Romano-Catolic de Limba Maghiară - REL_ROM_CAT_LMA_P2* (TC), este realizată în conformitate cu prevederile Programei școlare pentru disciplina *Religie, Cultul Romano-Catolic de Limba Maghiară, clasele a IX-a – a XII-a, trunchi comun* (TC), aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, *Anexa nr. 17*. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Romano-Catolic de Limba Maghiară - REL_ROM_CAT_LMA_P2* (TC), fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru probă F (complementar disciplinelor alese la proba E), din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen la disciplina *Religie Cultul Romano-Catolic de Limba Maghiară - REL_ROM_CAT_LMA_P2* (TC), este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie Cultul Romano-Catolic de Limba Maghiară - REL_ROM_CAT_LMA_P2* (TC), candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor competențe generale (CG), dobândite pe parcursul învățământului liceal (clasele a IX-a – a XII-a):

CG1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
CG3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
CG4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru întregul ciclu liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS 1.1	Identifică structura și inspirația Sfintei Scripturi și explică rolul patriarhilor și al regilor lui Israel în planul mântuirii.
IX.CS 1.2	Describe elementele fundamentale ale religiilor Egiptului, Mesopotamiei, Indiei, Chinei, Greciei și Romei și analizează influența lor asupra iudaismului și creștinismului.
IX.CS 1.3	Explică modul în care Dumnezeu se revelează în creație și în Cuvânt, analizează imaginile despre Dumnezeu și semnificația sacramentelor.
IX.CS 1.4	Corelează Decalogul, conștiința, păcatul și virtuțile cu viața morală și exemplul unor sfinți (Sf. Thomas Morus, Padre Pio, Maica Tereza de Calcutta).

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
X.CS 1.1	Analizarea textelor biblice despre proroci, patriarhi și viața lui Isus pentru a identifica modul în care Dumnezeu se revelează în istorie și se face prezent în viața comunității.
X.CS 1.2	Aplicarea învățăturilor evanghelice și ale Bisericii primare (faptele lui Isus, răspândirea Bisericii, martiriul) pentru înțelegerea identității personale și comunitare de creștin.
X.CS 1.3	Evaluarea semnificației doctrinare a Treimii, a sacramentelor inițierii (Botez, Mir) și a lucrării Duhului Sfânt ca fundament al apartenenței religioase.
X.CS 1.4	Crearea de proiecte și mărturii (eseuri, portofolii, prezentări) care exprimă dimensiunile iubirii de Dumnezeu și de semenii, precum și rolul virtuților teologale în viața comunitară și socială.
XI.CS 1.1	Analizează parabolele, minunile și evenimentele pascale pentru a exprima modul în care identitatea creștină se fundamentează în persoana lui Isus Cristos.
XI.CS 1.2	Aplică exemplele de viață ale sfinților și martirilor medievali (Sf. Ștefan, Sf. Ladislau, Sf. Margareta) pentru a înțelege formarea identității comunității creștine.
XI.CS 1.3	Evaluează rolul sacramentelor (Euharistie, Pocăință, Maslu) în consolidarea identității religioase personale și comunitare.
XI.CS 1.4	Creează mărturii scrise sau vizuale despre modul în care iubirea, prietenia și viața consacrată modelează identitatea religioasă.
XII.CS 1.1	Analizează, pe baza Faptelor Apostolilor și a scrisorilor pauline, modul în care primii creștini și Sfântul Pavel și-au exprimat identitatea religioasă.
XII.CS 1.2	Aplică învățăturile sfinților / martirilor despre credință și iubire pentru consolidarea propriei identități spirituale și comunitare.
XII.CS 1.3	Evaluează relevanța scrisorilor catolice și a Apocalipsei pentru formarea unei viziuni creștine asupra lumii.
XII.CS 1.4	Creează mărturii (eseuri, portofolii, prezentări) care exprimă modul în care revelația divină fundamentează identitatea religioasă personală.

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS 2.1	Analizează modul în care experiențele biblice ale patriarhilor, profeților și regilor lui Israel se raportează la formele de viață religioasă din epocile lor și la expresiile de credință actuale.
IX.CS 2.2	Identifică și compară valorile fundamentale și formele de viață religioasă din Egiptul Antic, Orientul Mijlociu, India, China, Grecia și Roma, explicând influența lor asupra iudaismului și creștinismului.
IX.CS 2.3	Evaluează imaginile despre Dumnezeu și semnificația sacramentelor în raport cu alte moduri de exprimare religioasă, pentru a înțelege diversitatea și specificitatea creștinismului.
IX.CS 2.4	Argumentează rolul poruncilor, al virtuților și al exemplului sfinților în dialogul dintre diferite tradiții religioase și în promovarea respectului reciproc.
X.CS 2.1	Compară modul în care prorocii, evangheliștii și figurile biblice (Ilie, Isaia, Ioan Botezătorul, Isus) au exprimat credința lor cu formele actuale de viață religioasă și de transmitere a mesajului evanghelic.
X.CS 2.2	Analizează experiențele Bisericii primare (faptele lui Isus, răspândirea creștinismului, persecuțiile, conciliile) și le valorizează prin raportare la alte forme de viață religioasă din aceeași epocă și din prezent.
X.CS 2.3	Interpretează învățăturile despre Treime, Cristos, Duhul Sfânt și sacramente ca repere în luarea unor decizii responsabile privind raportul dintre credință, știință și viața cotidiană.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
X.CS 2.4	Aplică principiile morale creștine (porunca iubirii, rugăciunea, virtuțile, iertarea) în luarea unor decizii concrete pentru binele familiei, comunității și al societății.
XI.CS 2.1	Revelația divină – Compară formele de exprimare a credinței din Evangheliile și aparițiile pascale cu moduri contemporane de trăire a credinței.
XI.CS 2.2	Analizează contribuția Islamului, cruciadelor și mișcărilor medievale la diversitatea expresiilor religioase și la dialogul interreligios.
XI.CS 2.3	Interpretează învățăturile despre providență, Biserică și Duhul Sfânt în raport cu forme moderne de căutare spirituală.
XI.CS 2.4	Argumentează importanța rugăciunii, ocrotirii vieții și valorilor bioetice pentru a înțelege relevanța actuală a practicilor creștine.
XII.CS 2.1	Compară cauzele și consecințele Reformei protestante cu formele actuale de pluralism religios.
XII.CS 2.2	Analizează contribuția Conciliului din Trient și a sfinților reformatori (Sf. Ignățiu de Loyola) la reînnoirea vieții bisericești.
XII.CS 2.3	Interpretează impactul modernității (Iluminism, Revoluția Franceză, Vatican II) asupra formelor de viață religioasă contemporane.
XII.CS 2.4	Argumentează rolul martirilor și al episcopilor din secolul XX (Márton Áron, Bogdánffy Szilárd, Scheffler János) ca exemple de fidelitate și mărturie pentru viața creștină de azi.

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS 3.1	Interpretează deciziile și atitudinile patriarhilor și regilor lui Israel (Avraam, Moise, David, Solomon) ca modele de discernământ moral și aplică lecțiile lor în situații concrete de viață personală și comunitară.
IX.CS 3.2	Analizează principiile morale și valorile etice prezente în religiile antice și orientale, comparându-le cu învățătura creștină, pentru a lua decizii informate în situații de diversitate culturală și religioasă.
IX.CS 3.3	Argumentează decizii personale și comunitare prin raportare la credința creștină, la imaginile constructive despre Dumnezeu și la sacrameinte, confruntându-le cu provocările etice contemporane.
IX.CS 3.4	Aplică principiile morale (cele Zece Porunci, responsabilitatea, virtuțile) și exemplul sfinților în luarea deciziilor legate de viața personală, familială și socială, în acord cu valorile religios-morale.
X.CS 3.1	Evaluează deciziile și atitudinile profeților, evangheliștilor și ale lui Isus, identificând criteriile de discernământ moral aplicabile în viața personală și comunitară.
X.CS 3.2	Analizează opțiunile comunităților creștine din primele secole (persecuții, concilii, viața monahală, schisma) ca modele de luare a deciziilor în fața provocărilor sociale și religioase.
X.CS 3.3	Interpretează învățăturile despre Treime, Cristos, Duhul Sfânt și sacrameinte ca repere în luarea unor decizii responsabile privind raportul dintre credință, știință și viața cotidiană.
X.CS 3.4	Aplică principiile morale creștine (porunca iubirii, rugăciunea, virtuțile, iertarea) în luarea unor decizii concrete pentru binele familiei, comunității și al societății.
XI.CS 3.1	Evaluează deciziile morale ale lui Isus și ale apostolilor ca repere pentru discernământul personal și comunitar.
XI.CS 3.2	Analizează deciziile istoriei medievale (controversa pentru investitură, cruciadele, Inchiziția) pentru a înțelege implicațiile lor morale.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS 3.3	Aplică învățăturile sacramentale (Euharistie, Reconciliere, Maslu) în decizii legate de sănătate, iertare și viața comunității.
XI.CS 3.4	Creează scenarii morale inspirate din viața sfinților (Maximilian Kolbe, Batthyány, Toma de Aquino) pentru a lua decizii responsabile.
XII.CS 3.1	Evaluează atitudinile Sfântului Pavel și ale Bisericii primare ca modele de discernământ moral în fața provocărilor sociale.
XII.CS 3.2	Analizează deciziile luate în contextul Reformei și al Conciliului din Trient pentru a înțelege discernerea morală în situații istorice complexe.
XII.CS 3.3	Aplică principiile doctrinei sociale a Bisericii (Leon al XIII-lea, Vatican II) în luarea unor decizii responsabile privind viața comunitară.
XII.CS 3.4	Creează scenarii sau studii de caz prin care fundamentează decizii morale referitoare la familie, sexualitate, bioetică și viața socială.

CG4 – Conlucrarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS 4.1	Colaborează cu ceilalți în interpretarea și actualizarea mesajelor biblice despre revelația lui Dumnezeu (Avraam, Moise, David, Solomon), pentru a construi o identitate religioasă comună, deschisă spre dialog.
IX.CS 4.2	Cooperează în activități de cunoaștere și valorizare a religiilor și culturilor antice și orientale, recunoscând elementele comune și diferențele care favorizează respectul reciproc și conviețuirea pașnică.
IX.CS 4.3	Participă la activități comunitare care promovează credința, rugăciunea și sacramentele ca mijloace de comuniune între persoane și ca deschidere spre dialog interreligios și intercultural.
IX.CS 4.4	Implică-se în proiecte comunitare inspirate din valorile morale și spirituale creștine (porunci, virtuți, mărturia sfinților), pentru a contribui la solidaritate, responsabilitate și respect între oameni.
X.CS 4.1	Analizează, împreună cu colegii, rolul profeților, evangheliștilor și al lui Isus în transmiterea revelației divine, pentru a construi o înțelegere comună a identității creștine.
X.CS 4.2	Compară, în activități de grup, modul în care comunitățile creștine timpurii și cele actuale au colaborat pentru a depăși provocări sociale și religioase, identificând modele de comuniune.
X.CS 4.3	Evaluează, prin dezbateri și reflecții comune, importanța sacramentelor inițierii și a lucrării Duhului Sfânt ca fundament al unității și comuniunii între credincioși.
X.CS 4.4	Creează, în echipe, proiecte de solidaritate (campanii, postere, prezentări) care promovează rugăciunea, iertarea și virtuțile ca expresii ale comuniunii în familie și societate.
XI.CS 4.1	Analizează, în grup, modul în care parabolele și minunile lui Isus invită la colaborare și comuniune în comunitate.
XI.CS 4.2	Compară, prin activități de echipă, diferitele modele medievale de viață monahală și impactul lor asupra comunităților.
XI.CS 4.3	Evaluează împreună cu colegii importanța sacramentelor și a Duhului Sfânt pentru unitatea comunității creștine.
XI.CS 4.4	Creează proiecte colective de solidaritate (campanii pro-viață, voluntariat, dezbateri etice) inspirate din viața sfinților și martirilor

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XII.CS 4.1	Analizează împreună cu colegii rolul comunității primare și al Sfântului Pavel în construirea unității Bisericii.
XII.CS 4.2	Compară, prin activități de echipă, modul în care conciliile și evenimentele istorice au contribuit la comuniunea sau dezbinarea dintre Biserici.
XII.CS 4.3	Evaluează importanța sacramentelor (căsătorie, preoție) și a rolului Mariei în promovarea comuniunii între credincioși.
XII.CS 4.4	Creează, în grup, proiecte educative și de solidaritate (campanii pro-viață, voluntariat, dialog interreligios) care să promoveze comuniunea în familie, biserică și societate.

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate separat de competențele de evaluat, cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare: ⁸

Domenii de conținut	Conținuturi
3. Revelația divină în slujba mântuirii omului <i>„Dumnezeul este cu noi” (Mt 1, 23)</i>	Dumnezeu a grăit Chipul lui Dumnezeu A fi între cei aleși și a se încredința lui Dumnezeu Poporul din Sion Dumnezeul vorbește prin proroci Profetii despre Mesia Evanghelia Copilăria lui Isus Începutul activității publice a lui Isus Împărăția cerurilor este asemenea Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv Dacă nu veți vedea semne și minuni, nu veți crede Patimile, moartea și învierea lui Isus Aparițiile lui Isus după înviere Îmi veți fi Mie martori ... până la marginea pământului Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârșit, credința am păzit <i>„Iar dacă Hristos n-a înviat, ...”</i> <i>„Iar mai mare dintre acestea este dragostea...”</i> Dumnezeu este iubire <i>„El va șterge orice lacrimă din ochii lor...”</i>
4. Valorile diferitelor religii și căi spirituale	Religia Egiptului Antic Religiile orientului mijlociu Orientul Îndepărtat: India și China Religia din Grecia Antică Roma Antică Originile și răspândirea bisericii Biserica ca o comunitate pusă la încercare: persecuțiile creștine și eliberarea creștinismului. Conciliile ecumenice din secolele IV-IX. Nașterea vieții monahale Marea Schismă Originile și răspândirea bisericii Biserica ca o comunitate pusă la încercare: persecuțiile creștine și eliberarea creștinismului. Conciliile ecumenice din secolele IV-IX. Nașterea vieții monahale Marea Schismă Poporul maghiar și creștinismul Stat și biserică în Evul Mediu Islamul Interferențe cu Islamul: cruciadele

Domenii de conținut	Conținuturi
	Biserică și mișcări sociale și religioase din Evul Mediu Viața monahală în Evul Mediu occidental: Reforma protestantă: Conciliul din Trient și reînnoirea Bisericii catolice Biserică și modernitate Nașterea bisericii contemporane Arhiepiscopia de Alba Iulia în secolul al XX-lea Situația episcopilor de Oradea, Timișoara și Satu Mare în secolul al XX-lea
3. Răspunsuri creștine la provocările lumii contemporane	Revelația lui Dumnezeu Răspunsul omului Imagini despre Dumnezeu Semne sfinte În comunitate cu Dumnezeu Dumnezeu - Sfânta Treime - Tatăl Atotputernic Fiul Mântuitor Duhul Sfânt Sfințitorul „...botezându-i în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh...”(Mt 28,19) „Primește pecetea Duhului Sfânt!” „Ce este omul că-ți amintești de el?”(Ps 8,4) Biserica, mamă și învățătoare „Izvorul apelor vii”- Duhul Sfânt, sfințitorul și mângâietorul nostru Pâinea vieții Reconciliere și vindecare „Ceea ce Dumnezeu a unit...” (Mt 19,6) "Tu ești Preot în veac, după rânduiala lui Melhisedec" (Ps 110,4) „Femeie, iată-l pe fiul tău” (In 19,26) Formele corecte și incorecte ale cultului divin După viața pământească
4. Mărturie creștină în familie, biserică și societate	Dimensiunile iubirii de Dumnezeu și ale omului Relația mea cu Dumnezeu Faptele noastre și trăsăturile lor cu privire la comunitate Atentat asupra iubirii creștine Cooperarea cu harul lui Dumnezeu Dimensiunile iubirii de Dumnezeu și de semenii Formele deosebite ale cultului Sfășiați-vă inimile, nu hainele Atentat asupra iubirii creștine Colaborarea cu harul lui Dumnezeu Viață consacrată Atac împotriva vieții umane Ocrotirea vieții omenești Vicii, dependențe Valori spirituale și bunuri materiale Biserica Sfântului Duh Atac împotriva vieții umane Eu + tu + el/ea = familia Vicii, dependențe Timpul ca și cadou

Anexa nr. 13.25. Programa de examen pentru disciplina *Religie Cultul Romano-Catolic de Limba Română* – REL_ROM_CAT_LRO_P1 (TC)

- *Proba E – a doua probă scrisă (probă scrisă, specifică profilului/specializării*
- *Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie Cultul Romano-Catolic de Limba Română - REL_ROM_CAT_LRO_P1* (TC), este realizată în conformitate cu prevederile Programei școlare pentru disciplina *Religie, Cultul Romano-Catolic de Limba Română, clasele a IX-a – a XII-a, trunchi comun* (TC), pentru *filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, *Anexa nr. 18*. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Romano-Catolic de Limba Română - REL_ROM_CAT_LRO_P1* (TC), fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru a doua probă E, din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen la disciplina *Religie, Cultul Romano-Catolic de Limba Română - REL_ROM_CAT_LRO_P1* (TC), este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie, Cultul Romano-Catolic de Limba Română - REL_ROM_CAT_LRO_P1* (TC), candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor competențe generale (CG), dobândite pe parcursul învățământului liceal (clasele a IX-a – a XII-a):

CG1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
CG3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
CG4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru întregul ciclu liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1	Definirea elementelor care construiesc propria identitate religioasă
IX.CS.1.2	Explicarea semnificațiilor specifice care definesc învățătura de credință
IX.CS.1.3	Exprimarea trăirii religioase la nivel individual și al comunității, oferind exemple concrete
X.CS.1.1	Identificarea elementelor care definesc comunitatea religioasă
X.CS.1.2	Utilizarea adecvată a termenilor religioși care definesc învățătura de credință catolică, în diferite contexte de comunicare
X.CS.1.3	Dezvoltarea trăirii religioase la nivel individual și al comunității, oferind exemple concrete
XI.CS.1.1	Ilustrarea unor elemente de natură religioasă în literatură, artă, pictură, cinematografie

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.2	Identificarea unor elemente cu caracter interdisciplinar care contribuie la afirmarea identității religioase
XI.CS.1.3	Aplicarea principiilor morale creștine la nivel individual și al comunității, oferind exemple concrete
XII.CS.1.1	Afirmarea identității religioase în diferite interacțiuni socio-culturale, valorificând patrimoniul cultural și spiritual al Bisericii Catolice
XII.CS.1.2	Reflecția critică în raport cu importanța conștientizării identității religioase
XII.CS.1.3	Exersarea trăirii religioase la nivel individual și al comunității, oferind exemple concrete

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1	Identificarea formelor prin care Dumnezeu se descoperă omului și a modului în care omul răspunde prin credință și iubire
IX.CS.2.2	Prezentarea principalelor religii din perspectivă istorică
IX.CS.2.3	Argumentarea importanței dialogului interreligios și a respectului față de diversitatea religioasă
X.CS.2.1	Analizarea elementelor definitorii ale religiilor și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural
X.CS.2.2	Descrierea valorilor morale comune diferitelor religii
X.CS.2.3	Compararea formelor de exprimare a credinței din religiile necreștine cu cele ale creștinismului
XI.CS.2.1	Identificarea valorilor universale din religiile lumii și a modalităților specifice de exprimare a acestora
XI.CS.2.2	Analizarea rolului comunității creștine în viața personală și în istoria umanității
XI.CS.2.3	Aplicarea unor principii etice din religiile lumii în abordarea unor contexte concrete de viață
XII.CS.2.1	Recunoașterea semnificațiilor și valorilor exprimate în texte religioase fundamentale ale creștinismului
XII.CS.2.2	Exersarea practicilor religioase pentru dezvoltarea personală și comunitară
XII.CS.2.3	Argumentarea importanței experienței religioase pentru omul contemporan

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1	Identificarea principiilor religios-morale fundamentale care pot ghida comportamentul în viața personală și comunitară
IX.CS.3.2	Analizarea unor situații de viață din perspectivă religios-morală, pentru a distinge comportamentele constructive de cele dăunătoare
IX.CS.3.3	Aplicarea principiilor religios-morale în luarea deciziilor personale și comunitare, prin asumarea responsabilității și a rolurilor etice
X.CS.3.1	Actualizarea învățăturii de credință prin raportarea la deciziile din viața personală și a comunității
X.CS.3.2	Evaluarea consecințelor deciziilor personale și comunitare din perspectivă etică și religioasă
X.CS.3.3	Elaborarea unor proiecte de viață și inițiative comunitare bazate pe valori religios-morale
XI.CS.3.1	Interpretarea critică a valorilor religios-morale în contextul dilemelor contemporane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.3.2	Analizarea impactului deciziilor morale asupra dezvoltării personale și relațiilor comunitare
XI.CS.3.3	Examinarea modului în care Biserica, prin credință, sacramele și mărturia sfinților, susține viața spirituală și comunitară a creștinilor
XII.CS.3.1	Evaluarea deciziilor personale în perspectiva dezvoltării atitudinilor și comportamentelor creștine
XII.CS.3.2	Justificarea unor alegeri în situații problematice din viața personală și a comunității, prin valorificarea învățăturilor de credință ca surse de reziliență
XII.CS.3.3	Integrarea unor inițiative comunitare inspirate de valori religioase și morale

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1	Identificarea valorilor religioase care susțin respectul reciproc și colaborarea dintre oameni
IX.CS.4.2	Argumentarea importanței valorilor religioase pentru realizarea și menținerea solidarității comunitare
IX.CS.4.3	Participarea la activități și proiecte individuale și de grup, prin aplicarea valorilor religioase
X.CS.4.1	Identificarea particularităților unei comunități construite pe valorile religioase creștine
X.CS.4.2	Interacțiunea pozitivă cu alții într-o multitudine de contexte prin acceptarea diversității religioase și deschiderea pentru rezolvarea conflictelor
X.CS.4.3	Exersarea trăirii religioase la nivel individual și al comunității, oferind exemple concrete
XI.CS.4.1	Identificarea consecințelor diferitelor provocări ale lumii contemporane asupra vieții religioase în plan personal și al comunității
XI.CS.4.2	Implicarea în diferite acțiuni care promovează modele creștine de comuniune fraternală
XI.CS.4.3	Exprimarea trăirii religioase în activități de voluntariat la nivel individual și al comunității, oferind exemple concrete
XII.CS.4.1	Reflecția critică asupra propriilor comportamente, atitudini și valori religioase, manifestate în diferite contexte ale vieții
XII.CS.4.2	Argumentarea importanței valorilor religioase pentru realizarea și menținerea solidarității comunitare
XII.CS.4.3	Participarea, în calitate de cetățean responsabil, la activități care promovează respectarea valorilor religioase

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate separat de competențele de evaluat, cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
I. Revelarea lui Dumnezeu în Sfânta Scriptură	I.1 VECHIUL TESTAMENT - Cuvântul lui Dumnezeu în limbaj omenesc (autorul, inspirația, adevărul, sensurile, canonul Sfintei Scripturi) - Cadrul istorico-geografic al Bibliei (marile epoci din istoria poporului ales și spațiul geografic) - Originea lumii - dialog între credință și știință - Pentateuhul (teme fundamentale și personaje biblice)

Domenii de conținut	Conținuturi
	- Modele de trăire a credinței în cărțile istorice ale Vechiului Testament (Ghedeon, David, Solomon, Ilie) - Înțelepciunea reflectată în cărțile sapiențiale ale Vechiului Testament - Învățătura profeților Vechiului Testament pentru ieri și azi I.2 NOUL TESTAMENT - Contextul istoric, social și religios al Noului Testament - Evangheliile sinoptice și Evanghelia după Sfântul Ioan (viața lui Isus, temele fundamentale și redactarea Evangheliilor) - Lucrarea Duhului Sfânt în cartea <i>Faptele apostolilor</i> (prezentare generală a cărții și teme fundamentale) - Sfântul Paul și opera sa (viața, scrisorile și temele fundamentale) - Scrisoarea către evrei și scrisorile catolice (teme fundamentale) - Cartea <i>Apocalipsul sfântului apostol Ioan</i> (simbolism și teme fundamentale)
II. Trăirea credinței creștine	II.1 IUBIREA FAȚĂ DE DUMNEZEU ȘI MÂNTUIREA - Legea morală: legea morală naturală, legea veche și legea cea nouă, conștiința - Răspunsul iubirii omului față de Dumnezeu: Porunca întâi a Decalogului - Numele lui Dumnezeu este sfânt: Porunca a doua a Decalogului - Ziua Domnului, ziua bucuriei și a învierii: Porunca a treia a Decalogului II.2. IUBIREA FAȚĂ DE APROAPELE, EXPRESIE A IUBIRII FAȚĂ DE DUMNEZEU - Omul în familie, Biserică și societate: Porunca a patra a Decalogului - Respectul față de viața umană: Porunca a cincea a Decalogului - Respectul față de demnitatea umană: Porunca a șasea a Decalogului - Dreptul la proprietate, protejarea naturii și datoria carității: Porunca a șaptea a Decalogului - Datoria slujirii cu iubire a adevărului: Porunca a opta a Decalogului - Veghere și prudență în gânduri și dorințe: Porunca a noua a Decalogului - Cumpătarea și detașarea de bunuri: Porunca a zecea a Decalogului - Poruncile Bisericii în slujba comuniunii cu Dumnezeu și aproapele II.3 RUGĂCIUNEA, RESPIRAȚIA SUFLETULUI - Dialogul cu Dumnezeu: rugăciunea personală - Uniți în rugăciune: rugăciunea comunitară - Rugăciunea Domnului: <i>Tatăl nostru</i>
III. Temelia credinței	III.1 RAPORTUL REVELAȚIE-CREDINȚĂ - Dumnezeu se revelează omului (definiție și etape) - Interpretarea revelației divine (raportul dintre Sfânta Scriptură, Tradiție și Magisteriul Bisericii) - Credința, răspunsul omului dat lui Dumnezeu - Cred în Dumnezeu Tatăl, Creatorul - Cred în Isus Cristos, Mântuitorul - Cred în Duhul Sfânt, Sfințitorul - Cred în Biserică, comunitatea de trăire a credinței (atribute, imagini, misiune și organizare) - Cred în împărtășirea sfinților și iertarea păcatelor - Cred în învierea morților și viața veșnică III.2 SACRAMENTELE ÎNCREDINȚATE BISERICII - Botezul, sacramentul nașterii din apă și Duh Sfânt - Mirul, sacramentul maturității creștine

Domenii de conținut	Conținuturi
	- Euharistia, sacramentul comuniunii cu Cristos - Pocăința, sacramentul iertării - Maslul, sacramentul mângâierii în suferință - Preoția, sacramentul hirotonirii în vederea slujirii - Căsătoria, sacramentul binecuvântării iubirii umane
IV. Istoria religiilor și a Bisericii	IV.1 RELIGII NECREȘTINE - Religie și religiozitate (definirea termenilor, clasificare, toleranța și respect față de persoane de alte religii și convingeri) - Religia sumero-acadiană (origini, timpul sacru, cartea sfântă, rituri, ideea de veșnicie) - Religia Egiptului antic (origini, timpul sacru, cartea sfântă, rituri, ideea de veșnicie) - Religiile antice greco-romane (origini, timpul sacru, cartea sfântă, rituri, ideea de veșnicie) - Budismul (origini, timpul sacru, cartea sfântă, rituri, ideea de veșnicie) - Hinduismul (origini, timpul sacru, cartea sfântă, rituri, ideea de veșnicie) - Iudaismul (origini, timpul sacru, cartea sfântă, rituri, ideea de veșnicie) - Islamul (origini, timpul sacru, cartea sfântă, rituri, ideea de veșnicie) - Grupări religioase moderne IV.2 CREȘTINISMUL PRIMULUI MILENIU - Nașterea Bisericii și răspândirea ei - Persecuțiile împotriva creștinilor în primele veacuri - Apărarea credinței în primele secole (Părinții Bisericii, primele concilii ecumenice) - Personalități marcante în viața Bisericii în primul mileniu (Sf. Leon cel Mare, Sf. Grigore cel Mare, Sf. Benedict, Sf. Patriciu, Sfinții Leandru și Isidor, Sfinții Ciril și Metodie) IV.3 CREȘTINISMUL ÎN AL DOILEA MILENIU - Evenimentele din 1054 - cauze și efecte - Cruciadele și Inchiziția - Reforma protestantă - Reforma catolică - Reînnoirea Bisericii prin Conciliul Vatican II - Biserica în perioada contemporană (implicarea Bisericii în viața socială, papi sfinți, asociații și grupări religioase) - Contribuția creștinismului la dezvoltarea culturii și civilizației europene (personalități: Roger Bacon, Georges Lemaître, Cristofor Columb, Jean-Baptiste Lamarck, Gregor Mendel, Sf. Toma de Aquino, Blaise Pascal, Fra Angelico, Buonarroti Michelangelo, Joseph Haydn)

Anexa nr. 13.26. Programa de examen pentru disciplina Religie Cultul Romano-Catolic de Limba Română – REL_ROM_CAT_LRO_P2 (TC)

- *Proba F (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale (complementar disciplinelor alese la proba E); filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările (complementar disciplinelor alese la proba E)*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina Religie Cultul Romano-Catolic de Limba Română - REL_ROM_CAT_LRO_P2 (TC), este realizată în conformitate cu prevederile Programei școlare pentru disciplina Religie, Cultul Romano-Catolic de Limba Română, clasele a IX-a – a XII-a, trunchi comun (TC), aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 18. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Romano-Catolic de Limba Română - REL_ROM_CAT_LRO_P2 (TC), fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru probă F (complementar disciplinelor alese la proba E), din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen la disciplina Religie, Cultul Romano-Catolic de Limba Română - REL_ROM_CAT_LRO_P2 (TC), este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina Religie, Cultul Romano-Catolic de Limba Română - REL_ROM_CAT_LRO_P2 (TC), candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor competențe generale (CG), dobândite pe parcursul învățământului liceal (clasele a IX-a – a XII-a):

CG1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
CG3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
CG4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru întregul ciclu liceal:

CG1 – Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.1.1	Definirea elementelor care construiesc propria identitate religioasă
IX.CS.1.2	Explicarea semnificațiilor specifice care definesc învățătura de credință
IX.CS.1.3	Exprimarea trăirii religioase la nivel individual și al comunității, oferind exemple concrete
X.CS.1.1	Identificarea elementelor care definesc comunitatea religioasă
X.CS.1.2	Utilizarea adecvată a termenilor religioși care definesc învățătura de credință catolică, în diferite contexte de comunicare
X.CS.1.3	Dezvoltarea trăirii religioase la nivel individual și al comunității, oferind exemple concrete

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI.CS.1.1	Ilustrarea unor elemente de natură religioasă în literatură, artă, pictură, cinematografie
XI.CS.1.2	Identificarea unor elemente cu caracter interdisciplinar care contribuie la afirmarea identității religioase
XI.CS.1.3	Aplicarea principiilor morale creștine la nivel individual și al comunității, oferind exemple concrete
XII.CS.1.1	Afirmarea identității religioase în diferite interacțiuni socio-culturale, valorificând patrimoniul cultural și spiritual al Bisericii Catolice
XII.CS.1.2	Reflecția critică în raport cu importanța conștientizării identității religioase
XII.CS.1.3	Exersarea trăirii religioase la nivel individual și al comunității, oferind exemple concrete

CG2 – Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.2.1	Identificarea formelor prin care Dumnezeu se descoperă omului și a modului în care omul răspunde prin credință și iubire
IX.CS.2.2	Prezentarea principalelor religii din perspectivă istorică
IX.CS.2.3	Argumentarea importanței dialogului interreligios și a respectului față de diversitatea religioasă
X.CS.2.1	Analizarea elementelor definitorii ale religiilor și a rolurilor acestora în plan istoric, social și cultural
X.CS.2.2	Descrierea valorilor morale comune diferitelor religii
X.CS.2.3	Compararea formelor de exprimare a credinței din religiile necreștine cu cele ale creștinismului
XI.CS.2.1	Identificarea valorilor universale din religiile lumii și a modalităților specifice de exprimare a acestora
XI.CS.2.2	Analizarea rolului comunității creștine în viața personală și în istoria umanității
XI.CS.2.3	Aplicarea unor principii etice din religiile lumii în abordarea unor contexte concrete de viață
XII.CS.2.1	Recunoașterea semnificațiilor și valorilor exprimate în texte religioase fundamentale ale creștinismului
XII.CS.2.2	Exersarea practicilor religioase pentru dezvoltarea personală și comunitară
XII.CS.2.3	Argumentarea importanței experienței religioase pentru omul contemporan

CG3 – Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.3.1	Identificarea principiilor religios-morale fundamentale care pot ghida comportamentul în viața personală și comunitară
IX.CS.3.2	Analizarea unor situații de viață din perspectivă religios-morală, pentru a distinge comportamentele constructive de cele dăunătoare
IX.CS.3.3	Aplicarea principiilor religios-morale în luarea deciziilor personale și comunitare, prin asumarea responsabilității și a rolurilor etice
X.CS.3.1	Actualizarea învățăturii de credință prin raportarea la deciziile din viața personală și a comunității
X.CS.3.2	Evaluarea consecințelor deciziilor personale și comunitare din perspectivă etică și religioasă

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
X.CS.3.3	Elaborarea unor proiecte de viață și inițiative comunitare bazate pe valori religios-morale
XI.CS.3.1	Interpretarea critică a valorilor religios-morale în contextul dilemelor contemporane
XI.CS.3.2	Analizarea impactului deciziilor morale asupra dezvoltării personale și relațiilor comunitare
XI.CS.3.3	Examinarea modului în care Biserica, prin credință, sacrameinte și mărturia sfinților, susține viața spirituală și comunitară a creștinilor
XII.CS.3.1	Evaluarea deciziilor personale în perspectiva dezvoltării atitudinilor și comportamentelor creștine
XII.CS.3.2	Justificarea unor alegeri în situații problematice din viața personală și a comunității, prin valorificarea învățăturilor de credință ca surse de reziliență
XII.CS.3.3	Integrarea unor inițiative comunitare inspirate de valori religioase și morale

CG4 – Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX.CS.4.1	Identificarea valorilor religioase care susțin respectul reciproc și colaborarea dintre oameni
IX.CS.4.2	Argumentarea importanței valorilor religioase pentru realizarea și menținerea solidarității comunitare
IX.CS.4.3	Participarea la activități și proiecte individuale și de grup, prin aplicarea valorilor religioase
X.CS.4.1	Identificarea particularităților unei comunități construite pe valorile religioase creștine
X.CS.4.2	Interacțiunea pozitivă cu alții într-o multitudine de contexte prin acceptarea diversității religioase și deschiderea pentru rezolvarea conflictelor
X.CS.4.3	Exersarea trăirii religioase la nivel individual și al comunității, oferind exemple concrete
XI.CS.4.1	Identificarea consecințelor diferitelor provocări ale lumii contemporane asupra vieții religioase în plan personal și al comunității
XI.CS.4.2	Implicarea în diferite acțiuni care promovează modele creștine de comuniune fraternală
XI.CS.4.3	Exprimarea trăirii religioase în activități de voluntariat la nivel individual și al comunității, oferind exemple concrete
XII.CS.4.1	Reflecția critică asupra propriilor comportamente, atitudini și valori religioase, manifestate în diferite contexte ale vieții
XII.CS.4.2	Argumentarea importanței valorilor religioase pentru realizarea și menținerea solidarității comunitare
XII.CS.4.3	Participarea, în calitate de cetățean responsabil, la activități care promovează respectarea valorilor religioase

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate separat de competențele de evaluat, cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
I. Revelarea lui Dumnezeu în Sfânta Scriptură	I.1 VECHIUL TESTAMENT - Cuvântul lui Dumnezeu în limbaj omenesc (autorul, inspirația, adevărul, sensurile, canonul Sfintei Scripturi)

Domenii de conținut	Conținuturi
	- Cadrul istorico-geografic al Bibliei (marile epoci din istoria poporului ales și spațiul geografic) - Originea lumii - dialog între credință și știință - Pentateuhul (teme fundamentale și personaje biblice) - Modele de trăire a credinței în cărțile istorice ale Vechiului Testament (Ghedeon, David, Solomon, Ilie) - Înțelepciunea reflectată în cărțile sapiențiale ale Vechiului Testament - Învățătura profeților Vechiului Testament pentru ieri și azi I.2 NOUL TESTAMENT - Contextul istoric, social și religios al Noului Testament - Evangheliile sinoptice și Evanghelia după Sfântul Ioan (viața lui Isus, temele fundamentale și redactarea Evangheliilor) - Lucrarea Duhului Sfânt în cartea <i>Faptele apostolilor</i> (prezentare generală a cărții și teme fundamentale) - Sfântul Paul și opera sa (viața, scrisorile și temele fundamentale) - Scrisoarea către evrei și scrisorile catolice (teme fundamentale) - Cartea <i>Apocalipsul sfântului apostol Ioan</i> (simbolism și teme fundamentale)
II. Trăirea credinței creștine	II.1 IUBIREA FAȚĂ DE DUMNEZEU ȘI MÂNTUIREA - Legea morală: legea morală naturală, legea veche și legea cea nouă, conștiința - Răspunsul iubirii omului față de Dumnezeu: Porunca întâi a Decalogului - Numele lui Dumnezeu este sfânt: Porunca a doua a Decalogului - Ziua Domnului, ziua bucuriei și a învierii: Porunca a treia a Decalogului II.2. IUBIREA FAȚĂ DE APROAPELE, EXPRESIE A IUBIRII FAȚĂ DE DUMNEZEU - Omul în familie, Biserică și societate: Porunca a patra a Decalogului - Respectul față de viața umană: Porunca a cincea a Decalogului - Respectul față de demnitatea umană: Porunca a șasea a Decalogului - Dreptul la proprietate, protejarea naturii și datoria carității: Porunca a șaptea a Decalogului - Datoria slujirii cu iubire a adevărului: Porunca a opta a Decalogului - Veghere și prudență în gânduri și dorințe: Porunca a noua a Decalogului - Cumpătarea și detașarea de bunuri: Porunca a zecea a Decalogului - Poruncile Bisericii în slujba comuniunii cu Dumnezeu și aproapele II.3 RUGĂCIUNEA, RESPIRAȚIA SUFLETULUI - Dialogul cu Dumnezeu: rugăciunea personală - Uniți în rugăciune: rugăciunea comunitară - Rugăciunea Domnului: <i>Tatăl nostru</i>
III. Temelia credinței	III.1 RAPORTUL REVELAȚIE-CREDINȚĂ - Dumnezeu se revelează omului (definiție și etape) - Interpretarea revelației divine (raportul dintre Sfânta Scriptură, Tradiție și Magisteriul Bisericii) - Credința, răspunsul omului dat lui Dumnezeu - Cred în Dumnezeu Tatăl, Creatorul - Cred în Isus Cristos, Mântuitorul - Cred în Duhul Sfânt, Sfințitorul - Cred în Biserică, comunitatea de trăire a credinței (atribute, imagini, misiune și organizare) - Cred în împărtășirea sfinților și iertarea păcatelor

Domenii de conținut	Conținuturi
	- Cred în învierea morților și viața veșnică III.2 SACRAMENTELE ÎNCREDINȚATE BISERICII - Botezul, sacramentul nașterii din apă și Duh Sfânt - Mirul, sacramentul maturității creștine - Euharistia, sacramentul comuniunii cu Cristos - Pocăința, sacramentul iertării - Maslul, sacramentul mângâierii în suferință - Preoția, sacramentul hirotonirii în vederea slujirii - Căsătoria, sacramentul binecuvântării iubirii umane
IV. Istoria religiilor și a Bisericii	IV.1 RELIGII NECREȘTINE - Religie și religiozitate (definirea termenilor, clasificare, toleranța și respect față de persoane de alte religii și convingeri) - Religia sumero-acadiană (origini, timpul sacru, cartea sfântă, rituri, ideea de veșnicie) - Religia Egiptului antic (origini, timpul sacru, cartea sfântă, rituri, ideea de veșnicie) - Religiile antice greco-romane (origini, timpul sacru, cartea sfântă, rituri, ideea de veșnicie) - Budismul (origini, timpul sacru, cartea sfântă, rituri, ideea de veșnicie) - Hinduismul (origini, timpul sacru, cartea sfântă, rituri, ideea de veșnicie) - Iudaismul (origini, timpul sacru, cartea sfântă, rituri, ideea de veșnicie) - Islamul (origini, timpul sacru, cartea sfântă, rituri, ideea de veșnicie) - Grupări religioase moderne IV.2 CREȘTINISMUL PRIMULUI MILENIU - Nașterea Bisericii și răspândirea ei - Persecuțiile împotriva creștinilor în primele veacuri - Apărarea credinței în primele secole (Părinții Bisericii, primele concilii ecumenice) - Personalități marcante în viața Bisericii în primul mileniu (Sf. Leon cel Mare, Sf. Grigore cel Mare, Sf. Benedict, Sf. Patriciu, Sfinții Leandru și Isidor, Sfinții Ciril și Metodie) IV.3 CREȘTINISMUL ÎN AL DOILEA MILENIU - Evenimentele din 1054 - cauze și efecte - Cruciadele și Inchiziția - Reforma protestantă - Reforma catolică - Reînnoirea Bisericii prin Conciliul Vatican II - Biserica în perioada contemporană (implicarea Bisericii în viața socială, papi sfinți, asociații și grupări religioase) - Contribuția creștinismului la dezvoltarea culturii și civilizației europene (personalități: Roger Bacon, Georges Lemaître, Cristofor Columb, Jean-Baptiste Lamarck, Gregor Mendel, Sf. Toma de Aquino, Blaise Pascal, Fra Angelico, Buonarroti Michelangelo, Joseph Haydn)

Anexa nr.11.27. Programa de examen pentru disciplina Religie Cultul Unitarian – REL_UNIT_P1 (TC)

- Proba E – a doua probă scrisă (probă scrisă, specifică profilului/specializării)
- Filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Unitarian - REL_UNIT_P1 este realizată în conformitate cu prevederile Programei școlare pentru disciplina Religie, Cultul Unitarian, clasele a IX-a – a XII-a, trunchi comun (TC), pentru filiera teoretică, profilul umanist, specializarea științe sociale și specializarea filologie, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 19. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina Religie, Cultul Unitarian - REL_UNIT_P1 (TC), fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru a doua probă E, din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen la disciplina Religie, Cultul Unitarian - REL_UNIT_P1 (TC), este de a constata măsura în care candidatul identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale, în situații de complexitate raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina Religie, Cultul Unitarian - REL_UNIT_P1 (TC), candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor competențe generale (CG), dobândite pe parcursul învățământului liceal (clasele a IX-a – a XII-a):

CG1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
CG3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
CG4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru orice modalitate corectă de rezolvare a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru întregul ciclu liceal:

CG1 - Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX. CS 1.1.	Analiza principiilor fundamentale ale credinței unitariene comparându-le cu viziunile creștinismului timpuriu și din timpul Reformei
IX. CS 1.2.	Explicarea modului în care identitatea religioasă se manifestă în viața cotidiană
IX. CS 1.3.	Analiza rolului familiei și al comunității parohiale în dezvoltarea credinței
X. CS 1.1.	Analiza istoriei și a dezvoltării dogmei unitariene în raport cu Trinitarianismul.
X. CS 1.2.	Evaluarea rolului libertății de conștiință în formarea identității religioase individuale.
X. CS 1.3.	Sintetizarea mesajului moral și spiritual al unor parabole biblice.
XI. CS 1.1.	Evaluarea contribuției Bisericii Unitariene la cultura și societatea transilvăneană.
XI. CS 1.2.	Analiza evoluției dogmei unitariene în raport cu știința modernă.
XI. CS 1.3.	Sintetizarea unei viziuni personale despre spiritualitate, în raport cu doctrinele tradiționale.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XII. CS 1.1.	Analiza rolului Bisericii Unitariene în secolul XX, cu un focus pe perioada de rezistență și supraviețuire.
XII. CS 1.2.	Evaluarea provocărilor contemporane la adresa credinței.
XII. CS 1.3.	Sintetizarea unei viziuni personale despre viitorul credinței unitariene.

CG2 - Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile creștine

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX. CS 2.1.	Analiza elementelor specifice ale cultului unitarian și justificarea rolului Scripturii ca izvor de inspirație morală.
IX CS 2.2.	Descrierea modului în care Biblia este folosită în cult și în viața personală.
IX CS 2.3.	Analiza simbolismului sacramentelor unitariene.
X. CS 2.1.	Explicarea rolului muzicii și al cântărilor religioase în cult.
X CS. 2.2.	Analiza importanței ritualurilor și a simbolurilor în exprimarea credinței.
X CS. 2.3.	Analiza stilistică și conținutul mesajului unor texte religioase (ex. predici, eseuri).
XI. CS 2.1.	Analiza rolului teologiei practice în viața Bisericii.
XI. CS 2.2.	Evaluarea diferitelor forme de artă sacră și a rolului lor în exprimarea credinței.
XI. CS 2.3.	Aplicarea cunoștințelor biblice și teologice în interpretarea fenomenelor sociale contemporane.
XII. CS 2.1.	Crearea unui proiect personal care să reflecte valorile unitariene.
XII. CS 2.2.	Evaluarea rolului noilor tehnologii în viața religioasă.
XII. CS 2.3.	Analiza evoluției conceptelor teologice în timp.

CG3 - Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX. CS 3.1.	Aplicarea valorilor religioase în situații etice de bază, bazate pe etica biblică.
IX. CS 3.2.	Analiza modului în care credința influențează deciziile de carieră și de viață.
IX. CS 3.3.	Evaluarea rolului eticii unitariene în fața problemelor sociale contemporane.
X. CS 3.1.	Sintetizarea modului în care valorile creștine, bazate pe textul biblic, pot fi integrate în viața personală.
X. CS 3.2.	Evaluarea unor dileme etice contemporane.
X. CS 3.3.	Aplicarea cunoștințelor despre tradiții religioase în proiecte comunitare.
XI. CS 3.1.	Analiza modului în care credința influențează deciziile de carieră și de viață.
XI. CS 3.2.	Evaluarea unor dileme etice complexe, luând în considerare principii teologice și morale.
XI CS 3.3.	Sintetizarea unei argumentări etice clare pe o temă dată.
XII. CS 3.1.	Aplicarea valorilor unitariene în rolul de cetățean responsabil.
XII CS 3.2.	Sintetizarea unei viziuni despre relația dintre credință și viața profesională.
XII CS 3.3.	Evaluarea responsabilității personale în fața problemelor morale complexe.

CG4 - Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX. CS 4.1.	Aplicarea principiilor toleranței în relațiile interpersonale și în cadrul comunității.
IX. CS 4.2.	Sintetizarea principiilor de dialog interreligios și ecumenic.
IX. CS 4.3.	Evaluarea rolului Bisericii în promovarea justiției sociale și a păcii.
X. CS 4.1.	Aplicarea principiilor toleranței în relațiile interpersonale și în cadrul comunității.
X. CS 4.2.	Aplicarea principiilor de dialog interreligios și ecumenic în analiza unor cazuri de colaborare interconfesională.
X. CS 4.3.	Analiza comparativă a rolului Bisericii în promovarea justiției sociale în context național și internațional.
XI. CS 4.1.	Evaluarea rolului dialogului interreligios și ecumenic în soluționarea conflictelor sociale
XI. CS 4.2.	Aplicarea unor strategii de promovare a toleranței în societate.
XI. CS 4.3.	Analiza comparativă a rolului Bisericii în promovarea justiției sociale în context național și internațional.
XII. CS 4.1.	Crearea unui plan de acțiune socială bazat pe principiile etice unitariene de justiție și pace.
XII. CS 4.2.	Analiza mișcărilor religioase contemporane.
XII. CS 4.3.	Sintetizarea unei viziuni despre viitorul Bisericii Unitariene.

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate separat de competențele de evaluat, cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
Identitatea religioasă	Crezul unitarian (un singur Dumnezeu), valoarea Bibliei ca izvor al credinței, principii ale libertății conștiinței. Rugăciunea individuală și comunitară, meditația, lectură biblică, introspecția. Biserica ca o comunitate de sprijin. Rolul părinților în educația religioasă a copiilor. Conciliile ecumenice și controversele cristologice. Teologia unitariană despre Isus. Autonomia individului în interpretarea credinței. Rolul rațiunii în religie. Parabole din Noul Testament (Fiul Risipitor, Samarineanul Milostiv). Analiza simbolică și aplicațiile practice ale parabolilor. Rolul Bisericii în educație, artă, literatură și arhitectură. Contribuția marilor personalități unitariene. Dialogul dintre teologie și știință. Problema creației și a evoluției. Căutarea sensului vieții. Rolul experiențelor personale în formarea credinței. Scurtă istorie recentă a Bisericii Unitariene (perioada comunistă și post-1989). Rolul liderilor religioși în timpul persecuției. Secularismul, pluralismul religios, evoluția științei și tehnologiei. Proiecții și perspective ale Bisericii în secolul XXI.
Formele de exprimare religioasă	Structura Vechiului și Noului Testament, genurile literare biblice (istoric, poetic, profetic). Cântările bisericești. Rolul Bibliei în Liturghie (predica și lecturile). Interpretarea Scripturii Simbolismul Botezului, confirmării, sfințirii căsătoriei. Istoria imnelor unitariene, corurile. Utilizarea cărții de cântec (pasiunea, gradualul protestant). Semnificația ritualurilor de duminică.

Domenii de conținut	Conținuturi
	Tehnici de scriere a unui eseu. Structura și argumentația. Predica și rolul ei în modernitate. Pastorația și comunitatea. Arhitectura bisericească. Pictura, sculptura și alte forme de artă. Rolul Bisericii în societatea contemporană. Proiecte de creație (eseu, prezentare, acțiune socială). Analiza mesajului și a contextului unor texte biblice relevante pentru un proiect personal. Utilizarea internetului, a rețelelor sociale și a altor platforme digitale în Biserică. Rolul mediului online în exprimarea credinței. Modernismul și postmodernismul în teologie.
Deciziile responsabile din viață	Principii etice unitariene (caritate, onestitate, respect). Principii etice din Decalog și Predica de pe Munte (Etica lui Isus) Vocația și chemarea spirituală. Probleme de etică socială: justiție socială, sărăcie, responsabilitatea față de mediul înconjurător. Atitudinea Bisericii față de probleme sociale. Conștiința morală. Libertatea și responsabilitatea personală. Interpretarea unitariană a eticii biblice. Probleme etice privind cinstea și responsabilitatea. Onestitatea în era digitală. Implicarea în acțiuni de caritate și voluntariat. Vocația și chemarea spirituală. Etica muncii. Probleme de etică socială: justiție socială, sărăcie, responsabilitatea față de mediul înconjurător. Probleme de etică aplicată (bioetică, ecologie). Tehnici de argumentare. Construcția unui raționament etic coerent. Participarea la viața publică, drepturile și responsabilitățile civice. Probleme de etică globală (pace, justiție internațională). Etica profesională din perspectiva valorilor unitariene. Responsabilitatea pentru acțiunile proprii. Luarea deciziilor în fața dilemelor morale.
Colaborarea cu ceilalți	Relațiile cu persoanele de alte credințe. Exemplul Edictului de la Turda din 1568. Relațiile cu alte confesiuni creștine și cu alte religii. Principii ale dialogului interreligios. Contribuția Bisericii la o societate mai dreaptă și mai armonioasă. Structura și funcțiile organizațiilor ecumenice. Relațiile cu alte confesiuni creștine și cu alte religii. Principii ale dialogului interreligios. Contribuția Bisericii la o societate mai dreaptă și mai armonioasă. Relațiile cu alte confesiuni creștine și cu alte religii. Principii ale dialogului interreligios. Proiecte de voluntariat interconfesionale. Proiecte de comunicare a valorilor religioase. Contribuția Bisericii la promovarea drepturilor omului și a justiției sociale. Contribuția Bisericii la o societate mai dreaptă și mai armonioasă. Fenomene religioase noi. Rolul Bisericii în fața diversității religioase. Proiecții și perspective ale Bisericii în secolul XXI.

Anexa nr.11.28. Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Unitarian* – REL_UNIT_P2 (TC)

- *Proba F (probă scrisă, specifică profilului/specializării)*
- *Filiera teoretică, profilul real, toate specializările; filiera tehnologică, toate profilurile, toate calificările profesionale (complementar disciplinelor alese la proba E); filiera vocațională, profilurile artistic, pedagogic, sportiv și teologic, toate specializările (complementar disciplinelor alese la proba E)*

PREAMBUL

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Unitarian - REL_UNIT_P2* este realizată în conformitate cu prevederile Programei școlare pentru disciplina *Religie, Cultul Unitarian, clasele a IX-a – a XII-a, trunchi comun (TC)*, aprobată prin OMEC nr. 6930/2025, Anexa nr. 19. Prezenta programă precizează competențele generale și competențele specifice care vor fi evaluate, domeniile de conținut și conținuturile vizate de evaluarea specifică acestui examen.

Programa de examen pentru disciplina *Religie, Cultul Unitarian - REL_UNIT_P2 (TC)*, fundamentează elaborarea subiectelor și a baremelor de evaluare și de notare pentru probă F (complementar disciplinelor alese la proba E), din cadrul examenului național de bacalaureat 2030. Evaluarea vizează competențele specifice care contribuie la formarea/dezvoltarea competențelor generale pe parcursul ciclului liceal, clasele a IX-a - a XII-a, prin raportare la profilul de formare al absolventului.

Obiectivul evaluării prin proba de examen la disciplina *Religie, Cultul Unitarian - REL_UNIT_P2 (TC)*, este de a constata măsura în care candidatul *identifică, prezintă, analizează, interpretează și argumentează învățăturile și valorile religios-morale, formele de exprimare religioasă și a modurilor de viață din religiile lumii și influența lor asupra civilizației și culturii universale*, în situații de complexitate raportării disciplinei în cadrul segmentelor curriculare (TC) și tipului de probă.

Prin susținerea probei de examen la disciplina *Religie, Cultul Unitarian - REL_UNIT_P2 (TC)*, candidatul este pus în situația de a face dovada formării/dezvoltării următoarelor competențe generale (CG), dobândite pe parcursul învățământului liceal (clasele a IX-a – a XII-a):

CG1	Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață
CG2	Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile lumii
CG3	Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale
CG4	Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane

Prin variantele de subiecte elaborate pentru examenul național de bacalaureat se evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru **orice modalitate corectă de rezolvare** a cerințelor.

COMPETENȚE DE EVALUAT

Fiecărei competențe generale îi sunt asociate **competențele specifice (CS)** evaluate prin examen, selectate din programele școlare în vigoare și prezentate cumulativ pentru întregul ciclu liceal:

CG1 - Exprimarea identității religioase, la nivel individual și al comunității, în diferite contexte de viață

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX. CS 1.1.	Analiza principiilor fundamentale ale credinței unitariene comparându-le cu viziunile creștinismului timpuriu și din timpul Reformei
IX. CS 1.2.	Explicarea modului în care identitatea religioasă se manifestă în viața cotidiană
IX. CS 1.3.	Analiza rolului familiei și al comunității parohiale în dezvoltarea credinței
X. CS 1.1.	Analiza istoriei și a dezvoltării dogmei unitariene în raport cu Trinitarianismul.
X. CS 1.2.	Evaluarea rolului libertății de conștiință în formarea identității religioase individuale.
X. CS 1.3.	Sintetizarea mesajului moral și spiritual al unor parabole biblice.
XI. CS 1.1.	Evaluarea contribuției Bisericii Unitariene la cultura și societatea transilvăneană.
XI. CS 1.2.	Analiza evoluției dogmei unitariene în raport cu știința modernă.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
XI. CS 1.3.	Sintetizarea unei viziuni personale despre spiritualitate, în raport cu doctrinele tradiționale.
XII. CS 1.1.	Analiza rolului Bisericii Unitariene în secolul XX, cu un focus pe perioada de rezistență și supraviețuire.
XII. CS 1.2.	Evaluarea provocărilor contemporane la adresa credinței.
XII. CS 1.3.	Sintetizarea unei viziuni personale despre viitorul credinței unitariene.

CG2 - Analizarea formelor de exprimare religioasă și a modurilor de viață în religiile creștine

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX. CS 2.1.	Analiza elementelor specifice ale cultului unitarian și justificarea rolului Scripturii ca izvor de inspirație morală.
IX CS 2.2.	Descrierea modului în care Biblia este folosită în cult și în viața personală.
IX CS 2.3.	Analiza simbolismului sacramentelor unitariene.
X. CS 2.1.	Explicarea rolului muzicii și al cântărilor religioase în cult.
X CS. 2.2.	Analiza importanței ritualurilor și a simbolurilor în exprimarea credinței.
X CS. 2.3.	Analiza stilistică și conținutul mesajului unor texte religioase (ex. predici, eseuri).
XI. CS 2.1.	Analiza rolului teologiei practice în viața Bisericii.
XI. CS 2.2.	Evaluarea diferitelor forme de artă sacră și a rolului lor în exprimarea credinței.
XI. CS 2.3.	Aplicarea cunoștințelor biblice și teologice în interpretarea fenomenelor sociale contemporane.
XII. CS 2.1.	Crearea unui proiect personal care să reflecte valorile unitariene.
XII. CS 2.2.	Evaluarea rolului noilor tehnologii în viața religioasă.
XII. CS 2.3.	Analiza evoluției conceptelor teologice în timp.

CG3 - Adoptarea unor decizii responsabile privind viața personală și comunitară, în concordanță cu valorile religios-morale.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX. CS 3.1.	Aplicarea valorilor religioase în situații etice de bază, bazate pe etica biblică.
IX. CS 3.2.	Analiza modului în care credința influențează deciziile de carieră și de viață.
IX. CS 3.3.	Evaluarea rolului eticii unitariene în fața problemelor sociale contemporane.
X. CS 3.1.	Sintetizarea modului în care valorile creștine, bazate pe textul biblic, pot fi integrate în viața personală.
X. CS 3.2.	Evaluarea unor dileme etice contemporane.
X. CS 3.3.	Aplicarea cunoștințelor despre tradiții religioase în proiecte comunitare.
XI. CS 3.1.	Analiza modului în care credința influențează deciziile de carieră și de viață.
XI. CS 3.2.	Evaluarea unor dileme etice complexe, luând în considerare principii teologice și morale.
XI CS 3.3.	Sintetizarea unei argumentări etice clare pe o temă dată.
XII. CS 3.1.	Aplicarea valorilor unitariene în rolul de cetățean responsabil.
XII CS 3.2.	Sintetizarea unei viziuni despre relația dintre credință și viața profesională.
XII CS 3.3.	Evaluarea responsabilității personale în fața problemelor morale complexe.

CG4 - Colaborarea cu ceilalți pentru promovarea comuniunii în societate, prin respectarea valorilor religioase ale fiecărei persoane.

Cod CS	Competențe specifice de evaluat
IX. CS 4.1.	Aplicarea principiilor toleranței în relațiile interpersonale și în cadrul comunității.
IX. CS 4.2.	Sintetizarea principiilor de dialog interreligios și ecumenic.
IX. CS 4.3.	Evaluarea rolului Bisericii în promovarea justiției sociale și a păcii.
X. CS 4.1.	Aplicarea principiilor toleranței în relațiile interpersonale și în cadrul comunității.
X. CS 4.2.	Aplicarea principiilor de dialog interreligios și ecumenic în analiza unor cazuri de colaborare interconfesională.
X. CS 4.3.	Analiza comparativă a rolului Bisericii în promovarea justiției sociale în context național și internațional.
XI. CS 4.1.	Evaluarea rolului dialogului interreligios și ecumenic în soluționarea conflictelor sociale
XI. CS 4.2.	Aplicarea unor strategii de promovare a toleranței în societate.
XI. CS 4.3.	Analiza comparativă a rolului Bisericii în promovarea justiției sociale în context național și internațional.
XII. CS 4.1.	Crearea unui plan de acțiune socială bazat pe principiile etice unitariene de justiție și pace.
XII. CS 4.2.	Analiza mișcărilor religioase contemporane.
XII. CS 4.3.	Sintetizarea unei viziuni despre viitorul Bisericii Unitariene.

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Conținuturile evaluate sunt organizate pe **domenii de conținut** și sunt prezentate separat de competențele de evaluat, cumulativ pentru ciclul liceal, în acord cu programele școlare în vigoare:

Domenii de conținut	Conținuturi
Identitatea religioasă	Crezul unitarian (un singur Dumnezeu), valoarea Bibliei ca izvor al credinței, principii ale libertății conștiinței. Rugăciunea individuală și comunitară, meditația, lectură biblică, introspecția. Biserica ca o comunitate de sprijin. Rolul părinților în educația religioasă a copiilor. Conciliile ecumenice și controversele cristologice. Teologia unitariană despre Isus. Autonomia individului în interpretarea credinței. Rolul rațiunii în religie. Parabole din Noul Testament (Fiul Risipitor, Samarineanul Milostiv). Analiza simbolică și aplicațiile practice ale parabolilor. Rolul Bisericii în educație, artă, literatură și arhitectură. Contribuția marilor personalități unitariene. Dialogul dintre teologie și știință. Problema creației și a evoluției. Căutarea sensului vieții. Rolul experiențelor personale în formarea credinței. Scurtă istorie recentă a Bisericii Unitariene (perioada comunistă și post-1989). Rolul liderilor religioși în timpul persecuției. Secularismul, pluralismul religios, evoluția științei și tehnologiei. Proiecții și perspective ale Bisericii în secolul XXI.
Formele de exprimare religioasă	Structura Vechiului și Noului Testament, genurile literare biblice (istoric, poetic, profetic). Cântările bisericești. Rolul Bibliei în Liturghie (predica și lecturile). Interpretarea Scripturii Simbolismul Botezului, confirmării, sfințirii căsătoriei. Istoria imnelor unitariene, corurile. Utilizarea cărții de cântec (pasiunea, gradualul protestant).

Domenii de conținut	Conținuturi
	Semnificația ritualurilor de duminică. Tehnici de scriere a unui eseu. Structura și argumentația. Predica și rolul ei în modernitate. Pastorația și comunitatea. Arhitectura bisericească. Pictura, sculptura și alte forme de artă. Rolul Bisericii în societatea contemporană. Proiecte de creație (eseu, prezentare, acțiune socială). Analiza mesajului și a contextului unor texte biblice relevante pentru un proiect personal. Utilizarea internetului, a rețelelor sociale și a altor platforme digitale în Biserică. Rolul mediului online în exprimarea credinței. Modernismul și postmodernismul în teologie.
Deciziile responsabile din viață	Principii etice unitariene (caritate, onestitate, respect). Principii etice din Decalog și Predica de pe Munte (Etica lui Isus) Vocația și chemarea spirituală. Probleme de etică socială: justiție socială, sărăcie, responsabilitatea față de mediul înconjurător. Atitudinea Bisericii față de probleme sociale. Conștiința morală. Libertatea și responsabilitatea personală. Interpretarea unitariană a eticii biblice. Probleme etice privind cinstea și responsabilitatea. Onestitatea în era digitală. Implicarea în acțiuni de caritate și voluntariat. Vocația și chemarea spirituală. Etica muncii. Probleme de etică socială: justiție socială, sărăcie, responsabilitatea față de mediul înconjurător. Probleme de etică aplicată (bioetică, ecologie). Tehnici de argumentare. Construcția unui raționament etic coerent. Participarea la viața publică, drepturile și responsabilitățile civice. Probleme de etică globală (pace, justiție internațională). Etica profesională din perspectiva valorilor unitariene. Responsabilitatea pentru acțiunile proprii. Luarea deciziilor în fața dilemelor morale.
Colaborarea cu ceilalți	Relațiile cu persoanele de alte credințe. Exemplul Edictului de la Turda din 1568. Relațiile cu alte confesiuni creștine și cu alte religii. Principii ale dialogului interreligios. Contribuția Bisericii la o societate mai dreaptă și mai armonioasă. Structura și funcțiile organizațiilor ecumenice. Relațiile cu alte confesiuni creștine și cu alte religii. Principii ale dialogului interreligios. Contribuția Bisericii la o societate mai dreaptă și mai armonioasă. Relațiile cu alte confesiuni creștine și cu alte religii. Principii ale dialogului interreligios. Proiecte de voluntariat interconfesionale. Proiecte de comunicare a valorilor religioase. Contribuția Bisericii la promovarea drepturilor omului și a justiției sociale. Contribuția Bisericii la o societate mai dreaptă și mai armonioasă. Fenomene religioase noi. Rolul Bisericii în fața diversității religioase. Proiecții și perspective ale Bisericii în secolul XXI.